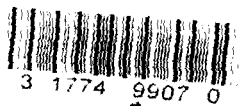

是篇為

當今教皇庇護第十勅

上

榮 主 顯 德

是篇為 當今教皇庇護第十勅

聖教要理簡本

羅馬各城主教頒行於所屬之本

上海土山灣石印

Ad. Majorem. Dei. Gloriam. .
Compendium
Doctrinae Christianae.
a Summo Pontifice Pio Ppa X
Diocesisus Provinciae Romanae.
Praescriptum

Romae - 1905
Shang-hai - 1909
Imprimerie de Gov. Sc. Wé

Catechismus Major

Lectio praeliminaris De Doctrina Christiana et eius partibus.

1. P. Es ne Christianus ?
R. Equidem, gratiae sint Deo,
sum Christianus.
2. P. Cur dicis : "gratiae sint Deo" ?
R. Dico "gratiae sint Deo", quia
esse Christianum est donum gra-
tuitum Dei, quod mereri nequit.
3. P. Quis est verus Christianus ?
R. Verus Christianus est ille, qui
recepit Baptismum et credit atque
profitetur doctrinam Christiana-
nam, et obedit legitimis pastoribus
Ecclesiae.

增廣教理

引言講聖教要理及他分類

問你是教友麼

答謝天主我是教友

問為什麼你說謝天主

答我說謝天主因為一個人做教友是天主自己特賞的恩非功勞所能得到的

問誰個是真教友

答真的教友是領過聖洗的相信及作証天主道理的並聽聖教會神長的命

教理簡本

增廣教理

P. Laenam est Doctrina Christiana.
R. Doctrina Christiana est illa,
quom J. C. D. N. nos docuit, ut
ostenderet nobis viam salutis.

5. P. An est necesse addiscere doctrinam a J. C. traditam?

R. Certe necesse est addiscere doctrinam a J. C. traditam, et graviter errant illi, qui negligunt hoc facere.

6. P. Genitores et Domini tenentur nemittere filios et subditos ad addiscendum Catechismum?

R. Genitores et Domini tenentur curare, ut filii et dependentes addiscant doctrinam Christianam, et peccant coram Deo, si hoc facere negligunt.

問那個是聖教道理。

答聖教道理是吾主耶穌基利斯督教了我們的指點我們救靈魂的路。

5. 問學習耶穌基利斯督所教的道理是要緊麼。

答學習耶穌基利斯督所教的道理是要緊的。輕忽不學習是個大錯。

6. 問父母和主人家有本分打發兒女及手下的人學習聖教要理麼。

答父母和主人家有本分打發兒女及手下的人學習聖教要理。倘輕忽這本分。天主台前有罪。

Quo debemus recipere et addiscere doctrinam Christianam?

R. Debemus recipere et addiscere doctrinam Christianam a Sancta Ecclesia Catholica.

8. P. Quomodo certo scimus doctrinam, quam ab Ecclesia Catholica recipimus, esse certe veram?

R. Certo scimus doctrinam, quam ab Ecclesia Catholica recipimus esse veram, quia J. C., auctor Divinus hujus doctrinae, per suos Apostolos illam concessit Ecclesiae, a se fundatae et stabilitae, uti Magistrae infallibili omnium hominum; et illi promisit suam adistentiam usque ad finem saeculorum.

9. P. Sunt ne alia testimonia Veritatis doctrinae Christianae?

R. Demonstratur etiam Veritas doctrinae Christianae ex eminenti Sanctitate tot Sanctorum, qui illam professi sunt et profiterentur: ex heroica fortitudine Martyrum: 3

問我們該在那個人身邊學習聖教要理。

答我們該在聖教會內學習聖教要理。

問怎麼樣知道從聖而公會內所聽的要理是真的。
答我們知道從聖而公會^教所聽的要理是真的因為定

當這道理的人是耶穌基利斯督後來用宗徒們托付給聖教會內。這聖教會耶穌親自立定教訓萬民不能錯的。況也許過常在聖教會內。直到世界窮盡。

9. 問還有別的憑據作証天主的道理是真麼。

答作証天主的道理是真的。還有別的憑據。一奉教人中有許多聖人的聖德。是很高的。二有無數致命聖

ex rapida et mirabili propagatione
Ejus in mundo; et ex integra
conservatione per tot saecula inter
varias et continuas persecutiones.

10. P. Quot et quales sunt partes praecipuae et magis necessariae doctrinae Christianae?

R. Partes praecipuae et magis necessariae doctrinae Christianae sunt quatuor: Credo, Pater Noster, Praecepta et Sacramenta.

11. P. Quid nos docet Credo?

R. Credo nos docet principales articulos nostrae Sanctae Fidei.

12. P. Quid nos docet Pater Noster?

R. Pater Noster nos docet quid quid debemus sperare et petere a Deo.

13. P. Quid nos docent Praecepta?

人的勇敢是非凡的。三這個道理傳揚世上十分迅速。四聖教會世世常有各樣艱難。到底常能保存。

10. 問教理中那幾樣或那幾分是格外要緊的。

答教理中格外要緊的有四分一信經二天主經三誡

命四聖事

11. 問信經教我們什麼

答信經教我們知道信德道理中最要緊的幾端

12. 問天主經教我們什麼

答天主經教我們該望該求天主的事情

13. 問誠命教我們什麼

R. Praecepta nos docent quid facere debemus, ut placeamus Deo, et continetur in hoc: Ut amemus Deum super omnia, et amemus proximum sicut nos ipsos propter Deum.

14 P. Quid nos docet Doctrina Sacramentorum?

R. Doctrina Sacramentorum nos docet naturam et rectum usum mediorum, quae J. C. instituit, ut remitteret nostra peccata, et daret nobis suam gratiam, simul infunderet et augetet in nobis Virtutes Fidei, Spei et Charitatis.

Partis prior

De Symbolo Apostolorum, vulgo Credo

Caput I^{um}

De Credo in genere

答誠命教我們該守的本分能使天主喜歡包括兩樣
在內即是愛天主萬有之上又為天主緣故愛人如
己。

14. 問聖事的道理教我們什麼

答聖事的道理教我們明白及善用耶穌基利斯督所
定的法子為赦免我們的罪賞賜我們聖寵付給及
加增信望愛三德。

第一分講宗徒信經

第一章總論信經

15. P. Quanam est prior pars Catechismi?

R. Prior pars Catechismi est Symbolum Apostolorum, vulgo Credo.

16. P. Cur Credo vocas Symbolum Apostolorum?

R. Credo vocatur Symbolum Apostolorum, quia est compendium Veritatum Fidei, quas Apostoli docuerunt.

17. P. Quot sunt articuli Credo?

R. Credo habet duodecim articulos.

18. P. Recita hos articulos.

1us Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem Coeli et terrae.
2us Et in Jesum Christum, Ejus Filium unicum, Dominum Nostrium.

15. 問 那個是教理的第一分。

答 教理第一分即是宗徒信經一名我信。

16. 問 為什麼叫我信是宗徒信經。

答 叫我信是宗徒信經因為信經是宗徒所講道理的

撮要。

17. 問 信經有幾端。

答 信經有十二端。

18. 問 請背信經十二端。

答 第一端我信全能者天主罷德肋化成天地。

第二端我信其惟一費畧耶穌基利斯督我等主。

- 3° Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus est Maria Virgine.
- 4° Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus:
- 5° Descendit ad inferos; tertia die resurrexit ex mortuis:
- 6° Ascendit ad Coelos; sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis:
- 7° Inde venturus est judicare vivos et mortuos.
- 8° Credo in Spiritum sanctum.
- 9° Sanctam Ecclesiam Catholicam; Sanctorum Communionem.
- 10° Remissionem peccatorum.

第三端我信其因斯彼利多三多降孕生於瑪利亞之童身。

第四端我信其受難於般雀比辣多居官時被釘十字架死而乃瘞。

第五端我信其降地獄第三日自死者中復活。

第六端我信其升天坐于全能者天主罷德肋之右。

第七端我信其日後從彼而來審判生死者。

第八端我信斯彼利多三多。

第九端我信有聖而公厄格肋西亞諸聖相通功。

第十端我信罪之赦。

11^æ Resurrectionem carnis.

12^æ Vitam æternam. Amen.

19. P. Quid significat verbum "Credo", quod dicit initio Symboli?

R. Verbum "Credo" significat: Pro verissimo habeo omne id quod in his duodecim articulis continetur; et credo hæc firmitus, quam si oculis meis viderem, quia hæc revelavit Deus, qui nequit decipi; Ecclesiae Sanctae Catholicae. et per eam revelat etiam nobis.

20. P. Articuli Credo quid continent?

R. Articuli Credo continent omne id, quod præcipue credendum est circa Deum, Jesum Christum et Ecclesiam Ejus sponsam.

第十一段我信肉身之復活。

第十二端我信常生 亞孟

19. 問信經頭上我信二字有什麼解說

答信經頭上我信二字即是十二端中所包含的道理。我把他都想是真的。我亦堅信他勝過我親眼看見的。因為天主不能受騙又不能騙人。親自默啟了聖教會。又用聖教會教了我們。

20 問十二端信經包含什麼

答十二端信經包含各樣最要緊相信的道理。講論天主。講論耶穌基督。講論他的淨配聖教會。

21. P. An est valde utile saepe recitare Credo ?

R. Utilissimum est saepe recitare Credo, ut magis atque magis imprimamus in corde veritates Fidei.

Comput II^{um}
De primo Article Symboli

Article 1us
De Deo Patre et de Creatione

22. P. Quid nos docet 1us Article: "Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem Coeli et terrae" ?

R. Primus Article nos docet. Esse unum Deum, qui est Omnipotens, et creavit Caelum, terram et omnia, quae in Coelo et terra continentur, nempe Universum mundum

21. 問屢次念信經有益處麼。

答屢次念信經有大益處。使我們把信德的道理深印在心上。

第二章講信經第一端

第一節講天主罷德肋化成天地

22. 問信經第一端我信全能者天主罷德肋化成天地教訓我們什麼。

答信經第一端教訓我們天主只有一個他是全能的。造天地造天下地上一總東西所稱普世就是。

23. Q. Quomodo scimus Deum esse?

R. Scimus Deum esse, quia nostra ratio hoc nobis demonstrat, et quia Fides hoc nobis confirmat.

24. Q. Cur dicitur Deus esse Pater?

R. Dicitur Deus esse Pater, 1° quia est per naturam Pater secundae Personae S^mae Trinitatis, id est Filii a se generati. 2° quia Deus est Pater omnium hominum, quos creavit, conservat et gubernat. 3° quia tandem per gratiã est Pater omnium bonorum Christianorum, qui proinde vocantur filii Dei adoptivi.

25. Q. Cur Pater est prima Persona S^mae Trinitatis?

R. Pater est prima Persona S^mae Trinitatis, quia non procedit ab altera: sed

23. 問 怎麼樣我們知道有天主、

答 我們知道有天主第一我們的明悟推想他有的第二信德向我們作証了的

24. 問 為什麼說天主罷德肋或聖父

答 說天主是聖父因為第一天主第一位用自已本性生第二位即是天主貴畧第二因為天主是衆人的父親造我們保存我們管理我們第三因得他的聖寵他是一總好教友的父親教友是天主的義子

25. 問 聖父為什麼是三位中第一位

答 聖父是三位中第一位因為他不從別位來的倒底

est principium aliarum Personarum,
nempe Filii et Spiritus Sancti.

26. P. Quid significat Verbum "Omnipotens"?

R. Verbum "Omnipotens" significat Deum posse facere omne id quod vult.

27. P. Deus nequit peccare, nec mori; quomodo dicitur posse omnia facere?

R. Deus dicitur posse facere omnia; quamvis nequeat peccare, nec mori; quia peccare et mori posse non est effectus potentiae, sed infirmitatis, quae nequit esse in Deo, qui est perfectissimus.

28. P. Quid significat "Creator Coeli et terrae"?

R. Creare significat facere aliquid ex nihilo; proinde Deus dicitur Creator Coeli et terrae, quia ex nihilo fecit Coelum et terram et omnia quae continentur in Coelo et terra, id est Universum mundum.

是聖子聖神的根源

26. 問全能二字有什麼解說

答全能二字解說不拘什麼東西天主要做的都能做

27. 問天主不能犯罪又不能死怎麼說天主都能呢

答天主雖不能犯罪又不能死倒底仍說是都能做的
因為能犯罪和能死不是能力的效驗是軟弱的緣
故所以與天主全能不相對

28. 問化成天地有什麼意思

答化成天地即是從無而造的為此說天主化成天地
就是說天主從無而造天地及天地中萬物

29. P. An Mundus creatus est tantum a Patre?

R. Mundus creatus est simul ab omnibus tribus Personis, quia omne id quod facit aliqua Persona in creaturis, simul faciunt id aliae duae Personae.

30. P. Cur ergo Creatio tribuitur specialiter Patri?

R. Creatio specialiter tribuitur Patri, quia Creatio est effectus Omnipotentiae divinae, quae attribuitur specialiter Patri, sicut Sapientia attribuitur Filio, et Bonitas Spiritui Sancto; etsi omnes tres Personae habeant eandem Omnipotentiam, Sapientiam et Bonitatem.

31. P. Deus habet ne curam Mundi et rerum omnium creaturarum?

R. Ita, Deus curam habet Mundi et rerum omnium ab Ipso creaturarum, illas conservat et gubernat per suam Infinitam Bonitatem et Sapientiam, et nil accidit hinc quin Deus

問天地萬物單單是天主罷德肋造的麼。

答天地萬物是天主三位同造的因為不論那件事情受造之物前雖是一位做的別的二位確也都做了。

30. 問然則為什麼化成功夫特歸于天主罷德肋呢。
答化成功夫是天主全能的效驗特歸于天主罷德肋如同全知歸于聖子全善歸于聖神雖然三位都有一樣的全能全知全善。

31. 問天主掌管世界並所造的萬物麼。

答天主掌管世界並所造的萬物保存他又用自己無窮聰明美善治理他且沒有一樣東西不是經天主

velit vel permittat.

32. P. Cur dicitis: "nil accidere quin Deus velit vel permittat"?

R. Dicitur "nil accidere h̄c, quin Deus velit, vel permittat", quia sunt quae Deus vult et imperat, alia vero sunt, quae Deus non impedit, sicut peccatum.

33. P. Cur Deus non impedit peccatum?

R. Deus non impedit peccatum, quia etiam ex abusu libertatis a Deo homini concessae, Ipse scit deducere bonum et facere inde resplendere suam Misericordiam, vel suam Justitiam.

要了、或許了來的。

32 問、為什麼沒有一樣東西、不是經天、主要了、或許了來的。
的。

答、沒有一樣東西、不是經天、主要了、或許了來的、因為有的事情、是天、主要的、且命的、有的事情、天、主不阻擋他、如同犯罪。

33 問、為什麼天、主不阻擋犯罪。

答、天、主不阻擋犯罪、因為人、雖然、妄用、天、主所賜的、自主之權、倒、底、天、主能、從、惡、中、取出、好處、為、更加、發顯、自己的、仁慈、或、自己的、公義。

Articulus II^{us}

De Angelis.

34. P. Quenam sunt nobiliores creature Dei?
- R. Nobiliores creature a Deo creatae sunt Angeli.
35. P. Quam sunt Angeli?
- R. Angeli sunt creature intelligentes et pure spirituales.
36. P. Ad quem finem Deus creavit Angelos?
- R. Deus creavit Angelos, ut ab illis honoraretur et ministraretur, et ut illos redderet aeternae felices.
37. P. Quamnam formam et species habent Angeli?

第二節講天神

34 問 天主所造萬物中那件是更尊貴的。

答 天主所造萬物中更尊貴的是天神。

35 問 天神是什麼。

答 天神是受造的物很聰明又完全是神體。

36 問 天主造天神為什麼。

答 天主造天神要他們光榮他奉事他後來賜他享永

遠的福樂。

37 問 天神有什麼形像。

R. Angeli non habent nec formam, nec speciem ullam sensibilem, quia sunt puri spiritus, creati a Deo, et subsistant quin uniantur ulli corpori.

38. P. Cur ergo Angeli repraesentantur sub formis sensibilibus?

R. Angeli repraesentantur sub formis sensibilibus: 1° pro adjumento nostrae imaginationis; 2° quia sic saepe apparuerunt hominibus, uti legimus in sacra Scriptura.

39. P. Angeli fuerunt ne omnes fideles Deo?

R. Minime, Angeli non fuerunt omnes fideles Deo; sed multi ex ipsis per superbiam praetenderunt esse aequales Deo, et ab illo independentes; et ob hoc peccatum fuerunt ejecti de Paradiso et damnati ad Infernum.

答天神沒有形像，因為他們是純神。天主造了他們，是
自立的，不結合肉身。

38 問：然則為什麼像上有肉身形像？

答：天神像有肉身的形像，一為幫助我們的設想，二因
為他們屢次照這個樣子發顯出來，如同聖經上記
載的。

39 問：天神在天主台前，從前都是忠信的麼？

答：不是。天神在天主台前，非一總是忠信的。有許多的
因驕傲，想自己如天主一樣，不屬於天主，為這個罪，
被天逐出，永不能升天堂，罰在地獄裡。

40. P. Quomodo vocantur Angeli exclusi
perenniter a Paradiso et Dammati ad
Infernum?

R. Angeli ejecti perenniter de Para-
diso et Dammati ad Infernum, vocan-
tur Daemones, et illorum caput voca-
tur Lucifer vel Satan.

41. P. Daemones possunt ne nobis nocere?

R. Ita, Daemones possunt nobis mul-
tum nocere in anima et corpore, si ta-
men Deus id ipsis permittit, praeser-
tim tentando nos ad peccandum.

42. P. Cur Daemones nos tentant?

R. Daemones nos tentant ob invidiam,
quam habent erga nos, per quam de-
siderant nostram aeternam Damna-
tionem, et ob odium erga Deum, Cujus
imago in nobis resplendat. Deus autem
permittit eorum tentationes, ut nos vin-
cendo illas per auxilium

40. 問被天主逐出天堂，永在地獄裡的天神，叫什麼。

答被天主逐出天堂，永在地獄裡的天神，叫魔鬼。他們的頭，叫路濟勿爾，或叫沙彈。

41. 問魔鬼能害我們麼。

答是的。天主若許了，魔鬼就能很害我們的靈魂肉身。特在引誘我們犯罪。

42. 問為什麼魔鬼引誘我們。

答魔鬼引誘我們，一因為嫉妬的緣故，願意我們同他們永遠受苦。二因為他們恨天主，看見我們尚似天主，故亦恨我們。天主許他們誘惑，要我們依靠天主。

suae gratiae, exerceamus virtutes, et
acquiramus merita pro Paradiso.

43. P. Quomodo possumus vincere tenta-
tiones?

R. Tentationes vincuntur per vigi-
lantiam, per orationem et per mortifi-
cationem Christianam.

44. P. Angeli, qui permanserunt fideles
Deo, quomodo vocantur?

R. Angeli, qui manserunt fideles Deo
vocantur Angeli boni, spiritus coeles-
tes, vel simpliciter Angeli.

45. P. Quid accidit de Angelis fidelibus
Deo?

R. Angeli manentes fideles Deo, fir-
merunt confirmati in gratia, fruuntur
semper visione Dei, eum amant, be-
nedicunt et laudant in aeternum.

46. P. Deus utitur ne Angelis, uti suis Mi-
nistris?

聖寵得勝誘惑修德立功、

43. 問怎麼樣可以得勝魔鬼誘惑

答得勝魔鬼的誘惑要留心念經及克苦

44. 問忠信的天神叫什麼

答忠信的天神叫好天神或稱天上的純神或單單稱

天神

45. 問忠信的天神後來怎麼樣

答忠信的天神堅固於天主的聖寵常常享見天主愛

慕天主讚美他光榮他

46. 問天主可用忠信的天神如同自己的差使麼

R. Ita, Deus utitur Angelis, uti suis Ministris et specialiter dat multis illorum officium nostrorum custodum et protectorum.

47. P. Debemus ne habere particularem devotionem erga Angelos nostros Custodes?

R. Ita, debemus habere peculiarem devotionem erga nostrum Angelum Custodem, eum venerari, invocare ejus auxilium, sequi ejus inspirationes et ei gratias agere ob ejus continuam assistentiam erga nos.

Articulus III^{us} De Homine

48. Q. Quaeenam est nobilior creatura a Deo condita super terram?

R. Nobilior creatura a Deo condita super terram, est Homo.

49. P. Quid est Homo?

答不錯。天主用忠信的天神當自己的差使，另外吩咐他們保護我們。

47. 問：我們該格外恭敬護守天神麼？

答：是的。我們該格外恭敬我們的護守天神。他求他聽他的指教，謝他日常的保護。

第三節 講人

48. 問：地球上天主所造萬物中，那個是更尊貴的？

答：地球上天主所造萬物中，更尊貴的是人。

49. 問：人是什麼？

R. Homo est creatura rationalis co-
alescens ex anima et corpore.

50. P. Quid est anima?

R. Anima est nobilior pars hominis,
quia substantia spiritualis, pollens
intellectu et voluntate, capax cogno-
scenti Deum et eum possedendi in aet-
ernum.

51. P. Anima potest ne videri et tangi?

R. Anima nostra nequit videri nee
tangi, quia est Spiritus.

52. P. Anima humana moritur ne cum
corpore?

R. Anima humana numquam mo-
ritur. Fides et Ratio nobis probant
ipsam esse immortalem.

53. P. Homo est ne liber in suis actio-
nibus?

答人是明理的畜牲，有肉身又有靈魂的。

50. 問靈魂是什麼。

答靈魂是人更尊貴的一分，因為是神體，有明悟，有愛欲，能認天主，並永遠享見他。

51. 問靈魂看得見摸得着麼。

答靈魂因為是神體，故看不見摸不着的。

52. 問靈魂連肉身一同死麼。

答靈魂終不死的，這是信德和正理都証他不死不滅的。

53. 問人在行事中有自主的權麼。

R. Ita, homo est liber in suis actionibus; et quisque sentit intime se posse facere aliquid et non illud facere, vel facere hoc vel aliud.

54. P. Explica per exemplum libertatem humanam.

R. Si voluntarie dico mendacium, sentio me posse illud non dicere et tacere, et posse me aliter loqui et dicere veritatem.

55. P. Cur dicitur homo fuisse creatus ad imaginem et similitudinem Dei?

R. Dicitur homo creatus fuisse ad imaginem et similitudinem Dei, quia anima humana est spiritualis et rationalis, libera in sua operatione, capax cognoscendi et amandi Deum et eo fruendi in aeternum: perfectiones sunt hae, quae reproducent in nobis 20 radium infinitae Excellentiae Dei.

56. P. In quo statu posuit Deus nostros primos progenitores Adamum et Evam?

答是的人行事中有自主的權因各人覺着自己能做這件或不做這件做這個或做那個

54 問請你說個比方解說人自主的權

答譬如我說虛話就覺着這句虛話也能說也能不說能別的樣子說且能老實說

55 問為什麼緣故話天主造人照自己的肖像造的

答天主造人照自己的肖像因為人的靈魂是神體有靈明的作事有自主之權能認得天主愛慕天主永遠享見他這樣完美都歸到天主無窮盡的尊貴

56 問天主安放元祖亞當厄娃在什麼位置

R. Deus posuit Adamum et Hevam in statu innocentiae et gratiae; sed ipsi . . . ex hoc deciderunt per peccatum.

57. P. Ultra innocentiam et gratiam sanctificantem dedit ne Deus alia dona nostris progenitoribus?

R. Ultra innocentiam et gratiam sanctificantem Deus contulit alia dona nostris progenitoribus, quae ipsi debebant transmittere simul cum gratia sanctificante suis progenatis nempe: 1° Integritatem, scilicet perfectam submissionem sensus rationi; 2° Immortalitatem; 3° Immunitatem ab omni dolore et miseria; et 4° Scientiam proportionatam suo statui.

58. P. Quodnam fuit peccatum Adami?

R. Peccatum Adami fuit peccatum superbiae et inobedientiae. 81

59. P. Quatenam fuit punitio peccati Adami et Hevae?

答。天主安放元祖亞當厄娃在極潔淨和聖寵的位置。可惜他們不多時犯罪失去這位置。

57. 問。除了潔淨和寵愛外。天主還賞賜元祖別樣恩典麼。
答。除了潔淨和寵愛外。天主還賞賜我們元祖別樣的恩典。使他們把這些恩典和天主寵愛傳給後代子孫的。如五官全聽靈魂的命。肉身不死。也不吃苦。另有相稱自己位置的聰明。

58. 問。亞當犯了什麼罪。

答。亞當犯了驕傲。及大不聽命的罪。

59. 問。亞當厄娃的罪。受了什麼刑罰。

R. Adamus et Eva amiserunt gratiam Dei et jus ad Paradisum, expulsi fuerunt a Paradiso terrestri, submissi fuerunt multis miseris animae et corporis et damnati morte.

60. P. Si Adamus et Eva non peccassent, immunes ne fuissent a morte?

R. Si Adamus et Eva non peccassent, sed fideles permansissent Deo, post felicem et tranquillam mansionem in hac terra, quin morerentur, translati fuissent a Deo in Paradisum, ut fruarentur vita aeterna et gloriosa.

61. P. Ista dona debita ne erant homini?

R. Ista dona nullo modo debita erant homini; sed erant absolute gratuita et supernaturalia; et ideo, quum Adamus non obediisset divino praecepto, potuit Deus, sine ulla iniustitia, illis privare Adamum et ejus posteritatem. 22

答亞當厄娃失了天主的寵愛失了天堂的名分從地
堂逐出靈魂肉身有無數苦難還該死

60. 問亞當厄娃比方不犯罪能不死麼

答亞當厄娃比方不犯罪忠心奉事天主在世平安有
福後來也不死天主領他們升天堂享永遠的光榮

61. 問這種恩典可是天主不能不賞給人麼

答這種恩典非是天主不能不賞給人的不過是天主
的特恩也是超性的恩所以亞當不聽天主的命天
主一些沒有不公把這種恩典從亞當及他的子孫
身上都奪去了

62. P. Istud peccatum est ne proprium
Adami solius?

R. Istud peccatum non est Adami so-
lius; sed est etiam nostrum, etsi diver-
simode. Est quidem proprium Ad-
ami, quia ipse illud commisit per ac-
tum suae voluntatis, et ideo est illi.
personale. Est proprium nostrum,
quia Adamus peccavit, ut caput
et origo totius generis humani, inde
transfunditur per naturalem genera-
tionem in omnes ejus posteros, et ideo
est pro nobis peccatum originale.

63. P. Quomodo possibile est, ut peccatum
originale transfundatur in omnes
homines?

R. Peccatum originale transfunditur
in omnes homines, quia Deus contulit
in Adamo, humano generi gratiam
sanctificantem et caetera dona su-
pernaturalia, sub conditione quod
Adamus non inobediret; quum vero
Adamus, qua caput et pater generis
humani desobedivit, reddidit natu-
ram

62. 問 這個罪單是亞當的罪麼。

答 這個罪不但是亞當的罪，亦是我們的罪。不過有個分別，是亞當自己的，因為他用自己主意親自犯的。所以是他本人的罪，也是我們的，因為亞當是普世萬民的元首與根源，為此傳給代代子孫身上，就叫是原罪。

63. 問 怎麼樣原罪能傳給眾人呢。

答 原罪傳給眾人，因為假使亞當不犯罪，天主亦賞賜亞當的子孫寵愛和別的超性恩典，但亞當既是人類的根源，眾人的父親，不聽了天主的命，使人的本

humanam rebellem Deo. Ideo humana natura transfunditur in omnes posteros Adami in statu rebellionis a Deo, privata gratia divina et alio Donis.

64. Q. Quenam ergo Damna causavit nobis peccatum originale?

R. Damna peccati originalis sunt; privatio gratiae, amissio Paradisi; ignorantia; inclinatio ad malum; omnes miseriae hujus vitae, et tandem mors.

65. Q. Omnes ne homines contrahunt peccatum originale?

R. Ita, omnes homines contrahunt peccatum originale, excepta SS^{ma} Virgine, quae per singulare privilegium praeservata fuit a Deo, ob praeviam meritam J. C. Salvatoris nostri.

66. R. Post peccatum Adami homines non potuissent ne amplius salvari?

R. Post peccatum Adami homines non potuissent amplius salvari, si Deus non fecisset illis misericordiam.

24

性也叛逆天主所以亞當傳下子孫的本性都是反叛天主失去聖寵和別的恩典

64. 問然則原罪為我們又生什麼害處

答原罪害處即是失去寵愛拋棄天堂靈性昏昧偏於向惡受世上萬苦還要死亡

65. 問衆人都有原罪麼

答是的人都有原罪獨聖母瑪利亞預先因耶穌基利斯督救贖功榮保護他不染原罪

66. 問亞當犯罪後衆人就不能救自己靈魂麼

答若是天主不是仁慈憐人不能救自己的靈魂

67. P. Quanam fuit misericordia Dei
erga genus humanum?

R. Misericordia adhibita a Deo erga
genus humanum, fuit promittere sta-
tim Adamo Divinum Redemptorem,
vel Messiam, et istum mittere postea
tempore suo, ut liberaret homines a
servitute daemones et peccati.

68. P. Quisnam est promissus Messia?

R. Promissus Messia est Jesus Chri-
stus, sicut nos docet alter articulus
Credo.

Caput Tertium ~
De secundo Articulo ~

69. P. Quid nos docet secundus articulus
in Jesum Christum.

67. 問 怎麼樣 天主仁慈 可憐人類

答 天主仁慈 可憐世人 即是亞當犯罪後 天主當即許
他有個救世主 亦叫默西亞 救出眾人 勿服事魔鬼
勿服事罪惡

68. 問 誰個是所許的默西亞

答 所許的默西亞 即是耶穌基利斯督 如信經第二段
教訓我們的

第三章 講信經第二段

69. 問 信經第二段 我信其惟一 費畧耶穌基利斯督 我等

Ejus unicum Filium, Dominum nostrum ?

R. Secundus articulus Credo nos docet Filium Dei esse secundam Personam $3^{\text{m}ae}$ Trinitatis: Ipsum esse Deum aeternum, Omnipotentem, Creatorem et Dominum, sicut Pater. Illum factum esse hominem, ut nos salvaret; et Filium Dei factum hominem vocari Jesum Christum.

70. Q. Cur secunda Persona vocatur Filius ?

R. Secunda Persona vocatur Filius, quia generatur a Patre per viam intellectus ab aeterno; et proinde vocatur etiam Verbum aeternum Patris.

71. Q. Quomodo nos etiam simus filii Dei, cum Jesus Christus vocatur Filius unicus Dei Patris ?

主教訓我們什麼。

答信經第二端教訓我們相信天主聖子是天主三位中第二位同聖父是一樣永遠一樣全能造天地萬物的主宰他降生到世為救贖我們名字叫耶穌基督
利斯督。

70. 問為什麼天主第二位叫費畧

答天主第二位叫費畧因為聖父永遠從自己明悟中生他了所以也稱他是聖父永遠的物爾朋或永遠的聖言。

71. 問我們也是天主的兒子為什麼稱耶穌基督是

R. Jesus Christus vocatur Filius
Unicus Dei Patris, quia Ipse solus
est per naturam Ejus Filius, et nos
sumus filii Ejus per creationem et
adoptionem.

72. Q. Cur Jesus Christus vocatur Do-
minus noster?

R. Jesus Christus vocatur Dominus
Noster, quia praeterquam quod una
cum Patre et Spiritu sancto nos
creavit, quia Deus est, insuper rede-
mit nos, quia Deus et homo est.

73. Q. Cur Filius Dei factus homo vo-
catur Jesus

R. Filius Dei factus homo vocatur
Jesus, quod significat salvatorem,
quia salvavit nos a morte aeterna,
quam meruimus per nostra peccata.

稱聖父的惟一費畧。

答稱耶穌基利斯督是聖父的惟一費畧因為他是聖父的兒子從天主的本性來的我們是他的兒子是從天主造成和過繼來的。

⁷²問為什麼稱耶穌基利斯督是我等主。

答稱耶穌基利斯督是我等主因為他是天主與聖父聖神同造我們的亦是天主降生為人救贖了我們。
⁷³問為什麼天主聖子降生為人叫了耶穌的名字。

答天主聖子降生為人名叫耶穌解說他是救世主因為我們犯罪理當永死現在他救出我們了。

74. P. Quis dedit nomen Jesu Filio Dei facti homini?

R. Nomen Jesu datum est Filio Dei facti homini ab Ipso Patre Aeterno per Archangelum Gabrielem, quando iste Angelus nuntiavit Virgini mysterium Incarnationis.

75. P. Cur Filius Dei factus homo vocatur etiam Christus?

R. Filius Dei factus homo vocatur etiam Christus, quod significat unctum et consecratum, quia antiquitus ungebantur reges, sacerdotes et Prophetae: et Jesus est Rex regum, summus sacerdos et summus Prophetas.

76. P. Jesus Christus fuit ne unctus et consecratus unctione corporali?

R. Unctio Jesu Christi non fuit corporalis sicut illa antiquorum regum,

74. 問誰把耶穌的名字給了降生為人的聖子。

答耶穌的名字是天主聖父親自給了。當時加俾厄爾天神奉天主命來報聖母降孕的奧妙說明了的。

75. 問為什麼降生的聖子又稱基利斯督。

答基利斯督解說傳過油的也解說祝聖過的。因古時皇帝司教先知都擦過了聖油。現在耶穌是萬皇之皇至大的司教。至大的先知。所以稱基利斯督。

76. 問耶穌基利斯督肉身一面真的擦過了油祝聖過了麼。

答耶穌基利斯督肉身一面沒有擦過油如同古時皇

Sacerdotum et Prophetarum; sed tota spiritualis et Divina, quia plenitudo Divinitatis habitat in Ipso substantialiter.

77. P. Ante Adventum Jesu Christi habuerunt ne homines aliquam cognitionem Illius ?

R. Ita, homines habuerunt cognitionem Jesu Christi ante Illius Adventum per promissionem Messiae, quã Deus fecit nostris progenitoribus Adamo et Evae, et quam renovavit Sanctis Patriarchis; et per Prophetias et multas figuras Illum designantes.

78. P. Unde scimus Jesum Christum esse vere Messiam et Redemptorem promissum ?

R. Scimus Jesum Christum esse vere Messiam et Redemptorem

帝司教先知一樣的。倒底是無形魚像的油。也是天主的油。因為天主本性本體充滿了他的人性。

77. 問耶穌基利斯督降生的前有人畧認得他麼。

答是的。耶穌基利斯督降生的前有人畧認得他的。因為天主許了元祖亞當厄娃將來打發默西亞到世上救人。後來聖祖也講過先知聖人又說了救世主許多預像。

78. 問怎麼樣知道耶穌基利斯督是真的默西亞和天主所許的救世主。

答我們知道耶穌基利斯督是真的默西亞也是所許

promissum, quia in Ipso impletum est 1° omne id quod nuntiabant Prophetiae, 2° omne id quod repraesentabant figurae Veteris Testamenti.

79. P. Quid praedicebant Prophetiae de Redemptore?

R. Prophetiae praedicebant de Redemptore tribum et familiam, ex qua egredi debet; locum et tempus Nativitatis; Ipsius miracula et minima adjuncta Illius Passionis et Mortis: suam Resurrectionem et Ascensionem ad Coelos; Illius Regnum spirituale, universale et perpetuum, nempe Sanctam Ecclesiam Catholicam.

80. P. Quaeenam sunt praecipuae figurae Redemptoris in antiquo Testamento?

R. Praecipuae figurae Redemptoris in Veteri Testamento sunt innocens Abel, summus sacerdos Melchisedec, sacrificium Isaac, Joseph venditus a fratribus, Propheta Jonas, Agnus Paschalis, et serpens aereus elevatus a Moysa in deserto.

的救世主，因為先知聖人預言的事，他身上都成功了。且古經一總的預像都應驗了。

79. 問：先知論救世主預言了什麼。

答：先知預言了救世主的支派和家傳誕生的地方和時候，他的聖跡及受難釘死的細光景，復活升天並他的聖而公神國，即是聖教會。

80. 問：古經上那幾個是救世主至大的預像。

答：古經上救世主至大的預像，即是無辜的亞伯爾、默基瑟德、大司教依撒格的祭獻、若瑟被兄弟等賣走、先知若納、罷斯卦、羔羊、梅瑟、聖人在荒野所立的銅蛇。

81. P. Unde scimus Jesum Christum esse verum Deum?

R. Scimus Jesum Christum esse verum Deum: 1° ex testimonio Patris, quando dicit: "Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, Ipsum audite": 2° ex testimonio Ipsi^{us} Jesu Christi confirmato per valde stupenda miracula: 3° ex doctrina Apostolorum: 4° ex traditione constanti Ecclesiae Catholicae.

82. P. Quenam sunt principalia miracula a Jesu Christo operata?

R. Principalia miracula a Jesu Christo operata sunt, ultra sui Ipsi^{us} Resurrectionem, sanitas reddita infirmis, visus coecis, auditus surdis, vita mortuis.

81. 問 怎麼樣知道耶穌基督是真天主、

答 我們知道耶穌基督是真天主、一因為聖父親自說過的、他是我的可愛之子、你們該當聽他、二耶穌基督自己作證了、不穀還把奇妙的聖跡來堅定他的話、三宗徒講的道理、四聖教會歷來不斷的口傳、

82. 問 耶穌基督所發的聖蹟、那個是格外的、

答 耶穌基督所發的聖蹟、最大的、即是自己復活、此外醫好病人、瞎子看見了、聾子能聽了、死的人復活了、

Caput IV^{um}
De tertio Articulo.

83. P. Quid nos docet tertius articulus.
"Qui conceptus est de Spiritu Sancto,
natus ex Maria Virgine"?

R. Tertius articulus Credo nos docet
Filium Dei sumpsisse corpus et
animam, uti nos habemus, in utero
purissimo Mariae Virginis per
virtutem spiritus Sancti, et natus
est ex hac Virgine.

84. P. Pater et Filius concurrerunt ne
simul ad formandum corpus, et
ad creandam animam Jesu Christi
ubi?

R. Ita, ad formandum corpus, et ad
creandam animam Jesu Christi
omnes tres Personae divinae con-
curserunt.

第四章講信經第三端

83. 問信經第三端我信其因斯彼利多三多降孕生於瑪利亞之童身教訓我們什麼。

答信經第三端教訓我們天主第二位聖子取了靈魂肉身如同我們的靈魂肉身一樣的就因聖神的全能降孕在童貞瑪利亞至潔胎中生在世上。

84. 問為造成耶穌基利斯督的靈魂肉身天主聖父及聖子都有分麼。

答為造成耶穌基利斯督的靈魂肉身三位都有分的。

85. P. Cur dicitur tantum "Conceptus est de spiritu sancto"?

R. Dicitur tantum "Conceptus est de spiritu sancto", quia Incarnatio Filii Dei est opus Bonitatis et Amoris, et opera Bonitatis et Amoris attribuantur spiritui sancto.

86. P. Filius Dei quum fieret homo, cessavit ne esse Deum?

R. Minime, Filius Dei factus est homo, quin cessaret esse Deum.

87. P. Ergo Jesus Christus est simul Deus et homo?

R. Ita, Filius Dei incarnatus, id est Jesus Christus est simul Deus et homo, perfectus Deus et perfectus homo.

88. P. Sunt ergo in Jesu Christo duae naturae?

85. 問為什麼單單說因斯彼利多三多降孕

答單單說因斯彼利多三多降孕因為降生的工夫是天主全善和愛情的工夫但全善和愛情工夫屬於天主第三位聖神

86. 問天主聖子降生為人即不是天主了麼

答不是的天主聖子降生為人仍是天主

87. 問然則耶穌基利斯督又是天主又是人麼

答是的天主聖子降生即是耶穌基利斯督又是真天主又是真人

88. 問然則耶穌基利斯督有兩個本性麼

R. Ita, in Jesu Christo, qui est Deus et homo, sunt duae naturae, Divina et humana.

89. P. Sunt ne in Jesu Christo etiam duae Personae, Divina et humana?

R. Minime, in Filio Dei facto homine non est, nisi una Persona, id est Divina.

90. P. Quot voluntates sunt in Jesu Christo?

R. In Jesu Christo sunt duae voluntates, altera Divina, altera humana.

91. P. Jesus Christus habebat ne voluntatem liberam?

R. Sane, Jesus Christus habebat voluntatem liberam; sed non poterat forcere malum, quia posse

答是的。耶穌基利斯督既然是天主又是人。所以有兩個本性。即是天主性和人性。

89. 問耶穌基利斯督也有兩位沒有。即是天主的位和人
的位麼。

答不是的。天主聖子降生為人。單有天主位。

90. 問耶穌基利斯督有幾個愛欲

答耶穌基利斯督有兩個愛欲。即是天主的愛欲和人
的愛欲。

91. 問耶穌基利斯督的愛欲自由的麼

答耶穌基利斯督的愛欲自由的。但不能做惡。因為能

malum facere est defectus, non perfectio libertatis.

92. P. Filius Dei et Filius Mariae suntne eadem Persona?

R. Filius Dei et Filius Mariae sunt eadem Persona, id est Jesus Christus, verus Deus et verus homo.

93. P. Maria Virgo estne Mater Dei?

R. Sane, Maria Virgo est Mater Dei, quia est Mater Jesu Christi, qui est verus Deus.

94. P. Quomodo Maria facta est Mater Jesu Christi?

R. Maria effecta est Mater Jesu Christi unice per operationem et virtutem Spiritus Sancti.

做惡，這是自由的缺點，不是自由的完備。

92. 問：天主的聖子和聖母的兒子，是一位麼？

答：天主的聖子和聖母的兒子，是一位，即是耶穌基督。
斯督真天主真人。

93. 問：童貞瑪利亞是天主的母親麼？

答：是的，童貞瑪利亞是天主的母親，因為是耶穌基督的母親。
斯督真天主的母親。

94. 問：怎麼樣瑪利亞是耶穌基督的母親？

答：瑪利亞是耶穌基督的母親，因聖神全能的工夫。

95 P. An est de fide Mariam fuisse
semper Virginem?

R. Ferme, est de fide Mariam SS^{mam}
fuisse semper Virginem, et ipsa voca-
tur Virgo per excellentiam.

Caput V^{um}
De quarto Articulo

96. P. Quid nos docet quartus Articu-
lus: "Passus sub Pontio Pilato, crucifi-
xus, mortuus et sepultus..?"

R. Quartus Articulus Credo nos do-
cet Jesum Christum, ut redimeret
Mundum sanguine suo pretioso, pas-
sum esse sub Pontio Pilato Praeside
Judeae, et mortuum super lignum
Crucis, unde depositum fuisse sepul-
tum.

95. 問瑪利亞卒世童貞是信德道理麼。

答是的。卒世童貞是信德道理。因他是出等的童貞所
以也可單稱他童貞女三字。

第五章講信經第四端

96. 問信經第四端我信其受難於般雀比拉多居官時被
釘十字架上死而乃瘞教訓我們什麼。

答信經第四端教訓我們當般雀比拉多管如德亞國
的時候耶穌基利斯督為救贖世界用自己寶血受
苦受難被釘十字架上死。聖屍卸下埋葬在坟墓裡。

97. Q. Quid significat verbum "Passus est"?
- R. Verbum "Passus est" indicat omnes poenas a Jesu Christo toleratas in sua Passione.
98. Q. Jesus Christus an passus est uti Deus, an uti homo?
- R. Jesus Christus passus est solummodo qua homo, quia qua Deus nequibat pati, neque mori.
99. Q. Cujusnam speciei erat supplicium Crucis?
- R. Supplicium Crucis erat tunc temporis crudelius et ignominiosius supplicium inter omnia.
100. Q. Quis damnavit Jesum Christum ut crucifigeretur?

97. 問受苦受難這話什麼意思。

答。受苦受難即包含耶穌基利斯督苦難時所受一總的刑罰。

98. 問耶穌基利斯督受苦受難在天主性一面還是人性一面。

答。耶穌基利斯督單單人性一面受苦受難因為天主性也不能受苦也不能受死。

99. 問十字架的刑罰是什麼刑罰。

答。十字架的刑罰是那時刑罰中最克最賤的刑罰。

100. 問誰個判了耶穌基利斯督釘死在十字架上。

R. Qui damnavit Jesum Christum, ut crucifigeretur, fuit Pontius Pilatus Praeses Judaeae, qui cognoverat ejus innocentiam, sed ignominiose cessit in naci insistentiæ populi Jerusalem.

101. P. Nonne potuisset Jesus Christus se ipsum liberare e manibus Judaeorum et Pilati?

R. Ita, Jesus Christus potuisset se liberare e manibus Judaeorum et Pilati; sed noscens voluntatem sui Aeterni Patris esse, ut pateretur et moreretur pro salute nostra, libenter se submitit, quin ex se ipso obviam ivit suis inimicis, et sponte sivit, ut caperent et morti traderent.

102. P. Ubi Jesus Christus fuit crucifiscus?

答判耶穌基利斯督釘死在十字架上，即是掌管如德亞國的般雀比辣多。他本來曉得耶穌無罪，倒底軟弱無用，順從了如德亞國百姓的恐嚇。

101. 問耶穌基利斯督能救出自己於百姓及比辣多的手
中麼。

答一定的。耶穌基利斯督能救出自己於百姓及比辣多的手裡，但因知道天主聖父的意思，要他受苦受難，釘死十字架上，為救我們，所以情願聽從自己的對頭，甘心讓他們拏他，把他釘死。

102. 問耶穌基利斯督在什麼地方釘在十字架上。

R. Jesus Christus fuit crucifixus in monte Calvario.

103. Q. Quid Jesus Christus egit in Cruce?

R. Jesus Christus in Cruce oravit pro suis inimicis: suam ipsam Matrem Mariam ^{SS^{am}} dedit uti matrem suo Discipulo scilicet Joanni, et in persona illius omnibus nobis: suam mortem obtulit in sacrificium, et satisfecit Justitiae Divinae pro peccatis hominum.

104. Q. Non fuisset satis, ut Angelus quidam venisset ad satisfaciendum pro nobis?

R. Minime, non fuisset satis ut Angelus quidam venisset ad satisfaciendum pro nobis, quia offensa facta Deo per peccatum erat, sub quodam respectu, infinita, et ad satisfaciendum pro ea requirebatur Persona meriti infiniti.

答耶穌基利斯督釘在十字架、在加爾瓦畧山上、

103. 問耶穌基利斯督釘在十字架上做了什麼、

答耶穌基利斯督釘在十字架上、一求了天主為惡人
二托自己母親瑪利亞於若望宗徒、他代我們眾人
奉聖母為我們眾人的母親、三獻自己的性命祭獻
天主、為眾人的罪、補償天主公義、

104. 問、補償我們的罪、豈一個天神不穀了麼、

答、否、一個天神補償人的罪、不穀、因為犯罪得罪天主
是像魚窮的重、所以為補償這個罪、該有一個魚窮
功勞的人、

105. P. Ad satisfaciendum Divinae Justitiae erat ne necessarium, ut Jesus Christus esset simul et Deus et homo?

R. Ita, oportebat, ut Jesus Christus esset homo, ut pati et mori posset, et oportebat, ut esset Deus, ut ejus passio esset valoris infiniti.

106. P. Cur necesse erat, ut merita Jesu Christi essent valoris infiniti?

R. Necesse erat, ut merita Jesu Christi essent valoris infiniti, quia Majestas Dei per peccatum offensa, est infinita.

107. P. Erat ne necesse, ut Jesus tam dire pateretur?

R. Minime, non erat necesse absolute, ut Jesus tam dire

105 問為補償天主的公義要緊使耶穌基利斯督是天主
又是人麼。

答是為補償天主的公義要緊使耶穌基利斯督是人
能受苦受死。又是天主能把他的苦難有無窮的神
力。

106 問耶穌基利斯督的功勞要緊是無窮的為什麼緣故
呢。

答耶穌基利斯督的功勞要緊是無窮的因為得罪天
主的尊威是無窮的。

107 問為補贖我們的罪耶穌基利斯督要緊受這樣大的

pateretur, quia minima ex suis poenis sufficiens fuisset ad nos redimendum, quum quisque suus actus sit infiniti valoris.

108. P. Cur ergo voluit Jesus Christus tam dire pati?

R. Jesus voluit tam dire pati, ut satisfaceret superabundanter divinae Justitiae, ut demonstraret nobis magis suum amorem, et inspiraret nobis majorem horrorem peccati.

109. P. In morte Jesu acciderunt ne prodigia?

R. Ita, in morte Jesu obscuratus est sol, tremuit terra, aperta sunt sepulcra, et multi

苦麼。

答耶穌基利斯督受這大的苦不是十分要緊的因他所受最小的苦為救贖我們也穀了當知道他不論什麼工夫都有無窮的功勞。

108. 問然則耶穌基利斯督為什麼緣故要受這大的苦呢
答耶穌基利斯督情願受這大的苦欲補償天主的公義。綽乎有餘又為發顯他愛我們的情更大並欲我們們加倍惱恨犯罪。

109. 問耶穌死時有稀奇事麼。

答有的耶穌死時日光隱了地震動了坟墓開了許多

mortui resurrexerunt.

110. P. Ubi sepultum fuit corpus Jesu Christi?

R. Corpus Jesu Christi sepultum fuit in sepulchro novo, exciso in petra montis parum longe a loco, ubi fuerat crucifixus.

111. P. In morte Jesu Christi an divinitas separata est a corpore et anima?

R. In morte Jesu Christi divinitas non separata est nec a corpore, nec ab anima; sed tantum anima separata est a corpore.

112. P. Pro quo mortuus est Jesus Christus?

R. Jesus Christus mortuus est pro salute omnium hominum, et satisfecit pro omnibus.

113. P. Si Jesus Christus mortuus est pro salute omnium,

死人復活了。

110. 問耶穌基利斯督的聖身埋墓在什麼地方。

答耶穌基利斯督的聖身埋墓在山上離釘死的地不遠從山內的石鑿成的是個新坟。

111. 問耶穌基利斯督死後天主性離開他的靈魂肉身麼。
答耶穌基利斯督死後天主性沒有離開他的靈魂肉身只靈魂離開了肉身。

112. 問耶穌基利斯督為誰死了。

答耶穌基利斯督為救眾人死了也為眾人做了補贖。
113. 問耶穌基利斯督既為救贖眾人死了為什麼有許多

one non omnes salvantur?

R. Jesus Christus mortuus est pro omnibus; sed non omnes salvantur, quia non omnes volunt eum agnoscere, nec omnes observant eius legem, non omnes utuntur mediis sanctificationis ab ipso nobis relictis.

114. P. Ut quis sit salvus, sufficit ne, ut Jesus Christus sit mortuus pro nobis?

R. Ut salvemur non sufficit, ut Jesus Christus sit mortuus pro nobis; sed necesse est, ut fructus et merita passionis et mortis illius applicentur nobis, quod praesertim fit per sacramenta ad hoc instituta ab ipso Jesu Christo; et quia multi vel non recipiunt sacramenta, vel non bene recipiunt, ideo ipsi reddunt inutili mortem Jesu Christi.

人仍沒有救了靈魂。

答耶穌基利斯督為救贖眾人死了仍有許多人沒有救了靈魂因有許多人不要認得他不願守他的誠命也不肯用耶穌所賜我們救靈魂的法子。

114. 問耶穌基利斯督為救我們的靈魂死了就穀了麼。
答耶穌基利斯督為救我們的靈魂單單死了還不穀要緊每人用耶穌受苦釘死的功勞用這個功勞就是好好領耶穌定的聖事可惜有多少人或不領聖事或不善領聖事所以耶穌的死也就白白裡的。

Caput VI^{um}
De quinto Articulo

115. P. Quid nos docet quintus Articulo,
Descendit ad inferos, tertia die resur-
rexit ex mortuis?

R. Quintus Articulo Credo nos do-
cet animam Jesu Christi separa-
tam a corpore ivisse in Limbum San-
ctorum Patrum, et tertia die iterū
se univisse suo corpori, ut nunquam
amplius se separaret ab illo.

116. P. Quid intelligitur nomine Inferni?

R. Nomine Inferni hic venit Lim-
bus Sanctorum Patrum, id est locus,
ubi detinebantur animae justorū
expectantium redemptionem Jesu
Christi.

第六章講信經第五端

115. 問信經第五端我信其降地獄第三日自死者中復活
教訓我們什麼

答信經第五端教訓我們知道耶穌基利斯督的靈魂
離了肉身就到古聖的靈簿獄裡第三日從新結合
自己的肉身永遠再不離他了

116 問這裡地獄二字什麼解說

答這裡所說的地獄就是古聖人的靈簿獄他們都是
聖人他們靈魂居在那邊為等候耶穌基利斯督救
贖功勞

117. P. Cur animae Sanctorum Patrum non fuerunt introductae in Paradisum ante mortem Jesu Christi?

R. Animae Sanctorum Patrum non fuerunt introductae in Paradisum ante mortem Jesu Christi, quia per peccatum Adami Paradisus erat clausus, et decebat, ut Jesus Christus, qui per suam mortem illum aperuit, primus in illum ingrederetur.

118. P. Cur Jesus Christus voluit differre suam resurrectionem usque in tertiam diem?

R. Jesus Christus voluit differre suam resurrectionem usque in tertiam diem, ut manifestaret evidenter se vere fuisse mortuum.

119. P. Resurrectio Jesu Christi fuit ne similis resurrectioni aliorum hominum resurrectorum? 45

R. Minime, Resurrectio Jesu Christi non fuit similis Resurrectioni aliorum hominum resurrectorum,

117. 問耶穌基利斯督沒有死，為什麼古聖人的靈魂不升天堂？

答耶穌基利斯督沒有死，古聖人的靈魂不升天堂，因為亞當犯罪，天堂門已閉了，要緊耶穌用自己釘死的功，開了第一個進去。

118. 問為什麼耶穌基利斯督遲至第三日復活？

答耶穌基利斯督遲至第三日復活，是要發顯清楚自己真的死過了。

119. 問耶穌基利斯督的復活與他人的復活一樣的麼？
答耶穌基利斯督的復活與他人的復活不是一樣的。

quia Jesus Christus resurrexit per propriam virtutem suam, et alii fuerunt resuscitati per virtutem Dei.

Caput VII^{um}
De sexto Articulo

120. P. Quid nos docet sextus Articulus, "Ascendit ad coelos, sed et ad dexteram Dei Patris Omnipotentis"?

R. Sextus Articulus Credo nos docet Jesum Christum, quod quadraginta dies post suam resurrectionem, praesentibus suis discipulis, ascendisse ex se Ipso Coelum, et quum sit quae Deus aequalis Patri in gloria, elevatus est quae homo super omnes Angelos et Sanctos, et constitutus Dominus omnium rerum.

因為耶穌的復活，因自己的本力，他人的復活，因天主的神能。

第七章 講信經第六端

120. 問：信經第六端，我信其升坐於全能者天主罷？德肋之右，教訓我們什麼？

答：信經第六端，教訓我們知道耶穌基利斯督復活後，第四十日，在自己門徒前，用自己能力，升了天堂，照天主性，同聖父一樣光榮，照人性，超過一總天神聖人，并且為萬物的大主宰。

121. Q. Cur Jesus Christus post suam Resurrectionem mansit quadraginta dies super terram, antequam ascenderet Coelum?

R. Jesus Christus post suam Resurrectionem mansit quadraginta dies super terram, antequam ascenderet coelum, ut probaret per varias apparitiones se vere resurrexisse, et ut instrueret adhuc magis et confirmaret Apostolos in veritatibus Fidei.

122. Q. Cur Jesus Christus ascendit ad coelum?

R. Jesus Christus ascendit ad coelum
1° ut acciperet possessionem Regni sui, quod meruit per suam mortem.
2° ut praepararet nobis stationem gloriosam, et esset noster Mediator et Advocatus apud Patrem.
3° ut mitteret Spiritum Sanctum suis Apostolis.

121.

問。為什麼耶穌基利斯督復活後居在世上四十日後

升天。

答。耶穌基利斯督復活後居在世上四十日後升天是

要自己好幾回發顯出來作證真的復活過了且要

更好教誨宗徒堅固他們信德的道理。

122.

問。為什麼耶穌基利斯督升天去了。

答。耶穌基利斯督升天去了。第一要把自己釘死的功

勞起頭得着天國。第二要預備我們光榮的坐位。在

聖父臺前為我們的主保。第三要為宗徒們打發聖

神降臨。

123. P. Cur dicitur Jesus Christus ascendisse Coelum, et Mater sua SS^{ma} assumpta esse?

R. Dicitur Jesus Christus ascendisse coelum, et Mater sua SS^{ma} assumpta esse, quia Jesus Christus, quem sit Homo-Deus per propriam virtutem coelum ascendit; sed Eius Mater, quem sit pura creatura, etsi dignissima inter omnes, assumpta est per virtutem Dei.

124. P. Explica mihi verba "Sedet ad dexteram Patris Omnipotentis".

R. Verbum "Sedet" significat pacificam possessionem, quam Jesus Christus habet suae gloriae, et verba "ad dexteram Dei Patris Omnipotentis" exprimunt Ipsum habere gradum honoris supra omnes creaturas.

123. 問 為什麼稱耶穌基利斯督單說升天稱聖母說榮召

升天

答 稱耶穌基利斯督單說升天稱聖母說榮召升天因為耶穌是真天主真人他因自己的能力升了天他的母親地位雖高終是受造之物故說他榮召升天就是因天主的神能升天了

124 問 坐於全能者天主罷德肋之右這幾句話什麼解說
答 坐字解說耶穌基利斯督平平安安享受自己的光榮全能者天主罷德肋之右解說他的光榮超過一切
總受造之物

Caput VIII^{um}
De septimo Articulo.

125. P. Quid nos docet septimus Articulus "Inde venturus est judicare vivos et mortuos"?

R. Septimus Articulus Credo nos docet in fine Mundi Jesum Christum plenum Gloria et Majestate venturum e Coelo, ut judicet omnes homines, bonos et malos, et ut det unicuique praemium vel poenam prout quisque meruerit.

126. P. Si quisque, statim post mortem judicandus est a Jesu Christo in judicio particulari, cur judicandi sumus omnes in judicio universali?

R. Judicandi erimus omnes in judicio universali propter plures rationes:
1° pro gloria Dei.

第八章講信經第七端

125.

問信經第七端我信其日後從彼而來審判生死者教訓我們什麼

答信經第七端教訓我們天地終窮時候耶穌基利斯督大發光榮威嚴從天上降來審判一總的善人惡人照各人的事業分給他們賞罰

126.

問各人死了後來已受了耶穌基利斯督的私審判為什麼再要聽公審判呢

答我們該再聽公審判有許多緣故一為天主的光榮

2° pro gloria Jesu Christi.

3° pro gloria Sanctorum.

4° pro confusione improborum.

5° tandem ut corpus una cum anima habeat suam sententiam praemii, vel poenae.

127. P. In judicio universali quomodo manifestatur Gloria Dei?

R. In judicio universali manifestabitur Gloria Dei; quia omnes cognoscent quanta justitia Deus gubernat mundum, etsi nunc videantur boni aliquoties versari inter afflictiones, et improbi in prosperitate.

128. P. In judicio universali quomodo manifestabitur Gloria Jesu Christi?

R. In judicio universali manifestabitur Gloria Jesu Christi, quia quum Ipse fuisset injuste ab hominibus condemnatus, tunc coram toto mundo apparebit Judex supremus omnium.

二為耶穌基利斯督的光榮三為聖人的光榮四為惡人的羞愧五要肉身和靈魂共受賞罰

127. 問公審判時怎麼樣發顯天主的光榮

答公審判時發顯天主的光榮因為那時人都要認識天主掌管世界何等樣公道的雖然世上每見善者受苦惡者享福

128. 問公審判時怎麼樣發顯耶穌基利斯督的光榮

答公審判時發顯耶穌基利斯督的光榮因為他被惡人冤枉判死後來在普世眾人前發顯審判的大主宰

129. P. In iudicio universali quomodo manifestabitur Gloria Sanctorum?

R. In iudicio universali manifestabitur Gloria Sanctorum, quia multi ex illis, qui martiri fuerunt despecti ab improbis, glorificabuntur coram toto mundo.

130. P. In iudicio universali qualis erit confusio reproborum?

R. In iudicio universali confusio improborum erit maxima, praesertim pro illis, qui oppresserunt justos et pro illis, qui curaverunt in vita, ut haberentur velut homines virtutis et probitatis, quum videbunt peccata ab ipsis commissa, etiam magis occulta, manifestata coram toto mundo.

129. 問公審判時怎麼樣發顯聖人的光榮

答公審判時發顯聖人的光榮因為他們當中有許多
的被惡人看不起死了到了那時在普世萬民前將
受光榮。

130. 問公審判時怎麼樣使惡人羞愧。

答公審判時惡人的羞愧再大沒有另外的因為他們
欺好人并在世是不好的旁人想他們是好的也有
德行的到了那時他們自己要看見一總的罪即使
很隱密的都要顯露出來。

Caput IX^{um}
De octavo Articulo

131. P. Quid nos docet octavus Articulus:
"Credo in Spiritum Sanctum"?

R. Octavus Articulus Credo nos docet dari vel esse Spiritum Sanctum, tertiam Personam S^mae Trinitatis, nempe qui est Deus aeternus, infinitus, Omnipotens, Creator et Dominus omnium rerum, sicut Pater et Filius.

132. P. Spiritus Sanctus a quo procedit?

R. Spiritus Sanctus procedit a Patre et Filio per viam voluntatis et amoris, sicut ex uno principio.

133. P. Si Filius procedit a Patre, et Spiritus Sanctus procedit a Patre et Filio, videtur Pater et Filius esse ante Spiritum Sanctum; quomodo ergo dicuntur omnes tres Personae esse aeternae?

第九章講信經第八端

131. 問信經第八端我信斯彼利多三多教訓我們什麼

答信經第八端教訓我們知道有天主第三位聖神同聖父聖子一樣永遠的、無窮的全能的、造天地萬物的大主宰

132. 問聖神是從誰發出來的

答聖神是從聖父同聖子因了愛欲和愛情發出來的、如同從一個根源來了、

133 問既然聖子從聖父來的、又聖神從聖父同聖子共發來的、可見聖父聖子比聖神先有、怎麼說三位都是

R. Dicuntur omnes tres Personae esse
aeternae, quia Pater ab aeterno gene-
rat Filium; et ab aeterno Spiritus
Sanctus procedit a Patre et Filio.

134. P. Cur tertia Persona SS^{mae} Trinitatis
peculiariter appellatur nomine Spi-
ritus Sancti?

R. Tertia Persona SS^{mae} Trinitatis
peculiariter appellatur nomine Spi-
ritus Sancti, quia Ipsa procedit a
Patre et Filio per modum Spiratio-
nis et Amoris.

135. P. Quale opus specialiter attribuitur
Spiritui Sancto?

R. Spiritui Sancto attribuitur spe-
cialiter Sanctificatio animarum.

136. P. Pater et Filius aequè ne nos sancti-
ficant ac Spiritus Sanctus?

R. Ita, omnes tres Personae aequè
nos sanctificant.

永遠呢。

答三位都是永遠的。因為聖父從永遠生聖子。聖父同聖子從永遠共發聖神。

134 問。為什麼天主第三位特別的稱聖神。

答。天主第三位特別的稱聖神。因為他從聖父和聖子因呼吸及愛情的樣中發來的。

135 問。什麼樣工夫另外的歸於聖神。

答。聖靈魂的工夫是另外歸於聖神的。

136 問。聖父聖子也一樣聖我們的靈魂麼。

答。是。天主三位都聖我們的靈魂。

157. Q. Si ita est, cur sanctificatio animarum peculiariter attribuitur Spiritui Sancto?

R. Sanctificatio animarum peculiariter attribuitur Spiritui Sancto, quia ipsa est opus amoris, et opera amoris attribuuntur Spiritui Sancto.

158. P. Quando Spiritus Sanctus descendit super Apostolos?

R. Spiritus Sanctus descendit super Apostolos in die Pentecostes, id est quinquaginta dies post Resurrectionem Jesu Christi, et decem dies post ejus Ascensionem.

159. P. Ubi erant Apostoli decem illis diebus ante Pentecostem?

R. Apostoli erant uniti simul in coenaculo cum Maria Virgine et aliis discipulis, et perseverabant in oratione, expectantes Spiritum Sanctum, quem Jesus Christus illis promiserat.

137.

問然則為什麼聖靈魂的工夫格外歸於聖神

答聖靈魂的工夫格外歸於聖神因為這個工夫是愛

情工夫但愛情工夫都歸於聖神

138.

問幾時聖神降臨到宗徒們處

答聖神降臨到宗徒們處在本德谷德瞻禮上即是耶

蘇基利斯督復活後第五十日升天後十日

139.

問聖神降臨前十日宗徒們在那裡

答宗徒們同聖母瑪利亞與一總們徒在建立聖體的

大廳內共聚一處不斷祈禱等候耶穌所許的聖神

降臨

140. P. Quosnam effectus produxit Spiritus Sanctus in Apostolis?

R. Spiritus Sanctus confirmavit Apostolos in Fide, replevit illos lumine, virtute, Charitate et abundantia omnium suorum Donorum.

141. P. Spiritus Sanctus fuit remissus tantum pro Apostolis?

R. Spiritus Sanctus missus fuit pro tota Ecclesia, et pro omni anima fidei.

142. P. Quid operatur Spiritus Sanctus in Ecclesia?

R. Spiritus Sanctus, sicut anima in corpore, vivificat Ecclesiam per suam gratiam, et per sua dona: in ipsa stabilis regnum veritatis et amoris, et ipsi adstet, ut ipsa ducat suos filios tuto per viam coelestem.

140 問聖神降臨在宗徒們身上有什麼效驗

答聖神堅固宗徒們的信德充滿他們神光勇敢愛德
還有一總的神恩

141 問聖神降臨單單為宗徒們麼

答聖神降臨是為合聖教會併為信友的靈魂

142 問聖神在聖教會內做什麼工夫

答聖神在聖教會內如靈魂在肉身內用自己的聖寵
自己的神恩活這個聖教會
在聖教會內立定真道
及愛情的國都保護他
使他妥當引總信友走天堂
的路

Caput X^{um}
De nono Articulo.

Articulus I^{us}
De Ecclesia in genere

143. P. Quid nos docet Articulus nonus:
"Credo Ecclesiam Catholicam, Com-
munionem Sanctorum"?

R. Articulus nonus Credo nos docet
Iesum Christum fundasse in ter-
ra ... Societatem visibilem, quae
vocatur Ecclesia Catholica, et om-
nes, qui pertinent ad istam Ecclesi-
am, sunt in communionem inter
se.

144. P. Cur post Articulum De Spiritu
Sancto, agitur subito De Ecclesia Ca-
tholica?

R. Post Articulum De Spiritu San-
cto, statim agitur De Ecclesia Ca-
tholica, ut innuatur totam

第十章講信經第九端

第一節總論聖教會

143. 問信經第九端我信有聖而公厄格肋西亞諸聖相通
功教訓我們什麼

答信經第九端教訓我們知道耶穌基利斯督在世界
上立了一個看得見的會叫聖而公會進這會者都
能相通功

144. 問講了聖神的道理以後為什麼就講聖教會的道理
答講聖神的道理以後就講聖教會的道理要顯明聖

Sanctitatem ipsius Ecclesiae derivari a spiritu Sancto, qui est auctor omnis Sanctitatis.

145. P. Quid significat hoc verbum "Ecclesia"?

R. Verbum "Ecclesia" significat Convocationem, vel Adunationem multarum personarum.

146. P. Quis nos convocavit vel vocavit ad Ecclesiam Jesu Christi?

R. Nos vocati fuimus ad Ecclesiam Jesu Christi per gratiam specialem Dei, ut per lumen Fidei et per observantiam divinae legis reddamus debitum cultum Deo, et perveniamus ad vitam aeternam.

147. P. Ubi inveniuntur membra Ecclesiae?

教會的一總聖德都從聖神來的。因他是一總聖德的根源。

145. 問。厄格肋西亞這句話有什麼解說。

答。厄格肋西亞這句話就是會字解說。說許多人聚集的意思。

146. 問。誰個叫我們進耶穌基利斯督的會。

答。叫我們進耶穌基利斯督的會。就是天主格外的聖寵。使我們賴信德的光照。及守天主的誠命能好好。欽崇天主。得着常生。

147. 問。聖教會的肢體在那裡。

R. Membra Ecclesiae partim sunt in Coelo, et formant Ecclesiam triumphantem; partim sunt in Purgatorio, et formant Ecclesiam purgantem; partim sunt super terram, et formant Ecclesiam militantem.

148. P. Istae diversae partes Ecclesiae constituunt ne unicam Ecclesiam?

R. Ita, istae diversae partes Ecclesiae constituunt unicam Ecclesiam, et unum corpus, quia habent idem caput, quod est Jesus Christus, eundem spiritum qui illas animat et unit, et eundem finem, id est felicitatem aeternam, quam alii possident, alii sperant.

149. P. Ad quamnam partem principaliter refertur novus Articulus?

R. Iste novus Articulus Credo principaliter refertur ad Ecclesiam militantem, in qua

答、聖教會的肢體、一分在天堂上、就是戰勝個聖教會、
一分在煉獄裡、就是煉罪個聖教會、一分在世界上、
就是爭戰個聖教會、

148. 問、這三分湊成一個聖教會麼、

答、是的、這三分湊成一個聖教會、成功一個身體、因為
有一樣個頭、就是耶穌基利斯督、有一樣個神氣、使
他能活命、能給合、又有一個宗向、就是永遠的福樂、
有幾個已經得了、有幾個正在盼望、

149. 問、這信經第九端、專講那一分的聖教會、

答、信經第九端、專講第三分爭戰的聖教會、即是我們

nos actualiter versamur.

Articulus II^{us}
De Ecclesia in specie

150. Q. Quid est Ecclesia Catholica?

R. Ecclesia Catholica est Societas, vel Congregatio omnium baptizatorum, qui in terra degentes profitentur eandem Fidem et legem Christi, participant iisdem sacramentis, et obediunt legitimis pastoribus, praecipue Romano Pontifici.

151. Q. Dic Distincte quid requiritur, ut quis sit membrum Ecclesiae?

R. Ut quis sit membrum Ecclesiae requiritur, ut sit baptizatus, credat et profiteatur doctrinam Iesu Christi, particeps iisdem sacramentis, recognoscat Papam et alios legitimos Pastores.

在世所信從者

第二節特講聖教會

150. 問聖而公教會是什麼

答聖而公教會是一總領過聖洗的人的聚會。在世時發顯一樣的信德，守耶穌一樣的誡命，領一樣的聖事，聽一總神牧的命，特聽羅馬教皇的命。

151. 問細細的解說我聽要做聖教會肢體，該有什麼

答要做聖教會的肢體，該領聖洗聖事，相信承認耶穌基督，聽教皇及主教神

152. Q. Quinam sunt Pastores legitimi Ecclesiae?

R. Pastores legitimi Ecclesiae sunt Romanus Pontifex, id est Papa, qui est Pastor universalis, et Episcopi. Deinde sub dependentia Episcoporum et Papae, partem habent in officio Pastorum alii sacerdotes, et specialiter Parochi.

153. Q. Cur dicit Romanum Pontificem esse Pastorem universalem?

R. Dico Romanum Pontificem esse Pastorem universalem, quia Jesus Christus dicit Sancto Petro, primo Papae: "Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et tibi dabo. claves Regni Coelorum, et quod ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis, et quod solveris super terram erit solutum

父的命

152. 問誰是聖教會的神牧、

答、聖教會的神牧就是羅馬教皇他是公共的神牧後
來一總主教還有教皇及主教手下一總有神牧本
分的司鐸格外是本堂神父、

153. 問為什麼說羅馬教皇是聖教會公共神牧、

答羅馬教皇是聖教會的公共神牧因為耶穌基利斯
督對第一教皇伯多祿說你是磐石在這個石上吾
將立我的聖教會又說吾將給你天國的鑰匙凡你
在地細縛的吾在天亦細縛他凡你釋放的吾在天

et in coelis". Et dixit etiam "Pasce agnos meos, pasce oves meas".

154. P. Ergo non pertinent ad Ecclesiam Jesu Christi tot societates hominum baptizatorum, quae non recognoscunt Romanum Pontificem, et suum caput?

R. Minime, omnes illi, qui non recognoscunt Romanum Pontificem, sicut suum Caput, non pertinent ad Ecclesiam Jesu Christi.

155. P. Quomodo potest Ecclesia Jesu Christi distinguere a tot societatibus, vel sectis fundatis ab hominibus, et dicitis Christianis?

R. Facile potest vera Ecclesia J. C. distinguere a tot societatibus, vel sectis fundatis ab hominibus, etsi dicantur Christianae, per quatuor notas. Ipsa est Una, Sancta, Catho- 61
lica, et Apostolica.

156. P. Cur Ecclesia dicitur Una?

也釋放他，又說你牧吾的羔羊。

154. 問：然則有許多領洗過的人，不順從教皇如他們的首，就不是聖教會的人麼？

答：凡不順從教皇如他們的首，就不是聖教會的人。

155. 問：耶穌基利斯督教會與別人立的各種私會，怎麼樣可以分別出來？

答：耶穌基利斯督教會與別人立的私會，也稱教會，但聖教會內因有四樣記號，就是至一、至聖、至公、從宗徒傳下來的，所以容易分別。

156. 問：聖教會是至一什麼解說？

R. Vera Ecclesia dicitur Una, quia
Ejus filii cujusque temporis et loci
uniuntur per eandem Fidem, per e-
undem cultum, eandem legem et
in participatione eorumdem Sacra-
mentorum, sub eodem Capite visibili
Romano Pontifice.

157. Q. Non possent esse plures Ecclesiae?

R. Minime, nequeunt haberi plures
Ecclesiae, quia sicut est unus Deus,
una Fides, unum Baptisma, sic non
est, nec potest esse nisi una Ecclesia.

158. Q. Attamen nonne vocantur Ecclesiae
fideles simul juncti alicujus Natio-
nis, vel alicujus dioceseos?

R. Vocantur Ecclesiae etiam fideles
simul juncti alicujus Nationis, vel ali-
cujus dioceseos; sed sunt partes Ec-
clesiae universalis, et formant cum
ipsa unam tantum Ecclesiam.

答聖教會是至一因為他的一總義子不論何時不論何地都有一樣的信德結連的都有一樣的敬禮一樣的誠命領一樣的聖事服在一個羅瑪教皇權下

157. 問能有好幾個聖教會麼

答否不能有好幾個聖教會因為如同天主只有一個信德一個聖洗一個一樣的聖教會只有一個也不能不是一個

158.

問各國各城的信友結會豈不是好幾個聖教會麼

答各國各城的信友結會雖稱是好幾處聖教會到底他們都是聖教會的一分仍成了一個聖教會

159. P. Cur Vera Ecclesia dicitur Sancta?

R. Vera Ecclesia dicitur Sancta, quia Sanctum est Ipsius caput invisibile, Jesus Christus, sancta sunt multa ejus membra, sancta est sua Fides, sancta ejus lege, sancta ejus sacramenta, et extra illum non est, nec potest esse vera Sanctitas.

160. P. Cur Ecclesia dicitur Catholica?

R. Vera Ecclesia dicitur Catholica, nempe Universalis, quia complectitur fideles omnium temporum, locorum, aetatum et conditionum, et omnes homines mundi vocantur ad illam.

161. P. Cur Ecclesia dicitur Apostolica?

159 問為什麼稱聖教會是至聖的

答稱聖教會是至聖的。因為耶穌基利斯督係聖教會看不見的頭。是聖的。後來聖教會內無數肢體。是聖的。且聖教會的信德。誠命。聖事。都是聖的。聖教會外。不能再有聖德。

160. 問為什麼稱聖教會是至公的

答稱聖教會是至公的。因為他不論前後古今。不論東西南北。不論年紀大小。不論地位高下。凡普天下一總的人都叫他進教。

161 問為什麼稱聖教會從宗徒傳下來的

R. Vera Ecclesia vocatur insuper Apostolica, quia ascendit sine interruptione usque ad Apostolos; quia credit et docet omnia id quod crediderunt et docuerunt Apostoli; et quia ducitur et gubernatur ab illorum legitimis successoribus.

162. P. Et cur Vera Ecclesia vocatur etiam Romana?

R. Vera Ecclesia vocatur etiam Romana, quia quatuor illae notae Unitatis, Sanctitatis, Catholicitatis, et Apostolicitatis inveniuntur tantum in Ecclesia illa, quae recognoscit sicut caput Episcopum Romanum, Successorem Sancti Petri.

163. P. Quomodo constituitur Ecclesia Jesu Christi?

答稱聖教會從宗徒傳下來的，因為第一直算到宗徒時候，從未斷過。第二因為聖教會現在相信的和講的道理，即是前日宗徒們信過的，講過的。第三因為掌管聖教會的人，即是正當接宗徒的位的人。

162. 問為什麼亦稱羅馬聖教會。

答稱羅馬聖教會，即因上節所講的四樣記號。至一至聖，至公，從宗徒傳下來的。惟羅馬聖教會有的，這教會確認教皇接伯多祿位，居在羅馬，是聖教會的首。問耶穌基督的聖教會，怎麼樣立定了。

163. 答耶穌基督的聖教會立定的，如同一个完備的

R. Ecclesia Jesu Christi constituitur sicut vera et perfecta Societas; et in Ipsa, sicut in persona morali possumus distinguere animam et corpus.

164. P. In quo consistit anima Ecclesiae?

R. Anima Ecclesiae consistit in eo quod Ipsa habet interne et spirituales, id est Fides, Spes, Caritas, Dona Spiritus Sancti, et omnes coelestes thesauri, qui Ipsi derivant per merita Christi Redemptoris et Sanctorum.

165. P. In quo consistit Corpus Ecclesiae?

R. Corpus Ecclesiae consistit in eo, quod Ipsa habet visibilis et externi, sive in associatione congregatorum, sive in cultu, et in ministerio doctrinae, sive in externo ordine et gubernio.

大會這個會內如同一個人身上可以分別他的靈魂肉身

164. 問聖教會的靈魂在那裡。

答聖教會的靈魂在各樣裡面及神體的事情裡如同信德望德愛德聖寵聖神七恩還有一總天上的寶藏從耶穌基督與聖人的功勞積成的。

165. 問聖教會的身體在那裡。

答聖教會的身體在各樣外面及看得見的事情裡即是會中教禮的規矩道理的傳授外面的次序管理的規模。

166. P. Ad salutem sufficit ne esse utcumque membrum Ecclesiae Catholicae?
R. Minime, ad salutem non sufficit esse utcumque membrum Ecclesiae Catholicae, sed oportet esse ejus membrum vivum.
167. P. Quinam sunt membra viva Ecclesiae?
R. Membra viva Ecclesiae sunt omnes et soli justis, scilicet illi, qui actualiter sunt in statu gratiae Dei.
168. P. Et quatenam sunt membra mortua?
R. Membra mortua sunt fideles, qui sunt in statu peccati mortalis.
169. P. Potest ne quis salvari extra Ecclesiam Catholicam, Apostolicam, Romanam?

166. 問一個人只做了聖教會肢體為救自己靈魂設了麼
答不彀一個人只做了聖教會的肢體還不能救自己
靈魂因為要緊是活的肢體

167. 問誰是聖教會的活肢體

答聖教會的活肢體是單單一總聖人就是一總靈魂
上有聖寵的人

168. 問誰是聖教會的死肢體

答聖教會的死肢體即是靈魂上有大罪的教友

169. 問除了至公及從宗徒傳下來的羅瑪教會外可有人
能救自己靈魂麼

- R. Minime, extra Ecclesiam Catholicam, Apostolicam, Romanam nemo potest salvari, sicut nemo potuit salvari a diluvio, extra Arcam Noe, quae erat typus istius Ecclesiae.
170. P. Quomodo ergo salvati sunt veteres Patriarchae, Prophetae et omnes alii justis veteris Testamenti?
- R. Omnes justis veteris Testamenti salvati sunt per Fidem in Christum venturum, per quam jam pertinebant ad hanc Ecclesiam.
171. P. Sed si quis esset, absque sua culpa, extra Ecclesiam possetne salvari?

答、否、除了至公及從宗徒傳下來的聖教會外、沒有人能救自己靈魂、如同洪水時、倘人不在諾厄船上、就不能救自己性命、諾厄的船、是聖教會預像、

170. 問、但怎麼樣古聖祖先知聖人、及一總古教裡的聖人、都救了靈魂呢、

答、古教的聖人、得救自己的靈魂、因他們相信將來的救世主、因這信德、所以他門靈魂一面、已屬於聖教會的人、

171 問、然有人自己毫無過失、惟沒有進教、可能救自己的靈魂麼、

R. Qui absque sua culpa, id est in bona fide, esset extra Ecclesiam, recepisset baptismum, vel illum desiderasset saltem implicite, insuper sincere quaereret veritatem et imple- ret voluntatem Dei, quo melius po- test; etsi separatus a corpore Ecclē- siae, unitas esset Ejus animae et proinde in via Salutis.

172. P. Et qui esset quidem membrum Ec- clesiae Catholicae, non tamen practi- ce observaret illius praecepta, salvaretur ne?

R. Qui esset quidem membrum Ecclē- siae Catholicae, non tamen practice servaret doctrinam illius, esset mem- brum Ejus mortuum, et proinde non salvaretur, quia ad salutem, pro a- dulto, requiritur non tantum Bap- tismus et Fides, sed etiam opera Fi- dei conformia.

答若有人毫無過失自己想沒有錯未曾奉教但實心
早已領聖洗或至少願意領洗况自己也講究真的
道理盡力能行天主的聖意這人雖不關聖教會的
身體內倒底已屬聖教會的靈魂一面在救靈魂的
路上了

172.
問若人已在聖教會內倒底不守教規可救自己靈魂
麼

答若人已在聖教會內不守教規這是死的肢體所以
不能救自己靈魂因為要救靈魂一總開明悟的人
單領聖洗單有信德還不彀必須還有信德的工夫

173. P. Tenemur ne credere omnes veritates, quas Ecclesia docet?

R. Ita, tenemur credere omnes veritates, quas Ecclesia docet, et Jesus Christus declarat non credentem jam esse damnatum.

174. P. Tenemur ne etiam facere quicquid Ecclesia mandat?

R. Ita, tenemur facere omne id quod Ecclesia mandat, quia Jesus Christus dicit Pastoribus Ecclesiae:
"Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit, me spernit".

175. P. Potest ne Ecclesia errare in iis, quae proponit credenda?

R. Minime, in iis quae Ecclesia nobis proponit credenda, non potest errare, quia juxta promissionem Jesu Christi Ipsi perenniter assistit Spiritus Sanctus.

173. 問該信聖教會所教一總道理麼。

答是的該信聖教會所教的一總道理因為耶穌基利
斯督說的明白倘人不信後必受罰。

174. 問該行聖教會所命的各樣事情麼。

答是的我們該行聖教會所命的各樣事情因為耶穌
基利斯督對新教的神牧說誰聽你們即是聽我誰
輕你們即是輕我。

175. 問聖教會命人相信的事情能錯麼。

答聖教會命人相信什麼道理不能錯的因為耶穌基
利斯督許聖神常在聖教會相幫。

176. Q. Ergo Ecclesia Catholica est infallibilis ?

R. Sane, Ecclesia Catholica est infallibilis ; quare qui rejiciunt Eius Definitiones, amittunt Fidem et fiunt heretici.

177. Q. Ecclesia Catholica potest ne destrui vel perire ?

R. Minime, Ecclesia Catholica potest subire persecutiones ; sed non potest destrui, nec perire. Ipsa permanebit usque ad finem Mundi, quia usque ad finem Mundi Jesus Christus erit cum Illa, sicut Ipse promissit.

178. Q. Cur Ecclesia Catholica tantas persecutiones subit ?

R. Ecclesia Catholica tot et tantas persecutiones subit, quia etiam Eius Fundator similes persecutiones expertus est, et quia Ipsa damnat vitia, et

176. 問所以聖教會是不能錯的麼。

答是的。聖教會總不能錯。所以誰不信聖教會所定信德道理。就失去信德。成了異端人。

177. 問聖教會能消滅麼。

答否。聖教會雖遭艱難。不能消滅。直要到天地終窮。因為耶穌基督親自許過。自己常在聖教會中。直到世界窮盡。

178. 問為什麼聖教會遭各樣艱難。

答聖教會遭各樣艱難。因為立定這聖教會的耶穌自己先受苦了。又因聖教會責備毛病。壓伏偏情。

condemnat omnes injustitias et omnes errores.

179. P. Dantur ne alia officia catholicorum erga Ecclesiam?

R. Quisque Catholicus debet fovere amorem illimitatum erga Ecclesiam, sibi ducere infinito honori, et felicitati pertinere ad Ecclesiam, et debet se impendere per omnia media possibilis ad gloriam et incrementum Ecclesiae.

179.
禁止一總不公，並一總過失。

問：教友在聖教會面前，再有別樣本分麼？

答：教友該很愛慕聖教會，又想做了聖教會的人，如何光榮，如何福氣，末末兜該竭力光榮，並傳揚聖教會。

Articulus III^{us}

De Ecclesia docente, et de Ecclesia discante

180. P. An est aliqua distinctio inter membra Ecclesiae?

R. Inter membra Ecclesiae est valde notabilis distinctio, quia est qui imperat et qui obedit, est qui docet et qui addiscit.

181. P. Quomodo vocatur pars illa, quae docet?

R. Pars illa, quae docet, vocatur Ecclesia docens.

182. P. Quomodo vocatur pars illa, quae docetur?

R. Pars illa, quae docetur, vocatur Ecclesia discens.

183. P. Quis stabilivit hanc distinctionem in Ecclesia?

R. Hanc distinctionem in Ecclesia stabilivit Ipse Jesus Christus.

第三節講聖教會施教及受教

180. 問人在聖教會中有什麼分別沒有。

答人在聖教會中有大分別。因為有的是出命並施教者。有的是聽命並受教者。

181. 問施教的一分叫什麼。

答施教的一分叫訓道的聖教會。

182. 問受教的一分叫什麼。

答受教的一分叫學道的聖教會。

183. 問誰定這個分別呢。

答這個分別是耶穌基利斯督親自定了的。

184. *Q.* Ergo Ecclesia Docens, et Ecclesia Discens sunt Duae Ecclesiae distinctae?

R. Ecclesia Docens, et Ecclesia Discens sunt Duae partes distinctae unius et ejusdem Ecclesiae, sicut in corpore humano caput distinctum est ab aliis membris, et tamen format cum illis unum corpus.

185. *Q.* Ex quibus coalescit Ecclesia Docens?

R. Ecclesia Docens coalescit ex omnibus Episcopis junctis Capiti Romano Pontifici, sive ipsi sint dispersi, sive sint congregati in Concilio.

186. *Q.* Ex quibus componitur Ecclesia Discens?

R. Ecclesia Discens componitur ex omnibus fidelibus.

184

問然則訓道的聖教會及學道的聖教會是兩個聖教

會麼

答訓道的聖教會及學道的聖教會雖是兩分各有分別但仍是一個聖教會如同人的身體頭與肢體各有分別但共成一個身體

185

問訓道的聖教會從幾多人湊成

答訓道的聖教會湊成了從一總的主教他們都屬在教皇權下或散在普世或聚在公會議一處

186

問學道的聖教會從什麼人湊成了

答學道的聖教會從一總教友湊成的

187. P. Quinam ergo in Ecclesia habent auctoritatem docendi?

R. In Ecclesia habent auctoritatem docendi Papa et Episcopi, et sub eorum dependentia alii sacri ministri.

188. P. Tenemur ne audire Ecclesiam docentem?

R. Ita, tenemur omnes, absque dubio, audire Ecclesiam docentem, sub poena aeternae damnationis, quia Jesus Christus dicit Pastoribus Ecclesiae in persona Apostolorum: "Qui vos audit me audit, et qui vos spernit me spernit".

189. P. Praeter auctoritatem docendi, habet ne Ecclesia aliam auctoritatem?

R. Ita, praeter auctoritatem docendi, Ecclesia specialiter habet auctoritatem

187. 問然則聖教會內什麼人有訓道的權柄

答聖教會內有訓道的權柄是教皇與主教並主教屬下有神品的人

188. 問我們該聽從聖教會的訓誨麼

答一定沒有疑惑我們都該聽從聖教會的訓誨否則須受永罰因為耶穌基督督向接替宗徒們的一總聖教會神牧云誰聽你們即是聽我誰輕你們即是輕我

189. 問聖教會除訓誨權柄外還有別的權柄麼

答聖教會除訓誨權柄外還有別的權柄就是特有行

administrandi res sacras, sanciendo
leges, et exigendi eorumdem obser-
vationem.

190. P. Auctoritas Hierarchiae Ecclesia-
sticae an provenit a populo?

R. Auctoritas, quam habent per-
sonae Hierarchiae Ecclesiasticae,
non provenit a populo, et esset he-
resis hoc dicere; sed venit unica a
Deo.

191. P. Ad quem pertinet exercere has
Auctoritates?

R. Exercitium harum Auctorita-
tum spectat unice ad coetum Hier-
archicum, id est pertinet ad Papam
et ad Episcopos Illi subjectos.

Articulus IV^{us}
De Papa et de Episcopis

192. P. Quid est Papa?

聖事的權柄能立定法令且令人遵守法令。

190. 問聖教會神長的權柄從民人來的麼。

答聖教會神長的權柄不是從民人來的實從天主來的，否則就是異端道理了。

191. 問誰能行這樣權柄

答能行這樣的權柄全關於聖教神長即教皇及屬他的一總主教。

第四節講教皇及主教

192. 問教皇是誰。

R. Papa, quem vocamus etiam sum-
mum Pontificem, vel adhuc Roma-
num Pontificem, est successor sancti
Petri in Cathedra Romana, Vi-
carius Jesu Christi super terram,
et Caput visibile Ecclesiae.

193. P. Cur Romanus Pontifex est suc-
cessor sibi Petri ?

R. Romanus Pontifex est successor
sancti Petri, quia Sanctus Petrus
junctit in sua persona dignitatem
Episcopi Romani et Capitis Eccle-
siae; stabilivit per dispositionem
divinam suam sedem Romae, et
ibi mortuus est, proinde, qui eligitur
Episcopus Romanus, est simul
haeres totius auctoritatis illius.

194. P. Cur Romanus Pontifex est Vi-
carius Jesu Christi ?

R. Romanus Pontifex est Vicari-
us Jesu Christi, quia repraesentat
illum in terra, et agit voces

答、教皇或稱教宗、或稱羅馬教皇、是接聖伯多祿位的
人、建都羅馬、也是耶穌基利斯督的代權、聖教會看
得見的元首。

193.

問、為什麼教皇是接聖伯多祿位的人、

答、教皇是接聖伯多祿位的人、因伯多祿一身包括兩
個地位、即是羅馬主教及聖教會元首的地位、且他
照天主的安排、建都羅馬、又死在羅馬、所以凡被選
羅馬主教、即是繼伯多祿權柄的人。

194.

問、為什麼教皇是耶穌基利斯督的代權、

答、教皇是耶穌基利斯督的代權、因教皇在世、常為耶

illius in gubernio Ecclesiae.

195. Q. Cur Romanus Pontifex est caput visibile Ecclesiae?

R. Romanus Pontifex est Caput visibile Ecclesiae, quia Ipse regit illam visibiliter eadem auctoritate Jesu Christi, qui est caput invisible Ecclesiae.

196. Q. Quanam ergo est dignitas Papae?

R. Dignitas Papae est maxima inter omnes dignitates terrae, et dat illi supremam et immediatam auctoritatem super omnes et singulos Pastores et fideles.

197. Q. Potest ne Papa errare in administratione Ecclesiae?

R. Papa non potest errare, scilicet est infallibilis in definiendo quae respiciunt Fidem.

耶穌的代表，代他管掌聖教會。

195. 問：為什麼教皇是聖教會看得見的元首？

答：教皇是聖教會看得見的元首，因他在世，用耶穌看不見的元首的權柄，管掌聖教會，確是外面看得見的。

196. 問：然則教皇的地位是什麼樣？

答：教皇的地位，是世界上最總地位中最大的地位，為此有最大並直接的權柄，在一總神牧及教友之上。

197. 問：教皇管理聖教會能錯麼？

答：教皇幾時定當一端道理，關係信德及風化的事，是

et mores.

198. P. Cur Papa est infallibilis?

R. Papa est infallibilis, quia Iesus Christus hoc illi promisit, et per continuam adistentiam Spiritus Sancti.

199. P. Quando Papa est infallibilis?

R. Papa tunc tantum est infallibilis, quando, sicut Pastor et Magister omnium Christianorum, et virtute supremæ suæ Auctoritatis, definit doctrinam circa Fidem vel mores servandos a tota Ecclesia.

200. P. Qui non crederet solemnibus definitionibus Papæ quodnam peccatum committeret?

不能錯的。

198. 問為什麼教皇是不能錯的。

答教皇是不能錯的，因為耶穌基利斯督自己許了的。
又因為聖神常在默佑他的。

199. 問什麼時候教皇不能錯的。

答教皇既是一總教友的神牧，神師用他極大的權柄，
定當一端道理，關着信德及風化的事，命普世聖教
均當遵守。單單這時候，照宗徒權柄及誨導眾教友
本分是不能錯的。

200. 問不信教皇頒定的信德道理有什麼罪。

R. Qui non crederet solemnibus Definitionibus Papae, vel etiam de illis dubitaret, peccaret contra Fidem, et si obstinatus in incredulitate permaneret, jam non esset Catholicus, sed haereticus.

201. P. Ob quem finem Deus concessit Papae donum infallibilitatis?

R. Deus concessit Papae donum infallibilitatis, ut nos certi et securi essemus de veritate, quam docet Ecclesia.

202. P. Quando definitum fuit Papam esse infallibilem?

R. Papam esse infallibilem definitum fuit ab Ecclesia in Concilio Vaticano, et si quis praesumeret huic Definitioni contraire esset haereticus et excommunicatus.

203. P. Quando Ecclesia definiuit Papam esse infallibilem, an stabilivit aliquam novam

答不信或疑惑教皇頒定的信德道理犯相反信德的罪若倔強不改即不是教友變成異端了。

201. 問為什麼意思。天主賞賜教皇不能錯的恩典。
答天主賞賜教皇不能錯的恩典。要使眾教友把聖教會所教的道理可以着實妥當。

202. 問幾時定當教皇是不能錯的。

答定當教皇是不能錯的。在華棣岡大公會議的時候。若有人反對這個道理。即是異端教了。且被聖教棄絕的了。

203. 問聖教會定當教皇是不能錯的。豈不是定了一端新

veritatem Fidei?

R. Minime, Ecclesia definiendo Papam esse infallibilem non stabilivit novam aliquam veritatem Fidei, sed solum contra novos errores definiavit Infallibilitatem Papae jam contentam in sacra Scriptura, et in Traditione, esse veritatem a Deo revelatam, et proinde credendam velut dogma vel articulum Fidei.

204. P. Quomodo quisque catholicus debet se gerere erga Papam?

R. Quis que Catholicus debet recognoscere Papam ut Patrem, Pastorem et Magistrum universalem, et esse illi junctum mente et corde.

205. P. Post Papam quinam sunt magis venerandi in Ecclesia ex Divina

的信德道理麼。

答。否。聖教會定當教皇是不能錯的。不是立了一端新的信德道理。單單為相反近時的謬見。定當這個道理。其實這個道理。早在聖經內。及聖教口傳內有的。所以這是天主默啓的道理。衆教友都該信他。如同一端信德的道理。

204. 問。各教友該怎麼樣待教皇。

答。各教友該認教皇。如公共的父親。公共的神牧。與神師和他同心同意。

205. 問。照天主的定規。教皇以下。在聖教會內。誰個是最當

institutione?

R. Post Papam magis venerandi in Ecclesia ex divina institutione sunt Episcopi.

206. Q. Quid sunt Episcopi?

R. Episcopi sunt Pastores fidelium, positi a Spiritu Sancto regere Ecclesiam Dei, super sedes illis commissas, sub dependentia Romani Pontificis.

207. Q. Quid est Episcopus in propria diocesi?

R. Episcopus in propria diocesi est Pastor legitimus, Pater, Magister, Superior omnium fidelium, Ecclesiasticorum et laicorum, qui pertinent ad eandem diocesim.

208. Q. Cur Episcopus vocatur Pastor legitimus?

尊敬的

答。照天主的定規。教皇以下。在聖教會內。最當尊敬的
是主教。

206. 問。主教是什麼。

答。主教是教友的神牧。天主聖神定他們管理聖教會。
各照自己所轄的地方。屬於教皇權下。

207. 問。主教在自己所轄之地方上。有什麼本分。

答。主教在自己所轄之地方上。是一總教士教民的正
當神牧。父親。神師。長上。

208. 問。為什麼稱主教是正當的神牧。

R. Episcopus vocatur Pastor legitimus, quia jurisdictio vel auctoritas, quam habet gubernandi fideles in propria diocesi, collata illi est juxta normas et leges Ecclesiae.

209. P. Quorum sunt Successores Papa et Episcopi?

R. Papa est successor Sancti Petri, Principis Apostolorum, et Episcopi sunt successores Apostolorum, in eo quod respicit gubernium ordinarium Ecclesiae.

210. P. Debet ne fidelis manere junctus proprio Episcopo?

R. Ita, quisque fidelis, Ecclesiasticus vel laicus, manere debet junctus mente et corde cum proprio Episcopo, qui sit in gratia et communione cum Sede Apostolica.

211. P. Quomodo debet fidelis se gerere erga proprium Episcopum?

R. Quisque fidelis, vel Ecclesiasticus, vel laicus debet revereri, amare, et honorare proprium

答稱主教是正當的神牧，因他在本府管理信友的裁判及權柄，都照聖教定律與制度得了的。

209. 問：教皇及主教們接誰個的位？

答：教皇是接宗徒之長聖伯多祿的位，主教為管理聖教會，是接其餘宗徒的位。

210. 問：信友與自己的本主教該當和合麼？

答：是信友離俗的，或在俗的，都該誠心結契本府主教。只要他們都是尊敬教皇，與他相通功的。

211. 問：信友該怎麼樣待本府主教呢？

答：信友或離俗的，或在俗的，都該敬重愛慕光榮自己。

Episcopum, illi obedire in omni re respicienti ad curam animarum et gubernium spirituale Dioeceseos.

212. P. A quo Episcopus adjuvatur in cura animarum?

R. Episcopus adjuvatur in cura animarum a sacerdotibus, et praecipue a Parrochis.

213. P. Quis est Parochus?

R. Parochus est Sacerdos deputatus ad praesidendum et dirigendum, sub dependentia Episcopi aliquam partem Dioeceseos, quae vocatur Paroecia.

214. P. Quae officia habent fideles erga suum parochum?

R. Fideles debent uniti manere cum suo parrocho, illum cum docilitate audire, et profiteri erga eum reverentiam et submissionem in omni re, quae respicit curam paroeciae.

的主教凡關料理靈魂及管掌本府一切神益都該聽他的命

212. 問為管理靈魂主教當有誰個助他

答助主教管理靈魂是一總司鐸格外是本司鐸

213. 問本司鐸是什麼

答本司鐸是主教所遣的神父為領袖並管理主教所轄地方的一分即是叫會口

214. 問教友在自己的本司鐸前有什麼本分

答教友在自己的本司鐸前該同心合意聽命恭敬服從種種關係本會口的事情

Articulus V^{us}
De Communionē Sanctorum.

215. P. Quid nos docet novus Articulus per illa verba: "Communiō Sanctorum"?

R. Per illa verba: "Communiō Sanctorum", novus Articulus Credo nos docet in Ecclesia, propter intimam unionem existentem inter omnia membra Ecclesiae, bona spiritualia, quae ad illam pertinent, sunt communia, sive interna, sive externa.

216. P. Quaeenam sunt in Ecclesia bona interna communia?

R. In Ecclesia Bona externa communia sunt gratia, quae recipitur per Sacramenta, Fides, Spes, Charitas, merita infinita Jesu Christi, merita superabundantia Virginis et Sanctorum et fructus bonorum operum,

第五節講諸聖相通功

215. 問信經第九端諸聖相通功教訓我們什麼

答信經第九端諸聖相通功教訓我們知道聖教會內，因眾教友的親密，凡靈魂上內外一切善功，彼此均能相通。

216. 問聖教會裡那個是內面的公好處。

答聖教會內面的公好處，是天主的聖寵，在領聖事的時所得着的，是信望愛三德，是耶穌基督督無窮功勞，是聖母同聖人，多多的功勞，是聖教會內所做

quae fiunt in Ecclesia.

217. P. Quaeenam sunt in Ecclesia bona externa communia?

R. Bona externa communia in Ecclesia sunt sacramenta, sacrificium sanctae Missae, preces publicae, functiones sacrae et omnes aliae praesentes exteriores, quae ununt simul fideles.

218. P. De ista Bonorum communione an omnes filii Ecclesiae participant?

R. De communione Bonorum interiorum participant Christiani illi qui sunt in statu gratiae Dei; illi vero, qui sunt in peccato mortali non participant de istis Bonis.

219. P. Cur non participant de istis Bonis illi, qui sunt in statu peccati mortalis?

R. Non participant de istis Bonis illi, qui sunt in statu peccati mortalis, quia gratia est vinculum, quo ununtur fideles inter se; proinde qui sunt in peccato mortali, carentes gratia Dei

的一總善功。

217. 問聖教會裡那個是外面的公好處。

答聖教會外面的公好處是七件聖事是彌撒聖祭是公共的祈禱及種種外面公行的禮節。

218. 問聖教會內一總的教友都能相通功麼。

答聖教會內面的公好處單單有聖寵的人能相通功有了大罪便沒有分子。

219. 問為什麼有大罪的教友不能相通功。

答有大罪的教友不能相通功因為天主的聖寵使教友彼此結合又同天主結合有了大罪便沒有聖寵。

excluduntur a communione Bonorum spiritualium.

220. Q. Ergo Christiani in peccato mortali nullum habent emolumentum de Bonis internis et spiritualibus Ecclesiae?

R. Christiani in peccato mortali recipiunt adhuc aliquod emolumentum ex Bonis internis et spiritualibus Ecclesiae, quibus carent, quatenus ipsi conservant characterem Christiani, qui est indelebilis, et adjuvantur per orationes et per bona opera fidelium ad obtinendam gratiam, ut convertantur ad Deum.

221. Q. Qui sunt in peccato mortali possunt ne participare Bonis externis Ecclesiae?

R. Qui sunt in peccato mortali possunt participare Bonis externis Ecclesiae; nisi tamen non sint separati ab Ecclesia per excommunicationem.

222. Q. Cur membra istius Communionis simul juncta vocantur sancti?

所以不能相通功

220. 問然則有大罪的人聖教會內面的好處都不能相通麼

答有大罪的人還能得着些聖教會內面的公好處因為他們靈魂上有滅不去的領洗印號因人祈求或善功可得改過的恩

221. 問有大罪的人聖教會外面的好處能有分麼

答除被聖教已棄絕的人外有大罪的人聖教會外面的好處能有分的

222. 問為什麼教友能相通功的要加諸聖二字

R. Membra hujus Communionis vocantur Sancti, quia omnes vocantur ad Sanctitatem, et sanctificati fuerunt per Baptismum, et multi ex ipsis jam pervenerunt ad perfectam Sanctitatem.

223. P. Communio Sanctorum extenditur ne etiam ad Coelum et Purgatorium?

R. Ita; Communio Sanctorum extenditur etiam ad Paradisum et Purgatorium, quia Charitas jungit has tres Ecclesias, triumphantem, purgantem, et militantem; Et sancti orant Deum pro nobis et pro animabus Purgatorii, et nos damus honorem et Gloriam Sanctis, et possumus sublevare animas purgatorii, applicando pro earum suffragio Missas, elemosynas, indulgentias et alia bona opera.

答教友能相通的要加諸聖二字因為一總教友都被
天主叫在聖德路上的況領洗的時已聖過的了併
且他們中有許多已經完全在聖德的地位了

223.

問相通功的事也關到天堂及煉獄麼

答是的相通功包含天堂上及煉獄內的因為愛德結
連了這煉罪及攻戰的三樣聖教會天堂上的聖人
可為我們及煉獄靈魂求天主我們能恭敬天堂上
的聖人並幫助煉靈為他們獻彌撒做哀矜得大赦
並行別樣善功

Articulus VI^{us}
De iis, qui sunt extra Ecclesiam.

224. P. Quinam sunt, qui non pertinent ad
Communionem Sanctorum?

R. Non pertinent ad Communionem
Sanctorum in altera vita damnati, et
in hac vita illi, qui sunt extra Eccle-
siam.

225. P. Quinam sunt qui sunt extra veram
Ecclesiam?

R. Sunt extra veram Ecclesiam infide-
les, Hebraei, Haeretici, Apostatae, Schi-
smatici, et excommunicati.

226. P. Quinam sunt infideles?

R. Infideles sunt illi, qui non recepe-
runt Baptismum, et non credunt in
Iesum Christum; vel quia credunt, et
adorant idola, sicut Idololatrae; vel
quia, licet admittunt unicum verum
Deum, non credunt in Christum

第六節講聖教會以外的人

224. 問那等人不在相通功的數內。

答、不相通功的人即是已死罰在地獄了的、又世上一總不在聖教會內的人。

225. 問那等人不在聖教會內的。

答、不在聖教會內的人如外教、如德亞人、異端教、反教的、折教的、還有被聖教棄絕的人。

226. 問那等人叫外教。

答、外教的、即是沒領過聖洗、並不信耶穌基利斯督的人、或相信恭敬邪神、或雖然信一个天主、然不信基

Messiam, nec ut jam advenit in persona Jesu Christi, nec ut venturum, nempe Mahumetani et alii similes.

227. P. Quinam sunt Hebraei?

R. Hebraei sunt illi, qui profitentur legem Moysi; non receperunt Baptismum, et non credunt in Jesum Christum.

228. P. Quinam sunt Haeretici?

R. Haeretici sunt illi, qui baptizati nolunt cum pertinacia credere abiquam veritatem revelatam a Deo, et quam Ecclesia Catholica docet, ut de Fide, ex: gr.: Ariani, Nestoriani, et variae sectae protestantium.

229. P. Quinam sunt Apostatae?

R. Apostatae sunt illi, qui abjurant, vel renegant per actum externum Fidem Catholicam, quam

利斯督默西亞或已經降生的或將要降生的這就
是回回教人還有別樣這類的人

227.

問那等人是如德亞人

答如德亞人即是從梅瑟律法沒有領洗也不信耶穌

基利斯督

228.

問那等人是異端人

答異端人是領過聖洗的倒底倔強不信幾端聖教會
的道理如亞利烏內斯多畧及許多耶穌教人

229.

問那等人叫反教的

答反教的就是領了聖洗後來頭頭亮亮背教不信聖

antea profitebantur.

230. *P.* Quinam sunt Schismatici?

R. Schismatici sunt Christiani, qui non negando explicitè illum Dogma, voluntarie se separant ab Ecclesia Jesu Christi, vel a legitimis Pastoribus.

231. *P.* Qui sunt excommunicati?

R. Excommunicati sunt illi, qui propter gravia peccata puniuntur per excommunicationem, vel a Papa, vel ab Episcopo, et proinde velut indigni separantur a corpore Ecclesiae, quae expectat et desiderat eorum conversionem.

232. *P.* An debemus timere excommunicationem?

教會的道理了。

230. 問那等人是折教的。

答、折教的。雖然是教友不相反什麼道理。然故意離開耶穌基利斯督的聖教會。或離開聖教會內正當的神牧。

231. 問那等是棄絕過的人。

答、棄絕過的人。即是他們因犯了大罪。被教皇或主教棄絕了的。逐出在聖教會肢體的外。但仍舊盼望他們改過。

232. 問棄絕的罰該當怕麼。

聖教要理簡本 增廣教理

R. Debemus magnopere timere excommunicationem, quia haec est gravior poena et terribilior, quae possit ab Ecclesia infligi suis filiis rebellibus et obstinatis.

233. P. Quibusnam bonis privantur excommunicati?

R. Excommunicati privantur publicis precibus, sacramentis, indulgentiis et sepultura ecclesiastica.

234. P. Possumus ne aliquo modo juvare excommunicatos?

R. Possumus juvare aliquo modo excommunicatos, et omnes alios, qui sunt extra veram Ecclesiam, per salutaria monita, per preces et per bona opera, rogando Deum, ut per suam misericordiam concedat illis gratiam conversionis ad Fidem, et redeant in communionem Sanctorum.

答、棄絕的罰、該當十分怕他、因為這是聖教會內、頂大頂重的罰、罰反叛又倔強的兒子。

253.

問、棄絕的人、失落什麼好處。

答、棄絕的人、失去聖教公共的祈求、不能領聖事、不能得大赦、不能葬在聖地。

254.

問、我們能相幫棄絕的人麼。

答、我們能相幫棄絕的人、并一總在聖教會外的人、如好好勸他們、為他們求天主、或做善功、求天主仁慈、賞賜他們、回頭改過、從新到相通功的聖教會內。

Caput XI^{um}
De Decimo articulo.

255. P. Quid nos docet Decimus Articulus "Remissionem peccatorum"?

R. Decimus Articulus Credo nos docet Jesum Christum reliquisse suae Ecclesiae potestatem remittendi peccata.

256. P. Ecclesia potest ne remittere omnem speciem peccatorum?

R. Ita, Ecclesia potest remittere omnia peccata, utcumque sint multa et gravior, quia Jesus Christus dedit illi plenam potestatem solvendi et ligandi.

257. P. Quinam sunt illi, qui in Ecclesia exercent hanc potestatem remittendi peccata?

R. Qui in Ecclesia exercent potestatem remittendi peccata sunt, 1.º Papa, qui solus possidet

第十一章講信經第十端

235.

問信經第十端我信罪之赦教訓我們什麼

答信經第十端教訓我們知道耶穌基利斯督付聖教會赦罪的權柄

236.

問聖教會能赦各樣的罪麼

答是聖教會能赦各樣的罪不論什麼多不論什麼大因為耶穌基利斯督賞賜聖教會綑縛或解脫罪的完全權柄

237.

問聖教會內誰有這個赦罪的權柄

答聖教會內有這個赦罪的權柄第一是教皇他有完

hanc plenam potestatem: 2° deinde Episcopi, et sub Dependencia Episcoporum, sacerdotes.

238. P. Quomodo Ecclesia remittit peccata?

R. Ecclesia remittit peccata per merita Jesu Christi, conferens sacramenta ab Ipso instituta ad hunc finem, principaliter Baptisma et Pœnitentiam.

Caput XII^{um} De undecimo Articulo.

239. P. Quid nos docet undecimus Articulus "Resurrectionem Carnis?"

R. Undecimus Articulus Credo nos docet omnes homines esse resurrecturos, reasumens quaeque anima corpus, quod habuit in hac vita.

240. P. Quomodo fiet Resurrectio mortuorum?

238.

全的權柄第二是主教們第三是主教手下的司鐸
問怎麼樣聖教會能個赦罪呢

答聖教會能個赦罪因耶穌基利斯督的功勞行他所
立定的聖事特是聖洗及告解

第十二章講信經第十一段

239.

問信經第十一段我信肉身之復活教訓我們什麼

答信經第十一段教訓我們一總人將來要復活即是
每一個靈魂要重新結合自己的肉身

240

問怎麼樣死的人要復活

R. Resurrectio mortuorum fiet per virtutem Dei omnipotentis, Cui nihil est impossibile.

241. Q. Quando fiet Resurrectio mortuorum?

R. Resurrectio mortuorum fiet in fine Mundi, et tunc sequetur Judicium universale.

242. Q. Cur Deus vult resurrectionem corporum?

R. Deus vult resurrectionem corporum, quia quum anima operata sit bonum vel malum unita corpori sic etiam una cum ipso sit remunerata, vel punita.

243. Q. An homines resurgent omnes eodem modo?

R. Minime, Maximum erit Differentia inter corpora electorum, et Damnotorum, quia solum

答死的人要復活，是因天主全能工夫，因為天主沒有不能做的事。

241 問：幾時死的人要復活？

答：死的人要復活，在天地終窮的時候，後來就要公審判了。

242 問：為什麼天主要肉身復活？

答：天主要肉身復活，因為從前靈魂和肉身一同行過善惡，現在亦一同受賞罰。

243 問：眾人將來復活，都是一樣的麼？

答：否。聖人的肉身和惡人的肉身，大有分別，因為單單

corpora electorum ad similitudinem
Jesu Christi resurgentis, habebunt
dotes corporum gloriosorum.

244. P. Quae sunt haec dotes, quae or-
nabunt corpora electorum?

R. Dotes adornantes corpora gloriosa
electorum sunt: 1^a Impassibilitas, per
quam non amplius subicientur ma-
lis et doloribus ullius speciei, nec ne-
cessitati cibi, quietis, vel alius rei.
2^a Claritas, per quam resplendent
velut sol et totidem sidera. 3^a Agili-
tas, per quam poterunt transire
in instanti et absque labore de loco
in locum, a terra ad coelum. 4^a Sub-
tilitas, per quam sine obstaculo po-
terunt penetrare quodcumque cor-
pus, sicut egit Jesus Christus re-
surgens.

245. P. Corpora damnatorum quomodo
erunt?

R. Corpora damnatorum carebunt
dotibus corporum gloriosorum
beatorum, et ferent horribile si-
gnum aeternae damnationis.

聖人的肉身將來有耶穌基利斯督復活時候肉身光榮的特恩。

244. 問肉身光榮的特恩是什麼。

答肉身光榮的特恩。一是無損。即是不能受苦受傷也。不要緊飲食安歇等事。二是光明。即是身上發光。如同太陽與星辰。三神速。即是勿需勞碌。能忽然從一處到那處。四神透。即是無論何物不能阻隔他透過。如從前耶穌基利斯督復活後一般。

246. 問惡人的肉身是怎麼樣。

答惡人的肉身沒有這些聖人的特恩。還帶了永苦的

Caput XIII^{um}
De Duodecimo Articulo

246. P. Quid nos docet ultimus Articulus "Vitam Aeternam"?

R. Ultimus articulus Credo nos docet post praesentem vitam, alteram futuram esse vel aeternae beatam cum electis in Paradiso, vel aeternae infelicem cum damnatis in Inferno.

247. P. Possumus ne intelligere felicitatem Paradisi?

R. Minime, non possumus intelligere felicitatem Paradisi, quia ipsa superat cognitiones mentis nostrae limitatae, et quia Bona coelestia nequeunt comparari bonis hujus Mundi.

怕樣

第十三章講信經第十二端

246.

問信經末端，我信常生教訓我們什麼。

247.

答信經末端教訓我們知道死後聖人在天堂上，有永遠享福的性命。惡人在地獄裡，有永遠吃苦的性命。

問我們能懂得天堂上的福樂麼。

答否，我們懂不到天堂的福樂，因為這個福樂超過我們明悟有限的知識，併且天上的福樂不能比世上的一總福氣。

248. P. In quo consistit felicitas electorum?

R. Felicitas electorum consistit in hoc, ut videant, ament, possideant pro semper Deum, fontem omnis boni

249. P. In quo consistit infelicitas damnatorum?

R. Infelicitas damnatorum consistit in hoc, ut priventur semper visione Dei et puniantur aeternis tormentis Inferni.

250. P. Bona Paradisi, et mala Inferni sunt ne tantum pro animabus?

R. Bona Paradisi, et mala Inferni sunt nunc tantum pro animabus, quia tantum animae nunc sunt in Paradiso, vel in Inferno; sed post carnis resurrectionem, homines in sua natura completa, id est in anima et corporae, erunt vel felices, vel pro semper in tormentis.

248. 問聖人的福樂在什麼事理。

答聖人的福樂在常常看見天主、愛天主、享見天主、一總美善的根源。

249. 問罪人的苦處在什麼事理。

答罪人的苦處在失苦就是不能看見天主、併且永遠受地獄的刑罰。

250. 問天堂的福樂地獄的苦處單單為靈魂麼。

答天堂的福樂地獄的苦處現在單單為靈魂、因為現在單單靈魂在天堂、或在地獄、然復活後聖人的靈魂和肉身同受永福、惡人同受永苦。

251. P. Erunt ne aequalia Bona pro beatis in Paradiso, et mala pro Damnatibus in Inferno?

R. Bona pro beatis in Paradiso, et mala pro Damnatibus in Inferno erunt aequalia, quoad substantiam, et aeterna quoad durationem; sed quoad mensuram vel gradus, erunt majora vel minorajuxta merita vel demerita cujusque.

252. P. Quid significat verbum "Amen" in fine Credo?

R. Verbum "Amen" in fine precum significat "Ita sit"; in fine Credo significat "Ita est", nempe Credo esse verissimum omne id, quod his duodecim Articulis continetur, et ego sum certus de istis magis quam si id viderem meis oculis.

251.

問天堂上好人所享的福又地獄內惡人所受的苦都是一樣的麼？

答天堂上好人所享的福又地獄內惡人所受的苦論到實際是一樣的論到長久都是永遠的但論到輕重便有等級或大或小都照各人的善功罪過。

252.

問信經末句亞孟二字有什麼意思？

答一總經末句的亞孟二字即是解說望他是這樣的罷這裡信經末句的亞孟解說是這樣的就是我相信十二端內一總的道理都是真的且比我親眼看見的更加着實。

Pars Altera
De Oratione -
Caput I^{um}
De Oratione in genere.

253. P. De qua re agitur in altera parte doctrinae Christianae?

R. In altera parte doctrinae Christianae agitur de Oratione in genere, et de Pater Noster in specie.

254. P. Quid est Oratio?

R. Oratio est elevatio mentis ad Deum, ut cum adoremus. Et gratias agamus, et ab Eo petamus id quo indigemus.

255. P. Quomodo dividitur Oratio?

R. Oratio dividitur in mentalem et vocalem. Oratio mentalis est illa, quae fit tantum mente.

第二分講祈禱

第一講祈禱大旨

253. 問聖教要理第二分講什麼

答聖教要理第二分講祈禱大旨併細細講天主經

254. 問祈禱是什麼

答祈禱是舉明悟對着天主為朝拜他感謝他求我們所要緊的事情

255. 問祈禱有幾樣

答祈禱有兩樣就是心禱與口禱心禱即是單單用明

Oratio vocalis est illa, quae fit verbis junctis cum attentione mentis et Devotione cordis.

256. P. Potest ne oratio dividi alio modo?

R. Oratio potest etiam dividi in Privatam et publicam.

257. P. Quenam est Oratio privata?

R. Oratio privata est illa, quam quisque facit privatim pro se, vel pro aliis.

258. P. Quenam est Oratio publica?

R. Oratio publica est illa, quae fit a Ministris Sacris, nomine Ecclesiae, et pro salute populi fidei. Potest etiam vocari publica, quae fit in communi, et publice a fidelibus, sicut in supplicationibus, peregrinationibus, et in Ecclesiis.

悟推想、口禱即是用心口熱心念經。

256. 問祈禱還有別的分別麼。

答祈禱還有別的分別、即是公祈禱及私祈禱。

257. 問那個是私祈禱。

答私祈禱即是各人單單一個求天主或自己或為別

人。

258. 問那個是公祈禱。

答公祈禱即是司鐸們用聖教會的名字求天主、為眾信友的靈魂、或教友們公共念經、如眾同祈禱、朝拜聖堂在堂公求等。

259. Q. Habemus ne spem fundatam
obtinendi per orationem auxi-
lia et gratias, quibus indigemus?
R. Spes obtinendi a Deo gratias,
quibus indigemus, fundatur su-
per promissiones Dei omnipoten-
tis, Misericordis, et fidelissimi, et
super merita Jesu Christi.

260. Q. In cuius Nomine petere debe-
mus gratias nobis necessarias?

R. Debemus petere gratias nobis
necessarias in Nomine Jesu Chri-
sti, sicut Is Ipse nos docuit, et ut
agit Ecclesia, quae concludit sem-
per suas preces istis verbis "Per
Dominum nostrum J. C.

259

問我們祈禱有一定的盼望能得着我們要緊的聖佑和聖寵麼

答我們祈禱有一定的盼望能得着我們要緊的恩典因為天主是全能的仁慈的忠信的自己許過了還有耶穌基利斯督無窮功勞

260

問用誰个名字我們該求天主要緊的恩典

答我們該用耶穌基利斯督的名字求天主要緊的恩典因為他親自教訓了我們的且聖教會也這樣做的因為每遍祝文的末慣常說為我等主耶穌基利斯督亞孟

261. P. Cur debemus petere a Deo gratias in Nomine Jesu Christi?

R. Debemus petere gratias in Nomine Jesu Christi, quia quum sit Ipse noster Mediator, tantum per Ipsum possumus accedere ad thronum Dei.

262. P. Si oratio habet tantam potentiam, cur multoties nostrae preces non exaudiuntur?

R. Multoties nostrae preces non exaudiuntur, vel quia petimus res non conducentes ad nostram salutem aeternam, vel non oramus, ut Decet.

263. P. Quaeenam sunt res, quas praecipue debemus petere a Deo?

R. Debemus praecipue petere a Deo Illius Gloriam, nostram aeternam salutem,

261. 問為什麼我們該用耶穌基利斯督的名字求天主恩
典。

答我們求天主該用耶穌基利斯督的名字因為他是
我們的中人。單單依靠了他我們能到天主臺前去。
262. 問若祈禱有這樣大能為什麼好幾回我們的祈求沒
有效驗。

答我們好幾回求天主沒有效驗或因所求的為救靈
魂不相對的或求的不好。

263. 問什麼東西我們該格外求的。

答我們該格外求的就是天主的光榮我們靈魂的得

et media ad hanc consequendam.

264. Q. An non licet petere etiam bona temporalia?

R. Ita, licet petere a Deo etiam bona temporalia; sed semper sub conditione, ut sint juxta Ejus ^{SS^{am}} Voluntatem, nec impediant nostram aeternam salutem.

265. Q. Si Deus novit omnes nostras necessitates, cur debemus rogare?

R. Etsi Deus noscat omne id, quod nobis est necessarium, tamen Ipse vult, ut nos Ipsum rogemus, ut recognoscamus: Ipsum esse datorem omnium bonorum, ut monstramus nostram submissionem humilem, et ut mereamus Ejus favores.

266. Q. Quoniam est prima et melior dispositio, ut reddantur efficaces nostrae preces?

救還有救靈魂的法子

264 問 世上的好處也能求麼

答 能的好處也能求，不過該照天主的聖意，並不害我的靈魂。

265 問 若天主已知道我們一總的要緊，為什麼我們還該求他呢？

答 天主雖知道我們一總的要緊，倒底他要我們求他，使我們認得他是賞賜各樣恩典的大主，亦使我們發出謙虛服從的意，能得着他的恩典。

266 問 要我們的祈求有效驗，要緊有什麼最要最好的心

R. Praecipua et melior dispositio, ut preces sint efficaces, est esse in gratiore statu, vel saltem desiderare ut quo citius in eundem statum redeat.

267. Q. Quasnam aliae dispositiones requiruntur ad bene orandum?

R. Ad bene orandum requiritur Recollectio, Confidentia, Humilitas, Perseverantia, et Resignatio.

268. Q. Quid significat orare cum Recollectione?

R. Orare cum Recollectione significat cogitare nos loqui ad Deum, et ideo orare cum plena Reverentia, Devotione, sine Distractione, quoad possumus, id est ejiciendo cogitationes alienas orationi.

思

答：要我們的祈求有效驗，最要最好的心思，即是靈魂上要有天主聖寵，或至少願意從新使靈魂有天主的聖寵。

267. 問：要好好祈禱，還當有別樣心思麼？

答：要好好祈禱，還當收心謙遜，信託，常心順從主命。

268. 問：祈禱要收心，什麼意思？

答：祈禱要收心，即是祈禱時該想我現在全天主白話，所以該當恭敬，該當熱心，盡力除去紛心，並退去一切同念，經不相干的想頭。

269. *Q.* Distractiones minuunt ne meritum orationis

R. Ita, si nos ipsi illas procuramus, vel non diligenter rejicimus. Si tamen, quoad possumus, illas rejicimus, ut maneamus recollecti in Deo, tunc Distractiones non minuunt meritum nostrae orationis, quin illud augere possunt.

270. *Q.* Quid requiritur ad orandum cum Recollectione?

R. Ad orandum cum Recollectione debemus ante orationem auferre omnes occasiones distractionum, et debemus inter orandum cogitare nos esse ante conspectum Dei, qui nos videt et audit.

271. *Q.* Quid significat orare cum Humilitate?

R. Orare cum Humilitate significat noscere sincere propriam indignitatem, impotentiam, et miseriam, simulque orare cum Decentia corporis.

269. 問紛心的念頭減少祈禱的功勞麼、

答是的。紛心的念頭若故意的，或不用心退去他，便減少祈禱的功勞。到底倘我盡力退他，收了心求主，雖有紛心，不但不減少，且能加增祈禱的功勞。

270. 問收心祈禱要緊什麼、

答收心祈禱，該在祈禱前，先除去紛心的機會。後來祈禱時，該想我在天主臺前，他看見我聽見我。

271. 問祈禱要謙遜什麼解說、

答祈禱要謙遜，就是認得自己的卑賤，自己的無能，自己的苦處，還要身體端正。

272. P. Quid significat orare cum Confidentia?

R. Orare cum Confidentia significat nos debere habere firmam spem escandiri, si quod petimus est ad Gloriam Dei et ad nostrum verum bonum.

273. P. Quid significat orare cum perseverantia?

R. Orare cum perseverantia significat non debere desistere ab oratione, si Deus statim non escandit, sed debere insistere in oratione cum majore fervore.

274. P. Quid significat orare cum Resignatione?

R. Orare cum Resignatione significat debere nos conformari voluntati Dei, qui melius quam nos novit

272 問 祈禱當有信任的心 什麼解說

答 祈禱當有信任的心 即是我的祈禱 既然為天主的光榮及我們的真好處 我就有着寔的盼望 知天主一定俯聽我們的祈禱

273 問 恒心祈禱是什麼

答 恒心祈禱就是比方天主沒有允我祈求 我不但不停的求他 還該熱心懇切祈求

274 問 祈禱要順從天主的聖意 什麼解說

答 祈禱要順從天主的聖意 即是我們祈禱時 該當照天主的聖意 因為即使他不允我們的祈求 倒底那

quid necessarium est nostrae salutis
aeternae, etiam quando nostrae preces
non exaudiuntur.

275. P. Deus exaudit ne semper preces
rite factas?

R. Ita, Deus exaudit semper preces
rite factas; sed modo, quo Ipse scit
esse magis utile nostrae salutis ae-
ternae, et non semper iuxta nos-
tram voluntatem.

276. P. Quos nam effectus producit in
nobis Oratio?

R. Oratio facit ut cognoscamus
nostram dependentiam a Deo su-
premo Domino in omnibus rebus,
facit ut cogitemus de rebus coelesti-
bus, facit ut progrediamur in vir-
tutibus, obtinet nobis Divinam Mi-
sericordiam, roborat nos in tentatio-
nibus.

件事情為我們靈魂是要緊的，天主比我們知道的更明白。

275 問好的祈禱天主常常允許麼

答是的，好的祈禱天主常常允許的，倒底天主照他曉得那樣為我們靈魂更有好處，不是常常照我們願意的。

276 問祈禱為我們有什麼效驗

答祈禱的效驗，即是使我們知道在樣樣事情當中我們屬於至大的天主，又使我們想念天上的事，並德行的長進，得着天主的矜憐，勇敢退去誘惑，有力在

confortat nos in tribulationibus, ad
juvat nos in nostris necessitatibus,
et obtinet nobis gratiam perseve-
rantiae finalis.

277. Q. Quando Debemus specialiter
orare?

R. Debemus specialiter orare
in periculis, in tentationibus, et
in articulo mortis; insuper Debe-
mus orare frequenter, et bonum
est, ut oremus mane et vespere, et ini-
tio principalium actionum Diei.

278. Q. Pro quo Debemus orare?

R. Debemus orare pro omnibus;
Id est pro nobismetipsis, pro nostris
parentibus, pro superioribus, pro be-
nefactoribus, pro amicis et inimicis,
pro conversione infelicium peccato-
rum, pro illis, qui sunt extra veram
Ecclesiam, et pro animabus sanctis
Purgatorii.

277. 患難當中並要緊當中得着保佑又常心的大恩
問什麼時候該格外祈禱

答該格外祈禱在危險當中在誘感的時在臨終的時
且日中該屢次祈禱又早晚並每日另外幾樣工作
的前祈禱為至妙

278. 問該為什麼人祈禱

答該當為總人祈禱即是為我們自己為父母親友恩
人及仇人為異教與罪人回頭為外教人並煉獄靈
魂

Caput II^{um}
De Oratione Dominicali
Articulus I^{us}
De Oratione Dominicali in genere.

279. P. Quoniam est excellentior oratio vocalis?

R. Excellentior oratio vocalis est illa, quam Jesus Christus Ipse nos docuit id est Pater Noster.

280. P. Cur Pater Noster est excellentior oratio?

R. Pater Noster est excellentior oratio, quia ipsam composuit et nos docuit Ipse Jesus Christus, quia clare continet paucis verbis quidquid possumus sperare a Deo; et est norma et exemplar omnium aliarum orationum.

第二章講天主經

第一節講天主經大旨

279. 問念的經言當中那遍經頂是出等的。

答經言當中頂出等的即是耶穌基利斯督親自教我們的。那遍在天。

280. 問為什麼在天這遍經是經當中頂出等的。

答在天這遍經是經當中頂出等的因為耶穌基利斯督自己做了。也是他教了我們。且這遍經雖不多幾句。倒底包括完全。我們在天主臺前所盼望的事情。再者這遍經也是別樣一總經的格式。

281. Q. *Quid Pater Noster est etiam Oratio efficacior?*

R. *Pater Noster est etiam oratio efficacior, quia est Deo magis accepta, quum per illam oramus iisdem verbis, quae nobis dictavit eius Divinus Filius.*

282. Q. *Cur Pater Noster vocatur Oratio Dominicalis?*

R. *Pater Noster vocatur Oratio Dominicalis, nempe Oratio Domini, quia illam praecise nos docuit suo ore Jesus Christus.*

283. Q. *Quot petitiones continet Pater Noster?*

R. *Pater Noster continet septem petitiones.*

284. Q. *Precita Pater Noster.*

R. *Pater Noster, qui es in coelis,
1° Sanctificetur Nomen tuum.
2° Adveniat Regnum tuum.*

281. 問在天這遍經也是經當中最靈驗的麼。

答在天這遍經是經當中最靈驗的因為我們用天主聖子自己教我們的話所以天主另外稱心的。

282. 問在天這遍經為什麼叫天主經。

答在天這遍經叫天主經因為耶穌基利斯督親口教我們了。

283. 問天主經包含多少祈求。

答天主經包含七樣祈求。

284. 問請念天主經。

答在天我等父者一我等願爾名見聖二爾國臨格三

3° Fiat voluntas tua sicut in coelo, et in terra

4° Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

5° Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

6° Et ne nos inducas in tentationem.

7° Sed libera nos a malo. Amen.

285. P. Cur invocantes Deum initio Orationis dominicalis, vocamus Patrem nostrum?

R. Initio Orationis dominicalis vocamus Deum Patrem nostrum, ut excitemus nostram confidentiam in Eius infinitam Bonitatem, quoniam simus Eius filii.

286. P. Cur possumus dicere nos esse filios Dei?

R. Nos sumus filii Dei, 1° quia Ipse nos creavit ad imaginem suam et nos conservat et gubernat sua providentia. 2° quia speciali benevolentia adoptavit nos in Baptismo velut

爾旨承行於地如於天焉^四我等望爾今日與我我
日用糧^五爾免我債如我亦免負我債者^六又不我
許臨於誘惑^七乃救我於凶惡亞孟

285.

問為什麼天主經頭上叫天主是我等父者

答天主經頭上叫天主是我等父者是要我們既是他
的兒女好發出依靠他無窮美善的心

286

問怎麼樣能稱我們是天主的兒子呢

答稱我們是天主的兒子第一因為天主照自己的肖
像造了我們保存我們又用自已上刺掌管我們第
二領洗的時候天主特恩過繼我們如同是耶穌基

fratres Jesu Christi, et cohaeredes una
cum Ipso aeternae gloriae.

287. P. Cur vocamus Deum Patrem nos-
trum et non "meum" ?

R. Vocamus Deum Patrem nostrum
et non Patrem meum, quia omnes
sumus filii Eius, et ideo debemus nos
aspicere et amare omnes uti fratres, et
orare de invicem alios pro aliis.

288. P. Quum Deus sit ubique, cur dici-
mus "qui es in coelis" ?

R. Deus est, ubique; sed dicimus,
"qui es in coelis", ut elevemus corda
ad Coelum, ubi Deus seipsum ma-
nifestat in gloria suis filiis.

287.
利斯督的兄弟，將來同他繼續永遠光榮的產業。

287.
問：為什麼叫天主是我等父者，不叫是我父者？

答：叫天主是我等父者，不叫是我父者，因為我們一總人都是天主的兒子，所以我們待別人愛別人都該如弟兄們，又該彼此祈求。

288.
問：天主是無所不在，為什麼說在天？

答：天主是無所不在，倒底說在天，我等父者，是要我們舉心向天，因為在天上，天主顯露自己的光榮在他的兒子面前。

Articulus II^{us}
De prima petitione

289. P. Quid petimus in prima petitione "Sanctificetur Nomen tuum"?

R. In prima petitione "Sanctificetur Nomen tuum" petimus, ut Deus cognoscatur, et ametur ab omnibus hominibus, Eique serviant omnes et praesertim nos.

290. P. Quid intendimus per illa verba "ut Deus cognoscatur et ametur, Eique serviant omnes in mundo"?

R. Per illa verba intendimus petere, ut infideles perveniant ad cognitionem veri Dei, haeretici recognoscant suos errores, Schismatici revertantur ad unitatem Ecclesiae, peccatores convertantur, et justii perseverent in bono.

第二節講第一求

289. 問第一求我等願爾名見聖求什麼。

答第一求我等願爾名見聖我們求天主賞賜天下衆人格外的我們認得他愛慕他恭敬他服事他。

290. 問求天主賞賜天下衆人認得他愛慕他恭敬他服事他。有什麼意思。

答求天主賞賜天下衆人認得他愛慕他恭敬他服事他。即是要外教的認得天主異端的認得自己的錯裂教的回頭與正教一心有罪的改過好的恒心為善。

291. P. Cur ante omnem aliam petitionem petimus Sanctificetur Nomen Dei?

R. Ante omnem aliam petitionem petimus sanctificetur Nomen Dei, quia Gloria Dei debet magis nobis cordi esse, quam cuncta nostra bona, vel utilitates.

292. P. Quomodo procurare possumus Gloriam Dei?

R. Possumus procurare Gloriam Dei per orationem, per bonum exemplum, et dirigendo ad Deum omnes cogitationes, affectus, et opera nostra.

Articulus III^{us}

De altera petitione.

114

293. P. Quid intendimus per Regnum Dei?

R. Intendimus per Regnum Dei triplex Regnum spirituales, nempe Regnum Dei in nobis,

291. 問為什麼一總祈求的前先求天主的聖名見聖。

答一總祈求的前先求天主的聖名見聖，因為天主的光榮比我們一總的好處更當放在心上。

292. 問我們怎麼樣能光榮天主。

答我們光榮天主能用祈禱用好表樣並把我們一總的想頭一總的情意一總的工夫都歸向天主。

第三節講第二求

293. 問第二求爾國二字有什麼意思。

答爾國二字我們想念三樣神國，一在我們靈魂上，即

id est Regnum Gratiae; Regnum
Dei in terra, id est Ecclesiam Ca-
tholicam; Regnum Dei in coelis,
id est Paradisum.

294. P. Quid petimus per illa verba "Ad-
veniat Regnum tuum", quoad Gra-
tiam?

R. Quoad Gratiam, petimus, ut Deus
regnet in nobis per suam gratiam
sanctificantem, per quam Ipse
gaudet residere in nobis, velut Rex
in sua Regia, et petimus, ut tenent
nos sibi unitos per Fidem, Spem,
et Charitatem, per quas Ipse re-
gnat in nostro intellectu, in nos-
tro corde, et in nostris voluntates.

295. P. Quid petimus per illa verba "Ad-
veniat Regnum tuum" quoad Eccle-
siam? 115

是聖寵。二在世界上。即是聖教會。三在天上。即是天堂。

294. 問爾國臨格這句話。照聖寵的解說。求什麼。

答。照聖寵的解說。我們求天主賞賜我們聖寵。如同我們心中有了皇帝。因為有了這聖寵。天主喜歡住在我們靈魂上。如同皇上住在朝廷上。一樣。又求天主使我們明悟裡。常有信德。心思中。常有望德。愛欲內。常有愛德。這樣。免我們靈魂上。常有這三德。做我皇帝了。

295. 問爾國臨格這句話。照聖教會的解說。有什麼意思。

R. Quoad Ecclesiam petimus, ut ista
semper magis amplificetur et propa-
getur per universum Mundum pro
solute hominum.

296. P. Quid petimus per illa verba "Ade-
niat Regnum tuum" quoad Gloriam?
R. Quoad Gloriam petimus, ut simus
aliquando admissi in Sanctum Pa-
radisum, pro quo fuimus creati,
ubi erimus plane felices.

Articulus IV^{us} De tertia petitione

297. P. Quid petimus in tertia petitione:
"Fiat Voluntas tua sicut in Coelo et
in terra" ?
R. In tertia petitione "Fiat Volun-
tas tua sicut in Coelo et in terra",
petimus gratiam adimplendi Volun-
tatem Dei, obediendo Illius prae-
ceptis

答照聖教會的解說我們求天主賞賜聖教會常常廣揚傳到普世為救眾人的靈魂。

296.

問爾國臨格這句話照天堂的解說求什麼。

答照天堂的解說我們求天主賞賜我們有一日升天堂完全享福這是天主造我們的本向。

第四節講第三求

297.

問第三求爾旨承行於地如於天為求什麼。

答第三求爾旨承行於地如於天為我們求天主聖寵賞賜我們樣樣事情當中成功天主的聖意忻勤聽。

tam promptè, sicut Angeli et Sancti ei obediunt in coelo. Petimus insuper gratiam correspondendi divinis inspirationibus, et vivendi iuxta voluntatem Dei, quando Ipse nobis mittit tribulationes.

298. Q. An est necessarium exequi voluntatem Dei?

R. Necessarium est exequi voluntatem Dei, quantum necessarium est consequi salutem aeternam, quia Jesus Christus dixit; ille tantum in-
greditur in Regnum Coelorum, qui fecerit voluntatem Patris eius.

299. Q. Quomodo possumus cognoscere voluntatem Dei?

R. Possumus cognoscere voluntatem Dei praesertim per Ecclesiam, et per nostros superiores spirituales, stabilitos a Deo, ut doceant nos in viam salutis. Possumus etiam cognoscere bonam SS^{am} voluntatem per divinas

他的命如同天神聖人在天堂一樣後來還求聖寵
使我們順從他的默導即使天主加我患難也照他
的聖意活命

298. 問成全天主的聖意要緊不要緊

答成全天主的聖意是要緊的如全救靈魂得享永福
是要緊的一般因為耶穌基利斯督說了那個遵天
主聖意的單單他能升天堂

299. 問怎麼樣我們能知道天主的聖意

答我們能知道天主的聖意格外因聖教會及天主定
當的長上領我們在救靈魂路上的又因天主的默

inspiraciones, et per ipsas circumstan-
tias, in quibus Deus nos posuit.

300. P. Debemus ne semper recognoscere
Voluntatem Dei in rebus prosperis,
vel adversis vitae?

R. In rebus tum prosperis, cum adver-
sis vitae praesentis debemus semper
recognoscere etiam Voluntatem Dei,
qui omnia disponit, vel permittit ad
nostram utilitatem.

Articulus V^{us}

De quarta petitione.

301. P. Quid petimus in quarta petiti-
one "Da nobis hodie panem nostrum
quotidianum" ?

R. In quarta petitione "Da nobis ho-
die panem nostrum quotidianum"
petimus a Deo

300. 照並天主安排的光景中可以知道天主的聖意

問我們該常在順境或逆境的事情當中認得天主的
聖意麼

答我們該常在順境或逆境的事情當中認得天主的
聖意因為天主為我們的好處一總的事情或定了
或許了。

第五節講第四求

301. 問第四求我等望爾今日與我我日用糧求什麼

答第四求我等望爾今日與我我日用糧我個求天主

quod necessarium est quotidie pro anima et corpore.

302. Q. Quid petimus pro anima nostra?

R. Pro anima nostra petimus a Deo sustentationem vitae spiritualis; id est petimus a Deo, ut det nobis suam gratiam, qua continenter indigemus.

303. Q. Quomodo alitur vita animae nostrae?

R. Vita animae nostrae alitur praesertim per cibum divini verbi, et per sacramentum Eucharistiae.

304. Q. Quid petimus pro nostro corpore?

R. Pro nostro corpore petimus quod est necessarium ad alendam vitam temporalem.

305. Q. Cur dicimus "Da nobis hodie panem nostrum", potius quam "Da nobis hodie panem"?

賞賜我們每日靈魂肉身要緊的事情。

302. 問為我們靈魂求什麼。

答為我們靈魂求天主。賞賜我們好好活靈魂的性命。即是我們靈魂上常常有要緊的聖寵。

303. 問怎麼養活靈魂的性命呢。

答養活靈魂的性命。特因天主的道理。如全神糧一般。又因聖體聖事。

304. 問為我們肉身求什麼。

答為我們肉身求天主賞賜我們活性命要緊的東西。問為什麼說我日用糧不說日用糧。

R. Dicimus "Da nobis hodie panem nostrum", potius quam "Da nobis hodie panem", ad excludendum omne desiderium rei alienae; ideo rogamus Deum, ut nos adjuvet in justis et licitis commerciis, ut lucrermur vitam per nostros labores absque furtis et fraudibus.

306. P. Cur dicimus "Da nobis panem", potius quam "Da mihi"?

R. Dicimus "Da nobis", potius quam "Da mihi", ut memores simus quod sicut bona veniunt a Deo, ita si Ipse dat abundanter, hoc Ipse ita facit, ut superfluum disperdiamus pauperibus.

307. P. Cur adimus "quotidianum"?

R. Adimus "quotidianum", quia debemus desiderare id quod est necessarium vitae, et minime abundantiam ciborum et bonorum terrestrium.

答說我日用糧不說日用糧就是要我們除去願意人家財物的心思為此求天主幫助我們自己勞力在公道與照理的生意當中不偷不騙尋錢活命

306

問為什麼說與我等用糧不說與我用糧

答說與我等用糧不說與我用糧因為要我們記得一總財物都從天主來的所以倘有餘天主要我們散給貧人

307

問為什麼加了日用二字

答加了日用二字因為我們單該求一總要緊的東西至於貨食財物的豐盛不該要的

308. P. Quid amplius significat verbum
"Hodie" in ista petitione?

R. Verbum "Hodie" significat non
debere nos esse nimis solliciti defu-
turo; sed petere id quod est necessa-
rium in praesentiarum.

Articulus VI^{us} De quinta petitione.

309. P. Quid petimus in quinta petiti-
one "Et dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus
nostris"?

R. In quinta petitione "Et dimitte
nobis debita nostra, sicut et nos di-
mittimus debitoribus nostris" peti-
mus a Deo, ut condonet nobis nostra ¹²¹
peccata, sicut nos condonamus of-
fensoribus nostris.

310. P. Cur peccata nostra vocantur de-
bita?

R. Peccata nostra vocantur debi-
ta, quia debemus satisfacere pro illis

308. 問 第四求說今日二字什麼意思

答 說今日二字就是不該太管後來的東西單該求目前
前的要緊。

第六節 講第五求

309. 問 第五求爾免我債如我亦免負我債者求什麼

答 第五求爾免我債如我亦免負我債者就是我們求

天主寬免我們的罪如同我們寬免得罪我們的人

310. 問 為什麼稱我們的罪叫債

答 稱我們的罪叫債因為我們該為他做補償的工夫

in hac vita, vel in vita futura.

311. P. Qui non parcunt proximo, possunt ne sperare fore ut Deus parcat illis?
R. Qui non parcunt proximo, nullam habent rationem sperandi fore ut Deus parcat ipsis, eo magis quod ipsi se ipsos condemnant, quam dicant Deo, sic parcat ipsis sicut ipsi parcunt proximo.

Articulus VII

De sexta petitione.

312. P. Quid petimus in sexta petitione "Et ne nos inducas in tentationem"?
R. In sexta petitione "Et ne nos inducas in tentationem" petimus a Deo, ut liberet nos a tentationibus, vel non permittendo, ut tentemur, vel dando

或在生時或在死後

311. 問不寬免別人能盼望天主寬免自己麼

答不寬免別人沒有理盼望天主寬免自己況且他嘴裡向天主說你寬免我罷如同我也寬免別人到底他心裡不寬免別人這是自己害自己了

第七節講第六求

312. 問第六求又不我許陷於誘惑求什麼

答第六求又不我許陷於誘惑我們求天主救我們於誘惑當中就是或不許我們有什麼誘惑或賞賜我

nobis gratiam ne vincamus.

Q13. P. Tentationes quid sunt?

R. Tentationes sunt incitamentum ad peccatum, et veniunt a diabolo, vel a malis hominibus, vel a nostris passionibus.

Q14. P. An est peccatum habere tentationes?

R. Minime, non est peccatum habere tentationes; sed consensum illis praebere est peccatum, vel voluntarie seponere in periculo consentiendi illis.

Q15. P. Cur Deus permittit ut tentemur?

R. Deus permittit, ut tentemur, ut probet nostram fidelitatem, et auget nostras virtutes, et auget nostra merita.

們聖寵能毅得勝誘惑

313. 問誘惑是什麼

答誘惑是引人犯罪或從魔鬼來的或從壞人來的或從自己偏情來的

314. 問有誘惑是罪麼

答否有誘惑不是罪倒底順從誘惑或故意投在誘惑的危險當中便是罪了

315. 問為什麼天主許我們有誘惑

答天主許我們有誘惑是要試我們的忠信也為加增我們的德行與功勞

316. P. Quid nobis est faciendum, ut evitemus tentationes?

R. Ad evitandas tentationes debemus fugere occasiones periculosas, custodire nostros sensus, saepe accedere ad sacramenta et orare.

Articulus VIII^{us} De septima petitione

317. P. Quid petimus in septima petitione "Sed libera nos a malo"?

R. In septima petitione "Sed libera nos a malo", petimus a Deo, ut nos liberet a malis praeteritis, praesentibus et futuris, et praesertim a summo malo, nempe a peccato, et ab aeterna damnatione, poena peccati.

318. P. Cur dicimus "libera nos a malo", potius quam "a malis"?

316. 問要躲避誘惑該做什麼。

答要躲避誘惑我們該離開一總危險的機會保守我們的五官屢次領聖事和常常祈禱。

第八節講第七求

317. 問第七求乃救我於凶惡求什麼。

答第七求乃救我於凶惡我們求天主救我們于過去的、現在的、及後來的一總患難格外要求天主救我們於頂大的患難就是犯罪連罪罰即是永苦地獄。

318. 問為什麼說救我於凶惡不說救我於許多的凶惡。

R. Dicimus "libera nos a malo" potius quam "a malis", quia non debemus desiderare immunes esse ab omnibus malis hujus vitae, sed solum ab illis, quae non expediunt animae nostrae, et ideo petimus liberari a malo in genere, id est ab illo, quod Deus videt nobis nocere.

319. P. An non licet petere liberari ab aliquo malo particulari ex: gr: ab aliqua infirmitate?

R. Ita licet petere liberari ab aliquo malo particulari, sed semper submittendo nos voluntati Dei, qui potest etiam dirigere illam tribulationem ad utilitatem animae nostrae.

320. P. Ad quid vivant tribulationes a Deo nobis inflictæ?

答說救我於凶惡不說救我於許多的凶惡因為我們不該願意免去今世一總患難單求免去害我靈魂的患難為此求天主混統說救我於凶惡即是救我於天主看見害我們的凶惡。

319. 問可能求天主救我們於另外的一樣患難比如患病麼

答可以求天主救我們於另外的一樣患難倒底該常常服從天主的聖意因為他能安排這個患難使我們靈魂有益的。

320. 問天主加我們的患難為我們有什麼益處。

R. Tribulationes juvant ad poenitentiam agendam nostrarum culpā, ad exercendam virtutem, et praesertim ad imitandum Jesum Christum nostrum Caput, Cui ut conformemur in passione justum est, si volumus participes fieri eius gloriae.

321. Q. Quid significat vox "Amen" in fine Pater Noster?

R. "Amen" significat: "Ita est"; sic Desidero, sic oro Dominum, et sic spero.

322. Q. Ad obtinendas gratias petitas in Pater Noster, an sufficit illud recitare utcumque?

R. Ad obtinendas gratias petitas in Pater Noster, oportet illud recitare sine praecipitatione, cum attentione et ex corde.

答天主加我們的患難為補贖我們的罪過為修德行格外為效法我們的頭耶穌基利斯督因為倘我們要同他享福也該同他受苦這是應該的

321. 問天主經末句亞孟二字什麼意思

答天主經末句亞孟二字即是解說這樣好了罷這樣願意這樣求主這樣盼望

322. 問欲得所求的恩典不論什麼樣念了天主經就發沒有

答欲得所求的恩典念天主經不該倉忙到底要留心要真心的念他

323. P. Quando debemus recitare Pater Noster?

R. Debemus recitare Pater Noster quotidie, quia quotidie indigemus auxilio Dei.

Caput III^{um} De Ave Maria.

324. P. Quamnam precem solemus recitare post Pater Noster?

R. Post Pater Noster recitamus salutationem Angelicam, id est Ave Maria, per quam recursum habemus ad ^{sanctam} Virginem.

325. P. Cur Ave Maria dicitur salutatio Angelica?

R. Ave Maria dicitur salutatio Angelica, quia incipit per salutationem factam

323. 問什麼時候該念天主經。

答天主經該天天念因為我們天天要緊天主的保佑

第三章講聖母經

324. 問天主經後來我們慣常念什麼經。

答天主經後來我們慣常念的是天神朝拜聖母經就是亞物瑪利亞因為我們用這遍經走到聖母臺前去。

325. 問為什麼亞物瑪利亞稱天神朝拜聖母經。

答亞物瑪利亞稱天神朝拜聖母經因為這經起頭是

Mariae Virgini ab Archangelo Gabriele.

326. P. A quo prolata sunt verba Ave Maria?

R. Verba Ave Maria partim prolata sunt ab Archangelo Gabriele, partim a sancta Elisabeth, et partim a Ecclesiis.

327. P. Quaeenam verba prolata sunt ab Archangelo Gabriele?

R. Verba prolata ab Archangelo Gabriele sunt: "Ave, Gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus".

328. P. Quando Angelus dicit Mariae haec verba?

R. Angelus dicit Mariae haec verba, quando Ipse vult nuntiatum illi ex parte Dei mysterium Incarnationis, quod debebat in illa operari.

嘉俾額爾大天神朝拜聖母的話。

326. 問聖母經是那個人的話。

答聖母經上的話有的是聖嘉俾額爾大天神說的有的是聖婦依撒伯爾說的有的是聖教會說的。

327. 問那幾句是嘉俾額爾大天神說的。

答嘉俾額爾大天神說的即是亞物滿被額辣濟亞者。
主與爾偕為女中爾為讚美。

328. 問幾時天神對聖母說了這些話。

答天神對聖母說這些話在聖母領報的時候即是天主打發天神告訴聖母降生的奧妙在他身上當成。

329. P. Quid intendimus agere salutando
S^{am} Virginem iisdem verbis Archangeli?
R. Salutantes S^{am} Virginem per verba Ar-
changelii, nobis gaudemus cum illa, remo-
morando singularia privilegia, et dona
a Deo illi concessa prae omnibus aliis
creaturis.

330. P. Quaeenam sunt verba sanctae Elisa-
beth?

R. Verba sanctae Elisabeth sunt: "Tu
es benedicta inter mulieres et benedi-
ctus fructus ventris tui."

331. P. Quando sancta Elisabeth dicit haec
verba?

R. Sancta Elisabeth dixit haec verba in-
spirata a Deo, quando tres menses ante
quam daret ad lucem sanctum Joannem
Baptistam, visitata fuit a S^{ma} Virgine

功的、

329. 問我們用天神的話朝拜聖母有什麼意思、

答、我們用天神的話朝拜聖母即是恭喜聖母、記着從前天主賜他特恩、超過一總受造之物、

330. 問那幾句是聖婦依撒伯爾的話、

答、聖婦依撒伯爾的話、即是女中爾為讚美爾胎子並為讚美、

331. 問幾時聖婦依撒伯爾說了這些話、

答、聖婦依撒伯爾說這些話、得了天主默啓來的、在聖母往見他的時候、即是聖婦生聖若翰三個月的前、

quae jam gerebat in utero suum divi-
num Filium.

332. P. Quid facimus dicendo haec verba?

R. Dicentes haec verba sicutae Elisabeth,
gratulamur. Mariae ^{Immac} ab Eius excel-
sam dignitatem Matris Dei, et benedi-
cimus Deum, et ei gratias agimus, quod
nobis dederit per Mariam Iesum Chri-
stum.

333. P. Cujus sunt coetera verba Ave Maria?

R. Cuncta coetera verba Ave Maria sunt
addita ab Ecclesia.

334. P. Quid petimus per ultima verba Ave
Maria?

R. Per ultima verba Ave Maria pe-
timus protectionem ^{Immac} Virginis tempo-
re hujus vitae, et praesertim in hora
nostrae mortis, quando habebimus majo-
rem necessitatem Illius.

那時聖母亦已懷孕天主聖子了。

332. 問我們念這幾句話有什麼意思。

答我們念聖婦依撒伯爾的話恭喜聖母得了天主母親至高的地位又讚美天主感謝天主因了聖母賞賜我們耶穌基利斯督。

333. 問聖母經其餘幾句話是那人的。

答聖母經其餘幾句話是聖教會加了的。

334. 問聖母經末幾句我們求什麼。

答聖母經末幾句我們求聖母保佑我們在生的時候另外在臨終的時候因為這時候再要緊沒有的了。

335. P. Cur post Pater Noster dicimus Ave Maria potius quam aliam quamcumque orationem?

R. Quia S^ma Virgo est advocata potentior apud Jesum Christum, et proinde post illam precem, quam Jesus Christus nos docuit, rogamus S^mam Virginem, ut nobis obtineat gratias quas petivimus.

336. P. Ob quam rationem S^ma Virgo est tam potens?

R. S^ma est tam potens, quia est Mater Dei, et impossibile est, ut non exaudiat.

337. P. Quid nos docent Sancti circa devotionem erga Mariam?

R. Circa devotionem erga Mariam Sancti nos docent Illius veros devotos

335

問、為什麼天主經後來、即念聖母經、不念別的經、

答、天主經以後、我們先念聖母經、因為聖母在耶穌基督
前、是至有能力的、主保、所以念了耶穌自己教的天主經後、該求聖母為我們得着的恩典。

336

問、怎麼樣聖母有這大的能力、

答、聖母有這大的能力、因為是天主的母親、所以天主不能不允他的祈求、

337

問、論恭敬聖母的事、聖人們教了我們什麼、

答、論恭敬聖母的事、聖人們教了我們知道、不拘那個

esse ab Illa amatos et protectos amore
tenuerrimae Matris, et per Eam esse
certos inventuros Jesum et obten-
tuos Paradisum.

338. P. Qualem Devotionem erga Mariam
Ecclesia commendat specialiter?

R. Devotio, quam specialiter Eccle-
sia commendat erga Mariam ^{Im},
est recitatio Sancti Rosarii.

Caput IV^{um} De Invocatione Sanctorum.

339. P. An est bonum et utile recurrere
ad intercessionem Sanctorum?

R. Utilissimum est rogare Sanctos,
et ab omni Christiano fieri debet.

Debemus praesertim rogare nostros An-
gelos Custodes, Sanctum Josephum
Patronum Ecclesiae, Sanctos Aposta-
los.

真的恭敬他的人。聖母愛慕他，保佑他如同真的好母親一般，并且依靠聖母，一定得着耶穌並天堂的永福。

339. 問：聖教會格外要我們那樣恭敬聖母？

答：聖教會格外要我們恭敬聖母，就是念玫瑰經。

第四章 講祈求聖人

339. 問：求聖人們為我們轉求天主好麼？也有用麼？

答：求聖人是很有用的，併一總教友都該這樣的。我們格外該求護守天神、聖教會、天主保聖若瑟宗徒們。

sanctos, quorum nomina gerimus, et
sanctos protectores Diocesanos et Par-
rochiae.

340. P. Quaecnam est differentia inter ora-
tionem ad Deum et ad Sanctos?

R. Inter orationem ad Deum et ad
Sanctos est haec differentia, quod
Deum rogamus, ut det nobis bona et
nos liberet a malo, quia est Auctor
gratiae; Sanctos vero rogamus,
quia velut advocati apud Deum
intercedant pro nobis.

341. P. Quando dicimus aliquem Sanctum
fecisse nobis gratiam, quid
intelligimus?

R. Quando dicimus aliquem Sanctum
fecisse nobis gratiam, intelli-
gimus illum nobis obtinuisse a
Deo illam gratiam.

本名聖人，還有本省及本會口的王保聖人。

340 問求天主與求聖人有什麼分別

答求天主與求聖人有分別的，因為我們求天主，知道天主是恩典的根源，所以求他，賞賜我們的好處，或免去我們患難，但聖人們不過是個保人，我們求他，為我們轉求天主。

341 問幾時我們說某位聖人賞賜我們一樣恩了，這有什麼意思。

答我們說某位聖人賞賜我們一樣恩典，就是懂得某聖人在天主手裡，為我們得了那樣的恩。

Tertia Pars
De praeceptis Dei et Ecclesiae
Caput I^{um}
De praeceptis Dei in genere

342. P. De qua re tractatur in tertia parte doctrinae Christianae?

R. In tertia parte doctrinae Christianae tractatur de praeceptis Dei et Ecclesiae.

343. P. Quot sunt praecepta Dei?

R. Praecepta Dei sunt decem. Ego sum Dominus Deus tuus,

1° Non habebis alterum Deum ante me.

2° Non invocabis nomen Dei in vanum,

3° Memento sanctificare festa.

4° Honora Patrem tuum et Matrem tuam.

5° Non occidas.

6° Non fornicaberis.

7° Non furtum facies.

8° Non falsum testimonium dices.

9° Non concupisces uxorem proximi tui.

10° Non concupisces bona proximi tui.

第三分講天主誠命及聖教會規矩

第一章總論天主誠命

342 問聖教要理第三分講什麼

答聖教要理第三分講天主的誠命及聖教會規矩

343 問天主的誠命有多少

答天主的誠命有十條，即是我是你們的主宰，一、欽崇

一天主，萬有之上，二、毋呼天主聖名，以發虛誓，三、守

瞻禮之日，四、孝敬父母，五、毋殺人，六、毋行邪淫，七、毋

偷盜，八、毋妄證，九、毋願他人妻，十、毋貪他人財物。

344. P. Cur praecepta Dei habent hoc nomen?

R. Praecepta Dei habent hoc nomen, quia Deus Ipse illa impressit in animo omnium hominum, illa promulgavit super montem Sinai in veteri lege sculpta super duas tabulas lapideas, et Jesus Christus illa confirmavit in nova lege.

345. P. Quanam sunt praecepta primae tabulae?

R. Praecepta primae tabulae sunt tria priora, quae respiciunt directe Deum, et officia nostra erga illum.

346. P. Quanam sunt praecepta alterius tabulae?

R. Praecepta alterius tabulae sunt septem posteriora, quae respiciunt

344. 問為什麼這十條誡命要稱天主的誡命

答這十條誡命稱天主的誡命因為第一天主自己印這些誡命在各人心中第二古教時在錫奈山上把這些誡命刻在二塊石板上自己曉諭了百姓第三耶穌基利斯督在新教時准過了

345. 問那幾條是第一塊石板上的誡命

答第一塊石板上的誡命就是起頭三條一直向天主的誡命也是我們在天主臺前的本分

346. 問那幾條是第二塊石板上的誡命

答第二塊石板上的誡命就是其餘七條是我們對別

proximum, et officia quae habemus erga illum.

347. P. An tenemur servare praecepta?

R. Ita, tenemur omnes servare praecepta, quia omnes debemus vivere juxta voluntatem Dei, qui nos creavit, et sufficit transgredi unum graviter, ut mereatur Infernus.

348. P. Possumus ne servare praecepta?

R. Sine dubio possumus servare praecepta Dei, quia Deus non praecipit impossibilia, et confert gratiam petentibus ut decet ad illa servanda.

349. P. Quid debet considerari generaliter in unoquoque praecepto?

R. In unoquoque praecepto debet considerari pars positiva et pars negativa; id est quod praecipitur, et quod prohibetur.

人的誠命也是我們在別人前的本分。

347. 問我們該守天主的誠命麼。

答是的我們都該守天主的誠命因為天主造我們在
世我們都該遵照天主聖意併且一條誠命不守為
下地獄受苦也穀了。

348. 問我們能守天主的誠命麼。

答天主的誠命我們能守的因為比方不能守的天主
一定不命況且天主賞賜聖寵使人能好好的守他。
349. 問每條誠命上該統想什麼。

答每條誠命上該統想是的非的兩樣就是命什麼。禁

Caput II^{um}
De praeceptis, quae respiciunt Deum.
Articulus I^{us}
De primo praecepto.

350. P. Cur in principio dicitur: "Ego sum Dominus Deus tuus" ?

R. In principio praeceptorum dicitur: "Ego sum Dominus Deus tuus", ut cognoscamus Deum, quia est noster Creator et Dominus, posse praecepere id quod vult, et nos, quia sumus eius creaturae, teneri ad ei obediendum.

351. P. Quid Deus praecipit per illa verba primi praecepti "Non habebis alium Deum ante me" ?

R. Per illa verba primi praecepti "Non habebis alium Deum ante me", Deus praecipit cognoscendi,

止什麼。

第二章講向天主一面的誠命

第一節講第一誠

350. 問為什麼十誠的起頭說我是爾主天主。

答十誠的起頭說我是爾主天主，就是要我們認得天主，是造我們的大主，所以他要什麼就能命我們什麼。又我們既是受造之物，該聽他的命。

351 問第一誠欽崇一天主萬有之上，命什麼。

答第一誠欽崇一天主萬有之上，命我們認得天主朝

adorandi, amandi, et serviendi Illi soli,
uti nostro Supremo Domino.

352. P. Quomodo impletur primum praeceptum?

R. Primum praeceptum impletur per exercitium cultus interni et externi.

353. P. Quid est cultus internus?

R. Cultus internus est honor, qui exhibetur Deo per facultates tantum spiritus, id est per intellectum et Voluntatem.

354. P. Quid est cultus externus?

R. Cultus externus est Reverentia exhibita Deo per actus externos et per objecta sensibilia.

355. P. An non sufficit adorare Deum tantum Corde intus?

R. Minime, non sufficit adorare tantum interne corde; sed oportet etiam adorare externe

拜天主，愛慕天主，奉事天主，是我們的大主宰。

352. 問：怎麼樣守第一誡？

答：守第一誡，在內外的恭敬工夫中。

353. 問：裡面面的恭敬是什麼？

答：裡面面的恭敬，即是用靈魂的明司與欲司，光榮天主。

354. 問：外面面的恭敬是什麼？

答：外面面的恭敬，即是用外面面的工夫，又外面面的東西，恭

敬天主。

355. 問：單單心內恭敬天主，不殼不殼。

答：單單心內恭敬天主，不殼，必須還要外面面的工夫，恭

spiritu nempe et corpore, quia Ipse est
Creator et Dominus absolutus unius et
alterius,

956. P. Potest ne haberi cultus externus sine
cultu interno?

R. Minime, nequit illo modo stare
cultus externus sine cultu interno,
quia ille sine isto caret vita, caret me-
rito et efficacia, sicut corpus sine a-
nima.

957. P. Quid prohibet primum praeceptum?

R. Primum praeceptum prohibet Ido-
latriam, superstitionem, sacrilegi-
um, Haeresim, et omne peccatum
contra Religionem.

958. P. Quid est Idolatria?

敬他，即是用我个靈魂肉身一齊恭敬天主，因為他是造靈魂也造肉身的大主宰。

356. 問：可能單有外面的恭敬，沒有裡面的恭敬麼？

答：不能的。不能單有外面的恭敬，沒有裡面的恭敬，因為這樣就不活了。沒有功勞，也沒有效驗，如同一个人有肉身，沒有靈魂一樣。

357. 問：第一誠禁什麼？

答：第一誠禁止敬邪神做異端，褻瀆聖事，信從邪說，及一總相反敬德的罪。

358. 問：敬邪神是什麼？

R. Vocatur Idololatria Dare alicui creaturae, ex: qz: Statuae, vel Imagini, vel Homini cultum supremum adorationis, debitum Deo tantum.

359. P. Quomodo invenitur expressa in sacra Scriptura ista prohibitio?

R. In sacra Scriptura invenitur expressa ista prohibitio illis verbis: "Non facies tibi sculptile, nec representationem ullam eorum, quae sunt supra in Coelo, et infra in terra. Et non adorabis talia, nec coles."

360. P. Haec verba prohibent ne quamcumque imaginem?

R. Minime sane; sed tantum illas idolorum, factas ut adorentur, sicut faciebant Idololatrae. Hoc est ita verum, ut Deus Ipse iussit Moysi

答敬邪神即是恭敬受造之物，比如一個像、一張相、一個人，用恭敬天主的大禮，就是單單為恭敬天主的，去恭敬他。

359. 問：這個禁止，聖經上怎麼樣說明了。

答：這個禁止，聖經上說的明白，因說你不要雕刻邪像，也不要畫不拘什麼天上地下的東西去拜他，去敬他。

360. 問：聖經這些話，可是禁止不拘什麼像麼。

答：否。聖經這些話，單單禁止邪像，就是如同外教人做了拜他的，這是確的，因為天主自己，也命了梅瑟在

ut faceret aliquot, id est duas statuas
Cherubim super Arcam, et serpentem
aereum in deserto.

361. Q. Quid est Superstitio?

R. Vocatur Superstitio quaecumque
Devotis contraria doctrinae et usui
Ecclesiae, sicut etiam tribuere actio-
ni, vel rei cuiuscumque virtutem su-
pernaturalem, quam non habent.

362. Q. Quid est sacrilegium?

R. Sacrilegium est profanatio loci,
personae, vel rei consecratae Deo, et
deputatae cultui Illius.

363. Q. Quid est Haeresis?

結約之櫃上，做了至愛者天神像二个，又命他做一條銅蛇，豎在荒野地方。

361. 問異端是什麼。

答異端即是不拘什麼敬禮，相反聖教會的道理，及他的行法，還有如同在不拘什麼行事內，或不拘什麼東西內，他本來沒有超性的能力，倒底算他有的。

362. 問褻瀆聖事是什麼。

答褻瀆聖事即是污辱聖堂及發願獻過天主的人，或別樣祝聖過的，並為恭敬天主的東西。

363. 問邪說是什麼。

R. Haeresis est error culpabilis intellectus, per quem negatur pertinaciter aliqua veritas ^{Dei}.

364. P. Quatenam alia prohibet primum praeceptum?

R. Primum praeceptum prohibet etiam quodcumque commercium cum diabolo, et aggregationem sectis Antichristianis.

365. P. Qui recurreret ad diabolum, et illum invocaret, committeretne grave peccatum?

R. Qui recurreret ad diabolum, et illum invocaret, committeret peccatum enorme, quia diabolus est nequior inimicus Dei et hominis.

366. P. An licet interrogare tabulas dictas loquentes, vel scribentes, vel consulere quocumque modo animas defunctorum, mediante Spiritismo?

答邪說即是明悟中故意的錯因此固執相反信德道理

364. 問第一誠還禁止什麼

答第一誠還禁止不拘那樣同魔鬼交通及禁止進不
論那個相反聖教會的邪教

365. 問依靠魔鬼懇求魔鬼是大罪麼

答依靠魔鬼懇求魔鬼是很大的罪因為魔鬼是天主
及人的最惡對頭

366. 問能話能寫的櫃子可以問他麼或用亂仙的鬼術能
商量死人的靈魂麼

R. Omnes praeseres spiritismi sunt illicitae,
quia superstitiosae, et saepe non sunt im-
munes ab interventu diabolico, et ideo
fuerunt. iuste prohibitae ab Ecclesia.

367. Q. Primum praecceptum an prohibet ho-
norare et invocare Angelos et sanc-
tos ?

R. Minime, non est prohibitum hono-
rare, et invocare Angelos et Sanctos,
quum debemus hoc agere, quia bo-
num et utile est, et ab Ecclesia alte
commendatur, quum Ipsi sunt ami-
ci Dei et nostri intercessores apud
Illum.

368. Q. Quum Jesus Christus sit noster uni-
cus Mediator apud Deum, cur recurri-
mus etiam ad mediationem *Mariae*
SS^{mae} et sanctorum ?

R. Jesus Christus est noster Mediator
apud Deum,

答這種鬼術都是犯禁的，因為是異端，且好幾回與魔鬼通的，所以應該都被聖教會禁止了。

367. 問：第一誡可禁止人恭敬與懇求天神聖人麼？

答：否。恭敬與懇求天神聖人，不禁止的，況且是我們該這樣的，因為這個事情是好的，也是有用的。聖教會亦十分勸我們的，因為天神聖人是天主的朋友，及我們的主保。

368. 問：耶穌基利斯督在天主臺前，是我們獨一個主保，為什麼再要求聖母聖人呢？

答：耶穌基利斯督在天主臺前，確是我們獨一個主保。

quatenus ut verus Deus et verus homo, Ipse solus per sua merita reconciliavit nos Deo, et obtinet nobis omnes gratias. Virgo et Sancti vero per merita Jesu Christi et per Charitatem, qua et Deo et nobis junguntur, nos adjuvant sua intercessionem ad obtinendas gratias desideratas. Et istud est unum ex magnis bonis Communionis Sanctorum.

369. P. Possumus ne honorare etiam imagines Jesu Christi et sanctorum?
R. Ita, quia honor exhibitus imaginibus Jesu Christi et sanctorum refertur ad eorum ipsorum personas.

370. P. Et reliquiae sanctorum possunt ne honorari?

R. Ita, etiam reliquiae possunt honorari, quia eorum corpora

因為是真天主真人所以因自己一人的功勞為我
們在天主臺前說和也得了樣樣聖寵至於聖母和
聖人因耶穌的功勞又因他們愛主愛人的愛德為
我們轉求天主相幫我們得着所求的恩典這就是
諸聖相通功的一樣大好處。

369. 問可以恭敬耶穌基利斯督及聖人們的像麼。

答可以的因為恭敬他們的聖像這個恭敬歸到他們
的身。

370. 問聖人們的屍骨可以恭敬麼。

答聖人們的聖骨也該恭敬的因為在世時他們的身

fuerunt membra viva Jesu Christi, et
Tempora Spiritus Sancti, et debent re-
surgere gloriosa pro vita aeterna.

371. Q. Quaeenam differentia est inter cul-
tum Dei et cultum Sanctorum?

R. Inter cultum, quem reddimus Deo,
et cultum, quem reddimus Sanctis, est
ista differentia, nempe Deum adora-
mus propter Eius infinitam excellen-
tiam, et Sanctos vero non adoramus,
sed eos honoramus et veneramur, sicut
amicos Dei et nostros intercessores
apud Eum. Cultus exhibitus Deo vo-
catur Latria, idest Adorationis, et cul-
tus exhibitus Sanctis, dicitur Dulia,
idest Veneratio servis Dei; Cultus vero
specialis, quem praestamus *Mariae*
SS^{mae}, vocatur Hyperdulia, idest specia-
lissima veneratio, sicut *Matri Dei*.

體是耶穌基利斯督的肢體也是天主聖神的聖堂
將來還該榮光的復活永遠享福

371. 問 恭敬天主 恭敬聖人 有什麼分別

答 恭敬天主 恭敬聖人 有分別的 就是因天主自己
有無窮美善 所以我們朝拜他 論到聖人們 我們沒有
朝拜 倒底恭敬他們 因他們是天主的朋友 也在天
主臺前 做我們的主保 所以恭敬天主 稱欽崇 恭敬
聖人 稱尊敬 就是因他們是天主的傭僕 所以敬了
他們 恭敬聖母 稱格外的尊敬 因為他是天主的母
親

Articulus II^{us}

De altero praecepto.

372. P. Quid prohibet secundum praeceptum "Non assumes Nomen Dei in vanum"?

R. Secundum praeceptum: "Non assumes Nomen Dei in vanum", prohibet 1° Nominare Nomen Dei sine reverentia 2° Blasphemias contra Deum, 3° Virginem et Sanctos. 3° Juramenta falsa, vel non necessaria, vel quocumque modo illicita.

373. P. Quid significat Nominare Nomen Dei sine reverentia?

R. Nominare Nomen Dei sine reverentia significat proferre istud Sanctum Nomen, et quidquid refertur in modo speciali ad Deum Ipsum, sicut nomen Jesu et Mariae et Sanctorum omnium, ludendo, vel alio modo irreverenti.

第二節講第二誡

372 問第二誡毋呼天主聖名以發虛誓禁什麼

答第二誡毋呼天主聖名以發虛誓禁止第一、不該沒有恭敬的樣呼天主聖名第二、咒罵天主及聖母聖人們第三、虛的、或不要緊的、或使不得的誓。

373 問沒有恭敬的樣呼天主聖名什麼解說

答沒有恭敬的樣呼天主聖名即是生氣或好玩或不拘什麼不敬的樣呼他的聖名或關到天主的、不論那樣的稱呼、或耶穌聖母聖人們的名字。

374. P. Quid est Blasphemia?

R. Blasphemia est peccatum horribile, quod consistit in verbis, vel actibus contemptus, vel maledictionis contra Deum, Virginem, Sanctos vel contra res sacras.

375. P. Est ne differentia inter Blasphemiam et imprecationem?

R. Est differentia, quia per Blasphemiam quis maledicit, vel desiderat malum Deo, Virgini, vel Sanctis; Dum per Imprecationem quis maledicit, vel desiderat malum sibi ipsi, vel proximo.

376. P. Quid est Juramentum?

R. Juramentum est vocare Deum ut testem veritatis illius rei, quae dicitur, vel promittitur.

377. P. An est semper prohibitum jurare?

374 問 咒天主是什麼

答 咒天主是很大的罪。在言語或行事中輕慢或凌辱
天主及耶穌聖母聖人們或聖物等

375 問 咒天主與咒人有分別麼

答 咒天主與咒人有分別的。咒天主是罵天主聖母聖
人等。咒人是罵自己及別人。或望自己與別人遭難

376 問 發誓是什麼

答 發誓是呼天主聖名作證。一件所說或所許的事是
真的。

377 問 發誓是常常禁止的麼

R. Non est semper prohibitum jurare; sed est imo honorificum Deo, quando sit necessitas, et juramentum fiat cum veritate, cum judicio, et cum justitia.

378. P. Quando non juratur cum veritate?

R. Non juratur cum veritate, quando quis affirmat cum juramento id quod ipse scit, et credit esse falsum, et quando cum juramento quis promittit se facturum id quod non intendit facere.

379. P. Quando non juratur cum judicio?

R. Non juratur cum judicio, quando quis jurat imprudenter et sine matura consideratione, vel pro re parvimanenti.

380. P. Quando juratur sine justitia?

答發誓不是常常禁止的。況在要緊的時發誓也是光榮天主，不過發誓當留心這件事情，要是真的，確的公道的。

378. 問不真的發誓是什麼。

答不真的發誓，即是知道或料想一事是假的，倒底說他是真的，或發誓許一件事，倒底沒有意思，守他。

379. 問不確的發誓是什麼。

答不確的發誓，即是沒有見識，沒有好好想過，或為一件無關係的事發誓。

380. 問不公道的發誓是什麼。

R. Non juratur cum justitia, quando quis jurat se facturum rem injustam, vel illicitam, sicut vindictam sumere, furari et similia.

381. P. Tenemur ne stare juramento rei injustae, vel illicitae?

R. Non solum non tenemur; sed peccaremus illas faciendo, quia sunt res prohibitae a lege Dei et Ecclesiae.

382. P. Qui jurat falsum, quodnam peccatum committit?

R. Qui jurat falsum, peccatum mortale committit, quia graviter inhonorat Deum, veritatem infinitam invocando illum ad testificandum falsum.

383. P. Quid praecipit secundum praecceptum?

R. Secundum praecceptum praecipit honorare Nomen sanctum Dei, et adimplere juramenta et etiam vota.

答不公道的發誓即是發誓去做一件不公不可的事
比如報仇或偷盜等事

381. 問發了一個不公或不可的誓該守他麼

答發了一個不公或不可的誓不但不該守且守了便
犯罪因為這是天主及聖教會禁止了的

382. 問發虛誓犯什麼罪

答發虛誓犯大罪因為呼天主聖名作證一件虛假的
事是輕慢無窮真實的天主

383. 問第二誡命什麼

答第二誡命恭敬天主的聖名又命守好發過的誓及

384. P. Quid est votum?

R. Votum est promissio facta Deo rei bonae, et nobis possibilis, et melioris, quam contrariae, cui rei nos ipsos adstringimus, quasi esset imperata.

385. P. Si observantia voti vel integre, vel in parte foret admodum difficilis, quid agendum esset?

R. Si observantia voti vel integre, vel in parte foret admodum difficilis, potest peti commutatio, vel dispensatio voti ab Episcopo, vel a Summo Pontifice, juxta qualitatem voti.

386. P. An est peccatum transgredi vota?

許過的願

384 問許願是什麼

答許願是許天主做一件好的並能做的事且這事比那事更好許了願我們自己加了一個本分如同受了命一樣的了

385 問若覺着發過的願或完全難守或有幾樣不便守該做什麼

答發過的願若覺太難可照願的大小求教皇或主教調換或寬免

386 問不守發過願有罪麼

R. Transgredi vota est peccatum, et ideo non debemus facere vota sine matura reflectione, et, ordinarie sine consilio Confessarii, vel alius personae prudentis, ne exponamur periculo peccandi.

387. Q. Possunt ne fieri vota ad Virginitatem, vel ad Sanctos?

R. Vota fiunt solummodo Deo: potest tamen ^{quis} promittere Deo facere aliquid in honorem Virginis vel Sanctorum.

Articulus III^{us}

De tertio praecepto.

388. Q. Quid praecipit tertium praeceptum "Memento sanctificare festa"?

R. Tertium praeceptum: "Memento sanctificare festa" praecipit, ut honoremus Deum per opera cultus diebus festis.

答不守發過的願有罪的為此不該沒有好好想定就輕易發願先該同聽神工的神父或別的有見識人商量否則自投在犯罪的危險中了。

387. 問可向聖母或聖人們發願麼。

答願單單發於天主。倒底人也能許做幾樣事情為恭敬聖母或別的聖人們。

第三節講第三誠

388. 問第三誠守瞻禮之日命什麼。

答第三誠守瞻禮之日命我們在瞻禮日上用欽崇工

389. P. Quinam sunt dies festivi?

R. In veteri lege dies festivi erant Sabbatha, et alii dies specialiter solemnes pro populo Hebraeorum; in nova lege sunt dies Domini, et aliae festivitates stabilitae ab Ecclesia.

390. P. Cur in lege nova sanctificatur Dominica pro Sabbatho?

R. Dominica, quae significat diem Domini, substituta fuit Sabbatho, quia isto die Jesus Christus D. N. resurrexit.

391. P. Quodnam opus cultus praecipitur nobis diebus festis?

R. Diebus festis praecipitur nobis, ut devote adsistamus sacrificio Missae.

夫恭敬天主

389. 問那個是瞻禮日子

答古教內瞻禮日子即一總瞻禮也。另有數个大瞻禮的日子為如德亞國百姓的。新教內瞻禮日子即是一總主日。及其餘聖教會所定的瞻禮。

390. 問為什麼新教內守主日。以代瞻禮也。

答新教內守主日以代瞻禮也。因為吾主耶穌基利斯督復活在主日上。

391. 問瞻禮日子。命欽崇天主的工夫是什麼。

答瞻禮日子。欽崇天主的工夫。即是命熱熱心心。望彌

392. P. Quibus aliis operibus bonus Christianus sanctificat festa?

R. Bonus Christianus sanctificat festa:
1° Interueniendo explicationi doctrinae Christianae, concionibus, et diuinis officiis.
2° Saepe recipiendo, et cum debitis dispositionibus, sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae. 3° Se exercendo in oratione et in operibus Christianae Charitatis erga proximum.

393. P. Quid prohibet tertium praeceptum?

R. Tertium praeceptum prohibet opera seruilia, et quodcumque opus, quod impediatur cultum Dei.

394. P. Quaeenam sunt opera seruilia, prohibita diebus festis?

R. Opera seruilia prohibita diebus festis, sunt opera manualia, id est illi labores materiales, in quibus corpus plus partis habet,

撒聖祭

392 問 還有別樣工夫為好教友在瞻禮日做麼

答 好教友在瞻禮日子一聽要理和道理并與聖教禮節二屢次善領告解及聖體聖事三祈禱與別樣愛人工夫

393 問 第三誡禁什麼

答 第三誡禁止做一總勞力的活及阻擋恭敬天主的事情

394 問 那個勞力活是瞻禮日禁止的

答 瞻禮日禁止勞力的活是手工就是外面費力的工

quam spiritus, sicut quae fiunt a servis,
operariis, et artificibus.

395. P. Quodnam peccatum committitur la-
borando diebus festis?

R. Laborando diebus festis committitur
peccatum mortale; excusat tamen a
peccato mortali brevis temporis impen-
si.

396. P. An nullum opus servile permittitur
diebus festis?

R. Diebus festis permittuntur opera ne-
cessaria vitae, vel servitio Dei; et illa,
quae fiunt per causam gravem, peti-
ta licentia a Parrocho, si potest.

397. P. Ad quem finem prohibentur opera
servilia diebus festis?

R. Prohibentur opera servilia diebus fes-
tis, ut attendamus cultui Divino, et salu-
ti animae nostrae; et ut quietem summa-
mus a laboribus. Proinde non vetatur

夫如奴才工人及手藝人做的活

395. 問瞻禮日做活有什麼罪

答瞻禮日做活有大罪倘做的工夫不多也可免大罪

396. 問豈瞻禮日勞力的活都不能做麼

答瞻禮日勞力的活許做的即是為性命或恭敬天主要緊的且有大緣故能求本堂神父寬免而已得寬免的了

397. 問瞻禮日為什麼禁止做勞力的活

答瞻禮日禁止做勞力的活是要人留心恭敬天主並救靈魂的工夫也要人停工休養為此瞻禮日不禁

aliqua honesta recreatio.

398. P. Quoniam alia vitari debent diebus
festis?

R. In festis vitare debemus super omnia
peccatum et quidquid potest inducere ad
peccatum, sicut relaxationes et occurus
periculosos.

Capitulum III^{um}

De praeceptis relativis ad proximum.

Articulus I^{us}

De quarto praecepto.

399. P. Quid praecipit quartum praeceptum
"Honora Patrem tuum, et Matrem tuam?"

R. Quartum praeceptum "Honora Patrem
dum, et Matrem tuam" praecipit, ut re-
vereamur Patrem, et Matrem, ut obedi-
amus illis in omni re, quae non sit pec-
catum, et ut adjuvemus illos in suis.

止照理的遊玩。

398. 問：瞻禮日還有什麼事不准做麼？

答：瞻禮日至要緊的，該躲避犯罪及不拘什麼引人犯罪的事情，如有危險的遊玩，並私會等事。

第三章講向人的一面的誠命

第一節講第四誠

399. 問：第四誠孝敬父母，命什麼？

答：第四誠孝敬父母，命我們該尊重父母，不拘什麼事中沒有罪該聽他們的命，另外相幫他們在一總靈。

necessitatibus spiritualibus et temporalibus.

400. Q. Quid prohibet quartum praeceptum?

R. Quartum praeceptum prohibet ne offendamus genitores sive verbis, sive operibus, sive quolibet alio modo,

401. Q. Sub nomine Patris et Matris quae nam aliae personae veniunt in isto praecepto?

R. Istud praeceptum, sub nomine Patris et Matris comprehendit etiam omnes superiores tam Ecclesiasticos, quam saeculares, quibus proinde debemus obedire et referre honorem.

402. Q. Unde habent genitores auctoritatem imperandi filiis, et filii officium illis obediendi?

R. Auctoritas, quam genitores habent imperandi filiis, et officium, quod habent filii obediendi, venit a Deo,

魂肉身要緊的事中

400. 問第四誡禁什麼

答第四誡禁止說話中或行事中或不_論什麼光景中
得罪父母

401. 問父母兩字包含幾多人

答父母兩字包含一總靈魂肉身的長輩所以我人該
聽他們的命又該敬重他們

402. 問父母管小輩的權柄及兒女聽長輩的本分從那裡
來的

答父母管小輩的權柄及兒女聽長輩的本分都從天

qui constituit et disposuit familiam,
ut in ea homo inveniret media necessa-
ria suae perfectionis materialis et spiri-
tualis.

403. P. An genitores habent officia erga suos
filios.?

R. Genitores habent officium amandi,
alendi, et sustentandi suos filios, debent
consulere eorum educationi religiosae
et civili, dandi illis bonum exemplum,
arcendi ab illis occasionem peccati, emen-
dandi illos in illorum defectibus, et il-
los juvandi in eligendo statum, ad quem
vocantur a Deo.

404. P. Dedit ne nobis Deus exemplum fami-
liae perfectae?

R. Deus dedit nobis exemplum familiae
perfectae in Sacra Familia, in qua
Jesus Christus vixit subditus Mariae
SS^{mae} et Sancto Josepho usque ad annos
triginta, id est usque dum incepit

主來的，因為天主立定，又安排一家人家，使人能有救靈魂，養肉身要緊的法子。

403. 問：父母在自己兒女身上，有什麼本分？

答：父母的本分，該愛慕和撫養自己的兒女，使他們有聖教及世俗的教育，為他們立好表樣，免去他們犯罪的機會。兒女有錯，當加責罰，並該幫助他們，照天主聖意，揀選自己的位置。

204. 問：可有好的人家？天主給我們樣麼？

答：天主給我們好的人家的樣，即是聖家，因為耶穌基督，利斯督，直到三十歲，常聽聖母聖若瑟的命，就是直

exercere Missionem ab Aeterno Patre
traditam praedicandi Evangelium.

405. P. Si familiae viverent solae, separatae ad invicem, possent ne providere omnibus suis necessitatibus materialibus et moralibus?

R. Si familiae viverent solae et separatae ab invicem non possent providere suis necessitatibus, et necesse fuit ut viverent junctae in societate civili, ut ad invicem essent adiumento ad perfectionem et felicitatem communem.

406. P. Quid est Societas civilis?

R. Societas civilis est conjunctio multarum familiarum, dependentium ab auctoritate alicujus capitis, ut mutuo sibi ferant auxilium ad consequendam mutua perfectionem et felicitatem temporalem.

407. P. Unde venit Societati civili auctoritas, quae illam gubernat?

R. Auctoritas gubernans Societatem civilem venit a Deo, qui constituit illam

到照天主聖父聖意起頭離家傳教。

405

問各家獨活性命能照靈魂肉身一總的要緊麼。

答各家獨活性命不能照顧一總的要緊因為必須聚合並成一國會使彼此幫助公共的成全並公共的福氣。

406

問國會是什麼。

答國會是若干人家一塊聚集屬于一个領頭的人使

彼此扶助能得公共的成全並公共的福氣。

407

問國會那裡來有治理的權。

答國會治理的權從天主來的因為天主立定了為公

ad bonum communes

408. P. An debemus honorem deferre et obedire Auctoritati, quae gubernat societatem civilem?

R. Ita, omnes illi, qui pertinent societati civili debent honorem deferre et obedire Auctoritati, quia ipsa venit a Deo, et quia sic requirit bonum commune.

409. P. An debent observari omnes leges impositae ab Auctoritate civili?

R. Debent observari omnes leges impositae ab Auctoritate civili, dummodo non sint contrariae legi divinae, juxta mandatum et exemplum J. C. D. N.

410. P. Praeter reverentiam et obedientiam legibus impositis ab Auctoritate civili, qui faciunt partem societatis civilis, habent ne alia officia?

R. Qui faciunt partem societatis civilis, praeter reverentiam et obedientiam legibus, debent vivere concordos

共的好處

408. 問我們該敬重又聽從國會的命麼。

答是一總會員都該敬重又聽從國會的頭因他的權柄從天主來的且為公共的好處也不能不這樣的。

409. 問該守國會的一總法律麼。

答只要不相反天主的誠命該守國會的一總法律這是吾主耶穌基利斯督的命並他的表樣。

410. 問除了敬重並遵從國會的法律外百姓還有別的本分麼。

答除了敬重並遵從國會的法律外還該和睦活命各

et adhiberi per media et vias quisque proprias, ut Societas ipsa sit virtuosissima, pacifica, ordinata, et prospera ad communem utilitatem.

Articulus II^{us}

De quinto praecepto.

411. Q. Quid prohibet quintum praeceptum "Non occides"?

R. Quintum praeceptum "Non occides", prohibet occidere, verberare, ferire vel facere quodcumque aliud damnum proximo in corpore, sive per se sive per alium; ita etiam illum offendere verbis injuriosis, et velle illi malum.

In hoc praecepto prohibet ~~Deum~~ inferre sibi mortem, etiam, vel "Suicidium".

412. Q. Cur est peccatum grave occidere proximum?

人照自己的力量設法使國會是順理的安靜的，有
次序的，且為眾人公益常常興盛的。

第二節講第五誡

411. 問第五誡，毋殺人，禁什麼。

答第五誡，毋殺人，禁止殺人，打人，傷人，或用自己，或用
別人，加不論什麼害處於人，併且禁止用凌辱，個說
話，得罪別人，或望他遭難，這一誡，天主也禁止人自
自傷自己，或自殺自己。

412. 問為什麼殺人是罪。

R. Quia occisor temerarie usurpat sibi jus, quod Deus solus habet in vita hominis; quia destruit securitatem consortibus suam, et quia auferat proximo vitam, quae est maximum bonum naturale quod habet ille super terram.

413. P. Quid dantur casus, in quibus sit licitum occidere proximum?

R. Licitum est occidere proximum in bello iusto; quando quis exequitur jussu auctoritatis supremae damnationem mortis in poena alienius delicti; et tandem quando fit per necessariam et legitimam defensionem vitae contra injustum aggressorem.

414. P. An Deus in quinto praecepto prohibet etiam nocere vitae spirituali proximi?

R. Ita, Deus in quinto praecepto prohibet etiam nocere vitae spirituali proximi per scandalum.

答：殺人是^{大罪}，一因為他冒佔天主管人姓命的名分，且擾亂地方的治安，況害人性命就是消滅人在世上，至寶貝的好處。

413. 問：可有什麼光景能殺人麼？

答：可以殺人在公道的打杖時候，或在奉令嚴辦惡人的時候，或在正當相反非理的克暴，以保護自己的性命。

414. 問：第五誡天主亦禁止害別人靈魂的性命麼？

答：是第五誡天主亦禁止用壞表樣害別人靈魂的性命。

415. P. Quid est Scandalum?

R. Scandalum est quodcumque dictum, factum, vel omissum, quod est occasio pro alio committendi peccata.

416. P. Scandalum est ne peccatum grave?

R. Scandalum est peccatum grave quia tendit ad destructionem maximi operis Dei, scilicet Redemptionis, per perditionem animarum: Dat proximo mortem animae, auferendo illi vitam gratiae, quae est magis pretiosa, quam vita corporis; est causa multorum peccatorum. Ideo Deus minatur scandalosis severissimas poenas.

417. P. Cur Deus in quinto praecepto prohibet dare sibi ipsi mortem, vel "suicidium"?

415. 問壞表樣是什麼。

答壞表樣是用說話或行事或本分缺失引人有了一個犯罪的機會。

416. 問壞表樣是大罪麼。

答壞表樣是大罪因為消滅天主最大的工夫就是救人靈魂的大事滅去他人聖寵的性命使靈魂死了。這是肉身的性命萬萬不及他的。更且壞表樣是無數罪的根由。所以天主說了把很利害的罰為罰壞表樣的人。

417. 問為什麼第五誡天主禁止人自殺自己。

R. In quinto praecepto Deus prohibet "Suicidium", quia homo non est Dominus suae vitae, sicut nec est Dominus vitae aliorum. Ecclesia autem punit "suicidas" per privationem sepulturae Ecclesiasticae.

418. P. An est etiam in quinto praecepto prohibitum "Duellum"?

R. Ita, in quinto praecepto prohibitum est etiam "Duellum", quia Duellum participat de malitia Suicidii et homicidii, et excommunicatur quicumque habet partem in illo, etiam si ut simplex spectator.

419. P. An est prohibitum Duellum etiam secluso periculo mortis?

R. Est etiam prohibitum istud Duellum, quia non solum non debemus occidere, sed neque ferire voluntarie nec nos ipsos, nec alios.

答第五誡天主禁止人自殺自己因為人沒有自己性命的主權如同人沒有他人性命的主權況聖教會罰自盡的人不准葬在聖地上。

418. 問第五誡天主亦禁止相打麼。

答一定的第五誡天主亦禁止人相打因為相打加重殺人及自盡的壞處況聖教會加棄絕的罰於一總有分相打的人即使故意去看的人也加到了。

419. 問相打若沒有死的危險亦禁止麼。

答相打雖沒有死的危險亦禁止的因為我們不但不該殺人併且也不該故意打自己並打別人。

420. P. Defensio honoris potest ne excusare
Duellum?

R. Minime, quia non est verum in Du-
ello reparari offensa, et quia non potest
reparari honor per actionem injustam,
irrationabilem, et barbaram, ut Duellū

421. P. Quintum praeceptum quid praecipit?

R. Quintum praeceptum nobis praecipit,
ut parcamus inimicis nostris, et amemus
omnes.

422. P. Quid agere debet ille, qui damnum in-
tulit proximo in vita corporis, vel ani-
mae?

R. Illi, qui damnum intulit proximo,
non sufficit, ut confessionem agat, sed
debet reparare damnum illatum proximo
resarciendo damna, retractando errores prola-
tos, et dando bona exempla.

420. 問為保護自己名譽可相打麼

答否為保護自己名譽不可相打因為為補還名譽不能用不公道及不合理又野蠻的工夫如同相打一
事

421. 問第五誡命什麼

答第五誡命寬恕仇人並愛慕眾人

422. 問若害了別人的靈魂或肉身該做什麼

答害了別人靈魂或肉身單單告解不穀還該補償他所受的害處改正說錯的話並發出好表樣

Articulus III^{us}

De sexto et nono praecepto.

423. Q. Quid prohibet sextum praeceptum "Non mœchaberis"?

R. Sextum praeceptum "Non mœchaberis", prohibet omnem actum, intuitum, omnem, et omnem sermonem contra Castitatem, et infidelitatem in matrimonio.

424. Q. Quid prohibet nonum praeceptum?

R. Nonum praeceptum prohibet expresse omne desiderium contra fidelitatem, quam conjuges sibi mutuo juraverunt contrahendo matrimonium; prohibet etiam omnem culpabilem cogitationem vel desiderium actionis prohibitaë in sexto praecepto.

425. Q. An impuritas est grave peccatum?

R. Impuritas est gravissimum et abominabile peccatum coram Deo et hominibus;

第三節講第六第九誡

423.

問第六誡毋行邪淫禁什麼

答第六誡毋行邪淫禁止一總相反潔淨的行事或眼睛看嘴裡話並禁止相反婚配的忠信

424.

問第九誡禁什麼

答第九誡禁止婚配過的人相反婚配忠信的一總不好願意併禁止一總不好的念頭或願意在第六誡禁止了的

425.

問邪淫是大罪麼

答邪淫在天主及衆人面前是很大很醜的罪另外最

Deprimit hominem ad conditionem brutorum, trahit illum ad multa alia peccata et vitia, et provocat terribiliores poenas in hac vita et altera.

426. Q. An sunt peccata omnes cogitationes, quae in mentem nobis veniunt contra puritatem?

R. Cogitationes, quae nobis in mentem veniunt contra puritatem, per se non sunt peccata; sed potius sunt tentationes, et stimuli mali ad peccatum.

427. Q. Quando cogitationes pravae sunt peccata?

R. Cogitationes pravae, etiamsi sint inefficaces, sunt peccata, quando culpabiliter damus illis occasionem, vel illis assentimus, vel nos exponimus periculo proximo assensus.

可輕賤的、因為此等人如畜牲一般、有了這罪、還能
犯別樣許多的罪、許多的毛病、又招天主在今世後
世降很大的罰。

426. 問心中不好的念頭都有罪麼。

答心中不好的念頭本來不是罪、倒底是個誘惑、又惹
我犯罪。

427. 問心中不好的念頭幾時有罪。

答心中不好的念頭、雖沒有做成、倒底是罪、比方我們
故意給他機會、或心裡順從、或自投在順從的極危
險當中。

428. P. Quid praecipiunt sextum et nonum
praecceptum?

R. Sextum praecceptum praecipit, ut si-
mus casti et modesti. In actibus, in as-
pectibus, in incessu et in verbis. Nonum
praecceptum praecipit, ut simus casti et
puri etiam in interiori, nempe in mente
et corde.

429. P. Quid agere debemus ad observandum
sexum et nonum praecceptum?

R. Ad observandum sextum et nonum
praecceptum debemus saepe et ex corde
rogare Deum, Devotos esse Mariae Vir-
gini, Matris Puritatis; meminisse Deum
nos videre; cogitare de morte, et de divi-
nis punitionibus, de Passione Iesu Christi,
custodire nostros sensus; agere mortifica-
tionem christianam; et frequenter ac debi-
te accedere ad sacramenta.

430. P. Quid debemus fugare, ut manea-
mus casti?

428. 問第六第九誠命什麼

答第六誠命人在行事當中眼睛看時或走路時或說話時都該潔淨端正第九誠命人在裡面就是明悟及心思中也該潔淨

429. 問為守第六第九誠該做什麼

答為守第六第九誠該真心勤求天主熱心恭敬聖心因他是至潔之母常想天主看見我們想先想天主的刑罰想耶穌基利斯督的苦難謹守五官行克苦工屢次善領聖事

430. 問人要潔淨該避什麼

R. Ut maneamus casti convenit fugere
otium, malos socios, abstinere a lectione
librorum et ephemeridum pravarum, ab
intemperantia, ab aspiciendis imagini-
bus indecentibus, a spectaculis licen-
tiosis, a conversationibus periculosis et
ab omnibus aliis occasionibus peccati.

Articulus IV^{us}

De septimo praecepto.

491. P. Quid prohibet septimum praeceptum "Ne
furaris"?

R. Septimum praeceptum "Ne furaris"
prohibet accipere et retinere injuste res
aliorum, et damnum inferre proximo
in possessionibus in quocumque alio modo

492. P. Quid significat furari?

R. Furari significat injuste accipere
rem alius contra voluntatem domini

答人要潔淨該躲避空閒離開不好的朋友不看不好的書與報節制飲食不視淫畫不看淫戲不聽淫話並躲避一切犯罪的機會

第四節講第七誡

431. 問第七誡毋偷盜禁什麼

答第七誡毋偷盜禁止或取或留他人不公道的東西併不論什麼樣害他人的財物

432. 問偷是什麼

答偷是相反主人的意思不公的樣子奪去他的財物

nempe quando ipse habet rationem et
ius, ne illa re velit privari.

433. P. Cur prohibetur furtum?

R. Prohibetur furtum, quia est peccatum contra justitiam, et fit injuria proximo, accipiendo et retinendo contra illius ius et illius voluntatem id, quod ad illum pertinet.

434. P. Quaecenam res est res alius?

R. Res alius est quidquid pertinet ad proximum, qui habet proprietatem, vel usum illius rei, vel illam habet in deposito.

435. P. Quot modis accipitur injuste res alius?

R. Accipitur injuste res alius duobus modis; per furtum et per rapinam.

就是他有情理，有名分，不少那個東西。

433. 問：為什麼禁止人偷？

答：禁止人偷，因為偷是犯不公道的罪，或取或留他的東西，他也有名分的，他不願少的，這是在他跟前不公道了。

434. 問：他人的東西，什麼解說？

答：他人的東西，即是不論什麼關着他人的，他或是這物業主，或是租用的，或是受托的。

435. 問：取人，不公，道財物，有幾個樣子？

答：取人，不公，道財物，有兩樣，或偷，或搶。

436. Q. Quomodo committitur furtum?

R. Furtum committitur accipiendo occulte rem alius.

437. Q. Quomodo committitur rapina?

R. Rapina committitur accipiendo per vim et manifeste rem alius.

438. Q. In quibus casibus potest quis accipere rem alterius absque peccato?

R. Potest quis accipere rem alterius absque peccato, quando Dominus non est invitus, vel quando Dominus injuste nollet, sicut fieret si quis esset in extrema necessitate, dummodo acciperet tantum quantum est illi strictè necessarium ad subveniendum urgenti extremæ necessitati.

439. Q. An tantum per furtum et per rapinam fit damnum proximo in rebus?

R. Infertur damnum proximo etiam per fraudem, per usuram et per quamcumque aliam injustitiam circa bona

436. 問怎麼樣叫偷

答偷即是暗中取人的財物

437. 問怎麼樣叫搶

答搶是頭頭亮亮硬奪人的財物

438 問可有什麼時候取人財物沒有罪的

答取人財物沒有罪的即是主人沒有什麼不願或不
照理不肯譬如一人在萬分急用的時可免有罪但
只能取這緊要時急用的東西

439 問單單偷搶是害人財物麼

答害人東西還有欺詐放重利並不拘別的不公道的

440. Q. Quomodo committitur fraus?

R. Fraus committitur fallendo proximum in commercio 1° per pondera, mensuras, vel pecuniam falsam, et merces corruptas: 2° falsificando scripturas et documenta: 3° summation fallendo in emptionibus et venditionibus, et in quocumque alio contractu, et etiam quando quis non vult dare justum et promissum.

441. Q. Quomodo committitur usura?

R. Usura committitur exigendo sine justo titulo illicitum interesse pro mutata pecunia, abutendo necessitate et ignorantia alius.

442. Q. Quoniam aliae iniustitiae committuntur contra bona proximi?

R. Aliae iniustitiae sunt. Sicut alius injuste amittat id quod habet.

事情

440. 問怎麼叫欺詐

答欺詐即是生意中騙別人一在斤兩輕重假銀壞貨
等二假書契三買賣或不拘什麼契約設騙或不肯
給公道的定價

441. 問怎麼叫放重利

答放重利即是借給了人錢後取不義的利錢欺他急
用並不明

442. 問別的不公道的害人財物是什麼

答別的不公道的害人財物即是一他人的東西害他

- 2º Damnum inferendo in possessionibus.
 3º non laborando, ut decet. 4º Non solvendo
 malitiose debita, et debitas mercedes.
 5º vulnerando vel occidendo bestias alius.
 6º Possidendo objecta posita in deposito.
 7º impediendo, ut alius faciat, justum lucrum.
 8º adjuvando latrones vel fures, recipiendo,
 abscondendo, vel emendo objecta furata.

443. Q. Furari an est peccatum grave?

R. Furari est peccatum grave contra justitiam, quando agitur de re gravi, quum sit magni momenti, ut sit servatum jus cuiusque in re propria, et hoc pro bono in dividuorum, familiarum, et societatis.

444. Q. Quando materia furti est gravis?

R. Materia furti est gravis, quando quis furatur res valoris.

失去二、害人家執業三、不盡分做活四、有心不還債
及不發工錢五、或傷或殺他人的畜牲六、弄壞借來
的物件七、阻擋他人做公道的利益八、幫助小竊或
受或藏或買竊來的東西

449. 問偷人財物是大罪麼

答偷人財物若東西是重大的便是大罪因為各人自
己東西的名分大有關係况這為各人各家各會的
公好處

444 問幾時偷的東西是重大了

答偷的東西是重大了要看一樣東西是值錢的或雖

et etiam quando furando res parvi momenti, proximus pateretur grave damnum.

445. P. Quid praecipit septimum praecceptum?

R. Septimum praecceptum praecipit magnificere res alienas, dare justam mercedem operariis, et servare justitiam in quacunque re, quae respicit proprietatem alterius.

446. P. Illi, qui peccavit contra septimum praecceptum, sufficit ne agere confessionem?

R. Illi, qui peccavit contra septimum praecceptum, non sufficit, ut confiteatur; sed debet reddere res alienas, in quantum potest, et resarcire damna.

447. P. Quid est resarcire damna?

R. Resarcire damna est compensare proximum de fructibus et de lucris amissis propter furtum, et propter alias injustitias commissas in damno ejus.

不很值錢倒底主人吃虧不少了。

445. 問第七誡命什麼。

答第七誡命人該看重他人財物發給傭人公道的工錢。還有人家不論什麼東西都該守好公道。

446. 問犯了第七誡的罪單單告解不穀還該照自己力量。

答犯了第七誡的罪單單告解不穀還該照自己力量補償別人東西並賠償他人所受的害處。

447. 問怎麼叫補償他人所受的害處。

答補償他人所受的害處即是償還他人所失的財物及所失去的利益並在害處中所犯別的不義。

448. P. Cui restituenda est res furto ablata?

R. Restitui res debet illi, cui ablata est, vel suis haeredibus, si ille mortuus sit; et si hoc esset et vere impossibile factum, tunc debet erogari ejus valor in beneficium pauperum, vel pro operibus piis.

449. P. Quid debet fieri, quando quis invenit aliquid magni valoris?

R. Debet tunc magna diligentia inquiri dominus illius objecti, et fideliter illud illi restitui.

Articulus V^{us}

De octavo praecepto.

450. P. Quid prohibet octavum praeceptum "Non falsum testimonium dices"?

R. Octavum praeceptum

"Non falsum testimonium dices", prohibet ne feramus falsum testimonium in judicio, et prohibet

449. 問偷的東西還給那個。

答該補還主人。或原主已死了該還他的子孫。若魚子孫沒有還處該哀矜窮人或做別的善舉。

449. 問拾得他人值價的東西該做什麼。

答拾得他人值價的東西該用心尋原主。後來好好還他。

第五節講第八誡

450. 問第八誡毋妄證禁什麼。

答第八誡毋妄證禁止人在衙門裡做假見証又禁止

etiam detractionem, calumniam, adulationem, iudicium temerarium, et suspicionem temerariam et omnes species mendaciorum.

451. Q. Quid est detractio, vel murmuratio?

R. Detractio, vel murmuratio est peccatum, quod consistit in manifestatione peccatorum, vel defectuum alius absque iusta ratione.

452. Q. Quid est calumnia?

R. Calumnia est peccatum, quod consistit in tribuendo maligne proximo culpas et defectus, quos ille non habet.

453. Q. Quid est adulatio?

R. Adulatio est peccatum, quod consistit in fallendo alium per falsam laudem illius vel alterius, ad finem obtinendi inde aliquam utilitatem.

454. Q. Quid est iudicium, vel suspicio temeraria?

毀謗冤枉謠謂妄斷妄猜且不論什麼虛話

451 問毀謗或怨話是什麼

答毀謗或怨話是無緣無故講人家的罪或過失所以是罪

452 問冤枉是什麼

答冤枉即是把他人沒有的過失沒有的毛病起了壞心說他有的所以也是罪

453 問謠謂是什麼

答謠謂是為自己好處假讚一個人使他上擋來幫我
454 問妄斷或妄猜是什麼

R. Judicium, vel suspicio temeraria est peccatum, quod consistit in judicando, vel suspicando male de aliis absque justo fundamento.

455. P. Quid est mendacium?

R. Mendacium est peccatum, quod consistit in adserendo, ut verum, vel falsum, per verba vel per facta, id quod non putatur tale.

456. P. Quotuplex est mendacium?

R. Mendacium est triplex: Jocosum, officiosum, et damnosum.

457. P. Quale est mendacium jocosum?

R. Mendacium jocosum est illud, quo quis mentitur per jocum, absque praejudicio cujusque.

458. P. Quale est Mendacium officiosum?

答妄斷或妄猜是無憑無據冒昧判斷或猜疑他人也是罪。

455. 問虛話是什麼。

答虛話即是說以虛為實以實為虛的話。

456. 問虛話有幾樣。

答虛話有三樣一遊嬉的虛話二親密的虛話三害人的虛話。

457. 問遊嬉的虛話是什麼。

答遊嬉的虛話即是為玩戲說了害不到別人。

458. 問親密的虛話是什麼。

R. Mendacium officiosum est assertio falsi ad propriam, vel alterius utilitatem, absque praejudicio nullius.

459. P. Quale est Mendacium Damnosum?

R. Mendacium Damnosum est assertio falsi cum praejudicio proximi.

460. P. An est unquam licitum Mendacium?

R. Nunquam licet mentiri nec per jocum, nec pro utilitate vel propria vel aliena, quum sit quid per se pravam.

461. P. Quodnam peccatum est Mendacium?

R. Mendacium jocosum et officiosum est peccatum veniale; Mendacium vero Damnosum est peccatum mortale, si Damnum allatum sit grave.

答親密的虛話，即是為自己或他人的好處說了假的，也害不到別人。

459. 問害人的虛話是什麼。

答害人的虛話，即是為害人的緣故說一件假事。

460. 問有時可說虛話麼。

答不論何時，不該說虛話，也不能為玩耍或為自己並他人的好處說了，因為虛話，究竟是壞事。

461. 問虛話是什麼罪。

答遊嬉或親密的虛話是小罪，但害人的虛話，倘害是大的，亦是大罪。

462. P. An est semper necessarium dicere omnia, ut cogitantur?

R. Non est semper necessarium, praesertim si interrogans non habet jus sciendi id, quod petit.

463. P. Qui peccavit contra octavum praecceptum, an satis est, ut hoc fateatur in Confessione?

R. Qui peccavit contra octavum praecceptum, non satis est, ut fateatur hoc in confessione; sed debet etiam retractare quod dixit columniando proximum, et reparare, quo melius potest, Damna illata.

464. P. Quid praecipit octavum praecceptum?

R. Octavum praecceptum praecipit, ut loco et tempore dicamus veritatem, et in quantum possumus, interpretemur in bonam partem actiones proximi.

462. 問說不拘什麼話要緊常照自己的心麼

答不是常常要緊照自己的心說的格外別的問題我的
人沒有分子曉得他所要曉得的事情

463. 問犯了第八誡單單告解設麼

答犯了第八誡單單告解不設該當設法話正自己冤
枉別人的話又照自己力量好好補償所加的害處

464. 問第八誡命什麼

答第八誡命人看時候看地方該說真實的話又命我
們該盡力把別人的行為照好的一面講

Orbicularius VI^{us}
De decimo praeccepto.

465. P. Quid prohibet decimum praecceptum
"Non concupisces bona alius"?

R. Decimum praecceptum "Non concu-
pisces bona alius", prohibet desiderium
privandi alios bonis suis, et de-
siderium acquirendi bona mediis
injustis.

466. P. Cur Deus prohibet etiam desiderium
bonorum proximi?

R. Deus prohibet desideria inordinata
bonorum proximi, quia Ipse vult,
ut etiam interne simus justis, et re-
trahamur quo magis longe ab operibus
injustis.

467. P. Decimum praecceptum quid praecipit? 179

R. Decimum praecceptum praecipit,
ut simus contenti statu, in quo Deus
nos posuit, et feramus patienter pau-
pertatem,

第六節 講第十誡

465. 問第十誡毋貪他人財物禁什麼。

答第十誡毋貪他人財物禁止心裡願意奪去他人的財物，併且禁止不義的法子去得財。

466. 問為什麼天主禁止要他人財物的願意。

答天主禁止不照理的願意謀得他人財物，因為他要我們心裡也是公道，併且他要我們在不公道的事，情離得愈多愈妙。

467. 問第十誡命什麼。

答第十誡命我們該知足於天主安排的光景，又照天

quando Deus vult nos in tali statu.

468. P. Quomodo potest Christianus esse contentus in statu paupertatis?

R. Christianus potest esse contentus etiam in statu paupertatis, quum considerat: maximum bonum esse conscientiam puram et tranquillam, 2° nostram veram patriam esse Coelum, et 3° Jesum Christum factum esse pauperem amore nostri, et promisisse speciale praemium omnibus illis, qui ferrent patienter paupertatem.

Caput IV^{um}

De praeceptis Ecclesiae.

Articulus I^{us}

De praeceptis Ecclesiae in genere.

469. P. Praeter praecepta Dei quid aliud debemus observare?

主聖意忍耐窮苦

468. 問教友在窮苦的境怎麼能心滿意足呢。

答教友在窮苦當中也能心滿意足一當想良心平安是最大的好處二當想我們真的本鄉是天堂三當想耶穌基利斯督為我們揀選窮苦且他亦許過格外賞賜忍耐窮苦的人

第六章講聖教規矩

第一節總論聖教規矩

469. 問天主十誡外還有別樣規矩該守麼

R. Praeter praecepta Dei debemus
servare praecepta Ecclesiae.

470. P. Tenemur ne obedire Ecclesiae?

R. Sine dubio tenemur obedire Eccle-
siae, quia Jesus Christus Ipse hoc im-
perat, et quia praecepta Ecclesiae ad-
juvant ad servanda praecepta Dei.

471. P. Quando incipit obligatio servandi prae-
cepta Ecclesiae?

R. Obligatio servandi praecepta Ecclesi-
ae incipit ex usu rationis.

472. P. An est peccatum transgredi praeceptum
aliquod Ecclesiae?

R. Scienter transgredi praeceptum ali-
quod Ecclesiae in materia gravi est pec-
catum mortale.

473. P. Quis potest dispensare ab aliquo prae-
cepto Ecclesiae?

答。天主十誡外還有聖教會規矩該守的。

470. 問。我們該聽聖教會的命麼。

答。必該聽聖教會的命。因為這是耶穌基利斯督親自命了的。併且聖教規矩幫助我們守好天主十誡。

471. 問。幾歲起該守聖教會的規矩。

答。大概開明悟後來該守聖教會的規矩。

472. 問。不守聖教會一條規矩有罪麼。

答。故意不守聖教會的一條規矩。且有關係的。便有大罪。

473. 問。誰个可寬免守聖教會的規矩麼。

R. Potest dispensare ab aliquo praeepto
Ecclesiae Papa solus, et ille, qui ab Ipso
recepit facultates.

474. P. Quot et quaeenam sunt praeepta Eccle-
siae?

R. Praeepta Ecclesiae sunt quinque:

1° Audire Missam omnibus diebus Do-
minicis, et aliis festis de praeepto.

2° Jejunare in Quadragesima, quatuor
tempora, et vigiliis imperatis: non edere
carnem diebus prohibitis.

3° Confessionem agere saltem semel in an-
no, et communicare in Paschate Resur-
rectionis in propria Paroecia.

4° Solvere decimas debitas Ecclesiae jux-
ta mores.

5° Non celebrare nuptias temporibus pro-
hibitis, nempe a prima Dominica Adventus usque ad Epiphaniam, et a primo
die quadragesimae usque ad octavam
Paschatis.

答單單教皇或得教皇轉權的人可以寬免人守聖教會規矩。

474
問聖教會規矩有幾條。

答聖教會規矩有五條。一凡主日及大瞻禮日宜與彌撒二封齋內四季時又大瞻禮前日該守大齋還有別的禁日守小齋守所定齋期三告解至少每年一次又領聖體在復活瞻禮且各人在本堂內四照各國風俗把自己產業十分之一獻給聖堂五聖誕前第四主日起到三王來朝止又封齋起到開齋後主日止不行降福婚配。

Articulus II^{us}

De primo praecepto Ecclesiae.

475. P. Quid praecipit primum praeceptum Ecclesiae: "Auscultare Missam omnibus diebus Dominicis et festis de praecepto?"

R. Primum praeceptum Ecclesiae "Auscultare Missam omnibus diebus Dominicis et festis de praecepto", praecipit, ut devote assistamus Missae, omnibus diebus Dominicis et aliis festis de praecepto.

476. P. Cuiam Missae Ecclesia desiderat, ut assistamus diebus Dominicis et aliis festis de praecepto?

R. Ecclesia desiderat, ut assistamus, qua possibile est, Missae Parochiali, diebus Dominicis et aliis festis de praecepto.

477. P. Cur Ecclesia commendat fidelibus, ut assistant Missae Parochiali?

第二節講聖教第一條規

475. 問聖教第一條規凡主日及大瞻禮日宜與彌撒命什麼。

答聖教第一條規凡主日及大瞻禮日宜與彌撒就是命每主日及大瞻禮日該虔誠望彌撒。

476. 問聖教會要我們在主日及大瞻禮日該望那樣彌撒
答聖教會要我們在主日及大瞻禮日我們倘沒有阻
礙該望自己本堂彌撒。

477. 問為什麼聖教會要教友望自己本堂彌撒。

R. Ecclesia commendat fidelibus, ut adstant Missae Parrochiali, 1° ut ejusdem Paroeciae fideles uniantur in oratione cum Parrocho, suo capite. 2° ut fideles melius participent Sancto Sacrificio, quod pro ipsis principaliter offertur. 3° ut audiant veritates Evangelii, quas Parrochi tenentur exponere inter Sanctam Missam. 4° ut cognoscant praescriptiones et monita, quae in hac Missa notificantur.

478. P. Quid significat dies Dominica?

R. Dies Dominica significat diem Domini, id est, diem specialiter consecratam servitio Divino.

479. P. Cur in primo praecepto Ecclesiae fit mentio specialis diei Dominicae?

R. In primo praecepto Ecclesiae fit specialis mentio diei Dominicae, quia ista dies est festum principale apud Christianos, sicut Sabbathum erat festum principale, institutum

答聖教會要教友望自己本堂彌撒第一要本堂教友同他們的本堂神父共集一處祈求天主第二要他們好好得着為伊等舉行彌撒的好處第三要他們聽本堂神父所講的聖經道理第四要他們在這彌撒中知道本堂神父種種叮囑與教訓

478. 問主日兩字什麼解說

答主日兩字即是格外獻於天主的日子為天主做活

479. 問為什麼聖教第一條規中特說主日二字

答聖教第一條規中特說主日二字因為主日是為教友格外的瞻禮如同古教內天主親自定的瞻禮日

a Deo apud Hebraeos.

480. P. Quaeenam alia festa instituit Ecclesia?

R. Ecclesia instituit etiam festa Domini Nostri, SS^{mae} Virginis, Angelorum et Sanctorum.

481. P. Cur Ecclesia instituit alia festa Domini Nostri?

R. Ecclesia instituit alia festa Domini Nostri in memoriam Divinorum mysteriorum Illius.

482. P. Cur festa SS^{mae} Virginis, Angelorum et Sanctorum instituta sunt?

R. Festa SS^{mae} Virginis, Angelorum et Sanctorum instituta sunt 1° in memoriam gratiarum a Deo illis concessarum, et ad gratias agendas divinae Bonitatis. 2° ut nos illos honoremus, imitemur. Eorum exempla, et adjuvemur ab Illorum precibus.

子是瞻禮七。

480. 問聖教會還定別的瞻禮麼。

答聖教會還定耶穌又聖母及天神聖人的瞻禮。

481. 問為什麼聖教會還定別的耶穌瞻禮。

答聖教會還定別的耶穌瞻禮是為記念他在世時所行的奧蹟。

482. 問為什麼聖教會又立聖母及天神聖人的瞻禮。

答聖教會又立聖母天神聖人的瞻禮是為記念天主所賞他們的恩典亦是為感謝天主的美善且要我們恭敬他們效法他們的表樣並得着他們的轉求。

Articulus III^{us}

De altero praecepto Ecclesiae.

483. P. Quid praecipit alterum praeceptum Ecclesiae, illis verbis "Jejunare diebus praeceptis"?

R. Alterum praeceptum Ecclesiae, illis verbis: "Jejunare diebus praescriptis" praecipit servare jejunium 1° per Quadragesimam, 2° per aliquot dies Adventus, ubi hoc est praescriptum, 3° per quatuor tempora, 4° per aliquot vigiliis.

484. P. In quo consistit jejunium?

R. Jejunium consistit in unica refectioe facienda per diem, et in abstinentia a cibis prohibitis.

485. P. In diebus jejunii potest ne fieri vespere parvula refectio?

R. Per condescendentiam Ecclesiae potest, diebus jejunii, fieri vespere parvula refectio.

第三節講聖教第二條規

483. 問聖教第二條規瞻禮日該守大齋命什麼

答聖教第二條瞻禮日該守大齋就是命人一封齋內

二聖誕前三四季日子四主日內五有幾個大瞻禮

前日

484. 問大齋是什麼

答大齋就是一日只吃一次且該不吃禁止的食物

485. 問大齋日可能吃小晚飯麼

答大齋日聖教會寬免也可吃小晚飯

486. P. Ad quid servit jejunium?

R. Jejunium servit, ut melius disponamur ad orationem, ad poenitentiam agendam pro peccatis commissis, et ad preservationem a committendis novis.

487. P. Quis tenetur jejunare?

R. Tenentur jejunare omnes Christiani, qui compleverint 21 annos, et non sunt vel dispensati, vel excusati ob legitimum impedimentum.

488. P. Qui non tenentur jejunare, sunt ne exempti prorsus a mortificatione?

R. Qui non tenentur jejunare, nullo modo sunt exempti a mortificatione, quia omnes tenemur agere poenitentiam.

489. P. Ob quem finem instituta est Quadragesima?

486. 問。為什麼守大齋。

答。守大齋是能善備我心。行祈禱工夫也。為補贖我所犯的罪過。且為躲避犯罪。

487. 問。誰個該守大齋。

答。一總教友滿了二十一歲的。亦無寬免。亦無正當的阻擋。該守大齋。

488. 問。沒有本分守大齋也。沒有本分做苦工麼。

答。沒有本分守大齋。倒底有本分做苦工。因為我們一總人都該做補贖。

489. 問。為什麼緣故。定了封齋。

R. Quadragesima instituta est ad imitandum aliquatenus rigorosum jejunium quadraginta dierum, quod Jesus Christus peregit in deserto, et ut praepareremur per poenitentiam ad sancte celebrandum Pascha.

490. Q. Ob quem finem institutum est jejunium Adventus?

R. Jejunium Adventus institutum est, ut disponeremur ad sancte celebrandum diem Natalem Dⁿⁱ N^{ri} Jesu Christi.

491. Q. Ob quem finem institutum est jejunium quatuor temporum?

R. Jejunium quatuor temporum institutum est, ut consecraretur quodque tempus anni per aliquot dies poenitentiae, ut peteretur a Deo conservatio fructuum terrae: 3° ut gratias ageremus Deo De concessis fructibus; 4° et peteremus a Deo, ut Daret Ecclesiae suae bonos Ministros, quorum fit ordinatio in sabbatis quatuor temporum.

答封齋定了。為畧效耶穌基利斯督在曠野守了四十天嚴齋。又為因此補贖預備過復活瞻禮。

490.

問為什麼緣故定了聖誕前四个主日的齋期。

答定了聖誕前四个主日的齋期。是為預備好好過吾主耶穌基利斯督的聖誕。

491.

問為什麼緣故定了四季齋期。

答定了四季齋期。一要我們每年內做幾天補贖。獻給天主。二為求天主保存我們田裡的收成。三為謝天主已賜的收成。四為求天主賜聖教會有好的修道人。因他們受神品。慣常在四季時。

492. P. Ob quem finem institutum jejuni-
um vigiliarum est?

R. Jejunium vigiliarum institu-
tum fuit, ut nos praepararemus ad
sancte celebranda festa principa-
lia.

493. P. Quid prohibetur diebus Veneris
et Sabatho?

R. Diebus Veneris et Sabatho, non di-
spensato, prohibitum est edere car-
nes, excepto casu necessitatis.

494. P. Cur Ecclesia voluit, ut abstinere-
mus ab esu carnis his diebus?

R. Ecclesia voluit. haec, ut agere-
mus poenitentiam quaque hebdo-
mada, et maxime die Veneris in
honorem Passionis, et Sabatho in
memoriam Sepulturae et esu Christi,
et in honorem Mariae ^{mae}.

482. 問為什麼緣故大瞻禮前日定當守大齋

答瞻禮前日定當守大齋是為預備我們好好過大瞻禮

483. 問瞻禮^六及瞻禮^七若無寬免禁止吃什麼

答瞻禮^六及瞻禮^七若無寬免禁止食肉除有要緊就不在禁內

484. 問為什麼緣故聖教會禁止這些日子吃肉

答聖教會禁止這些日子吃肉是要我們每主日內做補贖瞻禮^六為恭敬耶穌苦難瞻禮^七為記念他的埋葬也為恭敬聖母瑪利亞

Articulus IV^{us}
De tertio praecepto Ecclesiae

495. P. Quid praecepit Ecclesia per verba
tertii praecepti "Confiteri saltem
semel in anno propria peccata"?

R. Per verba tertii praecepti "Confite-
teri sua peccata saltem semel in
anno", Ecclesia praecepit omnibus Chris-
tianis, qui jam attigerunt usum rati-
onis, ut saltem semel in anno acce-
dant ad Sacramentum poenitentiae.

496. P. Quale tempus est magis opportu-
num ad implendum praeceptum
Confessionis annuae?

R. Tempus magis opportunum im-
plendi praeceptum Confessionis an-
nuae est Quadragesima, juxta usum
invectum et approbatum a tota Ec-
clesia. 490

497. P. Cur Ecclesia dicit, faciamus Confes-
sionem saltem semel in anno?

R. Ecclesia dicit; "saltem", ut osten-
dat suum Desiderium.

第四節講聖教第三條規

495.

問聖教第三條規解罪至少每年一次命什麼。

答聖教第三條規解罪至少每年一次就是命一總教

友開了明悟該每年至少行一次告解。

496.

問每年告解的規矩那時守他最為合宜。

答最為合宜守每年告解規矩的時候就是聖教准的也各處通行的在封齋的時候。

497.

問為什麼聖教會命至少每年告解一次。

答聖教會命至少每年告解一次就是教我們知道他

ut accedamus saepe saepius ad sua
Sacramenta.

498. Q. Est ne ergo utile saepe agere Confessionem?

R. Utilissimum est saepe agere Confessionem; maxime quia difficile est, ut qui raro agit Confessionem, bene illam agat, et absteat a peccato mortali.

499. Q. Quid praescribit Ecclesia per illa alia verba tertii praeccepti "Communicare in Paschate Resurrectionis quemque in sua parocia?"

R. Per illa alia verba tertii praeccepti "Communicare in Paschate Resurrectionis, quemque in sua parocia" Ecclesia praecipit omnibus Christianis, qui attigerunt aetatem Discretionis, ut recipiant quotannis Sem Eucharistiam in propria parocia tempore Paschali.

500. Q. An tenemur alio tempore Communicare, praeter tempus Paschale?

願意我們勤領聖事

498. 問屢次告解有好處麼

答屢次告解大有好處。因為人告解不多，難能辦个好告解，且難免犯大罪。

499. 問聖教第三條規，又命人在復活瞻禮，並在本堂內領聖體，什麼解說。

答聖教第三條規，命人在復活瞻禮，又在本堂內領聖體，就是命一總教友，開了明悟，該在復活瞻禮，並在本堂內，每年領聖體一次。

500. 問除了復活瞻禮外別的時候也該領聖體麼。

R. Venemur etiam communicare tempore mortis.

501. P. Cur dicitur, ut Communicemus saltem tempore Paschali?

R. Dicitur ita, quia Ecclesia desiderat maxime non solum in Paschate Resurrectionis; sed quam saepius sit possibile accedamus ad sanctam Communionem, quae est divinum alimentum animarum nostrarum.

502. P. An satisfacit huic praecepto per Confessionem et Communionem sacrilegam?

R. Qui faceret Confessionem et Communionem sacrilegam non satisfacit tertio praecepto Ecclesiae, quia intentio Ecclesiae est, ut recipiantur ista sacramenta, *192* iuxta finem, ob quem fuerunt instituta, scilicet ad nostram sanctificationem.

答在臨終時候也該領聖體。

501. 問為什麼說至少在復活瞻禮時該領聖體。

答說至少在復活瞻禮時領聖體就是聖教會很願意教友不但在復活瞻禮且幾時便當越多越好領聖體因為聖體是我們靈魂的神糧。

502. 問冒辦神工冒領聖體也算守好這第三條規矩麼。

答冒辦神工冒領聖體沒有守好這第三條規矩因為聖教會的意思要我們領這兩件聖事該照從前立定這聖事的意思就是要我們成聖。

Articulus V^{us}
De quarto praecepto Ecclesiae

503. P. Quomodo servatur quartum praeceptum Ecclesiae "Solvere debitas Decimas Ecclesiae"?

R. Quartum praeceptum "Solvere debitas Decimas Ecclesiae" servatur solvendo illas oblationes, vel praestationes, quae stabilitae fuerunt ad agnoscendum supremum Dominium Dei super omnes res, et ad consulendum honestae sustentationi suorum ministrorum.

504. P. Quomodo solvi debent Decimae?

R. Decimae debent solvi earum rerum, et in illo modo, quo fert consuetudo locorum.

第五節 講聖教第四條規

503. 問：怎麼樣可以守聖教第四條規矩？就是把自己財物十分之一，獻給聖堂。

答：第四條規矩，把自己財物十分之一，獻給聖堂，即是獻給聖教所定的供獻，為認得天主，是萬物的主宰，也是為保養修士的性命。

504. 問：怎麼樣出十分之一。

答：出十分之一，就是要我們的供獻，或出東西，或在樣子，都該照本處的风俗。

Articulus VI.^{us}

De quinto praecepto Ecclesiae

505. P. Quid prohibet Ecclesia in quinto praecepto "Non celebrare nuptias temporibus prohibitis?"

R. In quinto praecepto Ecclesia non vetat celebrationem Sacramenti matrimonii; sed tantum solemnitatem nuptiarum a prima Dominica Adventus usque ad Epiphaniam, et a prima die Quadragesimae usque ad Octavam Paschae.

506. P. Quaeenam est solemnitas, prohibita in nuptiis.

R. Solemnitas prohibita ab isto praecepto est Missa pro sponso et sponsa, est benedictio nuptialis, et pompa extrabindina nuptiarum.

507. P. Cur demonstrationis pompae non conveniant Adventus et Quadragesimae?

第六節講聖教第五條規

505. 問聖教第五條規人在禁止的時候不准降福婚配什

麼解說

答聖教第五條規命人在聖誕前第四主日起至三王來朝止又封齋起至復活瞻禮後主日止只准婚配不准全禮

506. 問那樣全禮是禁止的

答禁止的全禮即是婚配彌撒祭中降福及外面特出的排場

507. 問為什麼聖誕前四个主日內及封齋内外面的排場

R. Demonstrationes pompae non con-
veniunt didentui et quadragesimae,
quia ista tempora sunt specialiter
consecrata paenitentiae et orationis.

Caput V^m

De officiis specialibus proprii status,
et de Consiliis Evangelicis.

Articulus I^{us}

De officiis proprii status.

508. Q. Quae sunt officia proprii status?

R. Officia proprii status sunt specia-
les obligationes, quas quisque habet
ex suo statu, ex sua conditione, et ex of-
ficio in quo versatur.

509. Q. Quis imposuit variis statibus sua;
specialia officia?

是不合宜的。

答聖誕前四个主日內及封齋內外面的排場是不合宜因為那个时候是做補贖及祈禱的時候。

第五章講各人本位置的本分及信經的指教

第一節講各人本位置的本分

508. 問什麼是各人本位置的本分

答各人本位置的本分即是各人照自己的地位身分及職司中應該盡的本分

509. 問誰給各人本位置的本分

R. Deus Ipse imposuit variis statibus
sua specialia officia, quia ista deri-
vant ex Dei ipsius praeceptis.

510. P. Explica per aliquod exemplum qua
modo officia specialia derivant ex de-
com praeceptis.

R. In quarto praecepto sub nomine Pa-
tris et Matris intelliguntur etiam om-
nes nostri superiores, et ideo ex illo prae-
cepto derivant omnia officia Obdian-
tiae, amoris, reverentiae inferiorum er-
ga suos superiores, et omnia officia vi-
gilantiae, quae superiores habent erga
suos inferiores.

511. P. Ex quibus praeceptis derivant officia
artificum, mercatorum, administrato-
rum rerum alienarum, et similia?

R. Officia fidelitatis, sinceritatis, justi-
tiae, aequitatis, propria istorum, deri-
vant ex septimo, octavo et ex decimo
praecepto, quae prohibent omnem frau-
dem, injustitiam,

答各人本位置的本分是天主親自給的，因為這些本分從天主十誡內來的。

510 問請說一個比方解說怎麼樣各人位置的本分從天主十誡內來的。

答天主第四誡父母兩字意思關到一總長輩所以從這個誡命內就有一總的屬下該聽命愛敬長上的本分併有長上該盡管理幼輩的本分。

511 問做手藝做生意還有經手人等的本分從那誡來的
答他們的本分是忠信老實公道均平這些本分從第七第八第十誡來的，因為這幾條誡禁止一總的欺

negligentiam et duplicitatem.

512. P. Officia personarum Deo sacrarum ex quo praecepto derivant?

R. Officia personarum Deo sacrarum derivant ex secundo praecepto, quod praecipit implere vota et promissiones Deo factas, quum hujusmodi personae isto modo se ligaverunt ad observantiam omnium, vel quorundam consiliorum Evangelicorum.

Articulus II^{us}

De Consiliis Evangelicis.

513. P. Quid venit nomine Consiliorum Evangelicorum?

R. Consilia Evangelica sunt quaedam media a Jesu Christo proposita in Evangelio, ad attingendam Christianam perfectionem. 197

詐不義，忽畧貳心。

512. 問：修士的本分從那誠來的？

答：修士的本分從第二誠來的，因為第二誠命人守好所誓所許的事，因修士該守好所矢一總的願，或至少有幾個願。

第二節講聖經的勸導

513. 問：聖經的勸導是什麼？

答：聖經的勸導就是耶穌基利斯督在聖經上所陳幾樣法子，引人到成德的工夫。

514. P. Quanam sunt Consilia Evangelica?
R. Consilia Evangelica sunt: Paupertas voluntaria, Castitas perpetua, et Obedientia in omni re, quae non sit peccatum.

515. P. Ad quid serviunt Consilia Evangelica?

R. Consilia Evangelica serviunt ad faciliorem reddendam observantiam praeceptorum, et ad melius tutandam salutem aeternam.

516. P. Cur Consilia Evangelica faciliorem reddunt observantiam praeceptorum?

R. Consilia Evangelica faciliorem reddunt observantiam praeceptorum, quia nos adjuvant ad cor avellendum ab amore divitiarum, delectationum, honorum, et ita nos elongant a peccato.

514. 問那個是聖經的勸導。

答聖經的勸導就是絕財、神貧也、絕色、終身貞潔也、絕意、諸事只不是罪都聽命。

515. 問聖經的勸導有什麼用。

答聖經的勸導幫助人易守誠命、並妥當救自己靈魂。

516. 問怎麼樣聖經的勸導幫助我們易守天主的誠命。

答聖經的勸導幫助我們易守天主的誠命、因為幫助我們的心不愛財物、不愛逸樂、不愛光榮、這樣就使人不犯罪了。

Pars quarta
De Sacramentis
Caput 1um
De Sacramentis in genere
Articulus 1us
De natura Sacramentorum

577. P. De quo agitur in quarta parte
Doctrinae Christianae?

R. In quarta parte doctrinae Chri-
stianae agitur de Sacramentis.

578. P. Quid venit nomine Sacramento-
rum?

R. Nominine Sacramentorum venit
Signum sensibile et efficax gratiae,
institutum a Jesu Christo, ad sancti-
ficandas animas nostras.

579. P. Cur vocas sacramenta "Signa
sensibilia et efficacia gratiae?"

第四分講聖事

第一章總論聖事

第一節講聖事的性質

517. 問聖教要理第四分講什麼。

答聖教要理第四分講聖事。

518. 問聖事兩字有什麼解說。

答聖事兩字即是耶穌基利斯督定當加人聖寵的一

個有形有效的記號為聖我們的靈魂。

519. 問為什麼說聖事是加人聖寵的一個有形有效的記

號。

R. Voco Sacramenta "Signa sensibilia et efficacia gratiae", quia omnia Sacramenta significant, per res sensibiles, gratiam divinam, quam ipsa producant in anima nostra.

520. Q. Explica per aliquod exemplum, quomodo sacramenta sint signa sensibilia et efficacia gratiae?

R. In Baptismo, fundere aquam super caput personae, et verba: "Ego te baptizo in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, sunt signum sensibile effectus, quem Baptismus operatur in anima, quia sicut aqua lavat corpus, sic gratia data per Baptismum, mundat animam peccato.

521. Q. Quot et quaeenam sunt Sacramenta?

答說聖事是加人聖寵的一個有形有效的記號。因為一總聖事都用有形像的東西，表明加聖寵在我們的靈魂上。

520. 問請用一個比方解說怎麼樣聖事是加人聖寵的一個有形有效的記號。

答比方聖洗聖事，倒水在人的頭上，又念我洗爾，因父及子及聖神之名者，這兩樣即是有形像的記號。這人靈魂上就得聖洗的效驗，因為如同用水洗淨肉身一樣，付聖洗時，靈魂得着聖寵，洗去一總的罪。

521. 問聖事有幾件。

R. Sacramenta sunt septem; id est
Baptismus, Confirmatio (vel Chrisma)
Eucharistia, Poenitentia, Extrema
Unctio, Ordo sacer, Matrimonium.

522. P. Quot res requiruntur ad conficiendum Sacramentum?

R. Ad conficiendum Sacramentum requiruntur Materia, Forma, et Minister, qui habeat intentionem faciendi quod facit Ecclesia.

523. P. Quid est Materia Sacramenti?

R. Materia Sacramenti est res sensibilis, quae adhibetur ad illud conficiendum; ex-gra aqua naturalis in Baptismo; oleum et Balsamum in Confirmatione (vel Chrismate).

524. P. Quid est Forma Sacramenti?

R. Forma Sacramenti sunt illa verba, quae proferuntur ad illud conficiendum.

答聖事有七件即是聖洗堅振告解聖體終傅神品婚

配

522. 問為成功一件聖事要緊幾樣東西

答為成功一件聖事要緊三樣一材料二模樣三主禮
同聖教會有一樣的意思

523. 問聖事的材料是什麼

答聖事的材料就是為成功聖事所用有形的物如同
清水為聖洗聖事巴爾撒末香聖油為堅振聖事

524. 問聖事的模樣是什麼

答聖事的模樣就是為成功聖事所說的話

525. P. Quis est Minister Sacramenti?

R. Minister Sacramenti est ille, qui conficit Sacramentum.

Articulus II^{us}

De effectu praecipuo Sacramentorum
qui est gratia

526. P. Quid est Gratia?

R. Gratia Dei est donum internum, supernaturale, quod datur nobis absque ulla merito nostro, sed per merita Jesu Christi in ordine ad vitam aeternam.

527. P. Quomodo dividitur Gratia?

R. Gratia dividitur in gratiam sanctifican-
tem, quae vocatur etiam habi-
tuali, et in gratiam actualem.

525.

問聖事的主禮是什麼。

答行聖事的主禮就是或行或付聖事的人。

第二節講聖事格外的效，即是聖寵。

526.

問聖寵是什麼。

答聖寵是天主賞賜人靈魂上超性的恩典，不因人的功勞，但因耶穌基督督的功勞，為得常生的。

527.

問聖寵怎麼樣分。

答聖寵分兩樣，一是常留的，叫寵愛，二是現今的，叫寵佑。

528. P. Quanam est gratia sanctificans?
 R. Gratia sanctificans est donum
 supernaturale, insaerens nostrae
 animae, reddens nos justos, filios
 adoptivos Dei, et haeredes Paradisi.
529. P. Quotuplex est Gratia sanctificans?
 R. Gratia sanctificans est duplex,
 gratia prima et gratia secunda.
530. P. Quanam est gratia prima?
 R. Gratia prima est illa, per quam
 homo transit a statu peccati mor-
 talis ad statum justitiae.
531. P. Et quanam est Gratia secunda?
 R. Gratia secunda est augmentum
 gratiae primae.
532. P. Quid est gratia actualis?

528. 問寵愛是什麼。

答寵愛是超性的恩典留在靈魂上。聖我們的靈魂成
功天主的義子。將來又得天堂的產業。

529. 問寵愛有幾樣。

答寵愛有兩樣。一叫首寵。二叫次寵。

530. 問首寵是什麼。

答首寵是人從罪過的處境中改在聖德的處境上。

531. 問次寵是什麼。

答次寵即是首寵的加增。

532. 問寵佑是什麼。

R. Gratia actualis est donum super
naturale, illuminans nostram men-
tem, et movens ac roborans nostram
voluntatem, ut operemur bonum, et
abstineamus a malo.

533. Q. Possumus ne resistere gratiae Dei?

R. Ita, possumus resistere gratiae
Dei, quia ipsa non destruit nostrum
liberum arbitrium.

534. Q. Cum solis nostris viribus possumus
ne facere aliquid utile pro vita aeter-
na?

R. Sine auxilio gratiae Dei, cum
solis nostris viribus, nil possumus
facere quod sit utile pro vita aeterna.

535. Q. Quomodo a Deo communicatur no-
bis gratia?

R. Gratia a Deo nobis communicatur
per sancta sacramenta.

答。寵佑是超性的恩典。光照我們。明悟感動。又堅固我們。愛欲。便我們為善。避惡。

533. 問。我們能抵逆聖寵麼。

答。是的。我們能抵逆聖寵。因為聖寵沒有消滅我們自主之權。

534. 問。單單用自己力量。我們能立常生功勞麼。

答。單單用自己力量。與天主的聖寵。我們不能立什麼常生的功勞。

535. 問。怎麼樣。天主付給我們聖寵。

答。天主付給我們聖寵。特在聖事裡。

536. Q. Praeter gratiam sanctificantem. Sacramenta conferunt ne nobis aliam gratiam?

R. Sacramenta praeter gratiam sanctificantem conferunt etiam gratiam sacramentalem.

537. Q. Quid est gratia sacramentalis?

R. Gratia sacramentalis est jus, quod acquiritur recipiendo quodcumque Sacramentum, ut habeamus tempore opportuno gratias actuales necessarias ad implenda officia derivantia ex Sacramento recepto. Ita quando fuimus baptizati recepimus jus, ut haberemus gratias ad Christiane vivendum.

538. Q. Sacramenta dant ne semper gratiam suscipientibus?

R. Sacramenta semper dant gratiam, dummodo suscipiantur cum debitis dispositionibus.

539. Q. Quis dedit sacramentis virtutem conferendi gratiam?

536. 問 聖事除付寵愛外還賞給我們別的聖寵麼。

答 聖事除付寵愛外還賞給我們聖事的聖寵。

537. 問 聖事的聖寵是什麼。

答 聖事的聖寵是各件聖事的本力，使我們在要緊的時候得着天主的寵佑，為守聖事內所有的本分。比方領聖洗，我們得着聖洗的本力，能做一个好教友的寵佑。

538. 問 聖事常常付給聖寵於領的人麼。

答 妥當領聖事的人，聖事常常付給他聖寵。

539. 問 誰个使聖事付聖寵的能力。

R. Virtutem conferendi gratiam dedit Sa-
cramentis Jesus Christus per suam pas-
sionem et mortem.

540. P. Quoniam sunt sacramenta, quae con-
ferunt primam gratiam sanctificantem?

R. Sacramenta, quae conferunt primam
gratiam sanctificantem, quae reddimur
amici Dei, sunt duo: Baptismus et Poe-
nitentia.

541. P. Quomodo ergo vocantur ista duo sa-
cramenta?

R. Ista duo sacramenta, id est Baptis-
mus et Poenitentia, vocantur pro in-
de sacramenta mortuorum, quia in-
stituta sunt praecipue ad iterum dan-
dam animabus per peccatum mor-
tuis vitam gratiae.

542. P. Quoniam sunt sacramenta, quae
augent gratiam jam possidentibus
illorum?

206

答耶穌基利斯督因救贖功勞使聖事有付聖寵的能
力。

540. 問那幾件聖事付給人首寵。

答付給人首寵使人成天主的朋友有兩件聖事即是

聖洗與告解。

541. 問這兩件聖事另有什麼名字麼。

答這兩件聖洗告解聖事稱是死人的聖事因為立了

這兩件聖事是為有罪已死的靈魂重新得聖寵的
性命。

542. 問那幾件聖事付給人次寵就是加給已得了首寵的

R. Sacramenta, quae auferunt gratiam in iam possidentibus illam, sunt cetera quinque, idest Confirmatio, Eucharistia, Extrema unctio, Ordo sacer, Matrimonium, quae conferunt gratiam secundam.

543. P. Quomodo vocantur ista Sacramenta?

R. Ista quinque Sacramenta, idest Confirmatio, Eucharistia, Extrema unctio, Ordo sacer, Matrimonium vocantur Sacramenta vivorum, quia recipientes illa, debent esse absque peccato mortali, idest iam viventes per gratiam sanctificantem.

544. P. Quodnam peccatum committit, qui sciens non esse in gratia Dei, recipit aliquod Sacramentum vivorum?

R. Qui recipit aliquod Sacramentum vivorum, sciens non esse in gratia Dei, committit grave sacrilegium.

人

答付給人次寵的聖事，是其餘五件，即是堅振聖體、終傅、神品、婚配。

543. 問這五件聖事，另有什麼名字麼？

答這五件堅振聖體、終傅、神品、婚配，稱是活人的聖事，因為領這五件的人，該沒有大罪，就是有了寵愛靈魂已活的了。

544. 問知道有大罪的人，去領活人的聖事，犯什麼罪？

答知道有大罪的人，去領活人的聖事，犯冒領聖事的大罪。

545. P. Quatenam sunt sacramenta magis necessaria?

R. Sacramenta magis necessaria ad salutem sunt duo: Baptismus et Poenitentia: Baptismus necessarius est omnibus, et Poenitentia est necessaria illis omnibus, qui peccaverunt mortaliter post Baptismum.

546. P. Quodnam est maximum sacramentorum?

R. Maximum omnium sacramentorum est Eucharistia, quia continet non solum gratiam; sed etiam Jesum Christum auctorem gratiae et sacramentorum.

Articulus III^{us}

De Carattere, quem aliquot Sacramenta imprimunt. 208

547. P. Quatenam Sacramenta possunt recipi semel tantum?

545 問那幾件聖事是最要緊的

答為救靈魂最要緊的聖事即是聖洗告解兩件聖事
聖洗為一總人要緊的告解為領洗後犯了罪的人
要緊的

546 問那件是最大的聖事

答最大的聖事即是聖體因為不但包含聖寵且包含
耶穌基利斯督聖寵和聖事的主宰

第三節講聖事的印號

547 問那幾件聖事只能領一次

R. Sacramenta, quae possunt recipi semel tantum, sunt tria: Baptismus, Confirmatio, et Ordo sacer.

548. P. Cur tria sacramenta, Baptismus, Confirmatio, et Ordo sacer possunt recipi semel tantum?

R. Cur tria sacramenta, Baptismus, Confirmatio, et Ordo sacer possunt recipi semel tantum, quia unumquodque eorum imprimit characterem.

549. P. Quid est character, quem unumquodque trium sacramentorum Baptismi, Confirmationis et Ordinis sacri imprimit in anima?

R. Character, quem unumquodque trium sacramentorum Baptismi, Confirmationis et Ordinis sacri imprimunt in anima, est signum spirituale, quod nunquam eripitur. 209

550. P. Ad quid servit character, quem imprimunt in anima ista tria sacramenta?

R. Character, quem imprimunt in anima ista tria sacramenta, servit ad nos signandos in Baptismo

答只能領一次的聖事有三件即是聖洗堅振神品。

548.

問為什麼聖洗堅振神品三件聖事只能領一次

答聖洗堅振神品三件聖事只能領一次因為每件在
靈魂上印了印號的。

549.

問這三件聖洗堅振神品聖事靈魂上印的是什麼記
號。

答這三件聖洗堅振神品聖事的印號是看不出的記
號永遠不能消滅的。

550.

問這三件聖事在靈魂上印的記號有什麼用處。

答這三件聖事在靈魂上印的記號的用處即是聖洗

sicut membra Jesu Christi, in Confir-
matione sicut Eius milites, in Ordine Sa-
cro sicut Eius Ministros.

Caput II^{um}

De Baptismo -

Articulus I^{us}

De natura et de effectibus Baptismi.

551. Q. Quid est Baptismus?

R. Baptismus est Sacramentum, per
quod renascimur ad Gratiam Dei, et fi-
mus Christiani.

552. Q. Quinam sunt effectus Sacramenti
Baptismi?

R. Sacramentum Baptismi confert
primam gratiam Sanctificantem,
per quam deletur peccatum originat-
le, et etiam

記我們是耶穌基利斯督的肢體，堅振記我們是他的勇兵，神品記我們是他的主禮。

第二章講聖洗

第一節講聖洗的性與效驗

551. 問聖洗是什麼。

答聖洗是聖事，我們領了他，就重新因天主的聖寵生了，且成了教友。

552. 問那個是聖洗的效驗。

答聖洗的效驗，就是付給首寵，除去原罪，且若有本罪。

actuale, si adest; remittit totam poenam pro illis debitam; imprimat characterem Christianorum, nos efficit filios Dei, membra Ecclesiae, et haeredes Paradisi, et nos facit capaces recipiendi cetera sacramenta.

552. Q. Quenam est materia Baptismi?

R. Materia Baptismi est aqua naturalis, quae funditur super caput baptizandi tanta quantitate, ut decurrat.

553. Q. Quenam est forma Baptismi?

R. Forma Baptismi est haec; Ego te baptizo, in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

Articulus II^{us}

De Ministro Baptismi.

也消滅了，又免去一總罪罰，印了教友的印號，使我們為天主及聖教會的義子，得天堂的產業，又能領他件聖事。

553. 問：那個是聖洗的材料？

答：聖洗的材料，是清水，倒在額上，能流得下去。

問：那個是聖洗的模樣？

554. 答：聖洗的模樣，是我洗爾，因罷德肋及費畧及斯彼利多三多名者。

第二節講聖洗的主禮

555. P. Cui spectat administrare Baptis-
mum ?

R. Conferre Baptismum pertinet ex
jure ad Episcopos et ad Parochos; sed
in casu necessitatis quaecumque perso-
na potest illum conferre, sive vir, sive
mulier, etiam haereticus et infidelis,
dummodo exequantur ritum Baptis-
mi, et habeant intentionem faciendi
quod facit Ecclesia.

556. P. Si necesse esset baptizare perso-
nam, quae est in articulo mortis, et mul-
ti adessent, quis deberet conferre Baptis-
mum ?

R. Si necesse esset baptizare personam
in articulo mortis, et multi adessent, de-
beret sacerdos conferre illi baptismum,
si adesset, et eo absente, aliquis Ecclesia-
sticus ordinis inferioris, et hoc absente,
vir saecularis prae muliere, nisi ob ma-
jorem peritiam mulieris, et ob decentiam
aliter fieri Deceret.

555. 問誰該付聖洗

答付聖洗本係主教及本堂司鐸的名分但要緊的時候不論何人或男或女即使異端人或外教人都可以惟該守聖洗的禮及照聖教會的意思而行

556. 問若人在臨終的時候要緊領洗且傍有多人誰該付洗呢

答若人在臨終的時候要緊領洗且傍有多人倘有司鐸司鐸該付洗若他不在有神品的人該付洗如沒有只有男人女人男人該付洗或男人不明白或恐怕不相稱女人也可

557. P. Quamnam intentionem debet habere ille, qui baptizat?

R. Ille, qui baptizat debet habere intentionem faciendi id, quod facit Sancta Ecclesia in conferendo Baptismo.

Articulus III^{us}

De ritu Baptismi et de Dispositionibus recipientis Baptismum.

558. P. Quomodo administratur Baptismus?

R. Baptismus administratur fundendo aquam super caput baptizandi, et si non potest fundi aqua super caput, super aliquam aliam partem principalem corporis, et dicendo eodem tempore: Ego te baptizo in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

559. P. Si alter funderet aquam, et alter proferret verba, an persona illa esset baptizata?

R. Si alter funderet aquam, et alter proferret verba, persona illa non esset baptizata; sed

557. 問付洗的人該有什麼意思。

答付洗的人該有的意思照聖教會的行法。

第三節講聖洗的禮節及領洗的預備

558 問怎麼樣付聖洗。

答付聖洗即是倒清水于頭上。若不能在頭上。不論身上那一肢。都可倒水的時候。該念我洗爾。因罷德肋及費畧及斯彼利多三名者。

559. 問若一個倒水一個念經算麼。

答若一個倒水一個念經。那個人沒有領了聖洗。所以

necesse est, ut eadem persona, et fundat aquam, et proferat verba.

560. Q. Quando adest dubium, si persona sit mortua, an debet omitti baptis-
mus illius?

R. Quando dubitatur, utrum persona mortua sit, debet baptizari sub conditione, dicendo: Si vivis, ego te baptizo in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

561. Q. Quando debent offerri pueri ad Ecclesiam pro baptismo?

R. Parvuli offerri debent ad Ecclesiam pro baptismo quo citius potest.

562. Q. Cur debet haberi tanta sollicitudo, ut parvuli recipiant baptismum?

R. Debet haberi tanta sollicitudo, ut parvuli pabrigentur, quia ipsi propter teneram suam aetatem, exponuntur multis periculis mortis, et nequeunt salvari absque baptismo.

該當一個人又倒水又念經。

560. 問若一個人死了沒有看人，看不明白，不該為他付聖洗麼？

答若一個人死了沒有看人，看不明白，該為他付洗，惟該加念倘爾未死，我洗爾，因罷德肋及費畧及斯彼利多。

三多名者。

561. 問幾時該送小孩到堂領聖洗？

答送小孩到堂領聖洗，越早越好。

562. 問為什麼要小孩領聖洗，該怎樣的留心？

答要小兒領聖洗，該怎樣的留心，因他們小時，很多死的危險，且沒有領聖洗，就不得救靈魂。

563. Q. Peccant ergo parentes illi, qui per negligentiam suam sinunt parvulos mori sine baptismo, vel hunc differunt?

R. Ita, patres et matres, qui per suam negligentiam, sinunt mori filios sine baptismo, graviter peccant, quia privant suos filios vita aeterna, et pariter peccant graviter diu differendo baptismum, quia illos exponunt periculo mortis, quin illum receperint.

564. Q. Quando adultus baptizatur, quas is dispositiones habere debet?

R. Quando adultus baptizatur, is praeter fidem debet habere saltem dolorem imperfectum peccatorum commissorum.

565. Q. Si adultus baptizaretur sine hoc dolore, quid reciperet?

R. Si adultus baptizaretur sine hoc dolore, reciperet characterem baptismi;

563.

問若父母不當心或不趕早使兒女沒有領洗死了有罪麼

答是的父母不當心使兒女沒有領洗死了即犯大罪因為害兒女失落靈魂併且不趕緊使兒女久不領洗也犯大罪因這是使兒女沒有領洗拋在死的危險當中

564.

問大人領洗該怎麼樣預備

答大人領洗除了發信德外還該至少發下等痛悔

565

問大人若有大罪領洗且沒有痛悔領洗好麼

答大人若有大罪領洗且沒有痛悔靈魂上也受了聖

sed non remissionem peccatorum, nec gratiam sanctificantem. Et isti effectus remanerent suspensi, usque dum auferretur impedimentum per dolorem perfectum peccatorum, vel sacramentum poenitentiae.

Articulus IV^{us}

De necessitate baptismi et de officiis baptizantium.

556. Q. An Baptismus est necessarius ad salutem?

R. Baptismus est absolute necessarius ad salutem, quum Dominus expresse dixerit: "Nisi quis renatus fuerit in aqua et Spiritu Sancto, non poterit intrare in Regnum Coelorum"

567. Q. Potest ne aliquo modo suppleri deficientiae Baptismi?

R. Deficientiae Sacramenti Baptismi potest supplere Martyrium, quod vocatur Baptismus sanguinis, vel actus perfectus.

洗的印號倒底他的罪不赦亦得不到寵愛那時聖
洗的效驗暫為留起待他告解或發上等痛悔後纔
能得着

第四節講聖洗的要緊及領過洗本分

566 問欲救靈魂要緊領聖洗麼

答欲救靈魂要緊領聖洗因為吾主好是說過誰个不
因水不因聖神重新生下便不得升天堂

567 問沒有領洗可有什麼法子補麼

答致命可以補聖洗這就叫血洗或發上等愛天主的

amoris Dei, vel Contritionis, qui conjunctus sit cum desiderio saltem implicito Baptismi, et istud vocatur Baptismus Desiderii.

568. P. Qui recipit baptismum ad quid tenetur?

R. Qui recipit baptismum tenetur profiteri semper Fidem, et servare legem Jesu Christi et suae Ecclesiae.

569. P. Qui recipit baptismum, quibus rebus abrenuntiat?

R. In recipiendo baptismo quisque abrenuntiat pro semper diabolo, illius operibus et illius pompis.

570. P. Quid intelligendum est per opera vel per pompas diaboli?

R. Per opera et per pompas diaboli intelliguntur peccata, et maxima mundi

情或發上等痛悔連領洗的願意亦可補聖洗這就叫願洗、

568 問領過聖洗的人有什麼本分

答領過聖洗的人該常顯信德及守天主並聖教會的規矩、

569 問領聖洗的時候該棄絕什麼、

答領聖洗的時候該常常棄絕魔鬼及他的工夫並他的排場、

570 問魔鬼的工夫與排場是什麼、

答魔鬼的工夫與排場即是一總罪及世俗的趨向這

quae sunt contrariae masculinis Sancti Evangelii.

Articulus V^{us}

De Nomine et de Patrinis.

571. P. Cur imponitur nomen alicujus Sancti illi, qui recipit baptismum?

R. Imponitur baptizato Nomen alicujus Sancti, ut ponatur ipse sub speciali protectione coelestis patroni, et ut datur ipsi animus ad imitandum exempla illius Sancti.

572. P. Quinam sunt patrinis et matrinae in Baptismo?

R. Patrinis et Matrinae in Baptismo sunt illae personae, quae per dispositionem Ecclesiae praesentant puerulos ad fontem sacrum, et respondent pro illis et sunt sponsores coram Deo de ipsorum Christiana educatione, praesertim si in hoc deficerent genitores.

都是相反聖經的道理。

第五節講聖名及代父母

571. 問。為什麼付聖名於領洗的人。

答。付聖名于領洗的人。就是給他一位主保。格外保護他。并且使他效法這位主保的表樣。

572. 問。聖洗的代父母是什麼。

答。聖洗的代父母。就是照聖教會安排。領小兒到堂。在天主臺前。代小兒担保。所許的事。并且若小兒親生父母不盡教訓小兒的本分。將來代父母該當教育。

573. Q. Tenemur ne stare promissis et abrenuntiationibus factis a patrinis pro nobis?

R. Sine dubio tenemur stare promissis et abrenuntiationibus factis a patrinis pro nobis, quia Deus non recepit nos in suam gratiam, nisi sub hac conditione.

574. Q. Quatenum personae debent seligi ut patrini et matrinae?

R. Debent seligi ut patrini et matrinae personae catholicae, bonorum morum, et servantes leges Ecclesiae.

575. Q. Quatenam sunt officia servanda a patrinis et matrinis?

R. Patrini et Matrinae tenentur procurare, ut sui filii spirituales imbuantur veritatibus Fidei, et vivant ut boni Christiani, et debent illos edificare per bona exempla.

576. Q. Quodnam vinculum contrahunt patrini Baptismi?

573. 問代父母代我們所許過並棄絕的事我們該遵照麼
答代父母代我們所許過並棄絕的事我們都該遵照
的因為天主照這條款收我們在聖教會裡

574. 問該選什麼人做代父母

答選代父母的該是教友有好表樣並守聖教會規矩
的人

575. 問代父母有什麼本分

答代父母該設法使代子明白信德道理成功好的教
友用自己好表樣感動他們

576. 問代父母與代子女有什麼結縛

R. Patini contrahunt cognationem spiritalialem cum baptizato et ejus generis; quae constituit impedimentum matrimonii cum illis.

Caput III^{um}

De Chrismate, vel Confirmatione.

577. Q. Quid est Confirmatio?

R. Confirmatio, vel Chrisma, est Sacramentum, quod dat nobis Spiritum Sanctum, imprimat in anima nostra characterem militis Jesu Christi, et reddit nos perfectos Christianos.

578. Q. Quomodo Sacramentum Chrismatis vel Confirmationis reddit nos perfectos Christianos?

R. Confirmatio reddit nos perfectos Christianos, quia nos confirmat in Fide et perficit alias virtutes et dona

答代父母與代子女結了神親的了。為此他們與代子女並代子女的父母都不能彼此結婚。

第三章 講堅振聖事

577. 問堅振是什麼

答堅振是聖事。賞賜我們聖神且印靈魂上耶穌基督。斯督勇兵的記號。又使我們成功完全的教友。

578

問堅振聖事怎麼樣使我們成功完全的教友。
答堅振聖事使我們成功完全的教友。因為堅固我們信德。又成全我們在領洗時所受的別樣德行別樣

recepta in Sancto Baptismo; et ideo vocatur Confirmatio.

579. P. Quaeenam sunt Dona Spiritus Sancti, quae accipiuntur in Confirmatione?
R. Dona Spiritus Sancti, quae accipiuntur in Confirmatione, sunt ista septem: Sapientia, Intellectus, Consilium, Fortitudo, Scientia, Pietas et Timor Dei.

580. P. Quaeenam est materia hujus sacramenti?

R. Materia hujus sacramenti, praeter impositionem manuum Episcopi, est unctio facta super frontem baptizati cum Chrismate; et ideo vocatur etiam Chrisma, id est Unctio.

581. P. Quid est sacrum Chrisma?

R. Sacrum Chrisma est oleum mixtum cum Balsamo, quod Episcopus consecra-
vit

恩典為此叫這聖事叫堅振。

579. 問堅振時領聖神什麼恩典。

答堅振時領聖神七樣恩典一上^六智二明^六達三剛^五義四
超見五聰明六孝愛七敬畏。

580. 問那個是堅振材料。

答堅振的材料除主教用兩手覆在領堅振的頭上以
外就是用聖油傳於領過聖洗的額所以亦叫擦聖
油。

581. 問堅振聖油是什麼。

答堅振聖油即是主教於建立聖體瞻禮祝聖過的烏

Feria V^{ta} Hebdomadae sanctae.

582. P. Quid significant Oleum et Balsamum in hoc Sacramento?

R. In hoc Sacramento Oleum, quod expanditur et fortificat, significat gratiam abundantem, quae spargitur in anima Christiani, ad illum confirmandum in Fide; et Balsamum, quod est odorosum et arceat corruptionem, significat Christianum roboratum ab ista gratia, esse aptum ad dandum bonum odorem virtutum Christianarum, et ad se praeservandum a corruptione vitiorum.

583. P. Quaeenam est forma Sacramenti Chrismatis?

R. Forma Sacramenti Chrismatis est ista: "Signo te signo Crucis, et confirmo te Chrismate salutis,

利伐油與巴爾撒末香

582.

問：這個聖事用烏利伐油與巴爾撒末香，有什麼意思？

答：油本滋潤，使東西堅固的解說，表明聖寵茂盛，傳流于靈魂上，堅固信德。巴爾撒末是香名，能使東西不壞，表明教友領了堅振，發好表樣，並不使被罪過敗壞。

583.

問：那個是堅振聖事的模樣？

答：堅振聖事的模樣，即是念經說我記爾十字架的號，再堅爾以救靈聖油，因罷德肋及費畧及斯彼利多，三多名者亞孟。

in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, Amen.

584. P. Quisnam est Minister Sacramenti Confirmationis?

R. Minister ordinarius Sacramenti Confirmationis est solus Episcopus.

585. P. Quo ritu Episcopus administrat Chrisma?

R. Episcopus administrat Sacramentum Chrysmatis, primo extendens manus supra Confirmandos, invocando super illos Spiritum Sanctum; deinde facit unam unctionem in forma Crucis cum Chrysmate in fronte cuiusque, dicens verba formae; deinde sua manu dextera dat leuam alapani super genam Confirmati, dicens ei: "Pax tecum"; tandem solemniter benedicit omnes Confirmatos.

586. P. Cur fit unctio super frontem?

R. Fit unctio super frontem, ubi apparent signa timoris et ruboris, ut Confirmatus intelligat, non debere erubescere Nomen et professionem

584. 問、誰是堅振聖事的主禮、

答、堅振聖事的主禮、單單是主教、

585. 問、行堅振聖事有什麼禮節、

答、主教行堅振聖事的時候、把兩手覆於領堅振的頭上、求聖神降臨到他們心中、後來畫十字、擦堅振聖油在額上、口念以上所說的經、再用右手拍臉說、望你平安、求免降福一總、領堅振的人、

586. 問、為什麼擦聖油在額上、

答、額上慣常顯出怕懼怕羞的形、現在擦聖油在額上、就是要堅振的人、知道不該羞怕教友的名字、教友

Christianam, nec timere inimicos Fi-
dei.

587. Q. Cur datus levis alapa Confirmato?

R. Datur levis alapa Confirmato, ut
sciat se debere promptum esse ad pa-
tiendam omnem injuriam et omnem
poenam pro Fide Jesu Christi.

588. Q. An debent omnes satagere, ut re-
cipiant sacramentum Confirmati-
onis?

R. Ita, omnes debent satagere, ut re-
cipiant sacramentum Confirmationis,
et curare, ut sui dependentes illud re-
cipiant.

589. Q. Qua aetate convenit recipere Sa-
cramentum Confirmationis?

R. Aetas, in qua bonum est recipere
sacramentum Confirmationis, est ae-
tas septem annorum circiter, quia 224
tunc incipiunt fieri tentationes, et po-
test sufficienter

的行為也不該怕信德的仇敵

577. 問用手拍臉是為什麼？

答主教用手輕輕的拍臉是要堅振的知道為相信耶穌基督的緣故該自己預備好受不論什麼凌辱不論什麼苦楚。

578. 問一總教友都該設法領堅振麼？

答是一總教友都該設法使自己和手下的人領堅振聖事。

579. 問幾歲可領堅振？

答大約七歲可領堅振因慣常這時起頭有誘惑又能

cognosci gratia hujus sacramenti, et
reminisce se illud recepisse.

590. P. Quae dispositiones requiruntur
ad digne recipiendum sacramentum
Confirmationis?

R. Ad digne recipiendum sacramen-
tum Confirmationis, oportet esse in gra-
tia Dei, cognoscere mysteria principa-
lia nostrae sanctae Fidei, et accedere
ad illud cum reverentia et devotione.

591. P. An peccaret ille, qui reciperet bis
Confirmationem?

R. Iste committeret sacrilegium, quia
Confirmatio est unum ex illis sacra-
mentis, quae imprimunt in anima ca-
racterem, et ideo possunt recipi semel
tantum.

592. P. Quid agere debet Christianus ad ser-
vandam gratiam Confirmationis?

R. Ad servandam gratiam Confirma-
tionis Christianus debet saepe orare, a-
gere bona opera, et vivere juxta legem
Jesu Christi sine respectu humano.

懂得堅振的恩典且容易記着已領過堅振的了

590. 問怎樣該預備領堅振

答預備領堅振靈魂上要緊有聖寵又該知道聖教奧妙道理並恭敬和熱心的樣子去領堅振

591. 問領兩次堅振有罪麼

答領兩次堅振的犯冒領聖事的罪因為領了堅振靈魂上已經受了印號所以單單可領一次

592. 問為保存堅振的聖寵教友該做什麼

答為保存堅振的聖寵教友該屢次祈求做善工守好耶穌基利斯督的誠命不怕什麼情面

593. P. Cur etiam in Confirmatione habentur patrini et matrinae?

R. Habentur etiam patrini, et matrinae, ut isti dirigant verbis et exemplis Confirmatum in viâ salutis, et eum adjuvent in militia spirituali.

594. P. Quaeenam conditiones requiruntur in patrino?

R. Patrinus debet habere aetatem convenientem: catholicus, confirmatus, instructus in rebus magis necessariis Religionis, et bonorum morum.

595. P. An patrinus Confirmationis contrahit aliquam cognationem cum Confirmato, et cum genitoribus illius?

R. Patrinus Confirmationis contrahit eandem cognationem spirituales, ac patrinus Baptismi.

593. 問、為什麼堅振時亦用到代父母、

答堅振時亦用到代父母就是要他們用好說話好表
樣引道代子女及相幫他們得勝靈魂上的對頭

594. 問代父母該有什麼資格、

答代父母該有相稱的年紀該是教友領過堅振了的、
明白聖教會要緊事情且有好表樣的、

595. 問堅振的代父母與代子女及代子女的父母結了親戚麼、

答堅振的代父母如聖洗的代父母與代子女有一樣
的神親、

Caput IV^{um}
De Eucharistia
Articulus I^{us}

De natura hujus Sacramenti, et de prae-
sentia reali Jesu Christi in eodem.

596. P. Quid est Eucharistia?

R. Eucharistia est Sacramentum, in quo
per admirabilem conversionem totius sub-
stantiae panis in Corpus Jesu Christi, et
substantiae vini in Eius pretiosum san-
guinem, continetur vere, realiter, et sub-
stantialiter Corpus, sanguis, Anima et Di-
vinitas ejusdem Jesu Christi Domini No-
stri sub speciebus panis et vini, ut sit
nostrum alimentum spirituale.

597. P. Est ne in Eucharistia idem Jesus Chri-
stus, qui est in Coelo, et

第四章講聖體聖事

第一節講聖體聖事的性質及耶穌基利斯督實在聖體中

596. 問聖體是什麼

答聖體是聖事把麵餅及酒的本質奇妙的樣子變成了耶穌基利斯督的身體與寶血以致耶穌的聖身聖血靈魂天主性真真實實在隱藏在麵酒形內做我們的糧

597. 問聖體內的耶穌基利斯督即是如今在天堂上及從

qui natus est in terra ex SS^{ma} Virgine?

R. Ita, in Eucharistia est vere idem Jesus Christus, qui est in Coelo, et qui natus est in terra ex SS^{ma} Virgine.

598. P. Cur credis in Sacramento Eucharistiae esse vere Jesum Christum?

R. Credo in Sacramento Eucharistiae esse vere praesentem Jesum Christum, quia hoc Ipse dixit, et hoc me docet Sancta Ecclesia.

599. P. Quaeenam est materia Sacramenti Eucharistiae?

R. Materia Sacramenti Eucharistiae est illa, quae adhibita fuit a Jesu Christo, id est panis triticinus et vinum vitis,

前聖母所生的耶穌麼

答是的，聖體內的耶穌基利斯督，即是如今在天堂及
從前聖母所生的耶穌。

598. 問怎麼樣你相信聖體內，真真實實在有耶穌基利斯督
呢。

答我相信聖體內真真實實在有耶穌基利斯督，因為耶
穌親自說過了，且聖教會也這樣教訓了我們的。

599. 問那個是聖體聖事的材料

答聖體聖事的材料，從前耶穌基利斯督自己用過的，
就是小麥麵餅及葡萄酒。

600. P. Quenam est forma Sacramenti Eucharistiae?

R. Forma Sacramenti Eucharistiae constat ex verbis adhibitis a Jesu Christo: "Hoc est Corpus meum; hic est sanguis meus."

601. P. Quid est ergo hostia ante consecrationem?

R. Hostia ante consecrationem est panis

602. P. Post consecrationem quid est Hostia?

R. Post consecrationem Hostia est verum Corpus Dⁿⁱ N^{ri} Jesu Christi sub specie panis.

603. P. Ante consecrationem in calice quid est?

R. In calice ante consecrationem est vinum cum aliquot guttis aquae

600. 問：那個是聖體聖事的模樣？

答：聖體聖事的模樣是耶穌基利斯督說過的話，即是
這是吾的身，這是吾的血。

601. 問：成聖體前，四斯弟亞是什麼？

答：成聖體前，四斯弟亞是麵餅。

602. 問：成聖體後，四斯弟亞是什麼？

答：成聖體後，四斯弟亞真是耶穌基利斯督的身體，隱
在麵餅形內的。

603. 問：成聖血前，聖爵內有什麼？

答：成聖血前，聖爵內有葡萄酒和清水教滴。

604. P. Post Consecrationem quid est in calice?

R. Post Consecrationem in calice est verus sanguis Dⁿⁱ N^{ri} Jesu Christi sub specie vini.

605. P. Quando fit conversio panis in Corpus, et vini in Sanguinem Jesu Christi?

R. Conversio panis in Corpus, et vini in Sanguinem Jesu Christi fit in actu ipso, quo sacerdos, inter Missam, profert verba consecrationis.

606. P. Quid est consecratio?

R. Consecratio est renovatio, per sacerdotem, miraculi facti olim a Jesu Christo in ultima coena, mutandi panem et vinum in suum Corpus, et in suum sanguinem adorandum, dicendo:

604. 問成聖血後聖爵內有什麼

答成聖血後聖爵內有真的吾主耶穌基利斯督的寶血，藏在酒形內。

605. 問什麼時候麪餅變耶穌基利斯督的聖體，酒變他的

聖血。

答彌撒中神父念祝聖的經，麪餅就變成耶穌基利斯督的聖體，酒變成他的聖血。

606. 問祝聖是什麼

答祝聖就是神父重新把耶穌基利斯督在建定聖體時所發過的聖蹟，餅變他的身，酒變他的血，說曰：這

- Hoc est corpus meum, hic est sanguis meus.³³
607. P. Quomodo appellatur ab Ecclesia miraculosa ista conversio panis et vini in Corpus et sanguinem Jesu Christi?
- R. Miraculosa haec conversio, quae quotidie officitur supra nostra altaria, appellatur ab Ecclesia Transubstantiatio.
608. P. Quis dedit tantam virtutem verbis consecrationis?
- R. Tantam virtutem verbis consecrationis dedit Ipse D^{ns} N^{rs} Jesus Christus, qui est Deus Omnipotens.
609. P. Post consecrationem an nihil remanet de pane et vino?
- R. Post consecrationem remanent tantum species panis et vini.

是吾的身。這是吾的血。

607. 問餅變耶穌基利斯督的聖身酒變他的聖血。這奇妙
的更變聖教會稱什麼名字。

答餅變耶穌基利斯督的聖身酒變他的聖血。這奇妙
的更變聖教會稱為本質的更變。

608. 問誰使這祝聖的話。有多大的能力。

答這祝聖的話。有很大的能力。是吾主耶穌基利斯督
全能天主付給的。

609. 問祝聖後。還剩下一些餅及酒麼。

答祝聖後。單剩下餅及酒的形像。

610. Q. Species panis et vini quid sunt?

R. Species panis et vini sunt quantitas et qualitas sensibiles panis et vini, sicut figura, color, sapor.

611. Q. Quo modo possunt remanere species panis et vini sine sua substantia?

R. Species panis et vini remanent mirabiliter sine sua substantia, per virtutem Dei Omnipotentis.

612. Q. Sub specie panis an est solum Corpus Jesu Christi, et sub specie vini an est solum Jus sanguinis?

R. Eam sub specie panis, quam sub specie vini est totus Jesus Christus vivens in Corpore, sanguine, Anima, et Divinitate.

610. 問餅及酒的形像是什麼

答餅及酒的形像即是大小與樣子如同式樣顏色滋味

611. 問怎麼樣能剩下餅及酒的形像倒底沒有餅與酒的本質

答因天主的全能餅及酒剩下形像不剩本質

612. 問麪形內只有耶穌基利斯督的聖身酒形內只有他的聖血麼

答麪形及酒形內都有完全活的耶穌基利斯督即是聖身聖血聖靈魂天主性

613. P. Scis mihi dicere, cur tam in hostia, quam in calice est totus Jesus Christus?

R. Tam in hostia, quam in calice est totus Jesus Christus, quia Ipse est in Eucharistia vivus et immortalis, sicut in Coelo; ideo ubi est Eius corpus, ibi etiam est Eius Sanguis, Anima et Divinitas; et ubi est Eius Sanguis, ibi etiam est Eius Corpus, Anima et Divinitas, quum haec omnia inseparabiliter sint in Jesu Christo.

614. P. Quando Jesus est in hostia, an cessat esse in Coelo?

R. Quando Jesus est in hostia non cessat esse in Coelo; sed eodem tempore est in Coelo et in $\text{S}^{\text{m}}\text{o}$ Sacramento.

615. P. An Jesus Christus est in omnibus hostiis consecratis totius Mundi?

613. 問、可解說我聽為什麼凹斯弟亞和聖爵內有完全的

耶穌基利斯督

答、麩形和酒形內有完全的耶穌基利斯督因為他是活的、又是不死的、如在天堂上一樣、所以那裡有聖體、亦有他的寶血、靈魂、及天主性、那裡有聖血、亦有他的聖體、靈魂、和天主性、因為這許多都分不開的

614. 問、耶穌在聖體內、天堂上不在麼

答、耶穌在聖體內、沒有離開了天堂、倒底同時也在聖體內、也在天堂上、

615. 問、耶穌基利斯督在一總世界上的凹斯弟亞內麼

R. Ita, Jesus Christus est in omnibus
hostiis consecratis.

616. P. Quomodo potest fieri, ut Jesus Christus sit in omnibus hostiis consecratis?

R. Jesus Christus est in omnibus hostiis consecratis per Omnipotentiam Dei, cui nihil est impossibile.

617. P. Quando frangitur hostia, frangitur ne Corpus Jesu Christi?

R. Quando frangitur hostia, non frangitur Corpus Jesu Christi; sed franguntur solummodo species panis.

618. P. In qua parte hostiae remanet Corpus Jesu Christi?

R. Corpus Jesu Christi remanet integrum in omnibus partibus, in quas hostia fracta divisa fuit.

619. P. An Jesus Christus est aequè in hostia majori ac in parte aliqua hostiae?

616. 答是。的耶穌基利斯督在一總世界上的凹斯弟亞內。
問怎麼樣耶穌基利斯督能在一總凹斯弟亞內。

617. 答因天主的全能耶穌基利斯督在一總凹斯弟亞內。
問幾時分開凹斯弟亞耶穌基利斯督亦分開麼。

618. 答幾時分開凹斯弟亞耶穌基利斯督的聖體不分開。
分開的是麪餅的形像。

619. 問耶穌基利斯督的聖體在那一分凹斯弟亞內。
答凹斯弟亞分了不論那一分內有耶穌基利斯督完
全的身體。

619. 問大的凹斯弟亞內或小的一分內耶穌基利斯督都

R. Eam in magna hostia, quam in particula calicis hostiae est idem Jesus Christus.

620. P. Ob quam rationem servatur in Ecclesia SS^{ma} Eucharistia?

R. SS^{ma} Eucharistia servatur in Ecclesia, ut adoretur a fidelibus, et afferatur ad infirmos juxta necessitates.

621. P. An debet adorari Eucharistia?

R. Eucharistia debet adorari ab omnibus, quia continet vere, realiter, et substantialiter Ipsum Dominum Nostrium Jesum Christum.

在麼。

答。大的四斯弟亞內。或小的。一分內。耶穌基利斯督都在。

620. 問。為什麼聖堂內供聖體。

答。聖堂內供聖體。要教友能朝拜他。又要遇着要緊。可送聖體於病人。

621. 問。聖體該朝拜麼。

答。一總人都該朝拜。因為聖體內真真實實在有吾主耶穌基利斯督的本體。

Articulus II^{us}

De institutione et de effectibus Sacramenti Eucharistiae

622. Q. Quo tempore Jesus Christus instituit Sacramentum Eucharistiae?

R. Jesus Christus instituit Sacramentum Eucharistiae in ultima coena facta cum suis Discipulis, nocte ante suam passionem.

623. Q. Cur Jesus Christus instituit Sacramentum Eucharistiae?

R. Jesus Christus instituit Sacramentum Eucharistiae ob tres rationes praecipuas:

1^a Ut esset Sacrificium novae legis.

2^a Ut sit cibus animae nostrae.

3^a Ut sit memoriale perpetuum suae Passionis et Mortis, et pignus pretiosum sui amoris erga nos, et Vitae aeternae

624. Q. Cur Jesus Christus instituit istud Sacramentum sub speciebus panis et vini?

第二節講立定聖體及聖體的效驗

612 問耶穌基利斯督幾時立定了聖體聖事

答耶穌基利斯督立定聖體聖事在末次與宗徒等吃
巴斯加的時候即受難前一夜

623 問為什麼耶穌基利斯督立定聖體聖事

答耶穌基利斯督立定聖體聖事最大的緣故有三樣
第一要他做新教的聖祭第二做我們靈魂的神糧
第三常常做他受難釘死的記念及他愛情并常生
憑據

224 問為什麼耶穌基利斯督用起餅與酒立定這件聖事

R. Jesus Christus instituit hoc Sa-
cramentum sub speciebus panis et vi-
ni, quia Eucharistia debet esse no-
strum alimentum spirituale, et ideo
erat conveniens, ut nobis daretur
in forma cibi et potus.

625. Q. Quosnam effectus producit in no-
bis S^ma Eucharistia?

R. Effectus principales, quos S^ma Eu-
charistia producit in nobis Digne
recipientibus, sunt isti: 1° Conservat
et auget vitam animae, id est grati-
am, sicut cibus materialis sustinet
et auget vitam corporis. 2° Remittit
peccata venialia et praeservat a
mortalibus. 3° Producit spirituales
consolationem.

626. Q. S^ma Eucharistia an non produ- 237
cit in nobis alios effectus?

R. Ita, S^ma Eucharistia producit
in nobis alios tres effectus, nempe:
1° Abinuit nostras passiones, praeser-
tim reprimit flammam concupiscentiae
2° Auget in nobis fervorem charitatis
erga Deum et erga proximum,

答、耶穌基利斯督用麩餅與酒、立定這件聖事、因為聖體聖事、既是我們的神糧、所以用飲食的樣子、給我們領、確是相稱的、

625. 問、聖體在我們靈魂上、有什麼效驗、

答、善領聖體、有三個最大的效驗、第一、保存和長大靈魂的性命、如同糧食、養活和長大肉身的性命、第二、赦免小罪、阻當犯大罪、第三、給我們神慰、

626. 問、聖體聖事、還給我們別的效驗麼、

答、是的、聖體聖事、還給我們別的效驗、第一、壓住肉情、和消滅私慾的火、第二、加增我們愛天主、愛人的熱、

et adiuvat ad operandum juxta desideria Jesu Christi.

3° Dat nobis pignus gloriae futurae et ipsius Resurrectionis nostri corporis.

Articulus III^{us}.

De dispositionibus necessariis ad bene communicandum.

627. P. An Sacramentum Eucharistiae producit semper in nobis suos mirabiles effectus?

R. Sacramentum Eucharistiae producit in nobis suos mirabiles effectus, quando recipitur cum debitis dispositionibus.

628. P. Quot res sunt necessariae ad bonam Communionem?

R. Ad bonam Communionem sunt necessariae tres res. 1° Esse in gratia Dei. 2° Esse jejunum a media nocte usque ad Communionem. 3° Scire quid recipitur, et accedere ad Communionem cum devotione

情又幫助我們做不拘什麼照耶穌基利斯的願意第三給我們將來升天又肉身復活的憑據

第三節講預備領聖體

627. 問聖體常給我們靈魂上奧妙的效驗麼

答若我們好好預備領聖體就給我們靈魂上奧妙的效驗

628. 問善領聖體有幾樣要緊的預備

答善領聖體要緊的預備有三樣一靈魂上有天主聖寵二守空心齋自半夜至領聖體止三該懂明領的

629. P. Quid significat esse in gratia Dei?

R. Esse in gratia Dei significat, habere conscientiam puram et mundam ab omni peccato mortali.

630. P. Qui scit se esse in peccato mortali, quid agere debet ante Communionem?

R. Qui scit se esse in peccato mortali, debet ante Communionem agere bonam Confessionem, quum non sufficiat actus contritionis perfectae, sine Confessione, illi qui est in peccato mortali, ut possit communicare uti Decet.

631. P. Cur non sufficit actus etiam Contritionis perfectae illi, qui scit esse in peccato mortali, ut possit Communicare?

R. Non sufficit, quia Ecclesia constituit ob reverentiam ad istud Sacramentum, ut qui habet peccatum mortale, non audeat agere Communionem, nisi antea egerit Confessionem.

是什麼又熱心去領。

629.

問：靈魂上有天主聖寵，是什麼意思。

答：靈魂上有天主聖寵，即是心中潔淨，沒有大罪。

630

問：若人知道有大罪，領聖體前該做什麼。

答：若人知道有大罪，領聖體前該辦妥當神工。因為有了大罪，單單發上等痛悔，不辦神工，為領聖體不敷。問：為什麼緣故，有了大罪，領聖體前單單發上等痛悔，還不敷呢。

631.

答：有了大罪，領聖體前單單發上等痛悔不敷，因為聖教會定當為敬重這件聖事。若有罪，該辦神工，然後

632. P. Si quis communionem ageret in peccato mortali, reciperet ne Jesum Christum?

R. Si quis communicaret in peccato mortali, reciperet quidem Jesum, sed non Eius gratiam, quin imo committeret sacrilegium et incurreret sententiam damnationis.

633. P. Quodnam jejunium requiritur ante Communionem?

R. Ante Communionem requiritur jejunium naturale, quod frangitur per minimum quid, quod recipitur per modum cibi, vel potus.

634. P. Si quis deglutiret aliquid relictum inter dentes, vel guttulam aquae ingressam in os, posset ne adhuc communicare?

R. Si quis deglutiret aliquid relictum inter dentes, vel guttulam aquae in lotionem,

領聖體。

692. 問有了大罪領聖體領到耶穌基利斯督麼。

答有了大罪領聖體領到耶穌基利斯督不但得不着他的聖寵反犯了一個冒領聖體的大罪該受永罰。

693. 問領聖體前該守什麼齋。

答領聖體前該守空心齋即是或吃了或噎了一些東西就不算的了。

694. 問若吃的東西刺在牙齒內嚥下了或嚥下一滴水可領聖體麼。

答若嚥下牙齒內剩下的小東西或洗臉時偶然嚥下

posset communicare, quia tunc ista, non sumuntur per modum cibi vel potus, vel jam amiserunt illam naturam.

635. P. An est unquam permissum communicare non jejunum?

R. Communicare non jejunum permittitur infirmis in periculo mortis, vel illi, qui obtinuit specialem facultatem a Papa ob rariam longam infirmitatem. Communio autem infirmorum in periculo mortis, vocatur Viaticum, quia illos sustentat in itinere, quod faciunt de hac vita ad Aeternitatem.

636. P. Quid significat "scire quid sit, quod recipitur"?

R. "Scire quid sit quod recipitur" significat cognoscere illa, quae docentur circa hoc Sacramentum in doctrina Christiana, et ista firmiter credere. 241

637. P. Quid significat communicare cum devotione?

一滴水可以領聖體，因為這些東西不能算是飲食，且有時已失了他的性了。

635. 問：不守空心齋，能領聖體麼？

答：不守空心齋，為生病有死的危險，是可以的，或因久在病中，得了教皇寬免，也可以的。這樣臨終聖體，叫路糧，就是撫養病人。從今世到後世的路。

636. 問：方纔說的，該懂明領的是什麼？有什麼解說？

答：該懂明領的是什麼，即是知道這聖體聖事的道理，並真心相信他。

637. 問：熱心去領聖體，什麼解說？

R. Communicare cum Devotione significat accedere ad Sanctam Communionem cum humilitate et modestia sic in persona, quam in vestitus, ante praemittere praeparationem, et post Sanctam Communionem gratias agere

638. P. In quo consistit praeparatio ante Communionem?

R. Praeparatio ante Communionem consistit in praevia consideratione illius, quem recepturi sumus, et quid nos ipsi sumus per aliquod tempus; et dicere actus Fidei, spei, Charitatis, Contritionis, adorationis, humilitatis, et Desiderii recipiendi Jesum Christum.

639. P. In quo consistit actio gratiarum?

R. Actio gratiarum post Communionem consistit in manendo recollecti honorando intra nos Dominum; renovando actus Fidei, spei, Charitatis, adorationis, oblationis, petitionis specialiter illarum gratiarum, quae magis sunt necessariae nobis et illis, pro quibus orare tenemur.

答熱心去領聖體即是解說去領聖體該謙遜人與衣服都該端正領聖體前好好預備領後該謝聖體

638. 問領聖體前該有什麼預備

答領聖體前的預備就是想我去領什麼又想我是誰於是發信望愛三德併發痛悔朝拜謙遜及願意領耶穌基利斯督等情

639. 問謝聖體是什麼

答謝聖體即是吾主在我心中我該朝拜他再發信望愛三德恭敬感謝奉獻祈求為自己或為別人我應該為他們求主的不拘什麼要緊恩典

640. P. Quid debet fieri in die Communio-
nis ?

R. In die Communio-
nis oportet esse
magis recollectos, quam possibile est, oc-
cupari in operibus pietatis, et adim-
plere cum maiore diligentia officia
status proprii.

641. P. Post sanctam Communionem quan-
to tempore Iesus Christus manet in
nobis ?

R. Post sanctam Communionem Je-
sus Christus remanet in nobis per
suam gratiam usque donec non pec-
cet quis mortaliter; et per suam rea-
lem praesentiam manet in nobis us-
que dum non sint consumptae species
sacramentales.

Articulus IV^{us}

De modo Communicandi.

642. P. Quomodo oportet se praesentare in
actu receptionis sanctae Communionis?

640. 問領聖體的日子該做什麼。

答領聖體的日子該格外盡力斂我的心做善功用。心盡我的本分。

641. 問領聖體後耶穌基利斯督在我們心中有多少時候。答領聖體後若不犯大罪耶穌基利斯督用自己的聖寵常常居我們心中。但耶穌實在的聖體在我們心中直到麩形消化。

第四節講領聖體的規範

642. 問領聖體的時候該是怎樣。

R. In actu recipiendi Sanctam Communionem oportet genuflexos esse, tenere caput mediocriter elevatum, oculos modestos, et intrantes sacram particulam, os sufficienter apertum, et linguam tantisper emissam super labium.

643. P. Quomodo oportet tenere tabuleam, vel tabellam Communionis?

R. Oportet tenere tabuleam, vel tabellam Communionis ita, ut possit recipere hostiam, si forte caderet.

644. P. Quando debet deglutiri sacra particula?

R. Debemus curare, ut quanto citius deglutiamus sacram particulam, et aliquanto temporis abstinere a sputis.

645. P. Si sacra hostia adhaereret palato, quid oporteret facere?

R. Si sacra hostia adhaereret palato, oporteret illam inde disjungere per linguam, et nunquam per digitum.

答領聖體的時候該跪下頭該稍仰眼睛端正仰視聖體張開口伸出舌頭

643.

問為怎麼手裡該拿領聖體布或領聖體板

答手內該拿領聖體布或板就是要聖體有時落下落在布上不落地下

644.

問凹斯弟亞幾時該咽下

答凹斯弟亞該即咽下越速越好併該畧耐一時勿要吐什麼

645.

問若聖體貼在上脣該做什麼

答若聖體貼在上脣該用舌頭銜下萬不可用手指碰

Articulus V^{us}
De praecepto Communicandi.

646. P. Quando tenemur Communicare?
R. Tenemur communicare quotannis in Paschate Resurrectionis, quisque in sua propria parocchia, et insuper in periculo mortis.
647. P. A qua aetate incipit urgere praeceptum Communionis Paschalis?
R. Praeceptum Communionis Paschalis incipit urgere ab aetate, in qua puer est capax accedere cum debitis dispositionibus.
648. P. An peccant illi, qui jam per aetatem capaces sunt, ut admittantur ad Communionem, et tamen non Communicant?

他。

第五節講領聖體的誠命

646. 問幾時該領聖體。

答每年在復活瞻禮前後該在本會堂內領聖體。又臨終的時候亦然。

647. 問幾歲起頭守領聖體的誠命

答領聖體的誠命幾時小孩子能好好預備這時該領聖體了。

648. 問年紀已長能領聖體而不領有罪麼

R. Qui jam per aetatem capaces sunt, ut admittantur ad Communionem, non tamen communicant, vel quod culpabiliter nesciunt necessaria, vel quod nolunt, sine dubio isti peccant. Insuper etiam eorum genitorires, vel qui eorum vices gerunt, etiam peccant, si dilatio a Communionem ex sua culpa derivat, et de hac rationem Deo reddere magnam debebunt.

649. P. An bonum et utile est saepe communicare?

R. Optimum est saepe communicare, dummodo fiat cum debitis dispositionibus.

650. P. Qua frequentia potest quis communicare?

R. Quisque potest communicare illa majori frequentia, quam suadebit pius et doctus Confessarius.

Nota

Juxta recentiores litteras Encyclicas Pii IX., optimum est quotidie, vel saltem frequentissime sumere Eucharistiam.

答：年紀已長，能領聖體而不領，或不願領，或疏忽不懂要理，必定有罪。另外他們的父母，或父母不在，他們的嫡親長上，因自己疎忽，不能使小孩子早領聖體，都有罪。日後天主臺前，該還出這理。

649. 問：屢次領聖體，好麼？有用麼？

答：若能好好預備，屢次領聖體，是很好的。

650. 問：怎樣可說屢次領聖體？

答：商量了熱心，及明白的聽神工神父，就可屢次領聖體，但越勤越好。

近來教皇庇護第十位，頒諭普世勤一總教友，至好天天領聖體，倘不能天天領，至少一主日內領得愈多愈妙。

Caput V.^{um}
De Sancto Sacrificio Missae
Articulus I.^{us}
De essentia, de institutione et de finibus
Sancti Sacrificii Missae

651. Q. An Eucharistia debet considerari
tantum ut Sacramentum?

R. Eucharistia praeterquam quod sit
sacramentum, est etiam permanens
sacrificium novae legis, quod Jesus
Christus reliquit suae Ecclesiae, ut of-
ferretur Deo per manus suorum Sa-
cerdotum.

652. Q. In quo, generaliter, consistit Sacri-
ficium?

R. Sacrificium, in genere, consistit
in oblatione alicujus rei sensibilis
Deo, et in ejusdem quacumque destruc-
tione, ad recognoscendum supremum
Dei Dominium super nos et super om-
nes res.

第五章講彌撒祭獻

第一節講彌撒祭獻的性質定制宗向

651. 問聖體可單是一件聖事麼

答聖體不單是一件聖事亦是新教內耶穌基利斯督交付聖教會使司鐸們常常祭獻天主的一件聖祭

652. 問聖祭混稱是什麼

答聖祭混稱是把一樣有形的東西獻於天主後來把這東西畧滅了是為認得天主係我們人及萬物的大主宰

653. P. Istud sacrificium novae legis quomodo vocatur?

R. Istud sacrificium novae legis vocatur Sancta Missa.

654. P. Quid est ergo Sancta Missa?

R. Sancta Missa est sacrificium Corporis et Sanguinis Jesu Christi, oblatum super nostra altaria, sub speciebus panis et vini, in memoriam sacrificii Crucis.

655. P. Sacrificium Missae an est substantialiter idem atque illud Crucis?

R. Sacrificium Missae est substantialiter idem atque illud Crucis, quatenus idem Jesus Christus, qui se obtulit super Crucem, est ille qui offertur per manus sacerdotum, suorum ministrorum, super nostra altaria; sed quatenus

653.

問新教內的聖祭叫什麼。

答新教內的聖祭叫彌撒。

654.

問彌撒是什麼。

答彌撒是耶穌基利斯督聖身寶血的聖祭。在祭臺上
獻的。隱藏在麪酒形內。為記念從前在十字架上祭
獻自己了。

655.

問彌撒聖祭與十字架聖祭是一樣的麼。

答彌撒聖祭與十字架上聖祭論到耶穌是一樣的。因
為從前他在十字架上自己獻自己於天主。與現在
司鐸們在祭臺上把他獻給天主。是一樣的。但論到

ad modum oblationis sacrificium Missae
differt a sacrificio Crucis, retinens ta-
men cum illo maxime intimam et es-
sentialem relationem.

656. P. Quoniam ergo Differentia et relatio
est inter sacrificium Missae et illud
Crucis?

R. Inter sacrificium Missae et illud
Crucis est haec Differentia et relatio,
Jesus Christus in Cruce se obtulit effun-
dens suum sanguinem, et merendo pro
nobis: dum super altare Ipse offert se
sine effusione sanguinis, et applicat
nobis fructus suae Passionis et Mortis.

657. P. Quamnam aliam relationem habet
sacrificium Missae cum illo Crucis?

R. Alia relatio sacrificii Missae cum
illo Crucis est haec; sacrificium

獻的樣子兩個祭獻確有分別，不過內中的至理，仍是相關的。

656. 問：彌撒聖祭與十字架上的聖祭有什麼分別？有什麼相關？

答：彌撒聖祭與十字架上的聖祭，分別與相關在這裡，就是從前耶穌基利斯督在十字架上祭獻自己，親自流血為救贖我們，現在在祭臺上祭獻自己，沒有流血，但受難釘死的好處也給了我們。

657. 問：彌撒聖祭與十字架聖祭還有別的相關麼？

答：彌撒聖祭與十字架聖祭有別的相關，即是彌撒聖

Missae repraesentat sensibiliter effusionem sanguinis Jesu Christi super Crucem, quia in virtute verborum Consecrationis sub specie panis fit praesens tantum Corpus, et sub specie vini fit praesens tantum Sanguis nostri salvatoris; quamvis propter naturalem concomitantiam, et propter unionem hypostaticam sit praesens sub utraque specie Jesus Christus vivus et verus.

658. P. Nonne Sacrificium Crucis est unicum Sacrificium novae legis.?

R. Sacrificium Crucis est unicum Sacrificium novae legis, quatenus per illud Dominus placavit Divinam Justitiam, acquisivit omnia merita necessaria ad nostram salutem, et ita implevit ex parte sua nostram Redemptionem. 250
Ista merita Ipse tamen nobis applicat per media ab eo instituta in sua Ecclesia, inter quae est Sanctum Sacrificium Missae.

祭表明耶穌基利斯督在十字架上流的聖血，因為照成聖體經的本義，麩形內單有耶穌的聖體，酒形內單有耶穌的聖血，只因本性的連絡及兩性的結合，各形內完全有真的活的耶穌。

658.

問：十字架的聖祭，可是新教內惟一的聖祭麼？

答：十字架的聖祭，是新教內惟一的聖祭，因為吾主耶穌用十字架的聖祭，挽回天主的公義，得了一總要緊功勞，為救我們，這樣兜他盡了救世的工夫，現在付給我們這個功勞，用他所立定的各法，其中彌撒聖祭，亦是一法。

659. P. Ad quos fines ergo offertur sacrificium Sanctae Missae?

R. Sacrificium Sanctae Missae offertur Deo ob quatuor fines;

1° Ad honorandum Deum, ut decet, et vocatur Latrenticum.

2° Ad gratias agendas pro suis beneficiis, et vocatur inde Eucharisticum.

3° Ad Deum placandum, ut detur ei debita satisfactio pro nostris peccatis, et pro suffragio animarum Purgatorii, et proinde vocatur Propitiatorium.

4° Ad obtinendas omnes gratias nobis necessarias, et ideo vocatur Impetratorium.

660. P. Quis offert Deo sacrificium Sanctae Missae?

R. Primus et principalis oblato sacrificii Sanctae Missae est Jesus Christus, et sacerdos est minister, qui in nomine Jesu Christi offert idem sacrificium Patri Aeterno.

661. P. Quis instituit sacrificium Sanctae Missae?

251

659.

問然則彌撒聖祭有什麼宗向

答彌撒聖祭有四樣宗向第一是好好光榮天主所以
叫欽崇的聖祭第二是謝天主所賜諸恩所以叫感
謝的聖祭第三是平息天主的義怒及補贖我們所
犯的罪也為煉靈轉求所以叫補贖的聖祭第四是
求要緊恩典所以叫求恩的聖祭

660.

問誰个獻彌撒聖祭于天主

答第一最大的獻者即是耶穌基利斯督後來是司鐸
們用耶穌聖名為主禮祭獻這個聖祭於天主聖父
問立定了彌撒聖祭

661.

R. Sacrificium sanctae Missae Iesus
Christus Ipse instituit, quando instituit
Sacramentum Eucharistiae; et dixit,
ut fieret in memoriam suae Passionis.

662. P. Cui offertur Sancta Missa?

R. Sancta Missa offertur soli Deo.

663. P. Si Sancta Missa offertur soli Deo,
cur celebrantur tot Missae in honorem
S^{mae} Virginis et Sanctorum?

R. Missa quae celebratur in honorem
S^{mae} Virginis et Sanctorum, est semper
sacrificium oblatum soli Deo: dicitur
autem celebrata in honorem S^{mae} Vir-
ginis et Sanctorum, ad gratias agen-
das Deo pro donis collatis illis, et ad
obtinendas a Deo per eorum interces-
sionem abundantius gratias nobis
necessarias.

答彌撒聖祭是耶穌基督在建立聖體時候親自立定的他對宗徒們說過亦該行此為記念他的苦難

662. 問彌撒聖祭獻給誰个

答彌撒聖祭單單獻給天主

663. 問若彌撒聖祭單單獻給天主為什麼做許多彌撒為恭敬聖母及聖人呢

答恭敬聖母及聖人的彌撒也是單單獻給天主獻給天主的聖祭但說了為恭敬聖母及聖人的即是為謝天主賞賜他們的恩典又因他們的轉求使我們

664 P. Quis est particeps fructuum Missae?
R. Cetera Ecclesia participat de fructibus Missae; sed specialiter 1° Sacerdos et illi, qui assistunt Missae, qui considerantur uniti Sacerdoti. 2° illi pro quibus applicatur Missa, qui possunt esse tum vivi tum defuncti.

Articulus II^{us}

De modo assistendi Missae.

665 P. Quaeenam necessaria sunt ad bene et fructuose assistendum Sanctae Missae?

R. Ad bene et fructuose assistendum Sanctae Missae duo sunt necessaria: 1° Modestia personae.
2° Devotio cordis

能得天主許多要緊的恩典。

664. 問誰個有分彌撒的好處。

答彌撒的好處合聖教會完全有分的。倒底第一特是做彌撒的司鐸及望彌撒的人。因也算同司鐸一塊兒的。第二特為什麼人獻的彌撒或為生者或為死者。

第二節講望彌撒的樣子

665. 問要望彌撒有益處的有幾樣要緊。

答要望彌撒有益處的要緊有兩樣。一身體端正。二心

666. *P.* In quo consistit modestia personae?

R. Modestia personae consistit in modo speciali, ut simus modeste vestiti, in servando silentium et recollectionem, et quae possibile est, genuflectendo, excepto per duo Evangelia, quae audienda sunt stando.

667. *P.* In auscultando Sanctam Missam qualis est melior modus adhibendi devotionem cordis?

R. In auscultando Sanctam Missam melior modus adhibendi devotionem cordis est sequens:

1° Unire jam a principio propriam intentionem intentioni sacerdotis, offerendo Deo Sanctum sacrificium ad fines, ob quos fuit institutum.

2° Comitari sacerdotem in quaque prece, in actione sacrificii. 254

3° Meditari Passionem et Mortem Jesu Christi, et ex corde abhorere peccata, quae causa fuerunt illius.

4° Communicare sacramentaliter, vel saltem spiritaliter, quando sacerdos communicat.

中熱心。

666. 問：身體端正是什麼。

答：身體端正，即是衣服要清潔，要默靜，要收心，要跪下。除了兩次念新經時可站起。

667. 問：望彌撒時，怎麼樣熱心算好了。

答：望彌撒時熱心，即是第一從彌撒起，頭把自己的意思與司鐸同心合意，祭獻天主，完全照立定彌撒的宗向，第二相伴司鐸所念的經言，所行的禮節，第三默想耶穌基利斯督受難釘死及痛悔自己的罪，即是他苦難的緣由，第四司鐸領聖體，我也領聖體，至

668. *P.* Quid est Communio Spiritualis?

R. Communio spiritualis est magnum desiderium conjungi sacramentaliter cum Jesu Christo, dicendo. ex. gr.: "Domine mi, Jesu Christe, ego toto ex corde desidero uniri tecum nunc et per totam aeternitatem": et faciendo eosdem actus, qui fiunt ante et post Communionem sacramentalem.

669. *P.* Recitare Rosarium vel alias preces per Missam impedit ne illam audiam cum fructu?

R. Recitare istas preces non impedit audire sanctam Missam cum fructu, dummodo satagat quis sequi actionem sancti sacrificii.

少神領聖體

668. 問神領聖體是什麼

答神領聖體就是很願意與耶穌基利斯督結合如同
實領一般比方說吾主耶穌基利斯督吾全心願與
爾結合自今迄於無窮世且領的前後也同實領一
樣發出諸情

669. 問望彌撒時念玫瑰經或別樣經阻當望彌撒的好處
麼

答望彌撒時若能知道彌撒的所在念經便不阻當望
彌撒的好處

670. *P.* An est etiam bonum orare pro aliis
adsistendo Sanctae Missae?

R. Bonum est etiam orare pro aliis
adsistendo Sanctae Missae, quin
imo tempus Sanctae Missae est ma-
gis opportunum ad orandum pro vivis
et pro defunctis.

671. *P.* Missa absoluta quid deberet fieri?

R. Missa absoluta, oporteret gratias
agere Deo, eo quod nobis largitus fue-
rit gratiam adsistendi isti magno Sa-
crificio, et veniam petere defectuum
in adsistendo commissorum.

Caput VI^m

De Poenitentia.

Articulus I^{us}

De Poenitentia in genere.

672. *P.* Quid est Poenitentia?

670. 問彌撒中為他人祈求好處。

答彌撒中為別人求天主是很好好的，並且這時為生的死的求天主是更相宜的。

671. 問彌撒畢後該做什麼。

答彌撒畢後該謝天主賞賜望彌撒的恩典，並且求天主寬免望彌撒時所犯的罪過。

第六章講告解聖事

第一節總論告解聖事

672. 問告解是什麼。

R. Pœnitentia, dicta etiam Confessio, est sacramentum institutum a Jesu Christo ad condonanda peccata commissa post Baptismum.

673. Q. Cur huic Sacramento datur Nomen Pœnitentiae?

R. Huic Sacramento datur Nomen Pœnitentiae, quia ad obtinendam peccatorum condonationem necessarium est illa detestari per pœnitentiam, et quia ille, qui culpam commisit, debet se subicere pœnae a sacerdote impositae.

674. Q. Cur istud Sacramentum vocatur etiam Confessio?

R. Istud Sacramentum vocatur etiam Confessio, quia ad obtinendam peccatorum condonationem non sufficit illa detestari; sed est necesse accusare illa apud sacerdotem, id est illa confiteri.

675. Q. Quando Jesus Christus instituit Sacramentum Pœnitentiae?

答告解也稱痛告是耶穌基利斯督所立定的聖事為
赦領洗後所犯的罪

673

問為什麼這件聖事亦稱痛告聖事

答告解聖事亦稱痛告聖事因為若要赦罪先該痛悔
補贖自己的罪且犯了罪該願意做司鐸所命的補
贖

674

問為什麼這件聖事亦稱告解

答這件聖事亦稱告解因為若要赦罪單痛悔不敷
還該告訐司鐸自己的罪這就是告罪

675

問耶穌基利斯督在什麼時候立定告解聖事

R. Jesus Christus instituit Sacramentum Poenitentiae in die suae Resurrectionis, quando ingressus Coenaculum, solemniter dedit suis Apostolis facultatem remittendi peccata.

676. Q. Quomodo Jesus Christus dedit suis Apostolis facultatem remittendi peccata?

R. Jesus Christus dedit suis Apostolis facultatem remittendi peccata, insufflans super illos, et dicens: "Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittentur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt."

677. Q. Quaesnam est materia Sacramenti Poenitentiae?

R. Materia Sacramenti Poenitentiae dividitur in remotam et proximam. Materia remota constituitur per peccata commissa a poenitente post Baptismum, et materia proxima constituitur per actus poenitentis ipsius, id est Contritio, Accusatio et Satisfactio.

答耶穌基利斯督立定告解聖事在自己復活的日子
准了建定聖體的大廳付宗徒們赦罪的權柄

676.

問怎麼樣耶穌基利斯督付宗徒們赦罪的權柄

答耶穌基利斯督付宗徒們赦罪的權柄向他們吹了
氣對他們說你們領聖神罷誰个罪你們赦即是赦
了若你們不赦即是不赦

677.

問那個是告解聖事的材料

答告解聖事的材料有兩樣有遠的有近的遠的即是
領洗後所犯的罪近的即是辦神工人的工夫如痛
悔告明補贖

678. P. Quænam est forma Sacramenti Pœnitentiæ?

R. Forma Sacramenti Pœnitentiæ est ista: "Ego te absolvo a peccatis tuis".

679. P. Quis est Minister Sacramenti Pœnitentiæ?

R. Minister Sacramenti Pœnitentiæ est Sacerdos approbatus ab Episcopo ad audiendas Confessiones.

680. P. Cur dixisti Sacerdotem debere esse approbatum ab Episcopo?

R. Sacerdos debet approbari ab Episcopo ad audiendas Confessiones, quia ad valide administrandum istud Sacramentum, non sufficit potestas Ordinis; sed necessaria est etiam potestas jurisdictionis, id est facultas judicandi, quæ debet dari ab Episcopo.

681. P. Quot sunt partes Sacramenti Pœnitentiæ?

R. Partes Sacramenti Pœnitentiæ sunt: Contritio, Confessio, et Satisfactio pœnitentis, et Absolutio Sacerdotis.

678. 問：那個是告解聖事的模範？

答：告解聖事的模範，即是赦罪經。念說我赦你的罪。

679. 問：誰是告解聖事的主禮？

答：告解聖事的主禮，即是經主教准許聽神工的司鐸。

680. 問：為什麼該經主教准許的司鐸？

答：該經主教准許的司鐸，聽神工，因為辦這件聖事，單有神品的權柄，不設另外要有裁判的權柄，就是許能判斷的。這必須經主教付給。

681. 問：告解聖事分幾分？

答：告解聖事分四分，即是痛悔、告明、補贖及司鐸赦罪。

682. P. Quid est Contritio, vel Dolor peccatorum?

R. Contritio, vel Dolor peccatorum est animi displicentia, per quam detestamur peccata commissa, et proponimus non amplius alia committere in posterum.

683. P. Quid significat vox "Contritio"?

R. Haec vox "Contritio" significat fractionem et usionem, sicut quando lapis tunditur et reducitur in pulverem.

684. P. Cur datur nomen contritionis Dolori peccatorum?

R. Datur nomen contritionis Dolori peccatorum, ad significandum cor durum peccatoris aliquo modo conteritur ob Dolorem offendisse Deum.

685. P. In quo consistit Confessio peccatorum?

682. 問痛悔是什麼。

答痛悔即是心裡難過惱恨自己的罪定心改過以後
再不敢犯。

683. 問痛悔這兩字有什麼解說。

答痛悔兩字的意思即是破及碎的解說如同一塊石頭搗毀變成灰塵。

684. 問為什麼恨罪要用痛悔二字。

答恨罪要用痛悔二字是為表明罪人硬心現在悔恨
得罪天主如同搗毀破碎一般。

685. 問告明是什麼。

R. Confessio peccatorum consistit in accusatione distincta nostrorum peccatorum facta Confessario ad obtinendam absolutionem et poenitentiam.

686. Q. Cur Confessio vocatur accusatio?

R. Confessio vocatur accusatio, quia non debet esse indifferens narratio, sed vera et dolorosa manifestatio propriorum peccatorum.

687. Q. Quid est satisfactio vel poenitentia?

R. Satisfactio vel poenitentia est illa preces, vel aliud bonum opus, quod Confessarius injungit poenitenti in expiationem peccatorum.

688. Q. Quid est absolutio?

R. Absolutio est sententia, quam Sacerdos pronuntiat in Nomine Jesu Christi ad remittenda peccata poenitenti.

答告明是在司鐸跟前明白說出自己的罪為得着寬免及補贖

686. 問為什麼這件聖事告解稱告罪

答這件聖事告解稱告罪因為非如同講故事然該是真的難過說出自己的罪

687. 問補贖是什麼

答補贖即是司鐸所定的經或別的善工命辦神工的人做的為補所犯的罪

688. 問赦罪是什麼

答赦罪即是司鐸出的判斷因耶穌基利斯督的名寬

689. P. Ex partibus Sacramenti poenitentiae quaenam est magis necessaria?

R. Ex partibus Sacramenti poenitentiae magis necessaria est Contritio, quia sine illa nunquam potest obtineri remissio peccatorum, et cum ipsa sola, quando est perfecta, potest obtineri venia, dummodo conjungatur cum desiderio, saltem implicito, Confessionis.

Articulus II^{us}

De effectibus et de necessitate Sacramenti poenitentiae et de dispositionibus ad bene illud recipiendum.

690. P. Quot sunt effectus Sacramenti Poenitentiae?

R. Sacramentum Poenitentiae confert 1° gratiam sanctificantem, per quam remittuntur peccata mortalia et etiam venialia, quae confessi sumus, et quorum habemus dolorem; 2° Mutat poenam aeternam in temporalem, de qua etiam

赦人罪

689. 問告解幾分當中那一分是最要緊的。

答告解最要緊的一分是痛悔因為沒有痛悔不能得罪之赦併且有了上等痛悔雖未辦神工只要定志願意辦神工亦能得赦罪的恩。

第二節講告解的效驗要緊預備

690. 問告解聖事有幾樣效驗

答告解聖事第一賞賜聖寵赦去大罪及已痛悔已告過的小罪第二永遠的罰變為暫時的罰且這個罰

remittitur plus minusve juxta dispositio-
nes; 3°: Restituit merita bonorum operum
factorum antequam committeretur pec-
catum mortale; 4°: Dat animae auxilia
opportuna ne recidat in culpam, et reddit
pacem conscientiae.

691. Q. An Sacramentum Poenitentiae est ne-
cessarium omnibus ad salutem?

R. Sacramentum Poenitentiae est ne-
cessarium ad salutem omnibus illis,
qui post Baptismum commiserunt ali-
quod peccatum mortale.

692. Q. An est bonum confiteri saepe?

R. Confiteri saepe est optimum, quia Sa-
cramentum Poenitentiae praeterquam
quod delet peccata, dat insuper gratias
opportunas ad illa vitanda in posterum.

693. Q. Sacramentum Poenitentiae habet vir-
tutem remittendi peccata, utcumque mul-
ta et gravia sint?

R. Sacramentum Poenitentiae habet vir-
tutem remittendi omnia peccata, utcum-
que multa et gravia sint, dummodo re-
cipiatur cum debitis dispositionibus.

照人的靈魂預備亦能少減的第三復活失落的功
勞第四幫助靈魂再不犯罪又重新使良心平安

691. 問告解聖事為救靈魂可是衆人所要緊的麼

答告解聖事為救靈魂是為領洗後犯過大罪的人要
緊的

692. 問屢次告解好麼

答屢次告解是很好的因為告解聖事不單單救罪還
賞賜相宜的聖寵使人躲避犯罪

693. 問告解聖事能赦很多很重的罪麼

答要當告解能赦不論怎麼樣多不論怎麼樣重的罪

694. Q. Quot res requiruntur ad faciendam bonam Confessionem?

R. Ad faciendam bonam confessionem requiruntur quinque res. 1^a Examen conscientiae. 2^a Dolor offendisse Deum. 3^a Propositum non amplius peccandi. 4^a Accusatio suorum peccatorum. 5^a Satisfactio, vel poenitentia.

695. Q. Quid debemus facere ante omnia pro bona Confessione?

R. Ut bonam faciamus Confessionem ante omnia debemus ex corde rogare Deum, ut Det nobis lumen ad cognoscenda omnia nostra peccata et vires ad illa detestanda.

Articulus III^{us} De Examine.

696. Q. Quid est examen Conscientiae?

R. Examen Conscientiae est diligens inquisitio peccatorum commissorum post ultimam Confessionem bene factam.

694. 問妥當告解有幾條要緊規矩。

答妥當告解有五條要緊規矩。就是一省察、二痛悔、三定改、四告明、五補贖。

695. 問為辦妥當神工先該做什麼。

答為辦妥當神工先該求天主光照我們明悟，使能認得一總所犯的罪，又賞賜力量，使能痛悔。

第三節 講省察

696. 問省察是什麼。

答省察是用心查考自己，從末次辦妥當神工後所犯

697. P. Quomodo fit examen Conscientiae?

R. Examen conscientiae fit revocando diligenter in memoriam, coram Deo, omnia peccata commissa, nunquam accusata, cogitatione, verbo, opere, omissione contra praecepta Dei et Ecclesiae et circa officia proprii status.

698. P. Circa quas alias res debemus examen instituere?

R. Examen etiam instituere debemus circa habitus pravos, et occasiones peccatorum.

699. P. In examine debemus ne etiam quaerere numerum peccatorum?

R. In examine debemus etiam quaerere numerum peccatorum mortalium.

700. P. Quid requiritur ut peccatum sit mortale?

過的罪

697. 問，怎麼樣做省察。

答：省察，即是在天主臺前，用心記記從前所犯過的，還沒有告的罪，即是在所思所言所行所缺相反天主十誡、聖教會規矩及自己本分的罪。

698. 問，還有別的事情該查考麼。

答：還該查考自己習慣的毛病及犯罪的危險。

699. 問：省察時該查明罪的次數麼。

答：省察時該查明大罪的次數。

700. 問：怎麼樣一個罪是大罪了。

R. Ut peccatum sit mortale requiruntur tria: Materia gravis, plena advertentia, et plenus consensus voluntatis.

701. Q. Quando adest materia gravis?

R. Datur materia gravis quando agitur de re notabiliter contraria legi Dei et Ecclesiae.

702. Q. Quando habetur plena cognitio in peccando?

R. Habetur plena cognitio in peccando quando perfecte quis cognoscit se facere grave malum.

703. Q. Quando in peccando datur plenus consensus voluntatis?

R. Habetur plenus consensus voluntatis peccando, quando deliberate quis vult facere aliquid, quod scit esse peccatum.

答成功一个大罪該有三樣一材料是重大的二明白
懂清楚的三故意要了的

701. 問幾時材料是重大的

答重大的罪料即是大相反天主十誡或聖教會的規

矩

702. 問幾時算明白懂清楚了犯的

答明白懂清楚了犯的即是明白知道現在犯重罪了

703. 問何謂故意犯的

答故意犯的即是一件事曉得他是罪倒底情愿還要
犯他

704. P. Quaeenam diligentia adhiberi debet
in examine conscientiae?

R. In examine conscientiae debet ad-
hiberi illa diligentia, quae adhibere-
tur in negotio magni momenti.

705. P. Quantum temporis impendendum est
in examine?

R. Impendi debet in examine conscien-
tiae plus, vel minus temporis, juxta
necessitatem; id est juxta numerum
et qualitatem peccatorum, quae gravant
conscientiam, et secundum tempus e-
lapsum ab ultima confessione bene
facta.

706. P. Quomodo potest facilius reddi exa-
men pro Confessione?

R. Facilius redditur examen pro con-
fessione, si unoquoque vespere quis facit ²⁶⁷
examen super actionibus illius diei.

Articulus IV^{us}
De Dolore.

704. 問省察該怎麼樣用心。

答省察的用心該如同辦一件大事情。

705. 問省察該多少工夫。

答省察工夫的多少該看幾分要緊。即是要看罪的次

數並罪的輕重。又要看前次妥當告解後時候的遠

近。

706. 問神工前怎麼樣能容易省察。

答要神工前容易省察該每晚省察本日的行為。

第四節講痛悔

707. P. Quid est Dolor peccatorum?

R. Dolor peccatorum consistit in Displacencia, et in sincera detestatione offensae Deo illatae,

708. P. Quotuplex est Dolor?

R. Dolor est duplex: perfectus, vel contritionis; imperfectus, vel attritionis.

709. P. Quomodo est Dolor perfectus, vel Contritionis?

R. Dolor perfectus, vel Contritionis est Displacencia offendisse Deum, quia Deus est infinite Bonus et dignus amari per se ipsum.

710. P. Cur vocas Dolorem perfectum Contritionis?

R. Voco Dolorem perfectum Contritionis ob duas rationes. 1° Quia ipse respicit exclusive Bonitatem Dei, et non nostram utilitatem, vel nostrum damnum. 2° quia statim

707 問痛悔是什麼。

答痛悔是心裡難過。懊悔得罪了天主。

708 問痛悔有幾樣。

答痛悔有上等下等。兩樣痛悔。

709 問什麼是上等痛悔。

答上等痛悔是心裡難過得罪了天主。因為天主自有萬樣美好。且無窮可愛的。

710 問為什麼這樣痛悔。稱是上等痛悔。

答稱這樣痛悔是上等痛悔。有兩個緣故。第一單想天主的好。不想我自己的好處。自己的害處。第二雖仍

obtinet nobis condonationem peccatorum, quamvis remaneat obligatio Confessionis,

711. Q. Ergo dolor perfectus obtinet nobis condonationem peccatorum independentem a Confessione?

R. Dolor perfectus non obtinet nobis condonationem peccatorum independentem a Confessione, quia semper includit voluntatem confessionis.

712. Q. Cur dolor perfectus vel Contritionis producit hunc effectum reponendi nos in gratia Dei?

R. Dolor perfectus, vel Contritionis producit hunc effectum, quia nascitur ex Charitate, quae nequit simul adesse in anima cum peccato mortali.

713. Q. Quisnam est dolor imperfectus, vel attritionis?

R. Dolor imperfectus, vel Attritionis est ille, per quem nos poenitet offendisse Deum, ut summum iudicem, id est ob timorem poenae nobis debitae, et solvendaе, vel in ista vita,

有辦神工的本分，倒底罪已赦去的了。

711. 問：然則不告解，單發上等痛悔，也能赦罪麼？

答：發上等痛悔，不告解，不得罪之赦，因為發上等痛悔的時候，總該有告解的願意。

712. 問：上等痛悔，怎麼樣能挽回天主的聖寵？

答：上等痛悔，能挽回天主聖寵的效驗，因為上等痛悔，從愛德來的，但愛德不能同罪一齊居在靈魂上。

713. 問：什麼是下等痛悔？

答：下等痛悔，就是我們悔恨得罪天主，因為他是審判的大主，即是因為怕天主，或在世上，或在死後，該受

vel in altera, vel propter turpitudinem peccati.

714. P. Quas condiciones habere debet dolor, bonus ut sit?

R. Dolor, ut sit bonus, oportet habeat quatuor condiciones: Debet esse internus, supernaturalis, summus, et universalis.

715. P. Quid significat dolorem debere esse internum?

R. Dolor internus significat debere esse in corde, et in voluntate, et non tantum in verbis.

716. P. Cur dolor debet esse internus?

R. Dolor debet esse internus, quia voluntas, quae elongata fuerat a Deo, per peccatum, debet redire ad Deum, detestando peccatum commissum.

的罰或因是大罪的醜陋。

714. 問要好好發痛悔該有幾條章程。

答好的痛悔該有四樣章程。一從心裡來的。二超越性情的。三至大無比的。四無一罪不恨的。

715. 問痛悔是從心裡來的。什麼解說。

答痛悔從心裡來的。即是從心中及愛欲內發出來的。不在說話內。

716. 問為什麼痛悔該從心裡來的。

答痛悔該從心內來的。因為犯罪的時候心離了天主。所以現在該痛恨所犯的罪重新回到天主。

717. P. Quid significat Dolorem debere esse supernaturalem?

R. Dolorem debere esse supernaturalem significat debere excitari in nobis per gratiam Dei, et debere concipi per motiva Fidei.

718. P. Cur dolor debet esse supernaturalis?

R. Dolor debet esse supernaturalis, quia supernaturalis est finis, cui dirigitur, id est ad obtinendam veniam a Deo, ad acquirendam gratiam sanctificantem, et jus ad vitam aeternam.

719. P. Explica adhuc melius differentiam inter Dolorem supernaturalem et naturalem.

R. Qui poenitet offendisse Deum, quia Deus est infinite Bonus, et dignus amari per se ipsum, vel quia amisit Paradisum, et meruit Infernum, id est ob malitiam intrinsicam peccati, habet Dolorem supernaturalem,

717. 問痛悔該是超越性情的什麼解說。

答痛悔該是超越性情的，即是從天主的聖寵發出來的，也因信德的緣故有了這個痛悔。

718. 問為什痛悔該是超越性情的。

答痛悔該是超越性情的，因為發痛悔的終向是超性的，即是為得着天主寬免，為重新得着聖寵並永福的名分。

719. 問請你再解說本性與超性的痛悔有什痛分別。

答一個人發痛悔是因為得罪無窮美好的天主，及該愛在萬有之上的天主，或因為失落天堂，又該下地。

quia istae rationes sunt rationes Fidei.
Qui vero poeniteret tantum propter igno-
miniam, vel punitivem, quae veniret ab
hominibus, vel propter damnum pure
temporale, is haberet dolorem naturalem,
quia poeniteret propter motivum ana-

720. P. Cur dolor debet esse summus?

R. Dolor debet esse summus, quia debe-
mus aestimare et odisse peccatum, uti
summum malum, quum sit offensa
Dei Summi Boni.

721. P. Ad dolendum de peccatis an est ne-
cesse lugere, sicut aliquando fit pro
infortuniis hujus vitae?

R. Non est necesse materialiter lugere
prae dolore peccatorum; sed sufficit,
ut in corde pluris fiat de offensa Dei,
quam de quocumque infortunio alio.

獄等。這樣是超性的痛悔。因這些痛悔的緣由，都是信德的緣由。一個人發痛悔，因為無臉，因為人要懲辦，或為不拘什麼世上的害處。這些痛悔是本性的，因他為人性本性的緣故，發了痛悔。

220

問：為什麼痛悔該是至大無比的？

答：痛悔該是至大無比的，因為我們該想該恨，罪是最大的害處，得罪無窮美善的天主。

221

問：發痛悔該流淚，如同哭我遭了一樣世難麼？

答：發痛悔不必下淚，但更該心中悔恨，得罪天主，勝過世上不拘什麼患難。

722. P. Quid significat dolorem debere esse universalem?

R. Dolorem debere esse universalem significat debere se extendere ad omnia peccata commissa mortalia.

723. P. Cur dolor debet se extendere ad omnia peccata mortalia commissa?

R. Dolor debet se extendere ad omnia peccata mortalia commissa, quia qui non poenitet etiam de uno peccato mortali, manet inimicus Dei.

724. P. Quid debemus facere, ut habeamus dolorem nostrorum peccatorum?

R. Ad habendum dolorem nostrorum peccatorum, debemus illum ex corde petere a Deo, et illum excitare in nobis per considerationem maligni mali operati per peccatum.

725. P. Quomodo facies ad excitandam detestationem peccatorum?

722

問痛悔該是魚一罪不恨的什麼解說。

答痛悔該是魚一罪不恨的就是該恨所犯的一總大罪。

723

問為什麼痛悔該恨所犯的一總大罪呢。

答痛悔該恨所犯一總的大罪因為若有一個罪不恨仍做天主的仇人。

724

問為發痛悔該做什麼。

答為發痛悔先該真心求天主賞賜我痛悔後該激動我心勉勵發他。想我犯罪做了多大的不好。

725

問怎麼樣激動起我心發痛悔。

Pl. Ut me excitem ad detestationem peccatorum. 1° Considerabo rigorem divinae justitiae, et deformitatem peccati, quod deturpavit animam meam et me reddidit dignum poenis aeternis Inferni. 2° Considerabo me amisisse gratiam, amicitiam, filiationem Dei et hereditatem Paradisi. 3° Me offendisse meum Redemptorem, pro me mortuum et mea peccata fuisse causam mortis Illius. 4° Me contempsisse meum Creatorem, meum Deum; me tergum vertisse Illi, meo summo Bono, Digno amari super omnia, et cui servirem fideliter.

726. P. Debemus ne valde solliciti esse, quando pergimus ad Confessionem, ut habeamus verum dolorem nostrorum peccatorum? 274

R. Quando accedimus ad Confessionem debemus esse valde solliciti concipiendi verum dolorem nostrorum peccatorum, quia ista est res praecipua praeter omnibus et si deest dolor, Confessio nil valet.

答為激動我的心一該想天主無窮公義的利害及罪的污穢壞我靈魂又要受永罰二該想失去聖寵失去天主的交情又失去義子的地位天堂的產業三該想得罪我的救世主他為我釘死了又想我的罪是他釘死的緣由四該想我輕慢造我的大主我的天主又想我遠離最大美善最可愛在萬有之上及最該奉事的天主

726.

問告解的時候該十分用心發真心痛悔麼

答告解的時候必該十分用心發真心痛悔因為痛悔是最要緊的若無痛悔告解便沒有用處

727. P. Qui confitetur tantum peccata venialia, debet ne habere dolorem de omnibus?

R. Qui confitetur tantum peccata venialia, ut faciat Confessionem validam, sat est, ut poeniteat de aliquo inter illa; sed ad obtinendam veniam de omnibus, necesse est, ut poeniteat de omnibus, quae cognoscit se commisisse.

728. P. Qui accusat tantum peccata venialia, et poenitet de nullo, an agit bonam Confessionem?

R. Qui accusat tantum peccata venialia, et de nullo poenitet, facit Confessionem nullam; quin ipsa est sacrilega, si deficientia doloris est sibi cognita.

729. P. Quid faciendum est ad reddendam magis tutam Confessionem peccatorum venialium tantum?

R. Ad reddendam magis tutam Confessionem peccatorum venialium tantum, prudens est accusare eum vero dolore etiam aliquod peccatum grave vitae praeteritae, etsi jam alias accusatum.

730. P. An est bonum agere saepe actum Contritionis?

727. 問單告小罪也該痛悔這一總的小罪麼。

答單告小罪為神工妥當痛悔一个小罪亦彀了倒底要得一總小罪的寬免該痛悔一總的小罪。

728. 問若單告小罪亦不痛悔神工妥當麼。

答若單告小罪亦不痛悔神工沒有用處另外若不痛悔是故意的便犯冒告解的罪。

729. 問單告小罪要使神工妥當該做什麼。

答單告小罪要使神工妥當把從前告過的一个最大的罪真心痛悔再告這是很妙的。

730. 問屢次發痛悔好麼。

R. Bonum et utilissimum est agere
saepe actum contritionis, maxime ante
cubitum, et quando quis deprehendit
vel dubitat commisisse peccatum mor-
tale, ut redeat in gratiam Dei citius;
et iuvat ad obtinendam facilius a Deo
gratiam agendi similem actum in ma-
jori necessitate, id est in periculo mortis.

Articulus V^{us}
De Proposito -

731. P. In quo consistit propositum?

R. Propositum consistit in volun-
tate strenua non amplius committen-
di peccatum, et utendi medijs neces-
sariis ad illud fugiendum.

732. P. Quasdam condiciones debet habere
Propositum, ut sit bonum?

答。屢次發痛悔是很好的。又很有好處的。最要緊在睡
前。及覺着或疑惑犯了大罪的時。盼望早些再得天
主聖寵。這樣痛悔。又相幫人容易得到天主恩典。使
患難時。即臨終時候。發真心痛悔。

第五節 請定改

731. 問定改是什麼。

答。定改即是勇敢的主意。定當再不犯罪。又用一總要
緊的法子。躲避犯罪。

732. 問。要有好的定改。該有什麼章程。

R. Ut Propositum sit bonum debet habere principaliter tres conditiones: debet esse absolutum, universale, et Efficax.

733. P. Quid significat Propositum absolutum?

R. Propositum absolutum significat Propositum esse sine conditione vel la temporis, loci, vel personae.

734. P. Quid significat Propositum debere esse universale?

R. Propositum debere esse universale significat nos debere fugere omnia peccata mortalia, tum illa jam alias commissa, tum illa, quae possemus committere.

735. P. Quid significat, Propositum debere esse efficax?

R. Propositum debere esse efficax, significat, oportere habere voluntatem resolutam potius amittendi omnia,

答要有好的定改該有三樣章程一完全的二公共的

三有效的

733. 問完全的定改什麼解說

答完全的定改即是定改一事無論什麼時候什麼地

方什麼個人

734. 問公共的定改是什麼

答公共的定改即是躲避一總大罪或前已犯過的或

將來能犯的

735. 問有效的定改是什麼

答有效的定改即是有着實的主意寧願失去不論什

quam committere aliquod novum peccatum, fugere occasiones periculosas peccandi, destruere habitus pravae, et ad implere officia vel obligationes contractas propter nostra peccata.

736. P. Quid intelligitur per habitum pravam?

R. Per habitum pravam intelligitur dispositio acquisita, ut facilius cadat quis in illa peccata, quibus assuetus factus sit.

737. P. Quid faciendum est ad corrigendos habitus pravae?

R. Ad corrigendos habitus pravae, debemus invigilare supra nos, multum orare, frequentare Confessionem, seligere bonum directorem stabilem, et exsequi ejus consilia, et remedia, ab ipso proposita.

738. P. Quid intelligitur per occasiones periculosas peccandi?

R. Per occasiones periculosas peccandi intelliguntur omnes illae circumstantiae temporis, loci, personarum, vel rerum, quae natura sua, vel nostra fragilitate nos inducunt ad peccandum.

麼東西不願再犯一個罪。又躲避一總犯罪的危險。斷絕惡習及盡我犯罪後應有的本分。

736. 問惡習是什麼

答惡習即是心裡一個光景容易犯習慣的一樣罪。

737. 問改去惡習該做什麼

答改去惡習該留心自己多求天主勤行告解擇定一位神師聽他的指教用他所給的法子。

738. 問犯罪的危機是什麼

答犯罪的危機就是一總光景如同時候地方人事情或出他們本性或因我們軟弱引誘我們犯罪。

739. Q. Evitemus sub gravi vitare omnes
occasiones periculosas?

R. Evitemus sub gravi vitare illas oc-
casiones periculosas, quae, ut plu-
rimum, nos inducunt ad committen-
dum peccatum mortale, quae vocan-
tur occasiones proximae peccati.

740. Q. Quid debet facere ille, qui non po-
test fugere ab aliqua occasione pecca-
ti?

R. Qui non potest vitare aliquam
occasionem peccati, aperiat rem Con-
fessorio, et sequatur Ejus consilia.

741. Q. Quaeenam considerationes adju-
vant ad faciendum propositum?

R. Ad faciendum propositum juvant
eandem considerationes, quae valent
ad excitandum dolorem; nempe ma-
tivorum consideratio, quae habemus
timendi Justitiam Dei, et amandi
Ejus infinitam Bonitatem.

739. 問可有本分躲避一總犯罪的危險麼

答我們有重本分躲避一總犯罪的危險就是慣常引人犯罪的這就稱犯罪的近機會

740. 問若不能躲避一個犯罪的機會該做什麼

答若不能躲避一個犯罪的機會該告訴聽神工的神父及聽他的引導

741. 問要定改該想什麼

答要定改該想以上所說發痛悔的想頭即是想怕天主公義及想該愛慕天主的美善

Articulus VI^{us}

De accusatione peccatorum Confessario.

742. P. Post bonam praeparationem ad Confessionem per Examen, per Dolorem et Propositum, quid facies?

R. Post bonam praeparationem ad Confessionem per Examen, Dolorem et Propositum, sistam me Confessario, ut a seusem mea peccata, et obtineam abolutionem.

743. P. Quanam peccata tenemur confiteri?

R. Tenemur confiteri omnia peccata mortalia; bonum est tamen confiteri etiam venialia.

744. P. Quasnam condiciones debet habere accusatio peccatorum, vel Confessio?

R. Condiciones praecipuae, quas debet habere accusatio peccatorum, sunt quinque. Debet esse Humilis, integra, sincera, prudens, et brevis.

745. P. Quid significat, "Accusatio debet esse Humilis.?"

第六節 請告明

742.

問 預備辦神工如省察痛悔定改以後該做什麼

答 省察痛悔定改以後該到神父身邊去告明我所犯的罪請他赦罪的

743.

問 該告明什麼罪

答 該告明一總大罪倒底告小罪亦是好的

744.

問 告明有什麼章程

答 告明有五條要緊章程一謙遜二完全三老實四見識五簡短

745.

問 謙遜的告明是什麼

R. "Accusatio debet esse humilis" significat poenitentem debere se accusare coram suo Confessario sine superbia mentis vel verborum; sed cum sensibus rei, qui cognoscit suam culpam, et apparet coram iudice.

746. P. Quid significat: "Accusatio debet esse integra"?

R. "Accusatio debet esse integra" significat debere accusari cum suis circumstantiis et in suo numero omnia peccata mortalia commissa post ultimam confessionem benefactam, et quorum conscientia habetur.

747. P. Quasnam circumstantiae manifestari debent, ut accusatio sit integra?

R. Ut accusatio sit integra debent manifestari circumstantiae, quae mutant speciem peccati. 281

748. P. Quasnam sunt circumstantiae, quae mutant speciem peccati?

R. Circumstantiae, quae mutant speciem peccati, sunt 1° illae, per quas actio peccaminosa a veniali fit mortalis.

答謙遜的告明即是辦神工的人在神父跟前不要心口發傲倒底如同犯人在判官前認自己的罪。

746. 問完全的告明是什麼。

答完全的告明即是該告一總大罪並罪的光景罪的次數從末次要當神工到今日自己良心當中所知道。

747. 問要告明完全什麼罪的光景該告。

答要告明完全該告罪的換類光景。

748. 問那個是罪的換類光景。

答罪的換類光景即是第一一個罪本來小罪後為別

2^a illae, per quas actio peccaminosa continet malitiam duorum, vel plurium peccatorum mortalium.

749. P. Da exemplum circumstantiae, quae faciat, ut peccatum e veniali fiat mortale.

R. Ille qui ad se excusandum diceret mendacium, ex quo grave damnum proveniret proximo, iste deberet manifestare illam circumstantiam, quae multam mendacium ex officioso in graviter damnosum.

750. P. Da nunc exemplum alicujus circumstantiae, per quam eadem actio peccaminosa continet malitiam duorum, vel plurium peccatorum.

R. Qui furatus esset rem sacram, deberet accusare illam circumstantiam, quae addit furto malitiam sacrilegii,

751. P. Si quis non esset certus se commisisse aliquod peccatum, debet ne illud accusare?

R. Si quis non esset certus se commisisse aliquod peccatum, non tenetur illud accusare; si vero vult illud accusare, debet addere

的光景成了大罪第二犯一个大罪又從這個罪裡
生出別樣罪的光景。

749. 問給一個比方罷那個光景從小罪成功大罪。

答比方一個虛話大大的害了別人該當告明這個光
景但他單告了虛話沒有告了那個光景。

750. 問再給一個比方解說一個罪裡生出許多的罪。

答比方一個人偷了聖物該告明這個光景因為這個
光景在偷盜上加了一個褻瀆聖事的罪。

751. 問倘人不著實犯了一個罪該告他麼。

答倘人不著實犯了一個罪確沒有本分告他若要告

se non esse certum illud commisisse.

752. P. Qui non meminit numerum praeciorum suorum peccatorum, quid debet agere?

R. Qui non meminit numerum praeciorum suorum peccatorum, debet accusare numerum magis proximum.

753. P. Qui pure ob oblivionem tacuit peccatum mortale, vel circumstantiam necessariam, fecit ne bona confessionem?

R. Qui pure ob oblivionem tacuit peccatum mortale, vel circumstantiam necessariam, fecit bonam Confessionem, dummodo usus fuerit debita Diligentia ut recordaretur.

754. P. Si peccatum mortale, oblitum in confessione, postea in mentem redit, tenemur ne illud accusare in altera confessione?

R. Si peccatum mortale, oblitum in confessione, postea in mentem redit, tenemur illud accusare in prima sequenti confessione.

755. P. Qui ob ruborem, vel ob aliud motivum, culpabilitatis, tacet peccatum mortale in confessione, quid committit?

他該說這個罪我沒有着實。

752. 問罪的次數記不清楚該做什麼。

答罪的次數記不清楚該告大約數目。

753. 問真真忘了一個大罪或一樣要緊的光景神工妥當麼。

答真真忘了一個大罪或一樣要緊的光景若用心省察過了神工也能妥當的。

754. 問日後知道忘記的大罪下次告解該補告麼。

答日後知道忘記的大罪下次告解即該當補告。

755. 問或因怕羞或為別緣故有心不告一個大罪犯什麼

R. Qui ob ruborem, vel ob aliud moti-
vum tacet culpabiliter aliquod pec-
catum mortale in confessione, pro-
fanat sacramentum, et ideo fit reus
gravissimi sacrilegii.

756. P. Qui culpabiliter tacuit aliquod
peccatum mortale in confessione quo-
modo debet consulere propriae con-
scientiae?

R. Qui tacuit culpabiliter aliquod
peccatum mortale in confessione
debet exponere confessorio peccatum
omissum, dicere quoties illud ta-
cuerit et iterare omnes confessiones
ab ultima bene facta.

757. P. Quid debet considerare ille, qui
tentaretur tacendi aliquod pecca-
tum in confessione?

R. Qui tentaretur ad tacendum a-
liquod peccatum in confessione
grave, debet considerare:

1. Se non erubuisse peccare coram
Deo,

罪

答或因怕羞或為別的緣故有心不告一个大罪是褻瀆聖事犯冒告解的大罪

756. 問辦神工時故意不告一个大罪要良心平安該怎麼樣

答辦神工時故意不告一个大罪該告這個隱去的罪說明幾次不告了，并且把末次辦了妥當神工後來的罪重新再告。

757. 問有誘惑叫我不告明該想什麼

答有誘惑叫我不告明該想一天主無所不知我在他

qui omnia videt.

2° Melius esse manifestare sua peccata Confessario in secreto, quam vivere sine pace in peccato, mori per mortem infelicem, et inde confundi in die iudicii universalis coram toto mundo.

3° Confessarium teneri ad sigillum sacramentale sub gravissimo peccato et sub injunctione poenarum severissimarum temporalium et aeternarum.

758. P. Quid significat: "Accusatio debet esse sincera"?

R. "Accusatio debet esse sincera" significat oportere declarare propria peccata, ut sunt, sine excusatione, diminutione, vel argumento.

759. P. Quid significat: "Accusatio debet esse prudens"?

R. "Accusatio debet esse prudens" significat in confessione peccatorum uti debemus verbis modestioribus, et

臺前、沒有羞怕犯罪、二寧願在神父跟前隱密告罪、
不願將來良心不安、不得善終、且公審判時、罪在衆
人前發顯出來、怎麼樣羞恥、三神父不能把神工內
所聽的、告訴別人、否則受重罰、還要受今世後世極
重的罰。

757

問老實的告明是什麼

答老實的告明即是照所有的罪明明說出來、不要推
托、不要減輕、亦不要加重。

759

問見識的告明是什麼

答見識的告明即是告罪的時候、用端正的說話、且不

Debere abstinere ab aperiendo peccata aliorum.

760. P. Quid significat "accusatio debet esse brevis"?

R. Accusatio debet esse brevis" significat nos non debere dicere confessario inutilia.

761. P. Nonne grave, vel onerosum est debere fateri alii propria peccata, maxime si sint valde foeda?

R. Etsi onerosum possit esse confiteri alteri propria peccata, oportet id agere, quia hoc est de praecepto Divino, et quia aliter nequit obtineri venia peccatorum commissorum, et insuper quia difficultas confessionis compensatur per multas utilitates, et magnas consolationes.

286

Articulus VII^{us}

De modo confitendi.

話他人的罪

260. 問簡短的告明是什麼

答簡短的告明即是在神父前不要講無干涉的事情
261. 問在他人前告自己的罪特告十分醜陋的罪非難事

麼

答在他人前告自己的罪特告十分醜陋的罪雖是難
的然該聽天主的命該當這樣的否則不得罪之赦
況且這樣難處可有無數好處並大的神慰

第七節 講告罪的樣子

762. P. Quomodo te sistes Confessario?

R. Genuflectar ad pedes Confessarii et dicam: "Benedic me, Pater, quia peccavi."

763. P. Quid facies dum Confessarius benedicit?

R. Humiliter me inclinabo ad recipiendam benedictionem, et peragam signum Crucis.

764. P. Peracto signo Crucis quid est dicendum?

R. Peracto signo Crucis oportet recitare: "Confiteor Deo omnipotenti, B^{tae} Virgini M^{riae}, omnibus Sanctis et tibi Pater, meo spirituali, quia peccavi"

765. P. Quid postea facere oportet?

R. Postea oportet dicere: "Confessus jam sum tibi tempore, Deo gratias recepi absolutionem, implevi poenitentiam"

762. 問 怎麼樣到神父跟前去。

答 向神父跪了，對他說求神父降福，因為我犯罪了。

763. 問 神父降福的時候該做什麼。

答 神父降福的時候該俯首劃十字。

764. 問 劃了十字該說什麼。

答 劃了十字後該念願告吾主全能天主，卒世童貞聖母瑪利亞聖女及司鐸代天主位者，因我犯了

罪，云云。

765. 問 後來該做什麼。

答 後來該說幾時辦了神工，謝天主得了赦罪的恩補。

accessi ad communionem". Postea fit accusatio peccatorum.

766. P. Expleta accusatione peccatorum, quid facies?

R. Expleta accusatione peccatorum, dicam: "Accuso etiam omnia peccata vitae praeteritae, praesertim contra talem, vel talem virtutem ex: gr. contra puritatem, contra ^{4^{um}} Mandatum, etc.

767. P. Post hanc accusationem quid est dicendum?

R. Post hanc accusationem debet dici: "De his omnibus peccatis, et de iis, quae non memini, peto veniam a Deo ex toto corde, et a te, Patre, meo spirituali, peto poenitentiam et absolutionem.

768. P. Expleta accusatione peccatorum quid restat faciendum?

R. Expleta accusatione peccatorum oportet auscultare reverenter quod Confessorius dicet; acceptare poenitentiam cum sincera voluntate exequendi; et dum Ipse dat absolutionem renovare corde actum contritionis.

贖做了，聖體領了，後即告罪。

766. 問：告了罪以後該做什麼？

答：告了罪以後該說我再告從前所犯的罪，另外相反某德行的罪，比方相反潔德，或相反第四條誠命等。

767. 問：以後還該說什麼？

答：以後還該話求天主及神父寬免已告的，併志記了的罪，又求神父命補贖，並念赦罪經。

768. 問：告解完後再要做什麼？

答：告解完後該聽神父的教訓，併真心做神父所命的補贖，待神父念赦罪經的時候，該再發真心痛悔。

769. P. Accepta absolutione, quid remanet faciendum?

R. Accepta absolutione oportet gratias agere Domino; implere quoque maturius poenitentiam, et exsequi monita Confessarii.

Articulus VIII^{us} De Absolutione.

770. P. Debent ne confessarii dare semper absolutionem iis, qui agunt confessionem?

R. Confessarii debent dare absolutionem tantum iis, quos iudicant bene dispositos ad illam recipiendam.

771. P. Possunt ne Confessarii differre vel negare aliquando Absolutionem?

R. Confessarii non modo possunt, sed debent differre, vel negare absolutionem in quibusdam casibus, ne profanetur sacramentum.

769

問告解後來還要做什麼

答告解後來該謝天主後急速做補贖未免遵行神父的教訓

第八節講赦罪

770

問不拘那個辦了神工神父該常常赦罪麼

答神父單該赦妥當辦神工的罪

771

問神父有時能遲緩或不赦罪麼

答神父不但能的且有時在幾個光景當中該遲緩或不赦罪免人褻瀆聖事

772. *P.* Quinam sunt poenitentes, qui censendi sunt male dispositi, et quibus debet, ut plurimum, negari, vel differri absolutio?

R. Poenitentes censendi male dispositi sunt praecipue:

1° Qui nesciunt mysteria principalia Fidei, vel negligunt addiscere alias res doctrinae Christianae, quas ipsi scire tenentur juxta suum statum.

2° Qui valde sunt negligentes in examine conscientiae faciendo, vel nihil dant signum doloris et poenitentiae. 3° Qui nolunt restituere, quum possint, res alienas, vel reputationem ablatam.

4° Qui non pareunt ex corde inimicis,

5° Qui nolunt adhibere media necessaria pro emendatione pravorum habituum.

6° Qui nolunt relinquere occasiones proximae peccati.

773. *P.* An non est nimis rigorosus Confessarius, qui differt absolvere poenitentem, quia putat illum nondum bene dispositum?

R. Confessarius, qui differt absolvere, quia putat poenitentem nondum dispositum non est nimis rigorosus, imo valde charitativus, quia agit sicut medicus tentans omnia remedia

772

問那様罪人算他不好該遲緩或不赦他的罪

答算他不好特特的一不知聖教要理或不照自己的

地位輕忽學習二故意輕忽省察或沒有痛悔改過

的樣子三能補償他人財物或名聲倒底不肯四不

肯真心恕免仇人五不肯用要緊的法子改去犯慣

的罪六不肯離開犯罪的近機會

773

問想辦神工的人不好遲緩不赦他罪神父豈不是太

嚴麼

答想辦神工的人沒有真心神父遲緩不赦他的罪這

不是太嚴然實在是慈愛他如同醫生用多少苦的

etiam ingrata et dolorosa, ut salvet vitam
infirmi.

774. Q. Peccator, cui differtur, vel negatur
absolutio debet ne desperare, vel abste-
nere prorsus a Confessione?

R. Peccator, cui differtur, vel negatur
absolutio, non debet desperare, nec abs-
tinere prorsus a Confessione; sed debet
se humiliare, et recognoscere suum sta-
tum deplorabilem; adhibere bona consi-
lia Confessarii, et sic, quo citius, se pone-
re in statu merendi Absolutionem.

775. Q. Quid agere debet poenitens circa ele-
ctionem Confessarii?

R. Verus poenitens debet multum ro-
gare Deum ad eligendum Confessarium
primum, doctum, et prudentem; deinde
se ponere inter manus illius, et illi se
submittere sicut suo iudici et medico.

並不自然的藥為救病人的性命

774 問 遲緩或不赦了罪那個人該失望或永不辦神工麼
答 遲緩或不赦了罪那個人不該失望或永不辦神工
倒底該謙遜認得自己可憐的景況順從神父的勸
導這樣免速即預備自己能得赦罪的恩

775 問 揀選一位聽神工神父該做什麼

答 揀選一位聽神工神父該好好求天主賞賜一位熱
心的明白的有知識的神父把自己完全托付他手
內聽其安排如同托付判官及醫生手內一樣

Articulus IX^{us}

De Satisfactione, sive poenitentia.

776. P. Quid est Satisfactio?

R. Satisfactio, quae vocatur etiam Poenitentia sacramentalis, est unus ex actibus poenitentis, per quem ipse dat aliquam reparationem Justitiae Dei pro peccatis commissis, exequendo opera a Confessario imposita.

777. P. An poenitens tenetur acceptare poenitentiam a Confessario injunctam?

R. Poenitens tenetur acceptare poenitentiam a Confessario injunctam, si valet illam perficere; si vero non potest illam perficere, debet humiliter manifestare hoc Confessario, et petere aliam.

778. P. Quando debet impleri poenitentia?

R. Si Confessarius non praescripserit tempus, poenitentia debet fieri quomantius, et curare illam facere in statu gratiae.

第九節 請補贖

776. 問補贖是什麼

答補贖是辦神工人的一樣工夫為所犯的罪照神父的命畧補還天主的公義

777. 問辦神工的該聽受神父所命的補贖麼

答若所命的補贖能做的辦神工的該聽受神父所命的補贖若做不到的該謙遜向神父說明求別的補贖

778. 問幾時該做所命的補贖

答神父未限日期該迅速去做且做時該設法使靈魂

779. P. Quomodo debet fieri poenitentia?

R. Poenitentia debet fieri integre, et devote.

780. P. Cur in Confessione injungitur Poenitentia?

R. Poenitentia injungitur, quia, ut plurimum, post absolutionem sacramentalem, quae remittit culpam et poenam aeternam, remanet poena temporalis solvenda in hoc mundo, vel in Purgatorio.

781. P. Cur voluit Dominus in Baptismo remittere totam poenam debitam peccatis, et non in Sacramento Poenitentiae?

R. Dominus voluit in Sacramento Baptismi remittere totam poenam debitam peccatis, et non in Sacramento Poenitentiae,

上有聖寵

779. 問、怎麼樣該做所命的補贖

答、補贖該做得完全、有熱心

780. 問、為什麼告解內命補贖

答、告解內命補贖、因為念了赦罪經、就赦去了罪、並永遠的罰、倒底還剩下暫時的罰、或在生時、或在煉獄內、仍該做的

781. 問、為什麼天主聖洗聖事、完全寬免罪與罪罰、告解聖事、則不完全寬免

答、聖洗聖事、天主完全寬免罪與罪罰、告解聖事、則不

quia peccata post Baptismum sunt multo graviora, utpote commissae cum majori cognitione et ingratitude sine eroga beneficia Dei, et etiam, ut officium satisfaciendi pro illis, retineat a relapsu in peccatum.

782. Q. Possumus ne ex nobismetipsis satisfacere Deo?

R. Ex nobismetipsis nequimus Deo satisfacere; sed bene possumus in unione cum Jesu Christo, qui per meritum suae passionis et mortis dat valorem nostris actionibus.

783. Q. Poenitentia a Confessario imposita sufficit ne ad delendam poenam debitam peccatis?

R. Poenitentia imposita a Confessario, ut plurimum, non sufficit ad delendam poenam, quae manet debita peccatis; ideo oportet supplere per alias poenitentias voluntarias. 294

784. Q. Quaeenam sunt opera poenitentiae?

完全寬免。因為領了聖洗犯罪。這罪更重。因格外懂
明犯了。又更辜負天主的恩典。再者。有了補贖。便阻
擋我們再犯罪。

782.

問我們自己能補償天主的公義麼

783.

答我們自己不能補償天主的公義。到底能給合耶穌
基督的受難釘死功勞。使我們的行為得力了。

問神父所命的補贖。能寬免罪罰麼。

答神父所命的補贖。不敷寬免罪罰。所以自己再要揀
別的補贖。

784.

問補贖有幾樣。

R. Opera poenitentiae possunt reduci ad tres species: Preces, Jejunium, et Eleemosyna.

795. P. Quid intelligis per Precem?

R. Per precem intelliguntur omnia exercitia pietatis.

796. P. Quid intelligitur per Jejunium?

R. Per Jejunium intelliguntur omnes species mortificationis.

797. P. Quid intelligitur per Eleemosynā?

R. Per Eleemosynam intelliguntur quaecumque opera misericordiae spiritualis et corporalis.

798. P. Quanam poenitentia est magis meritoria, an quae imponitur a Confessario, an quam facimus ex nostra electione?

R. Poenitentia imposita a Confessario est magis meritoria, utpote pars Sacramenti, accipiens majorem virtutem ex meritis passionis Jesu Christi.

答補贖可有三樣一念經二字齋三哀矜

785. 問念經補贖是什麼

答念經補贖是一總恭敬天主工夫

786. 問守齋補贖是什麼

答守齋補贖是一總克苦工夫

787. 問哀矜補贖是什麼

答哀矜補贖即是一總神哀矜與形哀矜工夫

788. 問那個補贖是最有功或自己揀選的抑神父所命的

答神父所命的補贖是最有功效因為附在告解聖事

內更能得耶穌基利斯督受難的效驗

789. Q. Qui moriuntur post receptam absolutionem; sed antequam plene satisfecerint Justitiae Dei, an statim eunt in Paradisum?

R. Minime, ipsi eunt in Purgatorium at illic satisfaciunt Justitiae Dei, et se integre purificant.

790. Q. Animae Purgatorii possunt ne a nobis adjuvari in suis poenis?

R. Ita, animae, quae sunt in Purgatorio, possunt adjuvari per preces, per elemosinas, per omnia alia bona opera, et per indulgentias; sed praesertim per sacrificium Missae.

791. Q. Praeter poenitentiam, quid aliud debet facere poenitens post Confessionem?

R. Poenitens post Confessionem, praeter poenitentiam, si injuste intulit damnum proximo in substantia, vel in honore, vel per scandalum, debet quantum fieri potest, quo citius restituere substantiam, reparare honorem, et remedium afferre scandalo.

799. 問臨終的人得了赦罪的恩，到底沒有做補贖，死了可

以就升天堂麼？

答：否。臨終的人，得了赦罪的恩，到底沒有做補贖，死了，該往煉獄補全。天主公義及煉淨自己靈魂。

790. 問我們能幫助煉靈在苦中麼？

答：是的。我們能幫助煉靈在苦中，或念經，或哀於，或行一切善工，並設法得大赦。其中最妙的是彌撒聖祭。

791. 問告解後除了補贖，還該做什麼？

答：告解後除了補贖，倘有賠補等事，該速照自己力量，賠補他人財物名聲，或改去壞表樣。

792. P. Quomodo potest reparari scandalum causatum?

R. Potest reparari scandalum causatum cessando ab ejus occasione, et aedificando et verbis et bono exemplo illos, quos scandalizavimus.

793. P. Quomodo debet satisfieri proximo a nobis offenso?

R. Debet satisfieri proximo a nobis offenso, petendo ab illo veniam, vel dando illi aliquam convenientem reparationem.

794. P. Quosnam fructus producit in nobis bona confessio?

R. Bona Confessio 1° Remittit nobis peccata commissa, et nobis dat gratiam. 2° Prestituit nobis pacem et quietem conscientiae. 3° Iterum aperit portas Paradisi nobis, et mutat poenas aeternas inferni in poenam temporalem. 4° Nos praeservat a lapsu, et nos reddit capaces thesauri indulgentiarum. 297

792. 問：怎麼樣可以換回所有的壞表樣？

答：挽回所有的壞表樣，即是棄絕這壞表樣的機會，再

於行事言語中發出好表樣，給受過壞表樣的人看。

793. 問：得罪了他人，該怎麼樣補償？

答：得罪了他人，該求他寬恕，或用別的相宜賠禮。

794. 問：妥當神工，有什麼效驗？

答：妥當神工，一赦罪賞聖寵，二復還良心平安，三重新

開天堂的門，及把永遠的罰變暫時的補贖，四阻擋

再犯罪，及能得大赦。

Articulus X^{us}
De Indulgentiis.

795. Q. Quid est Indulgentia?

R. Indulgentia est remissio poenae temporalis, debita pro nostris peccatis, iam remissis quoad culpam: remissio quã Ecclesia largitur extra Sacramentum Poenitentiae.

796. Q. A quo recepit Ecclesia facultatem largiendi Indulgentias?

R. Ecclesia accepit facultatem largiendi Indulgentias a Jesu Christo.

797. Q. Quo modo Ecclesia remittit nobis poenam temporalem per Indulgentias?

R. Ecclesia remittit nobis poenam temporalem per Indulgentias, applicando nobis satisfactiones superabundantes Jesu Christi, Mariae ^{Immae} et Sanctorum, quae formant id, quod dicitur "Thesaurus Ecclesiae".

第十節請大赦

795. 問大赦是什麼

答大赦是聖教會在告解外寬免已赦的罪的暫時補贖

796. 問聖教會放大赦的權柄從誰來的

797. 答聖教會放大赦的權柄從耶穌基利斯督來的

問怎麼樣聖教會把大赦來寬免人暫時的補贖
答聖教會把大赦來寬免人暫時的補贖就是因耶穌
基利斯督無窮功勞併聖母及聖人們的功勞這就
叫聖教會的聖庫

798. P. Quis potest concedere indulgentias?

R. Potentiam concedendi indulgentias habet solus Papa in tota Ecclesia, et Episcopus in sua Diocesi, juxta facultatem ei concessam a Papa.

799. P. Quotuplices sunt Indulgentiae?

R. Indulgentiae sunt duarum specierum: Indulgentia plenaria, et Indulgentia partialis.

800. P. Quanam est Indulgentia plenaria?

R. Indulgentia plenaria est illa, per quam nobis remittitur tota poena temporalis, debita pro nostris peccatis. Ideo si quis moreretur post receptionem talis Indulgentiae, statim iret in Paradisum, liber omnino poenis Purgatorii.

801. P. Quanam est Indulgentia partialis?

R. Indulgentia partialis est illa, per quam nobis remittitur pars aliqua poenae temporalis debita pro nostris peccatis.

798. 問誰能放大赦

答單單教皇能放大赦於普世聖教會主教因教皇的
准許賞恩於自己所轄的地方

799. 問大赦有幾樣

答大赦有兩樣一全大赦二限大赦

800. 問全大赦是什麼

答全大赦是寬免一總罪的暫時補贖所以臨終時能
得一全大赦死了即升天堂不下煉獄

801. 問限大赦是什麼

答限大赦是單單寬免罪的暫時補贖當中幾分

802. P. Quid intendit Ecclesia facere concedendo Indulgentias?

R. Concedendo Indulgentias Ecclesia intendit subvenire nostrae incapacitati escapandi in hoc mundo totam poenam temporalem, faciens ut consequamur per opera pietatis et Charitatis Christianae id, quod in primis saeculis curabat, ut obtineretur per rigorem canonum poenitentialium.

803. P. Quid intelligitur per Indulgentias quadraginta vel centum dies, vel septem annorum et similia?

R. Per Indulgentiam quadraginta, vel centum dies, vel septem annorum et similia, intelligitur remissio tantae poenae temporalis, quanta solveretur per quadraginta, vel centum dies, vel per septem annos poenitentiae antiquitus stabilitae ab Ecclesia.

300

804. P. Quanti debemus facere Indulgentias?

R. Maximi debemus facere Indulgentias, quia per ipsas satisficit Iustitiae Dei, et citius, et facilius obtinetur possessio Paradisi.

805. P. Quid requiritur ad lucrandas Indulgentias?

問 聖教會有什麼意思放大赦。

答 聖教會放大赦，有意思幫助我們在世上不能做的。一總暫時補贖，用熱心及愛德的工夫，照聖教初世所定做補贖的嚴律，免去這補贖。

問 四十日，或百日，或七年，等大赦，是什麼意思。

答 四十日，或百日，或七年，等大赦，即是寬免從前聖教會所定的四十日，或百日，或七年，等補贖。

問 該怎麼樣看重大赦。

答 大赦該當十分看重大赦，因為得了他，就能補還天主的公義，且能早些併容易得升天堂。

問 為得大赦該做什麼。

R. Ad lucrandas Indulgentias requiritur 1° Status gratiae (saltem in ultimo opere, quod impletur), et puritas etiam ab illis culpis venialibus, quarum poenae remitti desideratur. 2° Impletio operum, quae Ecclesia praescribit ad lucrandam indulgentiam 3° Intentio illam lucrandi

806. P. Indulgentiae possunt ne applicari animabus Purgatorii?

R. Ita, Indulgentiae possunt applicari etiam animabus Purgatorii, quando ille, qui concedit illas, declarat posse applicari animabus illis.

807. P. Quid est Jubilaeum?

R. Jubilaeum, quod, ut plurimum, conceditur vigesimo quinto quoquo anno, est Indulgentia plenaria, cui multa privilegia sunt annexa, et speciales concessiones, sicut posse obtineri absolutio quorundam peccatorum reservatorum, et censurarum, et commutatio quorundam actorum.

答為得大赦一該有聖寵，至少在做末末了所命的工夫亦該免去小罪，二完全做聖教會所命得大赦的工夫三願意得着大赦。

806. 問大赦能讓人於煉靈麼。

答是的。若放大赦的人言明那大赦能讓人

807. 問如比來翁大赦是什麼。

答如比來翁大赦慣常放個每二十五年一次是一個全大赦另外有多少恩典多少寬免為赦留存的罪及用別的工夫換所發過幾個願。

Capitulum VII^{um}
De Extrema Unctione

808. P: Quid est Extrema Unctio, dicta etiam,
"Oleum Sanctum"?

R. Extrema Unctio, dicta etiam "Sancti
Oleum", est Sacramentum institutum ad
levamen spirituale, et etiam temporale
infirmorum in periculo mortis.

809. P: Quosnam effectus producit Sacra-
mentum Extremæ unctionis?

R. Sacramentum extremæ unctionis
producit effectus sequentes: 1° Augat
gratiam sanctificantem. 2° Delet pecca-
ta venialia, et etiam mortalia, quae in-
firmus amplius non posset confiteri.
3° Auferit illam debilitatem et illum lan-
guorem ad bonum, quae remanent etiã
post obtentam veniam peccatorum. 4° Imp-
petit vires ad patienter ferendam infir-
mitatem, et resistendum tentationibus,
et ad sancte moriendum. 5° Adjuvat ad
recuperandam sanitatem corporis, si uti-
lis sit ad salutem animae.

第七章 講終傅聖事

808. 問終傅也叫聖油是什麼

答終傅也叫聖油是一件聖事。吾主耶穌立定了。為人在重病的時。使他靈魂和肉身有一幫助。

809. 問終傅聖事有什麼效驗

答終傅聖事的效驗。一加增寵。二寬免小罪。且有時也赦大罪。即是病人心中已有痛悔。到底不能告說出。來。三赦罪。後來刺下靈魂上的軟弱。也能免去。四賞賜力量。使能忍受病苦。及抵當魔鬼誘惑。且得着善終的恩。五若為靈魂能有好處。亦醫治肉身的病。

110. Q. Quo tempore recipiendum est Oleum sanctum?

R. Oleum sanctum recipi debet, quando infirmitas est periculosa, et postquam infirmus receperit, si potest, sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae; imo bonum est recipere illud, quando adhuc aegrotus est mente sanus, et cum aliqua spe vitae.

111. Q. Cur bonum est recipere Oleum sanctum quando infirmus est adhuc mente sanus, et cum aliqua spe vitae?

R. Bonum est recipere Oleum sanctum, quando infirmus est adhuc mente integra et cum aliqua spe vitae, quia recipiens illud cum melioribus dispositionibus, potest accipere majorem fructum, et etiam quia quum idud Sacramentum det etiam sanitatem corporis, si expedit animae, adjuvans vires naturae, non debet expectari, ut salus sit desperata.

810. 問何時該領終傅聖事

答病有危險的時候該領終傅聖事這件聖事病人若無阻滯在領告解與聖體兩件聖事的後心內清楚又有病好的盼望這時候領終傅是最好

811. 問為什麼說領終傅最好在明悟清楚及有盼望病好的時候

答領終傅最好在明悟清楚及有盼望病好的時候因為能格外預備得好便更有效驗且因這件聖事能使病體也好所以不該等到病完全無望的時候領聖事

812. P. Cum quibus dispositionibus debet recipi Oleum sanctum?

R. Principales dispositiones ad recipiendum Oleum sanctum sunt 1^a Esse in gratia Dei, 2^a Confidere in virtute Sacramenti et 3^a in Divina Misericordia, cum resignatione voluntatis Domini.

813. P. Quibus sensibus debet affici infirmus videro sacerdotem?

R. Videns sacerdotem infirmus debet experiri sensum gratitudinis erga Deum, qui eum miserit: debet illum libenter excipere, et petere ex se ipso, si potest, auxilia Religionis.

Caput VIII^{um} De Ordine sacro.

304

814. P. Quid esto Sacer Ordo?

R. Sacer Ordo est Sacramentum dans potestatem exercendi sacra ministeria, quae respiciunt Cultum Dei,

812. 問怎麼樣該預備領終傳。

答預備領終傳一靈魂上該有聖寵二該依靠這件聖事能力及天主的仁慈三該聽天主的命。

813. 問神父到了時候病人該覺什麼心思。

答神父到了時候病人該有感謝天主的意思因為天主打發神父來的併該甘心領受聖教會的相幫。

第八章講神品聖事

814. 問神品是什麼。

答神品是聖事賞賜人能行聖事的權柄為恭敬天主。

et salutem animarum, et imprimens
in anima recipientis caracterem mi-
nistri Dei.

815. P. Cur vocatur Ordo?

R. Vocatur Ordo, quia consistit in
variis gradibus, altero alteri subordi-
nato, ex quibus resultat Hierarchia.

816. P. Quinam sunt hi gradus?

R. Supremus gradus est Episcopatus,
qui continet plenitudinem sacerdotii;
inde Presbyteratus vel Sacerdotium
simplex; postea Diaconatus, Subdiaconatus,
et ordines qui dicuntur minores.

817. P. Instituit ne Jesus Christus immédiate omnes gradus Ordinis sacri?

R. Jesus Christus instituit immédiate
duos gradus superiores Ordinis sacri;
nempe Episcopatum et Sacerdotium
simplex; per Apostolos vero instituit
Diaconatum, ex quo derivant alii or-
dines inferiores.

又救靈魂并且印在靈魂上行聖事的神號。

815.

問為什麼這件聖事稱神品。

答這件聖事稱神品因為有多少品級一個屬於那個從此聖教會內有了等級的分別。

816.

問這些品級是那幾樣。

答最高的品級是主教的位包含一總權柄後來司鐸後來六品五品未免別的小品。

817.

問一總品級是耶穌基利斯督親自立定的麼。

答耶穌基利斯督單單立定了上品的品級即是主教和司鐸至於六品的品級是宗徒立定的。

818. P. Quando Jesus Christus instituit ordinem sacerdotalem?

R. Jesus Christus instituit ordinem sacerdotalem in ultima Coena, quando contulit Apostolis, et eorum successoribus, potestatem consecrandi SS^m Eucharistiam. In die vero suae Resurrectionis contulit eisdem potestatem remittendi et retinendi peccata, constituendo ita illos primos sacerdotes novae legis in tota plenitudine illorum potestatis.

819. P. Quis est Minister hujus Sacramenti?

R. Minister hujus Sacramenti est solus Episcopus.

820. P. Est ergo magna dignitas sacerdotii Christiani?

R. Dignitas sacerdotii Christiani est maxima propter duplicem potestatem ipsi collatam a Jesu Christo in suum Corpus reale et suum Corpus mysticum, quod est Ecclesia;

818.

問、怎麼樣耶穌基利斯督立定了司鐸的神品。

答、在建立聖體的時候耶穌基利斯督立定了司鐸的神品、交付宗徒們、並接他們位的人、有聖聖體的神柄、復活的一日、上交付宗徒們赦罪的權柄、就是立定他們、為新教的首先司鐸、有全權的神能。

819.

問、誰能行神品聖事。

答、單單主教能行神品聖事。

820.

問、然則聖教會內司鐸的位、是很大的麼。

答、聖教會內司鐸位是最大的、因為耶穌基利斯督交付他們權柄、為祝聖自己真的身體、及管掌聖教會。

et per divinam Missionem concreditam
sacerdotibus adducendi omnes homines ad
vitam aeternam.

821. Q. An Sacerdotium Catholicum est ne-
cessarium in Ecclesia?

R. Sacerdotium Catholicum est neces-
sarium in Ecclesia, quia sine illo fi-
deles privarentur sancto Sacrificio Mis-
sae, et majori parte Sacramentorum;
non haberent qui illos instituerent in
Fide, et remanerent sicut oves sine
pastore, praeda luporum, brevi amplius
non existeret Ecclesia, sicut Jesus Chri-
stus illam instituit.

822. Q. Ergo Sacerdotium Catholicum nun-
quam cessabit in terra?

R. Sacerdotium Catholicum, non ob-
stante bello contra illud ab inferno exci-
tato, durabit usque ad finem saeculo-
rum; quum Jesus Christus promiserit
potestates Inferi nunquam praevalere
contra suam Ecclesiam.

另付他們傳教的本職領眾人得常生的福

821. 問 聖教會內司鐸的品是要緊的麼

答 聖教會內司鐸的品是要緊的，因為若無司鐸，信友不能有聖祭，並沒有別樣許多聖事，也沒有人教訓信德道理，如同羊沒有牧童，被狼吞食，且不多時，耶穌基利斯督所立定的聖教會，將要更變不成樣了。

822. 問 然則世界上司鐸的品不能暫時沒有麼

答 直至天地終窮，司鐸之品雖被地獄攻打，終當留存。耶穌基利斯督許過了說：地獄門也不能傾倒他的

聖教會

823. P. An est peccatum contemnere sacerdotes?

R. Contemnere sacerdotes est peccatum gravissimum, quia contemptus et injuriae prolatæ contra sacerdotes, recidunt supra Jesum Christum ipsum, qui dixit suis Apostolis; "qui vos spernit Me spernit".

824. P. Quisnam debet esse finis illius, qui seligit vel amplectitur statum ecclesiasticum?

R. Finis illius, qui amplectitur statum ecclesiasticum debet esse unice gloria Dei et salus animarum.

825. P. Quid necessarium est ad ingrediendū statum ecclesiasticum?

R. Ad ingrediendum statum ecclesiasticum necessaria est, ante omnia, Vocatio Divina.

826. P. Quid agere oportet ad cognoscendū si Deus vocat ad statum ecclesiasticum?

823 問、輕視司鐸是罪麼。

答、輕視司鐸是很大的罪，因為凌辱他們，即是凌辱耶穌。基利斯督。照他親自說過的，誰个輕視你們，即是輕視吾。

824 問、要修道的人該有什麼宗向。

答、要修道的人該單單有光榮天主及救人靈魂的宗向。

825 問、為修道的人要緊什麼。

答、為修道的人特地要緊有天主的聖名。

826 問、欲知道有天主的聖召沒有，該做什麼。

R. Quid cognoscendum si Deus vocet
ad statum ecclesiasticum, oportet:

1° Ferenter rogere Deum, ut manifestet
quae sit Eius voluntas.

2° petere consilium a proprio Episcopo,
vel a sapiente et prudente Directore.

3° Diligenter examinare an adsit neces-
saria aptitudo ad studia, ad ministeria
et ad officia illius status.

827. P. Qui ingrederetur in statum ecclesia-
sticum sine vocatione, an ageret male?

R. Qui ingrederetur in statum eccle-
siasticum sine vocatione, ageret gra-
ve malum, et se poneret in periculo
perditionis.

828. P. An male agunt illi genitores, qui
propter motiva temporalia, inducunt fi-
lios ad amplectendum sine vocatione
statum ecclesiasticum? 309

R. Genitores illi, qui ob motiva tempo-
ralia, inducunt filios ad amplecten-
dum statum ecclesiasticum sine voca-
tione,

答欲知道天主的聖召沒有一要緊熱心求天主賞賜發顯自己的聖意二該問明本主教或求明白有知識神師的引導三用心考察能有讀書的資格或將來行聖事及盡修道的本分麼

877. 問若沒有天主聖召修道錯不錯

答若沒有天主聖召修道十分大錯且把自己靈魂拋在失去的危險當中

878. 問父母為世俗的好處兒女沒有聖召把他安排修道錯不錯

答父母為世俗的好處兒女沒有聖召把他安排修道

committunt etiam gravissimam culpam, quia per hoc usurpant jus, quod Deus sibi soli reservavit, seligendi suos ministros, et ponunt filios in periculo aeternae damnationis.

829. Q. Quoniam sunt officia fidelium erga illos, qui vocantur ad sacros Ordines?

R. Fideles debent 1° Relinquere suis filiis, et dependentibus libertatem sequendi vocationem Dei.

2° Procare Deum, ut dignetur concedere suae Ecclesiae bonos pastores, et zelantes ministros, quum ad hunc finem instituta sint jejunia quatuor temporum.

3° Exhibere singularem reverentiam erga omnes illos, qui per Ordines sacros, consecrati sunt servitio Dei.

犯很大的罪因為搶天主的名分單單他有揀選行
聖事的人併且把自己兒女在失去靈魂的危險當
中。

829

問信友遇了有天主聖名的人有什麼本分。

答一信友該使兒子及手下的人隨意順從天主的聖
名。二該求天主賞賜聖教會有好的牧童及熱心的
神師為此聖教會立定了四季小齋。三該十分恭敬
領過聖品的人因為他們是獻給天主做天主的欽
差。

Caput IX^{um}
De Matrimonio
Articulus I^{us}

De Natura Sacramenti Matrimonii.

830. P. Quid est Matrimonium?

R. Matrimonium est Sacramentum, institutum a Domino Nostro Jesu Christo, quod stabilit sanctam et indissolubilem unionem inter virum et mulierem, et dat illis gratiam se sancte amandi invicem, et educandi filios modo Christiano.

831. P. A quo fuit institutum Matrimonium?

R. Matrimonium institutum ^{fuit} a Deo Ipso in Paradiso terrestri, et in novo Testamento fuit a Jesu Christo elevatum ad dignitatem Sacramentis

832. P. Sacramentum Matrimonii habetne aliquam specialem significationem?

第九章講婚配聖事

第一節講婚配聖事的性質

830 問 婚配是什麼

答 婚配是吾主耶穌基利斯督立定的一件聖事使男女二分的結合是聖的且永不能分的又賞賜他們聖寵使一生相愛並妥當教養兒女

831 問 誰个立定了婚配聖事

答 在地堂內天主自己立定了婚配的禮後來新教內耶穌基利斯督提拔這婚配使成了一件聖事

832 問 婚配聖事有什麼格外的意思麼

R. Sacramentum Matrimonii significat
indissolubilem unionem Jesu Christi cum
sancta Ecclesia, sua sponsa, et nostra
amantissima matre.

833. P. Cur dicitur vinculum Matrimonii
se indissolubile?

R. Vinculum Matrimonii dicitur in-
dissolubile esse, vel non posse dissolvi ni-
si per mortem unius ex conjugibus,
quia sic stabilivit Deus ab initio, et sic
solemniter proclamavit Jesus Christus
Dominus Noster.

834. P. In Matrimonio Christiano potest ne
dividi contractus a Sacramento?

R. Minime, in Matrimonio Christiano
non potest dividi contractus a Sacramen-
to, quia pro Christianis Matrimonium
non est aliud quam ipse contractus na-
turalis, elevatus a Jesu Christo ad di-
gnitatem Sacramenti.

答、婚配聖事解說分不開的結合如耶穌基利斯督同
聖教會常常結合宛如自己的淨配一樣且聖教會
為我們如可愛的母親一般

833.

問、為什麼說婚配聖事的結合是分不開的

答、婚配聖事的結合是分不開的即是夫妻兩個當中
若一個未死即不能分開因為起頭天主這樣定當
的後來耶穌基利斯督重新立定過了

834.

問、信友婚配了請問聖事與婚約可以分開麼

答、否信友婚配了聖事與婚約分不開的因為婚配聖
事即是婚約耶穌基利斯督提拔他升了聖事的地

835. P. Ergo inter Christianos nequit haberi
verum Matrimonium, quin sit Sacra-
mentum ne?

R. Inter Christianos nequit haberi ve-
rum Matrimonium, quin sit Sacra-
mentum.

836. P. Quosnam effectus producit Sacra-
mentum Matrimonii?

R. Sacramentum Matrimonii 1° au-
get gratiam sanctificantern.

2° Confert gratiam specialem ad im-
plenda fideliter officia omnia Matri-
monii.

Articulus II^{us}

De Ministro, ritu, et Dispositionibus.

837. P. Quinam sunt Ministri hujus Sa- 313
cramenti?

R. Ministri hujus Sacramenti sunt
ipsi Sponsi, qui vicissim conferunt
et recipiunt sacramentum.

位

835. 問然則信友中凡有婚姻不能不是聖事麼

答信友中真的婚姻不能不是聖事

836. 問婚配聖事有什麼效驗

答婚配聖事一加增寵愛二賞賜特地的聖寵使人忠心盡婚配的本分

第二節講婚配聖事的主禮及禮節又預備

837. 問誰是婚配聖事的主禮

答婚配聖事的主禮即是夫妻兩人彼此行聖事又領

838. Q. Quonam modo administratur hoc sacramentum?

R. Istud Sacramentum, servans naturam contractus, administratur ab ipsis contrahentibus, declarando coram suo parrocho, vel ejus delegato, et duobus testibus se uniri in Matrimonium.

839. Q. Ad quid ergo servit benedictio parrochi data sponsis?

R. Benedictio parrochi data sponsis non est necessaria ad constituendum sacramentum; sed datur ad sanctionem, nomine Ecclesiae, illorum unionis, et ad implorandum super illos benedictiones Dei.

840. Q. Quamnam intentionem debet habere ille, qui contrahit Matrimonium?

R. Qui contrahit Matrimonium debet habere intentionem, obsequendi voluntati Dei vocantis ad hunc statum.

838
問 婚配聖事怎麼樣行的。

答 這件聖事照婚配的本樣子夫妻兩人在本堂神父或別位代委的神父前或二个証人前說明二人現在結婚。

839
問 然則本堂神父降福新夫新妻有什麼用處

答 本堂神父的降福為婚配聖事並非是不得不然的。不過用聖教會的名准定他們結婚。又求天主降福這兩個人。

840
問 領婚配聖事的人該有什麼意思。

答 領婚配聖事的人一該聽天主聖意叫他們到這个

2° operandi in hoc statu propriam salutem. 3° Educandi modo Christiano filios, si Deus eos concedet.

841. Q. Quo modo sponsi debent se disponere ad fructuose recipiendum sacramentum Matrimonii?

R. Sponsi, ut fructuose recipiant sacramentum Matrimonii, debent 1° orare ex corde Deum ad cognoscendam Eius voluntatem, et ad obtinendas illas gratias, quae sunt necessariae in talistatu. 2° Petere consilium a genitoribus antequam praemissionem faciant, uti exigit obedientia et pietas illis debita. 3° Se praeparare per bonam Confessionem, etiam generalem totius vitae, si opus fuerit. 4° Vitare omnem periculosam familiaritatem actionum et verborum in mutua conversatione.

842. Q. Quae sunt praecipua officia conjugatorum?

R. Personae junctae in Matrimonium debent 1° Servare inviolatam fidelitatem conjugalem.

本地位二該盡心守好這地位為救自己的靈魂三
若天主賞賜兒女該好好教養他們

841.

問許了親的人該怎麼好好預備領婚配聖事

答許了親的人欲思得到婚配聖事的益處一該求天主認得他的聖意並得這地位的要緊聖寵二婚配前該問父母的意聽他們的命孝順他們三頂好辦
個總告解四言行中他們兩個該躲避一切不好的
來往

842.

問夫妻兩人最要緊的本分是什麼

答夫妻兩人最要緊的本分一是守全這夫婦的忠信

et semper agere in omnibus modo Christiano
2° Vicissim se amare, patienter se vicissim
sufferentes, et pacifice concorditer vivere
3° Si habent filios, serio curare, ut illis pro-
videant justa necessitates; dare illis e-
ducationem Christianam; et relinque-
re illis libertatem eligendi statum,
ad quem vocantur a Deo.

Articulus III^{us}

De conditionibus et impedimentis.

843. P. Quid est necessarium ad contrahen-
dum valide Matrimonium Christianum?

P. Ad contrahendum valide Matrimonium
Christianum, oportet esse liberum ab om-
ni impedimento Matrimoniali dirimente,
et libere praestare consensum contractui
Matrimonii coram parrocho, vel sacer-
dote ab ipso delegato, et duobus testibus.

且在諸事當有好教友的樣。二彼此親愛又忍耐和睦。三若添了兒女該誠心養活他們及教訓他們。盡教友的本分。又使他們照天主聖名揀選自己活性的地位。

第三節講婚配的條款及阻擋

843. 問為妥當領婚配聖事要緊什麼

答為妥當領婚配聖事該沒有什麼滅婚的阻擋。并且婚配時在本堂神父或他的代委及兩見證人前能任意答應。

844. P. Quid est necessarium, ut licite contrahatur Matrimonium Christianum?

R. Ut licite contrahatur Matrimonium Christianum necesse est esse liberum ab impedimentis Matrimonialibus impedientibus; instructum esse in rebus principalibus Religionis, et esse in statu gratiae aliter committeretur Sacrilegium.

845. P. Quid sunt impedimenta matrimonialia?

R. Impedimenta matrimonialia sunt quaedam circumstantiae, quae reddunt Matrimonium vel invalidum, vel illicitum. In primo casu dicuntur impedimenta dirimentia, in altero casu dicuntur impedimenta impedientia.

846. P. Da aliquod exemplum impedimenti dirimentis.

R. Impedimenta dirimentia sunt ex: q^o Consanguinitas usque ad quartum gradum
Cognatio spiritualis: Votum

844. 問為善領婚配聖事要緊什麼

答為善領婚配聖事要緊的第一沒有禁止的阻擋二
懂明聖教要理三靈魂上該有聖寵否則犯冒領婚
配的罪

845. 問婚配的阻擋是什麼

答婚配的阻擋是幾樣光景使婚配或是不成的或是
不善的，不成的叫滅婚的阻擋，不善的叫禁婚的阻
擋。

846. 問給我幾樣滅婚阻擋的比方

答滅婚阻擋的比方是一四代親內，二有神親，三有守

solemne Castitatis. Disparitas cultus
inter baptizatum et non baptizatum,
etc:

847. P. Da mihi aliquod exemplum impe-
dimenti impedientis.

R. Impedimenta impediencia sunt: exig-
tempus prohibitum. Votum simplex ca-
stitatis etc:

848. P. An fideles tenentur manifestare au-
toritati Ecclesiasticae impedimenta
matrimonialia sibi cognita?

R. Fideles tenentur manifestare aucto-
ritati Ecclesiasticae impedimenta ma-
rimonialia sibi cognita; et ideo a par-
rochis fiunt publicationes.

849. P. Quis habet auctoritatem stabiliendi
impedimenta matrimonii, et ab illis dis-
pensandi, et judicandi de validitate

貞的顯願四領洗的同不領洗的人婚配。

847 問給我幾樣禁婚阻擋的比方。

答禁婚阻擋的比方一在禁止的時候二發過守貞的小願等。

848 問信友該在聖教會長上前說出自己所認得的婚配阻擋麼。

答信友該在聖教會長上前把自己知道的婚配阻擋說明為此降福婚配前本堂神父問一總信友有阻擋麼。

849 問誰有權柄立定婚配的阻擋及寬免阻擋並判明婚

Matrimonii Christiani?

R. Solummodo. Ecclesia habet potestatem stabilendi impedimenta, et iudicandi de validitate Matrimonii inter Christianos, sicut Ecclesia tantum potest dispensare ab illis impedimentis, quae ab ipsa fuerunt stabilita.

350. Q. Cur Ecclesia tantum habet potestatem stabilendi impedimenta, et iudicandi de validitate Matrimonii?

R. Ecclesia tantum habet potestatem stabilendi impedimenta, iudicandi de validitate Matrimonii, et dispensandi ab impedimentis, quae ipsa stabilivit, quia in Matrimonio Christiano, quum non possit dividi Contractus a Sacramento, etiam Contractus cedit sub potestate Ecclesiae, cui uni Iesus Christus contulit jus ferendi leges et decisiones in rebus sacris.

配妥當不妥當。

答單單聖教會有權柄立定婚配的阻擋又判斷信友的婚配妥當不妥當并且單單聖教會能寬免自己所定的婚配阻擋。

850.
問為什麼單單聖教會能定婚配的阻擋又判斷婚配妥當不妥當。

答單單聖教會能定婚配的阻擋又判斷婚配的妥當不妥當及寬免自己所定的阻擋因為教友的婚姻不能離開婚配聖事既然耶穌基督單單交付聖教會有管聖事的權柄所以婚配亦在聖教會權

851. P. Auctoritas civilis potest ne per Divortium solvere vinculum Matrimonii Christiani?

R. Minime, vinculum Matrimonii Christiani nequit solvi ab auctoritate civili, quia ista non potest se ingerere in materiam sacramentorum, et separare id, quod Deus conjunxit.

852. P. Quid est Matrimonium civile?

R. Matrimonium civile nil est aliud, quam formalitas a lege praescripta, ad dandos et tutandos effectus civiles conjugibus et proli.

853. P. An sufficit Christianis agere tantum Matrimonium civile, sive contractum?

R. Christiano non sufficit agere tantum contractum civilem, quia hic non est sacramentum, et ideo non est Matrimonium.

下。

851 問 國家能解開教友婚配使人出妻休離麼

答 國家不能解開教友的婚配 因為他不能經營聖事
的一切光景 也不能分離天主自己所結合的

852 問 好日是什麼

答 好日是國家所定外面的規矩 使夫妻們與兒女們
將來能得國律的好處

853 問 教友單單好日穀麼

答 教友單單好日不穀 因為這不是聖事 所以亦不算
正的婚配

854. P. Si sponsi cohabitarent simul tantum per Matrimonium civile, in qua conditione essent?

R. Si sponsi cohabitarent simul tantum per Matrimonium civile, essent in statu continui peccati mortalis, et eorum unio remaneret semper illegitima coram Deo et Ecclesia.

855. P. Debet ne fieri Matrimonium civile?

R. Debet etiam fieri Matrimonium civile, quia etiamsi istud non sit Sacramentum, attamen servit ad tutandas effectus civiles contrahentibus et eorum filiis, circa societatem conjugalem; et ideo generaliter non permittitur ab Auctoritate Ecclesiastica Matrimonium religiosum, nisi quando initium jam habeant acta a lege civili prescripta.

Nota—Justa recentiores litteras Encyclicas Pii Ppae X sponsalia Canonica debent iniri coram Parrocho, vel ejus Delegato, vel coram duobus testibus, utraque parte subsignante proprio nomine.

862

問若夫妻兩人單單好日該在什麼光景當中

答若夫妻兩人單單好日他們常常犯大罪且在天主

前和聖教會前他們的結合常常是不合理的

858

問領了婚配聖事還該好日麼

答領了婚配聖事後夫妻兩人還該好日因為好日雖

不是聖事倒底能妥當他們及他們兒女的效驗為

此聖教會定當若未盡國家法律不許行聖事

當今教皇庇護第十五頒諭普世命教友結親若欲在
聖教會面前或是照例有效的必須在本堂神父前或
他的代權前或兩個証人前且男女本人各把自己的
名字簽押

Pars quinta

De Virtutibus principalibus, et De aliis
rebus necessariis scitu Christiano.

Caput I^{um}

De Virtutibus principalibus.

Articulus I^{us}

De Virtutibus Theologicis.

856. P. Quid est Virtus ?

R. Virtus est qualitas animae, per quam
habetur propensio, facilitas et alacritas
ad cognoscendum et operandum bo-
num.

857. P. Quot sunt praecipuae virtutes super-
naturales ?

R. Praecipuae virtutes supernaturales
sunt septem; nempe tres Theologicae,
et quatuor Cardinales.

858. P. Quae sunt virtutes Theologicae?

第五分講幾樣要緊德行及信友要緊知道的幾端
道理

第一章講幾樣要緊德行

第一節講超性德行

456 問德行是什麼

答德行是靈魂上的一個美飾使人向慕容易有興知道並做一件好工夫

457 問超性德行有幾件

答超性德行有七件三件是向天主的四件叫樞德

458 問那三個件是向天主的德行

R. Virtutes Theologales sunt: Fides, Spes, et Charitas.

859. P. Cur Fides, Spes et Charitas vocantur Virtutes Theologales?

R. Fides, Spes et Charitas vocantur Virtutes Theologales, quia habent Deum, ut objectum immediatum, et præcipuum, et ab Ipso nobis infunduntur.

860. P. In quonam modo Virtutes theologales habent Deum, ut objectum immediatum?

R. Virtutes theologales habent Deum, ut objectum immediatum, quia per Fidem credimus in Deum, et credimus omne id, quod Ipse revelavit: per Spem speramus possessuros Deum: per Charitatem amamus Deum, et in Ipso amamus nosmetipsos, et proximum.

861. P. Quando Deus nobis infundit in anima Virtutes theologales?

答三件向天主的德行即是信德、望德、愛德。

問為什麼信、望、愛三德稱向天主的德行。

857
答信、望、愛三德稱向天主的德行，因為這三德行的歸向是天主自己，並且是天主賞賜我們的。

860
問怎麼樣這三個德行的趣向是天主自己。

答這三個德行的趣向是天主自己，因為信德是我們相信天主，及一總天主所教訓的道理；望德是我們盼望享受天主，愛德是我們愛慕天主，並且為天主愛慕自己，並別人。

861
問幾時天主賞賜我們這德行。

R. Deus ob suam Bonitatem nobis infundit in anima virtutes theologales quando nos ornat sua gratia sanctificante, et ideo quando recipimus Baptismum, ditati fuimus his virtutibus, et cum illis, donis etiam Spiritus Sancti.

862. Q. An sufficit ad salutem recepisse in Baptismo virtutes theologales?

R. Homini iam pollenti usui rationis non sufficit recepisse in Baptismo virtutes theologales; sed necesse est saepe emittere earum actus.

863. Q. Quando tenemur proferre actus Fidei, Spei, et Charitatis?

R. Etenim ut proferre actus Fidei, Spei, et Charitatis. 1° quum pervenimus ad usum rationis. 2° saepe in decursu vitae. 3° in periculo mortis.

Articulus II^{us}
De Fide

答天主因自己的仁慈賞賜我們這三德行連寵愛就是在領洗的時候并聖神的恩典一齊賞賜的。

862.

問為救自己靈魂領洗時得了這三德就彀麼

答為開了明悟的人不彀另外該屢次發這三德行的工夫。

863.

問幾時我們該發這信望愛三德的工夫

答該發這信望愛三德的工夫一開明悟的時候二生時屢次發他三臨終時候

第二節講信德

864. Q. Quid est Fides ?

R. Fides est virtus supernaturalis, infusa a Deo in anima nostra, per quam nos in visci auctoritate Dei Ipsius, credimus esse verum omne id, quod Ipse revelavit, et quod per Ecclesiam nobis proponit credendum.

865. Q. Quomodo cognoscimus veritates a Deo revelatas ?

R. Cognoscimus veritates a Deo revelatas per Ecclesiam, quae est infallibilis nempe per Papam, successorem S^{ti} Petri, et per Episcopos, successores Apostolorum, qui ab Ipso Jesu Christo Docti fuerunt.

866. Q. An tuti sumus circa res, quas Sta Ecclesia nos docet ?

466. 問信德是什麼

答信德是天主賞賜我們靈魂上的一樣超性德行。我們依靠天主的權能，堅信天主默示的是真的。又堅信他用聖教會告訴我們的一總道理。

965. 問怎麼樣能知道一端道理是天主默啟了的。

答我們知道一端道理是天主默啟來的，這是因聖教會。他終不能錯的。聖教會內接伯多祿位的教皇及接別位宗徒的主教，因他們都受了耶穌基利斯督的教訓，告訴了後人。

966. 問我們可能放心於聖教會所教我們的一總道理麼

R. Cutissimi sumus circa res, quas Sita
Ecclesia nos docet, quia Jesus Christus
spondit nunquam suam Ecclesiam
deceptam fore.

867. P. Per quod peccatum amittitur Fi-
des?

R. Fides amittitur negando, vel
voluntario dubitando etiam de uno ar-
ticulo proposito credendum.

868. P. Quomodo recuperatur Fides amis-
sa?

R. Fides amissa recuperatur per do-
lorem peccati commissi, et credendo
iterum omne id, quod Sita Ecclesia
credit.

答。聖教會所教我們的一總道理。我們可以十分放心。
因為耶穌基督自己許過了。聖教會萬萬不能
錯的。

867. 問。犯了什麼罪。信德失去了。

答。故意不信。或疑惑。單單一端。信德道理。信德就失去
了。

868. 問。怎麼樣失去的信德。重新復還呢。

答。失落的信德。能重新復還。倘能痛悔所犯的罪。並再
信聖教會所講的一總道理。

Articulus III^{us}
De Mysteriis.

469. P. Possumus ne intelligere omnes veritates Fidei?

R. Minime, non possumus intelligere omnes veritates Fidei, quia aliquot existis veritatibus sunt mysteria.

470. P. Mysteria quid sunt?

R. Mysteria sunt veritates superiores captui rationis, quae credere debemus. etiamsi ea comprehendere non possimus.

471. P. Cur debemus credere Mysteria?

R. Debemus credere Mysteria, quia Deus illa revelavit, qui quoniam sit Veritas et Bonitas infinita, non potest decipi, nec decipere.

第三節講奧妙道理

469. 問我們能懂一總信德道理麼

答否我們不能懂一總信德的道理因其中有多少是奧妙的

470. 問奧妙是什麼

答奧妙的事就是超過人明悟的道理雖不能懂到底全信無疑

471. 問為什麼該信奧妙道理

答該信奧妙道理因為天主無窮真實又無窮美善親自默示了的他不能受騙亦不能騙人

872. Q. *Mysteria sunt ne contraria ratio-
ni?*

R. *Mysteria sunt supra, non contra
rationem; quin ipsa ratio nobis oia
det, ut admittamus mysteria.*

873. Q. *Cur Mysteria nequeunt esse con-
traria rationi?*

R. *Mysteria nequeunt esse contra-
ria rationi, quia idem Ipse Deus
est, qui dedit nobis lumen rationis,
et revelavit Mysteria, nec Ipse po-
test sibi contradicere.*

Articulus IV^{us}

De Scriptura Sacra.

874. Q. *Ubi continentur veritates a
Deo revelatae?*

472. 問奧妙是相反理性麼。

答奧妙是超過理性，並不是相反理性，況且這理性自己勸了我們當相信這個道理。

473. 問為什麼奧妙的事不能相反理性呢。

答奧妙不能相反理性，因為天主自己賞賜我們理性的光照，又自己默示了這些奧妙，況天主也不能自己相反自己。

第四節講聖經

474. 問天主默示的道理包括在那裡。

R. Veritates a Deo revelatae continentur in Sacra Scriptura, et in Traditione.

875. Q. Quid est Sacra Scriptura?

R. Sacra Scriptura est collectio librorum scriptorum a Prophetis ab Agiographis, ab Apostolis, et ab Evangelistis, per inspirationem Spiritus Sancti, et receptorum ab Ecclesia, uti inspiratorum.

876. Q. In quot partes dividitur Sacra Scriptura?

R. Sacra Scriptura dividitur in duas: Vetus, et Novum Testamentum.

877. Q. Quid continet Vetus Testamentum?

R. Vetus Testamentum continet libros inspiratos, scriptos ante adventum Jesu Christi.

878. Q. Quid continet Novum Testamentum?

875. 答、天主默示的道理包括在聖經及聖傳內。

875. 問、聖經是什麼。

答、聖經是把先知、宗徒、聖史、照聖神默示了寫的、及聖教會准定的一部全書。

876. 問、聖經分幾分。

答、聖經分兩分、即是古經、新經。

877. 問、古聖經包含什麼。

答、古聖經包含耶穌、基利斯督降生前、聖神所默啟的事。

879. 問、新聖經包含什麼。

R. Novum Testamentum continet libros inspiratos, scriptos post adventum Jesu Christi.

879. P. Quo nomine communiter vocatur Sacra Scriptura?

R. Sacra Scriptura communiter vocatur Sacra Biblia.

880. P. Quid significat vox "Biblia"?

R. Vox "Biblia" significat collectionem librorum sanctorum, librum per excellentiam, librum librorum, librum inspiratum a Deo.

881. P. Cur sacra Scriptura dicitur liber per excellentiam?

R. Sacra Scriptura dicitur liber per excellentiam propter excellentiam materiam, de qua agit, et Auctoris ejusdem.

答新聖經包含耶穌基利斯督降生後聖神所默啟的事

879. 問古新二經公名字叫什麼

答古新二經公名字叫聖經

880. 問聖經兩字有什麼解說

答聖經兩字解說聖書的總集超過別樣的書書中的妙書天主默啟的書

881. 問為什麼聖經叫超越別樣的書

答聖經叫超越別樣的書因為書中所論的事並著書者均是超越的

882. P. An non potest esse error in Sacra
Scriptura?

R. In Sacra Scriptura non potest esse
ullus error, quia, quum sit tota inspira-
ta, auctor omnium partium est Ipse Deus.
Id autem non impedit, quominus in
excriptionibus et translationibus illius
irreperit aliquis error, vel exscribentium,
vel traducentium. Ideo in editionibus
revisis, et approbatis ab Ecclesia Catho-
lica, non potest error in iis, quae respi-
ciunt Fidem et mores, esse.

883. P. An est necessarium omnibus Chri-
stianis legere Bibliam?

R. Legere Bibliam non est necessarium
omnibus Christianis, quum ipsi docean-
tur ab Ecclesia; sed est adeo utile et
commendatum omnibus.

884. P. An potest legi quaecumque versio Vul-
garis Biblicae?

R. Possunt legi versiones vulgares Biblicae,
quae sunt recognitae fideles ab Ecclesia
Catholica, et afferunt explicationes appro-
batae ab ipsa Ecclesia.

852. 問聖經不能有錯麼。

答聖經不能有錯因為都是天主默啟來的著書的就
是天主自己但抄寫及繙譯的時能個有錯所以聖
教會把查准過的聖經凡關信德及風化的事不能
有錯。

883. 問看聖經抑是為衆信友要緊的麼。

答看聖經不是為衆信友要緊的因為有聖教會向他
們口講但能看他十分有益且也吩咐過的。

884. 問一總翻的聖經能看麼。

答聖教會已經准過的并有註解的聖經能看的。

885. P. Cur tantum illae versiones Bibliae possunt legi, quae approbatae sunt ab Ecclesia?

R. Possunt tantum legi illae versiones Bibliae, quae approbatae sunt ab Ecclesia, quia Ipsa sola est legitima custos Bibliae.

886. P. A quo possumus cognoscere verum sensum sacrae Scripturae?

R. Possumus cognoscere verum sensum sacrae Scripturae tantum ab Ecclesia, quia Ecclesia tantum non potest errare in ejus interpretatione.

887. P. Quid deberet facere Christianus, si ei offerretur Biblia ab aliquo protestante, vel eorum emissario?

R. si Christiano offerretur Biblia ab aliquo protestante, vel ab aliquo emissario protestantium, ipse deberet illam rejicere cum horrore, quia prohibita est ab Ecclesia;

885. 問。為什麼單單聖教會准過所翻的聖經能看呢。

答。單單聖教會准過所翻的聖經能看。因為聖教會是
聖經的獨一掌理。

886. 問。聖經的真義從那人處能知道呢。

答。單單從聖教會處能知道聖經的真義。因為單單聖
教會在解說聖經的事是不能錯的。

887. 問。倘異端教人或他們的夥計把聖經送給教友看。該
怎麼樣呢。

答。倘異端教人或他們的夥計把聖經送給教友看。教
友該發顯痛絕的樣子拋去。因他們的聖經是聖教

quod si ipse jam illam recepisset ob inadvertentiam, deberet statim in ignem projicere, vel illam afferre ad suum parochum.

888 P. Cur Ecclesia prohibet Biblias protestantium?

R. Ecclesia prohibet Biblias protestantium, quia vel sunt adulteratae et continent errores, vel carentes sua approbatione et notis explicativis locorum difficultium, possunt nocere Fidei. Ideo Ecclesia prohibet etiam versiones sacrae scripturae, jam ab Ipsa approbatas; sed recusas sine explanationibus approbatis.

Articulus V^{us}
De Traditione.

889 P. Dic mihi: Quid est Traditio?

會禁止的。若不留心已經收受了該速即投火燒去
或交給本堂神父

889. 問。為什麼聖教會禁止異端教的聖經。

答。聖教會禁止異端教的聖經。因為或已改易。所以有
許多錯處在內。或未經准過。且在萬難解說的地方
亦無註解。所以能害着信德。為此緣故。聖教會把已
譯的聖經。雖已准過。但魚准過的註解。也行禁止。

第五節講聖傳

889. 問。聖傳是什麼。

R. *Traditio est verbum Dei non scriptum, sed traditum viva voce a Jesu Christo, et ab Apostolis, et usque ad nos sine alteratione perductum de saeculo in saeculum per Ecclesiam.*

890. *P. Documenta Traditionis ubi continentur?*

R. *Documenta Traditionis continentur praecipue in decretis Conciliorum, in scriptis sanctorum Patrum, in actis Sanctae Sedis, in verbis, et usibus Liturgiae Sacrae.*

891. *P. Quanti haberi debet Traditio?*

R. *Traditio debet haberi tanti, quanti habetur Verbum Dei revelatum, contentum in sacra Scriptura.*

Articulus VI^{us}

De spe

334

892. *P. Quid est spes?*

答聖傳是天主的說話，沒有寫過的，但向來口傳從耶穌基利斯督及宗徒起，世世代代傳至今，無有變易。

490.

問聖傳的真據包括在那裡。

答聖傳的真據包括在公會議的定論中，聖師的聖書

內，羅瑪聖座的實錄中，及禮節書的經言舉動中。

491.

問怎麼樣該看重聖傳。

答該看重聖傳如同聖經，包含天主默啟的話一樣。

第六節 講望德

802.

問望德是什麼。

R. Spes est virtus supernaturalis infusa a Deo in anima nostra, per quam desideramus et exspectamus vitam aeternam, quam Deus promisit servis suis, et auxilia necessaria ad illam obtinendam.

893. Q. Quo motivo iuxta debemus sperare a Deo paradisum, et auxilia necessaria ad illum consequendum?

R. Debemus sperare a Deo paradisum et auxilia necessaria ad illum consequendum, quia Deus summe misericors, per merita Jesu Christi, illum promisit cui cumque ex corde Illi servierit; et quum sit fidelissimus et omnipotens, tenet sua promissa.

894. Q. Quatenam sunt conditiones necessariae ad obtinendum paradisum?

答望德是超性的德行。天主賦在我們靈魂上。我們因此願意又盼望天主所許的常生及得常生的要緊相幫。

193. 問因了什麼我們該盼望天主所許的常生及要緊的相幫。

答我們該盼望天主所許的常生及要緊的相幫。因為天主無窮仁慈。因耶穌基督的功勞許了一總真心服事他的人。并且天主是狠忠信。又是全能。能踐所許。

194. 問為得常生有什麼要緊章程。

R. Conditiones necessariae ad obtinendum paradysum, sunt gratia Dei, exercitium bonorum operum, et perseverantia in sancto amore Spis usque ad mortem.

895. Q. Quomodo amittitur Spes?

R. Spes amittitur quando amittitur Fides; amittitur etiam per peccatum desperationis, vel praesumptionis.

896. Q. Quomodo recuperatur Spes amissa?

R. Spes amissa recuperatur per dolorem peccati commissi, excitando iterum fiduciam in divinam Bonitatem.

Articulus VII^{us}
De Charitate.

答為得常生要緊的章程是天主聖寵行善工且恆心
愛天主到死

895. 問怎麼樣失去望德

答幾時失去信德便失去望德又幾時犯失望與自恃
的罪

896. 問失去了望德再可以得着麼

答失去了望德就該痛悔自己的罪後來重新依靠天
主的美善再能個得着的

第七節講愛德

897. P. Quid est Charitas ?

R. Charitas est virtus Supernaturalis, infusa a Deo in anima nostras, per quem amamus Deum propter se Ipsum super omnia, et proximum sicut nos ipsos pro amore Dei.

898. P. Propter quae motiva debemus amare Deum ?

R. Debemus amare Deum, quia Ipse est summum Bonum, infinite bonus et perfectus; et insuper quia sic Ipse mandavit, et propter tot beneficia, quae ab Ipso recipimus.

899. P. Quomodo Deus debet amari ?

R. Deus debet amari super omnia, ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, et ex totis viribus.

900. P. Quid significat amare Deum super omnia ?

R. Amare Deum super omnia significat praeferre Eum omnibus creaturis magis caris et perfectis, et esse

892. 問愛德是什麼

答愛德是超性的德行。天主賦在我們靈魂上，使我們愛天主在萬有之上，及為天主愛人如己。

893. 問為什麼緣故該愛慕天主。

答我們該愛慕天主，因為他是無窮美善的。又因他命了的，且因他賞賜我們無數的恩典。

894. 問愛天主該怎麼樣。

答愛天主該在萬有之上，用全心、全意、全靈、全力。

900. 問愛天主在萬有之上，什麼意思。

答愛天主在萬有之上，即是愛慕天主，超過一總最寶

paratum ad omnia potius amittenda, quam eum offendere, et cessare ab amando.

901. Q. Quid significat amare Deum ex toto corde?

R. Amare Deum ex toto corde significat consecrare Illi omnes affectus.

902. Q. Quid significat amare Deum ex tota mente?

R. Amare Deum ex tota mente significat dirigere ad Illum omnes nostras cogitationes.

903. Q. Quid significat amare Deum ex tota anima?

R. Amare Deum ex tota anima significat consecrare Illi usum omnium potentiarum, vel facultatum animae nostrae

904. Q. Quid significat amare Deum ex totis nostris viribus?

R. Amare Deum ex totis nostris viribus significat curare, ut crescamus semper magis in amore Dei,

貝最尊貴的受造東西，並且為愛天主，寧願失去一
總東西，不願得罪他，且不願停止愛他。

901 問：全心愛慕天主，什麼意思？

答：全心愛慕天主，即是獻天主一總心內的愛情。

902. 問：全意愛天主，什麼意思？

答：全意愛天主，即是把我們一總想頭歸向天主。

903. 問：全靈愛天主，什麼意思？

答：全靈愛天主，即是獻天主，我們靈魂上的一總三司。

904. 問：全力愛天主，什麼意思？

答：全力愛天主，即是勉力，使我們愛天主的情，日日長。

et ut omnes nostrae actiones habeant
pro motivo et fine amorem Dei et de-
siderium placendi Illi.

905. P. Cur debemus amare proximum?

R. Debemus amare proximum ob amo-
rem Dei, quia Deus id jubet, et quia
omnis homo est imago Dei.

906. P. Tenemur ne amare etiam inimicos?

R. Ita, tenemur amare etiam inimicos,
quia etiam ipsi sunt noster proximus,
et quia Iesus Christus explicitum de
hoc nobis mandatum dedit.

907. P. Quid significat amare proximum
sicut nos ipsos?

R. Amare proximum sicut nos ipsos
significat desiderare,

進又一總工夫都歸愛天主而做且願意都中他的

意

905. 問為什麼該愛慕他人

答該為愛天主的故愛慕他人因為天主命了的又因

我們都是天主的肖像

906. 問我們也該愛慕仇人麼

答是的我們也該愛仇人因為他們也是人併且耶穌

基利斯督清清白白命了我們該愛仇人

907. 問愛人如己有什麼意思

答愛人如己即是願意且照自己力量相幫他人樣樣

et facere illi, quoad possumus, idem illud bonum, quod debemus desiderare nobis ipsi, nec illi desiderare, vel facere ullum malum.

908. Q. Quando amamus nosmetipso sicut debemus ?

R. Nos amamus nosmetipsos sicut debemus, quando satagimus servire Deo, et ponere in Illo omnem nostram felicitatem.

909. Q. Quomodo amittitur Charitas ?

R. Charitas amittitur per quodcumque peccatum mortale.

910. Q. Quomodo recuperatur Charitas ?

R. Charitas recuperatur edendo actus amoris Dei, poenitendo et agendo bonam Confessionem.

好事如同我們自己願意有的一樣又不願意並不
加人不拘什麼害處

908. 問怎麼樣我們照理愛慕自己。

答我們照理愛慕自己即是設法奉事天主並把我們
不拘什麼福氣放在天主手裡。

909. 問怎麼樣失去愛德。

答犯了不拘什麼大罪愛德便失去了。

910. 問失去了愛德怎麼樣能再得着呢。

答失去了愛德倘發愛天主的心發痛悔又辦妥當神
工便再能得着的。

Articulus VIII^{us}
De Virtutibus Cardinalibus.

911. Q. Quasenam sunt Virtutes Cardinales?
R. Virtutes Cardinales sunt, Prudentia,
Justitia, Fortitudo, et Temperantia

912. Q. Cur Prudentia, Justitia, Fortitudo,
et Temperantia vocantur Virtutes Car-
dinales?

R. Prudentia, Justitia, Fortitudo, et Tem-
perantia vocantur Virtutes Cardina-
les, quia suntcardo et fundamentum
virtutum moralium.

913. Q. Quid est Prudentia?

R. Prudentia est virtus, quae dirigit
omnem actionem ad debitum finem,
et ideo quaerit media convenientia, ut
opus fiat bene undequaque,

第八節講樞德

911. 問樞德是那幾樣。

答樞德即是智德、義德、勇德、節德。

912. 問為什麼智德、義德、勇德、節德稱樞德。

答智德、義德、勇德、節德稱樞德，因為這四德是一總德行的歸束，也是根基。

913. 問智德是什麼。

答智德是一個德行，引我們一總的行為歸到真正的終向，為此揀選一總好法子，使我們的工夫好好兜

et proinde sit acceptum Deo.

914. P. Quid est *Justitia*?

R. *Justitia* est illa virtus, per quam
damus cuique suum.

915. P. Quid est *Fortitudo*?

R. *Fortitudo* est illa virtus, quae nos ed-
dit animosos, ne timeamus ullum dis-
crimen, nec ipsam mortem pro servitio
Dei.

916. P. Quid est *Temperantia*?

R. *Temperantia* est illa virtus, per quam
refrenamus desideria inordinata vo-
luptatum sensibilium, et temperate u-
timur bonis temporalibus.

做並使天主喜歡

914.

問義德是什麼

答義德是一樣德行領我們歸還各人所有的名分

915.

問勇德是什麼

答勇德是一個德行使我們在服事天主的本分中勇敢至死不怕什麼危險。

916.

問節德是什麼

答節德是一個德行使我們壓制肉情當中不照理的願意併節用現世的財物。

Capitulum II^m
De Donis Spiritus Sancti.

917. P. Quot et quænam sunt dona Spiritus Sancti ?

R. Dona Spiritus Sancti sunt septem
1° Donum Sapientiae. 2° Intellectus.
3° Consilii. 4° Fortitudinis. 5° Scientiæ.
6° Pietatis. 7° Timoris Dei

918. P. Ad quid inserviunt dona Spiritus Sancti ?

R. Dona Spiritus Sancti inserviunt
ad nos stabilizandos in Fide, Spe, et Charitate, et ad nos reddendos promptos ad
actus virtutum necessariarum, ut
consequamur perfectionem vitæ
christianæ.

919. P. Quid est Sapientia ?

R. Sapientia est donum, per quod nos
elevantes mentem ab istis rebus terre-
nis et fragilibus, contemplamus æter-
na, id est Veritatem æternam, scilicet
Deum, gustantes, et

第二章講聖神的恩典

912. 問聖神的恩典是那幾樣。

答聖神的恩典有七樣。即是一上智。二明達。三超見。四剛毅。五聰明。六孝愛。七敬畏。

913. 問聖神的恩有什麼用。

答聖神的恩是堅固我們在信望愛三德中。又使我們欣勤修德。得着教友的修成。

914. 問上智是什麼。

答上智是聖神的恩典。把我們的明悟。離開世俗。並易懷的事情。單瞻望永遠的道理。即是天主自己有味。

amantes Deum, in quo consistit omne bonum.

920. P. Quid est Intellectus ?

R. Intellectus est donum, per quod red-
ditur nobis facilis, quantum datum
est homini mortali, intelligentia veri-
tatum Fidei, et divinorum mysteriorum,
quae lumine naturali intelligentiae no-
strae non possumus cognoscere.

921. P. Quid est Consilium ?

R. Consilium est donum, per quod in
dubis et incertitudinibus humanae vi-
tae cognoscimus id quod magis conve-
nit gloriae Dei, salutis nostrae, et pro-
ximi.

922. P. Quid est Fortitudo ?

R. Fortitudo est donum inspirans no-
bis valorem et animum, ut observemus
fideliter sanctam legem Dei et
Ecclesiae, superando omnia obstacula
et tentationes nostrorum inimicorum.

于天主的事體愛慕他。因他是我們完全的福氣。

920. 問明達是什麼。

答明達是聖神的恩典，使我們容易通達信德及奧妙的道理。照人本性的明悟不能知道的。

921. 問超見是什麼。

答超見是聖神的恩典，使我們在疑難中能曉得那個是相對天主光榮及我們併他人的靈魂。

922. 問剛毅是什麼。

答剛毅是聖神的恩典，使我們有膽識、忠信、守天主的誠命及聖教會的規矩，不怕阻擋，亦不怕三仇的誘

923. Q. Quid est Scientia?

R. Scientia est donum, per quod recte judicamus de rebus creatis, et cognoscimus modum bene utendi illis, et illas dirigendi ad ultimum finem, qui est Deus.

924. Q. Quid est Pietas?

R. Pietas est donum, per quod veneramur et amamus Deum, et Sanctos, et servamus animum piurn et benevolum erga proximum pro amore Dei.

925. Q. Quid est Timor Dei?

R. Timor Dei est donum, per quod reveramur Deum et timemus offendere Ejus infinitam Majestatem, et amovemur a malo, et incitamus ad bonum.

感

923. 問聰明是什麼

答聰明是聖神的恩典使我們能分別受造之物及曉得怎麼樣善用他怎麼樣引他到自己的終向

924. 問孝愛是什麼

答孝愛是聖神的恩典使我們恭敬和愛慕天主及聖人等又存慈愛的心為天主愛別人

925. 問敬畏是什麼

答敬畏是聖神的恩典使我們尊重天主怕得罪他威嚴又助我們去惡從善

Caput III^m

De Beatitudinibus Evangelicis.

926. Q. Quot et quænam sunt Beatitudines Evangelicæ?

R. Beatitudines Evangelicæ sunt octo

1^a Beati pauperes spiritu, quia eorum est Regnum Coelorum.

2^a Beati mansueti, quia ipsi possidebunt terram.

3^a Beati qui lugent, quia consolabuntur.

4^a Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quia saturabuntur.

5^a Beati misericordes, quia misericordiam consequentur.

6^a Beati mundo corde, quia Deum videbunt.

第三章講新經真福

926

問新經真福是那幾端

答新經真福有八端一神貧者乃真福為其已得天國也

二良善者乃真福為其將得安土也

三涕泣者乃真福為其將受安慰也

四嗜義如飢渴者乃真福為其將得飽飲也

五哀矜者乃真福為其將蒙哀矜也

六心淨者乃真福為其將得見天主也

7° Beati pacifici, quia filii Dei vocabuntur.

8° Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quia ipsorum est Regnum Coelorum.

927. P. Cur Jesus Christus nobis proposuit Beatitudines?

R. Jesus Christus nobis proposuit Beatitudines, ut detestaremur maximas mundi, et ut nos alliceret ad amandas et sequendas maximas sui Evangelii.

928. P. Quinam sunt, quos mundus vocat beatos?

R. Mundus vocat beatos illos, qui abundant divitiis et honoribus, qui hiliter vivunt et nullam habent occasionem patiendi.

929. P. Quinam sunt pauperes spiritu, quos Jesus Christus vocat beatos?

R. Pauperes spiritu, juxta Evangelium, sunt illi, qui habent cor avulsam a divitiis;

七、和睦者乃真福為其將稱為天子也。

八、為義而被窘難者乃真福為其已得天上國也。

927. 問為什麼耶穌基利斯督說出這個真福

答耶穌基利斯督說出這個真福教訓我們該恨世俗的道理愛慕跟從新經的道理

928. 問世俗上所稱有福者是那等人

答世俗上所稱有福者即是有財產有光榮活命自然毫無苦難的機會

929. 問那等神貧的人耶穌基利斯督稱他是有福的

答照新經道理神貧者即是一心離開財物倘有財物

bene illis utuntur, si eas habent; non eas
quaerunt sollicite, si iis carent: si illis
privantur, earum amissionem cum
resignatione ferunt.

930. P. Quinam sunt mansueti?

R. Mansueti sunt illi, qui suaviter a-
gunt cum proximo, et aliorum defectus
patienter ferunt, sicut aliorum injurias
illatas, sine querimoniis et vindictis.

931. P. Quinam sunt lugentes?

R. Lugentes, qui tamen dicti sunt beati,
sunt illi, qui cum resignatione ferunt
tribulationes, et qui se affligunt de pec-
catis commissis, pro malis et scandalis
quae videntur in mundo, pro absentia
a Paradiso, et pro periculo illum amittere
di

932. P. Quinam sunt qui esuriunt et siti-
unt Justitiam?

照理用他倘沒有也不求他倘被人奪去了忍耐聽
天主的命

930. 問誰是良善者。

答良善者即是溫和待人他人有毛病或凌辱我我不
怨不忿也不思遠報

931. 問誰是涕泣者倒稱為有福。

答涕泣者稱為有福即是一輩忍耐世苦的人惱恨自
己所犯的罪及可憐世上所有的壞表樣并且因他
們遠離天堂有失去靈魂的危險所以難過。

932. 問那個是嗜義如飢渴者。

R. Qui esuriunt et sitiunt justitiam sunt qui ardentè desiderant crescere magis ac magis semper in gratia Dei, et in exercitio operum bonorum et virtutum.

933. P. Quinam sunt misericordes?

R. Misericordes sunt qui, amant in Deo et propter Deum proximum, compatiuntur illius miseriae tam spirituales, quam corporales, et satagunt illum auxiliari juxta suas vires et suum statum.

934. P. Quinam sunt mundi corde?

R. Mundi corde sunt illi, qui nullum habent affectum ad peccatum, et sunt longe ab illo, et praesertim vitant omnem speciem impuritatis.

935. P. Quinam sunt pacifici?

答嗜義如飢渴者。即是很願意加增天主的寵愛及行善修德的進境。

233. 問誰是哀矜者。

答哀矜者。即是看天主面上可憐他人。可憐別人靈魂。或肉身的萬難。又照自己力量自己地位幫助他們在苦難中。

234. 問心淨者是誰。

答心淨者。即是無偏情去犯罪且躲避犯罪並躲避一總不潔的罪。

235. 問和睦者是誰。

R. Pacifici sunt illi, qui servant pacem cum proximo, et secum ipsis, et satagunt conciliare pacem inter discordantes.

936. P. Quinam sunt illi, qui patiuntur persecutionem pro justitia?

R. Qui patiuntur persecutionem pro justitia sunt illi, qui patienter ferunt derisiones, impropria, et persecutiones propter Fidem et legem Jesu Christi.

937. P. Quid significant varia proemia promissa a Jesu Christo in Beatitudinibus?

R. Varia proemia promissa a Jesu Christo in Beatitudinibus significant omnia sub diversis nominibus, gloriam aeternam paradisi.

938. P. Beatitudines procurant ne nobis tantum aeternam gloriam Paradisi?

R. Beatitudines non procurant nobis tantum aeternam gloriam paradisi; sed sunt etiam media agendi vitam felicem, quantum possibile est, in hoc mundo.

答和睦者即是同別人同自己保存平安且勉力勸人
不睦者重新和好

936. 問為義而被窘難者是誰

答為義而被窘難者即是為信德又為耶穌基利斯督
的律法忍受他人的嬉笑凌辱並一切艱難

937. 問耶穌基利斯督所許真福的各樣賞賜有什麼意思
答耶穌基利斯督所許真福的各樣賞賜總意即是照
各樣光景賞他們天堂的永福

938. 問真福單單在天堂光榮麼

答真福不但在天堂光榮併且照世上所能助我們平

939. P. Qui sequuntur Beatitudines, recipiunt ne inde aliquam remunerationem in hac vita?

R. Ita, illi qui sequuntur Beatitudines, recipiunt inde aliquam remunerationem etiam in hac vita, quia fruuntur interna pace et iucunditate, quae est principium, etsi imperfectum, felicitatis aeternae.

940. P. Qui sequuntur maximas mundi poterunt ne dici felices?

R. Minime, illi qui sequuntur maximas Mundi, non sunt felices, quia non habent veram pacem animae, et sunt in periculo damnationis.

Caput IV.^{um}

De operibus Misericordiae.

安活命

939

問得真福者在世上得着別的報答麼

答是的得真福者世上也得別的報答因為在世時良心平安喜悅雖不是完全天福倒底已是天福的起頭

940

問貪得世俗光榮的人也能稱有福麼

答貪得世俗光榮的人不能稱有福因為靈魂上沒有真的平安反有失落靈魂的危險

第四章講哀矜工夫

941. P. Quaeenam sunt bona opera, de quibus requireret a nobis Deus rationem specialem in die Iudicii?

R. Bona opera, de quibus Deus a nobis requireret rationem specialem in die Iudicii, sunt Opera Misericordiae.

942. P. Quid intelligitur nomine Operum Misericordiae?

R. Opera Misericordiae sunt illa per quae subvenimus necessitatibus corporalibus et spiritualibus nostri proximi.

943. P. Quaeenam sunt opera Misericordiae corporalia?

R. Misericordiae opera corporalia sunt:

1° Subministrare cibum esurientibus.

2° Subministrare potum sitientibus.

3° Vestire nudos. 4° Hospitare peregrinos.

5° Visitare infirmos. 6° Visitare carcere captos.

7° Sepelire defunctos.

944. P. Quaeenam spiritualia opera Misericordiae?

R. Spiritualia opera Misericordiae sunt

1° Consilium praebere dubitantibus.

941

問、公審判時、天主將問我們好的工夫、是那幾樣、

答、公審判時、天主將問我們好的工夫、即是哀矜工夫、

942

問、哀矜工夫是什麼、

答、哀矜工夫、即是幫助他人、肉身靈魂的急需、

943

問、那是肉身一面的哀矜、

答、肉身一面的哀矜、即是形哀矜、一給餓的人吃、二給

渴的人飲、三沒有衣的、給他衣、四行路的、給他居、五

看顧病人、六看顧監犯、七收葬亡人、

944

問、那是靈魂一面的哀矜、

答、靈魂一面的哀矜、即是神哀矜、一有疑惑的、教導他、

- 2°: Docere ignorantēs. 3°: Monere peccatores.
 4°: Solari afflictos 5°: Condonare offensas.
 6°: Patienter suffere personas molestas.
 7°: Orare pro vivis et defunctis.

Capitulum V^m

De peccatis, et eorum speciebus praecipuis.

945. Q. Quot sunt species peccatorum?

R. Duae dantur species peccatorum;
 Peccatum originale, et peccatum actuale.

946. Q. Quodnam est peccatum originale?

R. Peccatum originale est illud, cum quo
 omnes nascimur, et quod contraximus
 per inobedientiam nostri parentis, Adami.

947. Q. Quanam damna nobis causavit pec-
 catum Adami?

二教訓愚蒙三勸犯罪的四安慰憂苦的
五寬免得罪我的六忍耐煩我的人七為生者死者求天主

第五章 講罪及罪的格外幾樣的類

945. 問罪有幾樣

答罪有兩樣原罪本罪

946. 問原罪是什麼

答原罪是我們生時有的從元祖亞當背逆天主命傳下來的

947. 問原罪為我們有什麼害處

R. Damna peccati Adami sunt: Privatio gratiae, amissio Paradisi, ignorantia, inclinatio ad malum, mors & omnes aliae miseriae.

948. P. Quomodo deletur peccatum originale?

R. Peccatum originale deletur per sanctum Baptismum.

949. P. Quodnam est peccatum actuale?

R. Peccatum actuale est illud, quod homo ad apto us u rationis deliberata voluntate committit.

950. P. Quot species dantur peccati actualis?

R. Duae dantur species peccati actualis, Peccatum mortale et peccatum veniale.

951. P. Quodnam est peccatum mortale?

R. Peccatum mortale est transgressio divinae legis, per quam graviter deficiamus officiis

答原罪的害處一魚聖寵二失去天堂三靈魂上糊塗

四偏向犯罪五該死六別樣各種患難

948. 問原罪怎麼樣除去

答領聖洗原罪除去了

949. 問什麼是本罪

答本罪是各人開明悟後故意有心犯的罪

950. 問本罪有幾樣

答本罪有兩樣大罪小罪

951. 問大罪是什麼

答大罪是在重大事情內相反天主的誠命失去或對

erga Deum, erga proximum, erga nos ipsos.

952. Q. Cur vocatur mortale?

R. Vocatur mortale, quia dat mortem animae per amissionem gratiae sanctificantis, quae est vita animae, sicut anima est vita corporis.

953. Q. Quatenam damna causat animae peccatum mortale?

R. Peccatum mortale privat animam gratia et amicitia Dei. 1° Causat amissionem paradisi 3° Privat meritis iam acquisitis, et reddit incapax acquirendi alia merita. 4° Efficit animam servam diaboli. 5° animam eretur infernum et etiam alias poenas hujus vitae

956. Q. Praeter gravitatem materiae quid requiritur ad constituendum peccatum mortale?

天主或對他人或對自己的本分。

962. 問為什麼大罪稱死罪。

答大罪稱死罪因為大罪使靈魂死亡即是失落聖寵。這實是靈魂的性命如同靈魂是肉身的性命。

963. 問大罪在靈魂上有什麼害處。

答大罪在靈魂上一失去天主聖寵與天主的交情二失去天堂三失去從前所立的功勞再不能從新立了。四成魔鬼的奴才五該下地獄及受各樣世界上的罰。

964. 問犯大罪除重大事情外再該有什麼。

R. Praeter gravitatem materiae ad constituendum peccatum mortale, requiritur plena advertentia hujus gravitatis et deliberata voluntas committendi peccatum.

955. P. Quodnam est peccatum veniale?

R. Peccatum veniale est levis transgressio divinae legis, per quam levis ter deficiamus eundem ex officiis erga Deum, erga proximum, et erga nos ipsos.

956. P. Cur vocatur veniale?

R. Vocatur veniale, quia leve est relate ad mortale, non privat divina gratia; et quia Deus facilius illud condonat.

957. P. Ergo peccatum veniale non est, magis faciendum ne?

R. Haec esset magna fallacia, et quia peccatum veniale semper continet aliquam offensam Dei, et quia

答犯大罪除重大事情外還該懂明罪的重大及有心故意犯的。

955. 問什麼是小罪。

答小罪是在小事情內相反天主的誠命少少失去或在天主或在他人或在自己的本分。

956. 問為什麼稱小罪是可赦的。

答稱小罪是可赦的因為不是如同大罪失去天主聖寵且天主也容易肯寬免的。

957. 問所以犯小罪沒要緊麼。

答犯小罪是不不要緊這是十分錯了因為小罪本性包

ipsum affert Damna non per a animae.

958. P. Quanam Damna affert peccatum veniale?

R. Peccatum veniale 1° Debilitat, et refrigerat Charitatem in nobis. 2° Disponit nos ad peccatum mortale 3° Facit, ut mereamus magnas poenas temporales, vel in hoc mundo, vel in altero.

Caput VI.

De vitis capitalibus, et de aliis peccatis gravioribus.

959. P. Quid est vitium?

R. Vitium est prava dispositio animi ad fugiendum bonum, et agendum malum, causata a frequenti repetitione actuum pravorum.

960. P. Quanam est differentia inter peccatum et vitium?

含得罪天主且害靈魂不少

958. 問小罪在靈魂上有什麼害處

答小罪的害處一使靈魂軟弱愛德漸冷二易犯大罪
三在世時或死後該做極大補贖

第六章講罪宗及別樣大罪

959. 問毛病是什麼

答毛病是靈魂上一個不好的心思使我們避善行惡
多次溫習不好的舉動

960. 問罪同毛病有什麼分別

R. Inter peccatum et vitium est ista differentia: peccatum est actus transiens, dum vitium est pravus habitus iam contractus committendi aliquod peccatum.

961. Q. Quoniam sunt vitia capitalia?

R. Vicia capitalia sunt septem 1° Superbia. 2° Avaritia. 3° Luxuria. 4° Ira. 5° Gula. 6° Invidia. 7° Accidia.

962. Q. Quomodo vincuntur vitia capitalia?

R. Vicia capitalia vincuntur per exercitium virtutum oppositarum. Sic Superbia vincitur per Humilitatem, Avaritia per Liberalitatem, Luxuria per Castitatem, Ira per Patientiam, Gula per Abstemiam, Invidia per Amorem fraternum, Accidia per Diligentiam et Fervorem in servitio Dei.

963. Q. Cur haec vitia vocantur capitalia?

答罪同毛病有這個分別。即是罪係一樣易遇的工夫。至於毛病是慣行的。一個惡習使人容易犯罪。

961. 問罪宗是那幾樣

答所稱罪宗共有七樣。一驕傲。二慳吝。三迷色。四忿怒。五貪饕。六嫉妬。七懶惰。

962. 問怎麼樣得勝罪宗

答用相反的德行能得勝罪宗。如謙遜得勝驕傲。施捨得勝慳吝。貞潔得勝迷色。忍耐得勝忿怒。克苦得勝貪饕。仁愛得勝嫉妬。勤謹得勝懶惰。

963. 問為什麼這些毛病稱罪宗

R. Haec vitia vocantur capitalia, quia sunt fons, et causa multorum aliorum vitiorum, et peccatorum.

964. P. Quot sunt peccata contra Spiritum Sanctum?

R. Peccata contra Spiritum Sanctum sunt sex: 1° Desperatio salutis. 2° Presumptio se salvandi sine merito. 3° Impugnare veritatem cognitam. 4° Invidia gratiae aliorum. 5° Obstinatio in peccatis. 6° Impoenitentia finalis.

965. P. Cur ista peccata dicuntur specialiter contra Spiritum Sanctum?

R. Ista peccata dicuntur specialiter contra Spiritum Sanctum, quia committuntur per puram malitiam, quae est contraria Bonitati, quae attribuitur Spiritui Sancto.

966. P. Quaeenam sunt peccata, quae dicuntur clamare vindictam coram Deo?

R. Peccata, quae dicuntur clamare vindictam coram Deo, sunt quatuor: 1° Homicidium voluntarium. 2° Peccatum impium contra naturam.

答這些毛病稱罪宗因為是一總罪過的根源

164. 問相反聖神的罪有幾樣

答相反聖神的罪有六樣一失望救靈魂二無功妄想救靈魂三反背所知的道理四嫉妬他人聖寵五固執於罪六至終不悔

965. 問為什麼這樣罪特稱是相反聖神的罪

答這樣罪特稱相反聖神的罪因為這樣罪是真真惡心腸犯的所以相反天主全善但全善是切聖神的

966. 問號求天主降罰的罪是那個

答號求天主降罰的罪有四樣一故意殺人二悖性邪

3° Oppressio pauperum. 4° Fraudare mercedem operariis.

967. P. Cur dicuntur ista peccata clamare vindictam coram Deo?

R. Ista peccata dicuntur clamare vindictam coram Deo, quia hoc dicit Spiritus Sanctus, et quia eorum iniquitas est adeo gravis et manifesta, ut provocet Deum ad illa punienda gravioribus poenis.

Capitulum VII^{um}

De Novissimis et de aliis mediis praecipuis ad vitandum peccatum.

968. P. Quid intelligis per Novissima?

R. Novissima vocantur in sacris libris ultima quae contingent homini.

969. P. Quaeenam sunt Novissima, vel ultima hominis?

淫三欺負窮人四賴去工錢

366. 問為什麼這樣罪稱是號求天主降罰的罪。

答這樣罪稱是號求天主降罰的罪因為聖神說過的。且這樣罪的惡孽很重很顯不能不叫天主重重罰他。

第七章講四末及躲避罪的格外幾樣法子

367. 問末末了是什麼

答聖經內所稱末末了即是論人末末了事

369. 問人的末末了事有幾樣

R. Novissima, vel ultima hominis, sunt quatuor: Mors, Judicium, Infernus, Paradisus.

970. P. Cur Novissima dicuntur ultima hominis?

R. Novissima dicuntur ultima hominis, quia Mors est illud ultimum, quod nobis contingit in hoc mundo; Judicium Dei est ultimum judiciorum, quae sustinere debemus; Infernus est extremum malum, quod mali habebunt; Paradisus est summum bonum, quod boni habebunt.

971. P. Quando debemus cogitare de Novissimis?

R. Bonum est quotidie cogitare de Novissimis, et maxime in oratione matutina statim ac evigilamus, vespere ante cubitum, et toties quoties tentamus male agere, quia eorum cogitatio est validissima ad vitandum peccatum.

答人的末末了事有四樣一死亡二審判三地獄四天
堂

970. 問為什麼這四末叫人的末末了事

答這四末叫人的末末了事因為死亡是世上末末了
事審判是我們該聽的末末判斷地獄是惡人受極
處之刑天堂是聖人受極大之福

971. 問幾時我們該想四末

答每日該想四末特於起身念經的時及晚上睡前又
每遇誘惑因為這四末的想頭很有力量使人躲避
犯罪

Caput VIII^{um}

De exercitiis devotis, quae suadentur Christiano practicanda quotidie.

912. P. Bonus Christianus quid debet facere statim ac mane evigilatur?

R. Bonus Christianus statim ac mane evigilatur, debet facere signum crucis, et offerre Deo suum cor, et dicere haec, vel similia: "Deus meus Tibi offero cor et animam meam."

913. P. Quid quisque deberet cogitare surgendo et induendo vestes?

R. Surgendo et induendo vestes, quisque deberet cogitare Deum esse praesentem, illum diem posse esse ultimum nostrae vitae, et ita surgere et induere vestes cum omni possibili modestia.

914. P. Quum surrexerit et vestitus fuerit, bonus Christianus quid agere debet?

第八章 講教友每日可做的神業

972. 問好的教友早上覺了後來就該做什麼

答好的教友早上覺了後來就劃十字聖號。獻自己的心於天主。就念我天主。我將我心我靈獻給於爾云

云

973. 問起身及穿衣時該想什麼

答起身及穿衣時該想天主在茲看我今日能是我性命的末日。就這樣起身。端端正正穿衣。

974. 問好教友起身穿衣後該做什麼

R. Bonus Christianus quum surrexerit, et vestitus fuerit, Deberet se oisistere coram Deo, et genuflexus, si potest, ante aliquam devotam imaginem dicere devote: "Adoro Te, Deus meus, et Cerno ex toto corde, Tibi gratias ago, quod me creaveris, feceris Christianum, et servaveris hac nocte Offero Tibi omnes meas actiones, et rogo, ut praeserves me hac die ab omni peccato et me liberes ab omni malo. Amen" Recitet inde Pater Noster, Ave Maria, Credo et actus Fidei, Spei, et Charitatis cum sincero cordis affectu.

975. P. Quas nam praxas pietatis deberet quotidie adimplere Christianus?

R. Christianus, si posset, deberet quotidie
1° Ad sistere cum devotione Sanctae Missae,
2° Invisere, etiamsi breviter ^{sum} Sacramentum.
3° Recitare tertiam partem Rosarii

976. P. Quid debet fieri antequam quis incipiat opera?

R. Ante opera oportet offerre Deo illud opus, dicendo ex corde:

答好教友起身穿衣後該在天主前若能跪便跪在聖
像前好好念說吾天主我今朝拜爾全心愛爾感謝
爾造我之恩賜我進教保存我一夜平安我今獻爾
我之諸行求爾今日不許我犯罪又救我於凶惡後
乃真心念在天亞物我信及信望愛三德誦

975.

問教友天天該行什麼熱心工夫

答教友若無阻擋一該每日熱心望彌撒二拜聖體少
時三念玫瑰經五端

976.

問起工時該做什麼

答起工時該獻天主這個工夫并真心向天主去吾主

"Domine offero Tibi hoc opus, Da mihi tuam
Benedictionem"

977. P. Ad quem finem oportet operari?

R. Oportet operari ad Gloriam Dei, et
ad faciendam Illius voluntatem.

978. P. Quid convenit facere ante comestione[m]

R. Ante comestione[m] convenit stando, fa-
cere signum Sanctae Crucis et inde devote
dicere: "Domine Deus benedic nos et hunc
eibum, quem sumus sumpturi, ut substan-
temur ad tuum servitium."

979. P. Finita comestione quid convenit age-
re?

R. Finita comestione convenit perage-
re signum Sanctae Crucis, et dicere: Do-
mine gratias Tibi ago de cibo, quem de-
disti, et fac me dignum accumbere ad
Tuam mensam coelestem".

我獻爾這工夫求爾降福

972. 問該為什麼意思做活

答做活該為天主光榮及成全他的聖意

978. 問吃飯前該做什麼

答吃飯前該立劃十字聖號熱心向天主云吾主天主
求爾降福我又降福將吃的東西為保存性命能好
好奉事爾

979. 問吃飯後該做什麼

答吃飯後該立劃十字聖號又云吾主我今感謝爾賜
我糧食求爾賜我得享爾天國之酒席

980. P. Quando quis advertit se tentari, quid
deberet agere?

R. Quando quis advertit aliquam tenta-
tionem, deberet invocare cum fide SS-
simum Jesu et Mariae, vel ferventer
dicere aliquam precem jaculatoriam,
ex. gr.: Domine, ne unquam te offendam
vel facere signum Crucis; vitando ta-
men signa externa ne alii intelligant
se tentari.

981. P. Quando quis advertit, vel dubitat se
commisisse aliquod peccatum, quid debet
facere?

R. Quando quis advertit, vel dubitat
se commisisse aliquod peccatum, debet
statim emittere actum contritionis, et
satagere, ut agat confessionem quo citius.

982. P. Quando extra Ecclesiam auditur si-
gnum elevationis hostiae in Missa so-
lemni, vel Benedictionis SS-
simum Sacra-
menti, quid debet fieri?

R. Tunc debet saltem corde fieri ac-
tus adorationis, dicendo: "Adoremus et
gratias agamus omnimomento SS-
simum et Divinissimum Sacramentum."

990. 問一覺誘惑該做什麼

答一覺誘惑該發信德呼耶穌瑪利亞聖名或熱心念短經如曰天主求爾賜我不得罪爾或劃十字聖號然不該顯露使他人知我有誘惑

991. 問若覺着或疑惑犯了一個罪該做什麼

答若覺着或疑惑犯了一個罪該速發上等痛悔及想法子速行告解

992. 問在聖堂外聽見彌撒中搖鈴舉揚聖體或聖體降福該做什麼

答在聖堂外聽見搖鈴該心內朝拜又云願吾主至聖

983. P. Quid agendum quando ad Auroram,
Meridie et vespere pulsant "Ave Maria".
R. Ad signum "Ave Maria" bonus
Christianus recitat Angelus Domini,
cum tribus Ave Maria.

984. P. Vespere ante cubitum quid decet fieri?

R. Vespere ante cubitum, convenit se
sistere coram Deo, ut mane, et devote re-
citare easdem preces, agere breve exa-
men conscientiae, et petere a Deo veni-
am peccatorum commissorum per diem.

985. P. Quid facies, antequam somno in-
dulgeas?

R. Antequam somno indulgeam, a-
gam signum Sanctae Crucis, cogita-
bo me posse mori illa nocte, et tradam
meum cor Deo, dicens; Domine et
Deus meus, Do tibi totum meum cor.
S^{ma} Trinitas, Da mihi gratiam bene
vivendi, et bene moriendi: Jesu, Maria
Joseph vobis commendo animam me-
am.

之體常為讚謝

983. 問早上午時晚間聞三鐘聲該做什麼

答聞三鐘聲好教友該念三鐘經又亞物瑪利亞三遍

984. 問夜間睡時該做什麼

答夜間睡時該如早上起身時在天主臺前熱心念一樣
樣的經做片時省察又求天主寬免日中所犯的罪

985. 問睡着的前該做什麼

答睡着的前該劃十字聖號想今夜能死所以把自己
的心獻於天主向天主說吾主吾天主我獻爾我的心
天主聖三賞賜我聖寵使我能善福終耶穌瑪利

986. P. Praeter preces matutinas, et vesper-
tinas, quo alio modo possumus propi-
am ad Deum recurrere?

R. Per diem possumus frequenter ora-
re Deum per breves preces, quae vo-
cantur Jaculatoriae.

987. P. Dicam aliquam precem Jaculatoriam?

R. Domine, adjuve me — Domine, fiat
Eua ³ma Voluntas — Jesu, volo totus esse
Eius — Mei Jesu, miserere mei — Dulce
Cor Jesu mei, fac ut Eamem semper
magis.

988. P. An est utile recitare per diem mul-
tas preces Jaculatorias?

R. Res utilissima est recitare per diem
multas preces Jaculatorias, et possunt
dici etiam corde, quin proferantur ver-
bis, sive in itinere, sive laborando, etc.

亞若瑟我靈付於爾手。

296. 問除早晚課外日間還有別的樣子可以求天主麼

答除早晚課外日間可屢次念誦句。

297. 問念幾遍誦句給我聽。

答誦句如天主保佑我主願承行爾旨吾主耶穌吾願全屬爾者我耶穌矜憐盡甘耶穌聖心使我愛爾日深。

298. 問日中多次念誦句有好處麼

答日中多次念誦句很有好處因這誦句在工作在行路不必口念亦可心中默誦。

889. P. Praeter usum precum jaculatoriarum, quo alio exercitio deberet uti saepe Christianus?

R. Praeter quam in precibus jaculatoriis Christianus deberet se exercere in Christiana mortificatione.

890. P. Quid significat mortificationem exercere?

R. Mortificationes exercere significat relinquere pro amore Dei, id quod placet, et acceptare quod displicet sensibus, vel amori proprio.

891. P. Quando offertur S^{m} Sacramentum ad infirmos, quid agendum est?

R. Quando offertur S^{m} Sacramentum ad aliquem infirmum, curandum est, si fieri potest, illud comitari cum modestia et recollectione: si vero fieri nequit, agere actum ad orationis, quo cum que loco quis sit, et dicere: Solare. Domine istum infirmum, et da illi gratiam uniformitatis Grae S^{m} Voluntati, et ut consequatur suam salutem.

問除誦句外還有別樣事情教友該屢次行麼

答除誦句外教友還該行刻苦工夫

問行刻苦工夫什麼解說

答行刻苦工夫即是離開肉情或私愛所喜歡的事又選肉情或私愛所不喜歡的事

991. 問幾時送聖體於病人該做什麼

答送病人聖體的時該照自己力量設法端端正正收了心伴送聖體若不能伴送至少心中發出朝拜的意跟着聖體即念曰主吾求爾安慰這個病人賜他聖寵全聽你命並救自己的靈魂

992. P. Audiendo signum agoniae alicujus infirmi, quid facies?

R. Audiendo signum agoniae inceptae alicujus infirmi, ibo, si potero, ad Ecclesiam, ut orem pro eo, et si nequeo, commendabo Domino animam illius, cogitans brevi moriturum in eodem statu.

993. P. Audiens signum mortis alicujus, quid facies?

R. Audiens signum mortis alicujus, curabo recitare De profundis, vel Requiem pro anima illius defuncti, et recogitabo de morte.

992 問聽得打臨終鐘該做什麼。

答聽得打臨終鐘若能往聖堂即往聖堂為他求天主。若不能至少把他的靈魂托付於天主即想我自己不多時後亦要這樣。

993 問聞打死人鐘該做什麼。

答聞打死人鐘該為他念主。予自幽谷聖詠或為死者念望主賜之永安云云。我於是時就可把死的想頭記在心中。

